

T.C
NIĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİMDALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ KADIN MİLLETVEKİLLERİ VE
MECLİSTEKİ ÇALIŞMALARI
(1935–2002)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ayşenur AKGÜL ŞAHİN

2008 NIĞDE

T.C
NIĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİMDALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ KADIN MİLLETVEKİLLERİ VE
MECLİSTEKİ ÇALIŞMALARI
(1935–2002)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ayşenur AKGÜL ŞAHİN

2008 NIĞDE

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Salih ÖZKAN
2008-NIĞDE

Yrd. Doç Dr. Salih ÖZKAN danışmanlığında **Ayşenur AKGÜL ŞAHİN** tarafından hazırlanan **“Türkiye’deki Kadın Milletvekilleri ve Meclisteki Çalışmaları (1935–2002)”** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

07.08.2008

JÜRİ:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Salih ÖZKAN

Üye : Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Üye : Yrd. Doç. Nevzat TOPAL

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu’nun Tarih ve
Sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../ 2008

Doç. Dr. Selen DOĞAN
Enstitü Müdürü

ÖZET

Türkiye’de kadının siyasal alanda haklarını elde edişini Atatürk’ün önderliğindeki cumhuriyet yönetiminin düzenlemeleri ile olmuştur. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı birçok batı ülkesinden çok önce verilmesine rağmen, bu gün aktif politikaya katılımları konusunda çok da ileride oldukları söylenemez.

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının 1934 de verilmesinin ardından 1935 de ilk kez parlamentoya giren kadınlar %4.08 oranı ile bu gün bile henüz geçilemeyen bir oranla parlamentoda yerlerini almışlardır.

Bu çalışmada 1935 den günümüze TBMM’nde yer almış olan Kadın Milletvekillerinin demografik ve sosyolojik görünüşlerini ve Mecliste ki faaliyetlerini ortaya koymak hedeflenmiştir.

Bu amaçla araştırmanın evrenini oluşturan 1935–2002 tarihleri arasında TBMM çatısı altında yer almış olan kadın Milletvekilleri tek tek irdelenmiştir. İlk olarak “Konumsal analiz tekniği” kullanılarak, TBMM’nin kurumsal kayıtları, yayınları ve meclis albümleri incelenerek TBMM de yer almış olan kadın Parlamentoların toplumsal özgeçmişleri temelinde bir veri-set oluşturulmuştur.

TBMM’ne giren kadın Milletvekillerinin erkeklere oranla daha seçkin özellikler taşımaktadırlar. TBMM’ne giren kadınların %70’i Üniversite mezunu büyük çoğunluğu bir veya iki dil bilen tahsilli bayanlardan oluşmaktadır. Aynı zamanda ekonomik koşullar açısından da problemleri olmayan kadınlardır.

İkinci olarak TBMM Tutanak dergileri incelenerek betimsel ve tarihsel araştırma yöntemleri kullanılarak Meclis Çatısı altındaki kadın Milletvekillerinin Meclis de almış oldukları görevler belirlenmiştir.

Türkiye de seçmen olarak erkekler ile eşit konumda olan kadınların siyasete aktif olarak katılmada erkeklerden çok geride oldukları görülmektedir.

Çalışmanın bulgularından hareketle oluşturulan veri set sayılarıyla değerlendirilerek yaş, eğitim, mesleki durum, medeni durum, yerel yönetimlerde görev alma, yönetimde yer alma vb. demografik ve sosyolojik faktörlerden hareketle kadın Milletvekillerinin demografik ve sosyolojik profilleri analiz edilmiştir.

Son olarak TBMM de görev alan kadın milletvekillerinin parlamentoda bulunmasını sonuçları, kazanımları ve değişimi ile ilgili bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kadın Milletvekilleri, TBMM, Siyaset, Kadın, Meclis

SUMMARY

In Turkey, leader Atatürk put in order republic administration, after that Turkish women have deseruer their rights in political area. In spite of, Turkish republic has given fist choice and choiced right to woman according to Europa. But nowadays Turkish women couldn't progress.

Turkish republic has given choice and choised right to women in 1934. After then in 1935, first of all, women with % 4.08 have'nt roduced into assembly. Nowaday there is no considerable movement about this station.

Women members of state that been in this studies from 1935 to nowaday, in Turkish Grand National Assembly were aimed their activities and actions from demografic and sociologic.

From 1935 to 2002, women members of state in Turkish Grand National Assembly especially were analysed by nation. First of all, Locational Analysis Tecnique is used, Turkish Grand National Assembly's associational records, publications, assembly albums were analysed, last of all, a datum set was taken from about the women members of state.

Women members of state in Turkish Grand National Assembly were value to men members of state. %70 of Women members of state graduated women city and couldd speak two languages. Also there wasn't a lot of problems.

Second of all, Turkish Grand National Assembly's court records are analysed and descriptonal and historical investigation tecniques are used. Last of all members of state in Turkish Grand National Assembly's duties are determined.

In Turkey, as voters women and men are same. But men are too bad to women voters. Result of studies and evaluotions of datum set are used for age, education, job stuation, duty of local administration, duty of manegement etc. Actions of demografic and sociologic. And than analysed for women members of state about demografic and sociologic profiles.

Last of all, Women members of state in Turkish Grand National Assembly have been in Turkish Grand National Assembly. They were evaluated about advantages and changes.

Keywords: Women Members of Turkish Grand National Assembly, Turkish Grand National Assembly, Political, Wowan, Assembly

ÖNSÖZ

Demokratikleşme alanında atılmış en önemli adım hiç şüphesiz kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmiş olmasıdır. Ancak önemli olan hakkın verilmiş olması değil kazanılmış hakkın kullanılmasıdır. İşte bu noktada Cumhuriyetin ilanından sonra Türk kadınının kazanmış olduğu seçme ve seçilme hakkını nasıl ve ne ölçüde kullandığı sorusu akla gelmektedir.

Bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmış olmakla birlikte seçilmiş kadınlarımız üzerinde detaylı bir çalışmanın özellikle 1991 yılı sonrasında yapılmadığını görmekteyiz. Bu çalışma 1991–2002 Dönemi TBMM çatısı altındaki kadın milletvekillerini ele alma açısından yapılan ilk çalışmadır.

Bu çalışmada 1935 yılından 2002 yılına dek Türk parlamentosunda yer almış kadın milletvekillerinin demografik ve sosyolojik tahlilleri yapılarak, meclisteki siyasal faaliyetleri irdelenmeye çalışılmıştır.

Yalnız konuya girmeden evvel Türk kadınının tarih boyunca siyasetteki yerinin kısaca belirtilmesinde fayda görülmüştür.

Çalışmamızın ana kaynaklarını TBMM arşivindeki özgeçmiş formları, meclis albümleri, tutanak dergileri ve TBMM resmi web sitesi oluştururken konu ile ilgili süreli yayınlardan ve kitaplardan da faydalanılmıştır. Araştırmanın tamamlanmasında tüm kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış, buda yorucu bir çabayı ve zamanı etkin kullanmayı zorunlu kılmıştır.

Sonuç olarak Türk kadınının parlamentoya giriş tarihi itibariyle pek çok devletten önce davranırken, kazanımları kullanmada aynı önceliği elde edemedikleri görülmüştür. Bunda en önemli payı kadına yüklenmiş olan toplumsal değer, iktidar mücadelesi ve kadın milletvekillerimizin kendilerini algılayış şekilleri olarak sıralamak mümkündür.

Bu çalışmanın kaleme alınmasında emeklerini esirgemeyen danışmanım, Sayın Yrd. Doç. Dr. Salih ÖZKAN'A, Meclis araştırmalarında belgelere ulaşmamda gösterdikleri yardımlardan dolayı TBMM Meclis Kütüphanesi çalışanlarına, çalışma süresi boyunca destek olan eşim Sedat ŞAHİN ve babam İsmail AKGÜL'e göstermiş oldukları destek ve anlayış için sonsuz teşekkürler.

13.06.2008
Ayşenur AKGÜL ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
SUMMARY	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	XI
ÇİZELGELER LİSTESİ	XIII
SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
EKLER LİSTESİ	XIV
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE KADIN MİLLETVEKİLLERİ

1.1.V.Dönem Kadın Milletvekilleri.....	16
1.2.VI. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	17
1.3.VII. Dönem Kadın Milletvekilleri	18
1.4.VIII. Dönem Kadın Milletvekilleri	19
1.5.IX. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	20
1.6.X. Dönem Kadın Milletvekilleri	20
1.7.XI. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	21
1.8.Temsilciler Meclisi Üyeleri.....	21
1.9.Millet Meclisi 1.Dönem Kadın Milletvekilleri.....	22
1.10. Millet Meclisi 2.Dönem Kadın Milletvekilleri	22
1.11. Millet Meclisi 3.Dönem Kadın Milletvekilleri	22
1.12. Millet Meclisi 4.Dönem Kadın Milletvekilleri	23
1.13. Millet Meclisi 5.Dönem Kadın Milletvekilleri	23
1.14.Cumhuriyet Senatosu Üyeleri(15 Aralık 1961–12 Eylül 1980)	24
1.14.1.Cumhuriyet Senatosuna Seçimle Gelen Üyeler.....	24
1.14.2.Cumhurbaşkanınca Seçilenler.....	24
1.15.Danışma Meclisi Üyeleri.....	25
1.16.XVII. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	25
1.17.XVIII. Dönem Kadın Milletvekilleri	26
1.18.XIX. Dönem Kadın Milletvekilleri	26
1.19.XX. Dönem Kadın Milletvekilleri	27
1.20.XXI. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	28
1.21.XXII. Dönem Kadın Milletvekilleri.....	29

2.BÖLÜM

1935–2002 YILLARI ARASINDA TBMM’DE YER ALAN KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN ÖZ GEÇMİŞLERİ

2.1.Mebrure GÖNENÇ	31
2.2.Hatı ÇIRPAN.....	32
2.3.Türkan ÖRS BAŞTUĞ.....	34
2.4.Sabiha GÖKÇÜL ERBAY	35
2.5.Şekibe İNSEL	36
2.6.Hatice ÖZGENER.....	37
2.7.Huriye ÖNİZ BAHA.....	38
2.8.Fatma MEMİK.....	39
2.9.Nakiye ELGÜN	40
2.10.Fakihe ÖYMEN	41
2.11.Benal Nevzat İŞTAR ARIMAN	42
2.12.Ferruh GÜRGÜP.....	43
2.13.Bahire Bedis MOROVA AYDİLEK	44
2.14.Mihri PEKTAŞ	45
2.15.Meliha ULAŞ.....	46
2.16.Esma NAYMAN.....	47
2.17.Hatice Sabiha GÖRKEY	48
2.18.Seniha HIZAL.....	49
2.19.Belkıs BAYKAN	50
2.20.Şehime YUNUS.....	51
2.21.Hacer DİCLE	52
2.22.Sıdika Mümine ŞEMSA İŞCAN	53
2.23.Mergube GÜRLEYÜK.....	54
2.24.Muammer DEVELİ.....	55
2.25.Salise ABANOZZOĞLU	56
2.26.Emine Mebrure AKSOLEY	57
2.27.Hasene ILGAZ.....	59
2.28.Tezer TAŞKIRAN	60
2.29.Saada Emin KAATÇILAR.....	61
2.30.Zehra BUDUNÇ	62
2.31.Latife Bekir ÇEYREKBAŞI.....	63
2.32.Makbule DIBLAN	64
2.33.Zekiye MALOĞLU DRANAZ.....	65
2.34.Nazlı TILABAR.....	66
2.35.Halide EDİP ADIVAR.....	67
2.36.Aliye Temuçin COŞKUN.....	68
2.37.Nuriye PINAR	69
2.38.Edibe SAYAR.....	70
2.39.Übeyde ELLİ	71

2.40.Emine Piraye LEVENT.....	72
2.41.Hilal ÜLMAN.....	73
2.42.Ayşe GÜNEL.....	73
2.43.Arife Necla TEKİNEL.....	74
2.44.Nimet Perihan ARIBURUN.....	75
2.45.Ayşe Şukufe EKİTLER.....	76
2.46.Hermine Agavni KALUSTYAN.....	77
2.47.Remziye BATIRBAYGİL.....	78
2.48.Melahat GEDİK.....	79
2.49.Fatma Saadet EVREN.....	80
2.50.Zehra Neriman AĞAOĞLU.....	81
2.51.Zarife KOÇAK.....	82
2.52.Nilüfer GÜRİSOY.....	83
2.53.Türkan SEÇKİN.....	84
2.54.Fatma Sevinç DÜŞÜNSEL.....	99
2.55. Hayriye Ayşe Nermin NEFTÇİ.....	86
2.56. Behice HATKO (BORAN).....	87
2.57.Fatma Suna TURAL.....	88
2.58. Zekiye GÜLSEN.....	89
2.59. Naime İkbal TOKGÖZ.....	90
2.60. Hatice Mualla AKARCA.....	91
2.61.Feriha Fatma ÖZTÜRK.....	92
2.62. Ayşe Aliye KÖKSAL.....	93
2.63. Fatma Gülhis MANKUT.....	94
2.64. Şükriye TOK.....	95
2.65. Makbule Çağlayan EGE.....	96
2.66.Sevil KORUM.....	97
2.67.Aysel UĞURAL.....	98
2.68. Özel ŞAHİNGİRAY.....	99
2.69. Hikmet İŞMEN.....	100
2.70. Solmaz BELÜL.....	101
2.71. Aysel BAYKAL.....	102
2.72. Nimet Zerrin TÜZÜN.....	103
2.73. Bahriye ÜÇOK.....	104
2.74. Adile AYDA.....	105
2.75. Nermin ABADAN UNAT.....	106
2.76. İmren AYKUT.....	108
2.77. Tülay ÖNEY.....	109
2.78. Nermin ÖZTUŞ.....	110
2.79. Cavidan TERCAN.....	111
2.80. Türe TUNÇBAY.....	112
2.81. Neriman ELGİN.....	113
2.82. Göksel KAYCIOĞLU.....	114
2.83. Fatma Rezan ŞAHİNKAYA.....	115
2.84. Türkan TURGUT ARIKAN.....	116
2.85. Fatma Mihriban ERDEN.....	117
2.86. Leyla YENİAY KÖSEOĞLU.....	118

2.87. Günseli ÖZKAYA	119
2.88.Necla TEKİNEL	120
2.89.İşlay SAYGIN.....	120
2.90.Türkan AKYOL	121
2.91.Birgen KELEŞ	122
2.92. Leyla ZANA	123
2.93. Tansu ÇİLLER.....	124
2.94. Melike TURGAY HASEFE	125
2.95.Fethiye ÖZVER	126
2.96. Güler İLERİ	127
2.97. Sema TUTAR PİŞKİNSÜT.....	128
2.98. Ümran AKKAN	129
2.99. Oya ARASLI	130
2.100. Ayfer YILMAZ.....	131
2.101. Meral AKŞENER.....	132
2.102. Şekibe Gençay GÜRÜN.....	133
2.103. Zerrin YENİCELİ	135
2.104. Hatice Ayseli GÖKSOY	136
2.105. Lale AYTAMAN	137
2.106. Tayyibe GÜLEÇ DOMAÇ	138
2.107.Gönül SARAY ALPHAN	153
2.108. Oya AKGÖNENÇ MUGİSUDDİN	140
2.109. Melda BAYER.....	141
2.110.Ayşe GÜROCAK.....	142
2.111.Esvet ÖZDOĞU	143
2.112.Nesrin ÜNAL	144
2.113. Sebahat VARDAR	145
2.114. Melek KARACA.....	146
2.115.Yücel ERDENER	147
2.116.Ayşe Nazlı ILICAK	148
2.117. Nazire KARAKUŞ.....	149
2.118. Nesrin NAS	150
2.119. Sulhiye SERBEST	151
2.120. Perihan YILMAZ	152
2.121.Güler ASLAN	153
2.122.Sevgi ESEN	154
2.123.Nevin Gaye ERBATUR	155
2.124. Ayhan Zeynep TEKİNBÖRÜ.....	156
2.125.Reyhan BALANDI.....	157
2.126. Ayşe Gülsün BİLGEHAN	158
2.127. Remziye ÖZTOPRAK.....	159
2.128. Özlem ÇERÇİOĞLU	160
2.129. Semiha ÖYÜŞ	161
2.130. Fatma ŞAHİN	162
2.131. Güldal AKŞİT	163
2.132. Sıdika AYDOĞAN	164
2.133. Nimet ÇUBUKÇU	165

2.134. Zeynep Damla GÜREL	166
2.135.Halide İNCEKARA.....	167
2.136.Güldal OKUYUCU	168
2.137.İnci Gülser ÖZDEMİR	169
2.138.Bihlun TAMAYLIGİL	170
2.139.Gülseren TOPUZ	171
2.140.Zeynep ARMAĞAN USLU	173
2.141.Canan ARİTMAN	174
2.142. Nükhet HOTAR GÖKSEL	175
2.143.Türkan MIÇOOĞULLARI	177
2.144.Serpil YILDIZ.....	178
2.145.DEĞERLENDİRME.....	179

3. BÖLÜM

1935–2002 YILLARI ARASINDA TBMM’DE YER ALAN KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTEKİ FAALİYETLERİ

3.1. V.Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	209
3.2. VI. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	212
3.3. VII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	213
3.4. VIII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	214
3.5. IX. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	215
3.6. X. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	215
3.7. XI. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	216
3.8.Temsilciler Meclisi Üyelerinin Meclisteki faaliyetleri	217
3.9. XII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	217
3.10.XIII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	218
3.11. XIV. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	218
3.12. XV. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	219
3.13. XVI. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	219
3.14.Cumhuriyet Senatosu Kadın Üyelerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	220
3.15.Danışma Meclisi Kadın Üyelerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	220
3.16. XVII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	221
3.17. XVIII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	221
3.18. XIX. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	223
3.19. XX. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri.....	225
3.20. XXI. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	226
3.21. XXII. Dönem Kadın Milletvekillerinin Meclisteki Faaliyetleri	227
3.22.Değerlendirme	229

SONUÇ VE ÖNERİLER 234

KAYNAKLAR..... 256

EKLER 274

ÖZGEÇMİŞ..... 286

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1,1935–2007 Yılları Arası TBMM’de Kadın Milletvekilleri.....	180
Tablo 2. ABD Kongresinde Kadın Üye Oranları	182
Tablo 3. ABD Senato'sunda Kadın Üye Oranları.....	183
Tablo 4. Alman Parlamentosunda Kadın Üye Oranları	184
Tablo 5. Fransız Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranları	185
Tablo 6. Fransız Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranları.....	186
Tablo 7. İspanya Parlamentosunda Kadın Üye Oranları.....	187
Tablo 8. İspanya Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranları.....	188
Tablo 9.İspanya Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranları.....	188
Tablo 10. İsveç Parlamentosunda Kadın Üye Oranları	189
Tablo 11. İsveç Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranları.....	190
Tablo 12.İsveç Parlamentosu Tek Meclisli Parlamentosunda Yer Alan Kadın Üye Oranları	191
Tablo 13. Japon Parlamentosu Temsilciler Meclisinde Kadın Üye Oranları.....	192
Tablo 14. Japon Parlamentosu Danışma Meclisi Kadın Üye Oranları	193
Tablo 15. Mısır Parlamentosunda Kadın Üye Oranları	194
Tablo 16. Yunanistan Parlamentosunda Kadın Üye Oranları	195
Tablo 17. 1935–2007 Yılları Arası TBMM’deki Kadın Milletvekillerinin Seçim Dönemi ve Partilere Göre Dağılımı	197
Tablo 18. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Eğitim Öğretim Durumları Bakımından Partilere Göre Dağılımı	199
Tablo 19. 1935–2007 Yılları arası Kadın Milletvekillerinin Meslekleri Bakımından Partilere Göre Dağılımı.....	202
Tablo 20. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Mesleklerine Göre Dağılımı	203
Tablo 21. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri Yabancı Dil Sayısının Dağılımı	203

Tablo 22. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri yabancı Dil Sayısı Bakımından Partilere Göre Dağılımı.....	204
Tablo 23. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Çocuk Sayıları Bakımında Partilere Göre Dağılımı	207
Tablo 24. 1935–2002 yılları Arası TBMM de Yer Alan Kadın Milletvekillerinin Yerel Yönetimlerde Aldıkları Görevler Bakımından Dağılımları.....	208
Tablo 25. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Tekrar Seçilme Oranları	230
Tablo 26. 1935–2002 Yılları arasında TBMM de Yer Alan Kadın Milletvekillerinin Geçici ve Daimi Komisyonlarda Aldıkları Görevlere Göre Dağılımı	231
Tablo 27. 1935–2002 Yılları Arasında TBMM de Yer Alan Milletvekillerinin Yapmış Oldukları Bakanlıklara Göre Dağılımı.....	232

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. 1935–1991 Yılları Arası TBMM de Yer Alan Kadın Üye Oranları	179
Çizelge 2. ABD Temsilciler Meclisinde Kadın Temsilcilerin Dağılımı.....	183
Çizelge 3. Alman Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı.....	185
Çizelge 4. Fransız Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	186
Çizelge 5. Fransız Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	187
Çizelge 6.İspanya Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	187
Çizelge 7.İspanya Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	188
Çizelge 8.İspanya Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	189
Çizelge 9.İsveç Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	189
Çizelge 10.İsveç Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	190
Çizelge 11.İsveç Parlamentosu Tek Meclisli Parlamentoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı	191
Çizelge 12.Japon Parlamentosu Temsilciler Meclisinde Kadın Üye Oranlarının Dağılımı.....	192
Çizelge 13. Japon Parlamentosu Danışma Meclisi Kadın Üye Oranlarının Dağılımı..	193
Çizelge 14. Tablo 15. Mısır Parlamentosunda Kadın Üye Oranları.....	194
Çizelge 15.Yunanistan Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı.....	195
Çizelge 16. 1935–2007 Arası TBMM’nde Yer Alan Partilere Göre Kadın Milletvekillerinin Dağılımı	198
Çizelge 17. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri Yabancı Dil Çeşitleri Bakımından Dağılımı.....	205
Çizelge 18. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Medeni Durumları Bakımından Dağılımları.....	206
Çizelge 19. 1935–2002 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Seçim Bölgelerine Göre Dağılımı	229
Çizelge 20. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Tekrar Seçilme Durumlarına Göre Dağılımı	230
Çizelge 21 Ükelere Göre Kadın Meclis Başkanlarının İlk Kez Seçildikleri Tarihler	

SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Adı geçen eser	a.g.e.
Adı geçen makale	a.g.m.
Aynı eser/yer	a.e.
Bakınız	bkz.
Basın tarihi yok	t.y.
Basım yeri yok	y.y.
Çeviren	Çev.
Editör/yayına hazırlayan	Ed.
Karşılaştırınız	krş.
Sayfa/sayfalar	s./ss.
Ve benzeri/ve benzerleri	vb.
Adalet ve Kalkınma Partisi	AKP
Anavatan Partisi	ANAP
Adalet Partisi	AP
Cumhuriyet Halk Partisi	CHP
Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi	CKMP
Demokrat Parti	DP
Demokratik Sol Parti	DSP
Demokrat Türkiye Partisi	DTP
Doğru Yol Partisi	DYP
Fazilet Partisi	FP
Milli Birlik Komitesi	MBK
Milli Güvenlik Konseyi	MGK
Milliyetçi Hareket Partisi	MHP
Millet Partisi	MP
Sosyal Demokrat Halkçı Parti	SHP
Türkiye Büyük Millet Meclisi	TBMM
Türkiye İşçi Partisi	TİP
Yeni Türkiye Partisi	YTP

EKLER

Ek 1. Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Elde Etmelerinin Ükelere Göre Tarihsel Gelişimi	274
Ek 2. Dünyada tek Meclis veya Alt Meclislerdeki Kadın Temsilci sayısı ve Oranının Gelişimi (1945- 1995).....	276
Ek 3 Dünyada Üst Meclis veya Senatolardaki Kadın Temsilci Sayısı ve Oranının Gelişimi (1945–1995)	277
Ek 4 Tek Meclis ya da Alt Meclislerdeki Kadın Temsilcilerin Oranı 08 Mart 2000 İtibariyle	277
Ek 5. Kıtalara ve Bazı Ülke Gruplarına Göre Tek veya Alt Meclis ile Üst Meclis veya Senatolardaki Kadın Temsilcilerin Oranı	281
Ek 6. Kişi Başına Düşen Gelirle İlişkili İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)	282
Ek 7. İnsani Gelişmişlikle İlişkili İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)	283
Ek 8. Cinsiyetle İlişkili Gelişmişlik İndeksi (GDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)	285

GİRİŞ

1935–2002 yılları arasında parlamentoda yer alan kadın milletvekillerini konu alan çalışmaya geçmeden önce kadının Türk siyasi hayatındaki yerine kısaca göz atmakta yarar görülmektedir. Zira toplumsal ve siyasi olayları değerlendirirken bir bütün olarak ele almak bilimin bir gereğidir.

Türkiye’de bugün kadınlar, dünyanın en gelişmiş ülkelerindeki kadınlarla aynı haklara sahiptir. Ancak, bugünkü duruma ulaşılmadan önce, kadın hakları alanında asırlar boyunca çeşitli aşamalardan geçirilmiştir. Bu aşamaları beşe ayırabiliriz: İslâmiyet-öncesi dönem; İslâmiyet’in etkisi altındaki dönem; Tanzimat dönemi (Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk batılılaşma dönemi); Meşrutiyet dönemi ve nihayet Cumhuriyet dönemi.

Tarih boyunca tüm eski hukuk sistemlerinde kadınların eş seçme, çalışma, velayet, mirasçılık, boşanmada söz sahibi olma gibi pek çok temel haklarından mahrum bırakıldıklarını görmekteyiz. Bu durum dinî, biyolojik ve esas itibarıyla ekonomik nedenlere dayanmaktadır. Kadının boşanma veya eşinin ölümü halinde çocukları ve kendisine düşen malları alarak baba evine dönmesini engellemek üzere, çocuklarının velayeti ve miras hakları kendisine tanınmamıştır. Türk kadını ise binlerce yıl erkeklerle eşit tutulduğu bir hukukî konumda yaşamıştır.¹

¹ Bu konuda geniş bilgi için bkz. ÖGEL, Bahaeddin(1971), **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**(C.II), İstanbul; GÖKALP, Ziya(1976), **Türkçülüğün Esasları**(Haz. Mehmet Kaplan), İstanbul; GÖKALP, Ziya(1976), **Türk Medeniyeti Tarihi**(Haz. İ.Aka, K.Y.Kopruman), İstanbul ; KAFESOĞLU, İbrahim(1983), **Türk Kültürü Tarihi**, İstanbul ; RASONYI, Lazyo (1971), **Tarihte Türklük**, Ankara ; Sadri Maksudi Arsal, Türk Tarihi ve Hukuk, İstanbul, 1947; ÇANDARLIOĞLU, Gülçin(1976), “Türk Toplumunda Kadın”,*Hayat Tarih Mecmuası* (C.I.,Sayı 4,Mayıs) ,s.22-27; İZGİ, Özkan(1975), “İslamiyet’ten Önceki Türklerde Kadın” , *Türk Kültürü Araştırmaları*(Yıl: XI-XII-XII-XIV-XV(1973–1975)), Ankara ; ÜLKÜTAŞIR, M.Şakir(1967), “Türk Toplumunda Kadının Yeri” , *Hayat Tarih Mecmuası*, C. I. , Sayı 4, Mayıs, s. 46, Mayıs 1967, s. 46; DUYGU, Süleyman(1973), “Türk Sosyal Hayatında Kadın” , *Türk Kültürü*(C.XI,Sayı 128, s.616–620),Ankara ; Kadın Dernekleri Federasyonu ve Gönüllü Kuruluşlar, 1983, s. 1–3, Ankara; KURNAZ, Şefika(1990), **Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını**(1839–1923), Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları; DOĞRAMACI, Emel(1989), **Türk Kadınının Dünü ve Bugünü**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ; DOĞRAMACI, Emel(1982),**Türkiye’de Kadın Hakları**, Ankara: H.Ü. Yayınları ; DOĞRAMACI, Emel (1992),**Atatürk ve Kadın Hakları**, Atatürk Araştırma Merkezi,C.VIII.,Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi ; TAYANÇ, Füsün-Tunç(1981), **Dünyada ve Türkiye’de Tarih Boyunca Kadın**,Ankara: Düşünce Yayınları.

İslâmiyet'in kabulünden önce, Türk kadını, bundan sonraki dönemde yani İslam dininin kabulünden sonra, kendilerinden alınan birçok hakka sahipti. İslâmiyet'in kabulünden önce poligami yoktu ve kadınlar, miras ve mülkiyet alanlarında erkeklerle aynı haklara sahipti. Ticaret ve tarımla aktif olarak uğraşmakta ve siyasal, ekonomik ve sosyal alanlarda erkeklerle aynı sorumlulukları paylaşmaktaydı. Han ve Hatun birlikte ülkeyi yönetmekte ve birlikte savaşmaktaydı. Hakan ve Eşi, Savaş Konseyi'nin ortak başkanıydı. Kadın ve erkek arasındaki eşitlik temel bir kuraldı. Kadın güçlü ve etkiliydi. Yeri kocasının yanındaydı.²

İlk Çağ'da Türk kadını, toplumsal faaliyet ve hareket bakımından erkekten pek farklı olmamıştır. Savaş oyunlarına katılmış, av için gayret sarf etmiş, ok atmış ve kılıç kullanmıştır. Daha sonraki dönemlerde de bu töre uzun süre devam etmiştir. Dede Korkut Kitabı'ndaki 3. Oğuz name'de adı geçen Bamsı Beyrek, alacağı eşte avcılık, savaş yeteneği ve ata binme ustalığı istemiştir. Dede Korkut Oğuz nameleri, kadının toplum işleri yönetilirken erkekle birlikte faaliyette bulunduğunu ifade etmektedir.³

İslâmiyet'tin kabulünden önceki eski Türk toplumlarında, kadın, erkekten farklı, ama ona eşit bir varlık olarak saygı görürdü. Aile tek evliliğe dayanırdı. Doğan çocuğun kız olması matem sebebi sayılmazdı.⁴ İstenmeyen kız çocuklarının öldürülmesi âdeti hiçbir Türk toplumunda görülmemişti. Çocuklar üzerinde baba kadar ananın da hakları olduğu kabul edilirdi. Mülkiyet bakımından da kadın eşit haklara sahipti. Hakanın emirlerinde, eşinin, Hatunun adına da yer verilirdi. Türk toplumu, kadınlar için, kapalı bir toplum değildi⁵

² KARAL, Enver Ziya(1980), "Atatürk ve Kadın Sorunu" *Atatürk ve Devrim*, Konferans ve Makaleler(s.119–120), Ankara; DOĞRAMACI, Emel (1982) a.g.e. , s. 3 ve devamı.

³ ÇUBUKÇU, İ.Agâh(1986), "Törellerimizde Kadının Yeri", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(Sayı 5, Cilt: II, Mart) ,s.24

⁴ DOĞRAMACI, Emel(1992) a.g.e. , s.443.

⁵ FEYZİOĞLU, Turhan(Temmuz 1986), "Atatürk ve Kadın Hakları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Sayı 6, Cilt: II).

Türk toplumunda kadının öteden beri saygı değer bir yeri vardı. Hakan ve Hatun yabancı elçileri birlikte kabul ederlerdi. Kadın, İranlılarda Zerdüşt dinine göre kötülüğün temsilcisi olduğu halde, Türklerde at, kılıç ve kadın kutsal sayılırdı.⁶

İslâmiyet'in kabulünden sonra da Türk toplumunda kadına karşı saygı devam etmiştir. Kadın toplumsal hayata katılmıştır. XI. yüzyılda Selçuklu Sultanı Melikşah'ın eşi Terken Hatun'un emrinde 10.000 asker bulunmuştur. Tuğrul Bey, Hemedan'da üvey kardeşi karşısında güç duruma düşünce, eşi Altuncan Hatun Bağdat'ta asker toplayarak yardım etmek üzere yola çıkmış ve kocasını tehlikeden kurtarmıştır: II. Gıyasettin Keyhusrev, Hıristiyan eşi için din görevlisi getirterek vicdan özgürlüğüne saygısını göstermiştir.⁷ XIII. yüzyılda Delhi Müslüman Türk Devleti'ne Raziye Hatun'un, Celayirliler'in Devleti'ne Döndü Hatun'un, Salgulular'ın Devleti'ne Ebeş Hatun'un, Kutluk Devleti'ne Türkan Hatun'un başkanlık yaptığı bilinmektedir.⁸Zülkadiroğulları'nın emrinde 30.000 kadından oluşan bir ordu bulunduğu anlatılmaktadır.⁹ Anadolu'da XIII. yüzyılda kurulan Bacıyan-ı Rum örgütü Türkmen kadınlarını siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel açıdan hem eğitmiş hem çeşitli faaliyetlerde görev almalarını temin etmiştir. Bacıyan-ı Rum örgütünün kurucusu Fatma Bacı olup, ahi Evren'nin eşidir.¹⁰Selçuklu devleti'nde kadının eski saygınlığını korumaya devam ettiğinin bir kanıtı olarak pek çok Selçuklu yapıtının belirli kadınların anısına dikilmesini de örnek olarak verebiliriz. Kutlug Türkan Hastanesi, Gevher Nesibe Hastanesi, Turan Melik Hastanesi, Yıldız Hatun Hastanesi vb. örnek olarak verebiliriz.¹¹

⁶ ÇUBUKÇU, İ. Agâh(1996), "Din Açısından Kadınlar ve Bağımsızlık Savaşı", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi(Sayı 34, Cilt: XII, Mart).

⁷ Prof. Dr. İ. Agâh Çubukçu (1996) , a.g.m.

⁸ ÜÇÖK, Bahriye(1981), İslam Devletlerinde Türk Naibeler ve Kadın Hükümdarlar, Ankara.

⁹ Prof. Dr. İ. Agâh Çubukçu (1986), a.g.m.

¹⁰ BAYRAM, Mikail(1984), "Osmanlı Döneminde Kadın", *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*, İstanbul, s.501–503,513–514., KÖPRÜLÜ, Fuat (1981), **Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu**, İstanbul,s.159 ; CUNBUR, Müjgan (1966), "Türk Kadınlarının Kurdukları vakıf Kütüphaneler", *Türk Kadını*(Yıl:1,Sayı 2, Temmuz, s.10).

¹¹ A.Afetinan , *The Emancipation of Turkish Women*, Unesco, 1962, s.23; ONAY, Perihan(1969),**Türkiye'nin Sosyal Kalkınmasında Kadının Rolü**, Ankara:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları , s.22-23, Füsun Tayanç ve Tunç Tayanç age., s.107-106, ÇAĞATAY, Neşet(1975), **İlk Müslüman Türk devletleri**, Ankara: Milli Eğitim Basımevi , s.130, GÖKSEL, Burhan (1993),**Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk**, Ankara: T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları ,s.129

Görüldüğü üzere İslamiyet'in kabulüyle birlikte kabul edilen yeni esaslar Türk kadınının sosyal, siyasal ve iktisadi faaliyetlerini sürdürmesine engel teşkil etmemiş görülmektedir. Herhangi bir engel teşkil etmediğini kabul etmekle birlikte bazı değişikliklere yol açtığını da söylemek gerekir. Zira bu yeni din, aile konusunda pek çok yeni esaslar getirmekteydi.

Gerçekte, Arap toplumunda hemen hemen bir eşya değerinde sayılan kadına, ilk insan haklarını tanıyan bizzat İslam dini olmuştu. İslâmiyet'ten önce Arap toplumunda, kadın ailesi tarafından satılan bir eşya ve evlilikten sonra da kocanın malı sayılırdı. Kocanın ölümünde malları mirasçılar arasında paylaştırılır ve oğulları üvey anneleri ile evlenebilirlerdi. Ayrıca, kocalar, kayıtsız şartsız tek taraflı olarak karılarından boşanabilirlerdi.

İslâm dininin kabulüyle, yeni doğan ve istenmeyen kız çocuklarının öldürülmesi ve kocanın ölümünden sonra oğullarının üvey anneleriyle evlenmeleri yasaklandı. Kadın kocasına itaat etmek zorundaydı; ancak, koca da karısına saygı gösterecekti. Erkek artık istediği sayıda kadınla evlenemeyecekti. İlk defa olarak kadına, erkeklerle eşit ölçüde olmasa bile, miras ve mülk edinme hakkı tanındı. İslâmiyet'te, kadının aktif olarak ekonomi ve ticaret hayatına katılmasını önleyecek hiçbir kural bulunmamaktaydı.¹²

İslamiyet'in kabulüyle birlikte bu yeni esaslar Türk kadınının hayatında bazı değişikliklere yol açmıştır. Hiç şüphesiz, bu gelişme içinde temasa gelinen Bizans, İran ve Arap kültürlerinin de tesirlerini unutmamak gerekir.¹³ Özellikle 1517'de Hilâfetin alınmasıyla Arap kültürünün etkisi artmıştır. Bizim toplum yapımızda kadının saygın bir yeri olmasına karşın XVI. yüzyıldan itibaren dinî kurallar doğru bir biçimde yorumlanmamış ve bu yorumlar, İslâmiyet'in ruhuna ve amacına uygun bir şekilde yapılmamıştı. Bu nedenle de, kadın ilerleyen dönemlerde ikinci sınıf

¹² TUNCER, Hüner(Kasım 1989), "Türk Kadının Geçirdiği Evrimin Tarihi ve Bugünkü Durumu", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(Sayı 16, Cilt VI).

¹³ İslamiyet'te kadının yeri hakkında daha geniş bilgi için bkz. AĞAOĞLU, Ahmet(1985), **İslamiyet'te Kadın** (Çev. H.A. Ediz) Ankara, s.27-31; CİN, Halil(1976), **Eski Hukukumuzda Boşanma**, Ankara; TOPALOĞLU, Bekir (1979), **İslam'da Kadın**, İstanbul, s.34-36; GÜRATA, Mithat(1973), "İslamiyet ve Kadın", *Türk Kadını*(Yıl: 7, Sayı 88, Eylül, s.23) ; TOPALOĞLU, Bekir (1979), **İslam'da Kadın**, İstanbul, s.42, 156-158.

insan olarak addedilmiş, tutuculuk artmış ve dinî yorumlar dar anlamlara yönelmiştir.¹⁴XVI. yüzyıl sonrası teokratik yapının ağır bastığı Osmanlı Devleti'nde, "saray" ve "ulema"nın İslam dinini daima, kadının ekonomik ve toplumsal yaşantının dışında tutulmasını haklı kılacak biçimde yorumlamaya başladıkları ve bu doğrultuda emir ve fermanlar çıkartarak kadınların yaşantısının her yönüyle kısıtlandığı görülür.¹⁵

Selçuklular ve Osmanlıların ilk dönemlerine kadar, kendi kültür ve geleneklerine uygun biçimde düzenlenmiş olan statülerinde yaşayan kadınlar giderek şehirlerde yaşayan kadınların sosyal ve ekonomik hayattan çekilmesi, dönemin hukuk kurallarının etkisi gibi sebeplerle kadının Türk kültüründeki saygın konumunu yitirmişlerdir. Kadının toplumdaki statüsünün gerilediği ve rolünün, yalnızca aile çerçevesi içinde sınırlandırıldığı görülmüştür. Kadın, Ortaçağ Hıristiyan âleminde olduğu gibi, sadece anne olarak sayılmış ve saygı görmüştür.¹⁶

Bu dönem kadını "saraylı kadın" ve "köy kadını" olarak iki ayrı kalemde ele almak hiç de yanlış olmaz. Saraylı kadın tam bir tüketici kadındır. Haremde¹⁷ asıl işi çocuk doğurmak ve onu eğitmektir. Geçim derdi olmadığından herhangi bir ekonomik faaliyete katılmaz, boş zamanlarını Kâğıthane, Küçüksu ve Boğazda Gezintilerle, kayık sefaları ile geçirir.¹⁸ Sahip olduğu maddi imkân sayesinde eğitimini de geliştirmekten geri kalmaz. Bu Kadınların bir Diğer özelliği de Kendi adlarına hayır yapmak, dönemin mimari yapıtlarına kendi adlarını vermektir.¹⁹ Azınlıktaki Saraylı

¹⁴ ÇUBUKÇU, İ. Agâh (1996), a.g.m.

¹⁵ TEKELİ, Şirin(1982),"Türkiye'de Kadının Siyasal Hayattaki Yeri", *Türk Toplumunda Kadın, Araştırma, Eğitim*(2.Bsk.),İstanbul: Ekin Yayınları ve Türk Sosyal Bilimleri Derneği Yayını s.377,AFETİNEN,A.(1962) a.g.e., s.32; ONAY, Perihan(1969) a.g.e. , s.28.

¹⁶ ÇUBUKÇU, İ. Agâh (1986), a.g.m.

¹⁷ Harem: Osmanlılarda Harem İran ve Bizans tesiri sonucu ortaya çıkmıştır. II. Mehmet'in emir ve fermanlarıyla 15.yüzyılda Saray, Haremlik ve Selamlık olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu durum Osmanlı Yöneticileri tarafından da taklit edilerek, vezir ve Beylerin konaklarında haremlik-selamlık diye ikiye bölünmüştür. Böylece belli bir sınıf arasında gelenekleşmiştir. Bu durum Osmanlı Mimarisine de yansımış evler kadınlar için haremlik, erkekler için selamlık diye iki kısımdan oluşmuştur. Afetinan, a.g.e. , s.59-61, MONTOQU, Lady(1991-1993), **Türkiye'ye Mektuplar**(Çev. Serpil ÇAKIR) 1717-1718,Tercüman Yayınları ve İstanbul Yayınları, s. 71-72;

¹⁸ MONTOQU, Lady, a.g.e. , s. 71-72; ONAY, Perihan(1969) a.g.e. ,s.27.

¹⁹ YÜCEL, Erdem , "Osmanlı Tarihinde Vakıf Yapan Kadınlar", *Hayat Tarih Mecmuası*, Yıl:7,C.I,Sayı 1,Şubat 1971,s.44-49,Sayı 2,Mart 1971,s. 45-49; ERZİ, İhsan, "Vakıf Yapan Kadınlar", *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*(s. 582-600).

Kadınların kırsalda yaşayan kadınlardan pek çok alanda daha rahat fakat eski Türk kadının sahip olduğu özgürlükten de mahrum olduğunu söylemek mümkündür.²⁰

Köydeki kadının durumu biraz daha değişiktir; kadın burada erkek gibi tarlada çalışmak ve ayrıca, evi yönetmek, çocuklara bakmak, halı ve kumaş dokumak zorundadır. Tüm bu görevlerine karşın, erkekle eşit haklara sahip değildir.²¹ Örneğin, mirasta erkeğe kıyasla payı daha azdır ve boşanma hakkı yalnızca erkeğe tanınmıştır. Köylü kadın üretkendir, iktisadi faaliyete katılır fakat eğitim hakkından mahrum kalmıştır.²² İslam inancının kuvvetli olduğu köylü kadınıımız içinde bulunduğu bu duruma karşı herhangi bir tepki geliştirmemiş, aksine bunun Allaha tanıtıldığına inanmıştır. Bu durumun bir diğer sebebi de kurulu düzene karşı çıkabilecek her türlü eylemin engellenmiş olmasıdır.²³

XVII. yüzyılda taassup daha fazla artmış, medreseler kadınlara kapalı tutulmuştur. Müspet bilimlere okullarda daha az yer verilmiştir. Kentte ve köyde kadın yavaş yavaş istediği kocayı seçme hakkını yitirmiştir. Mahkemede kadının tanıklığı, erkeğin tanıklığıyla aynı değere sahip değildir. Kadının toplumdaki statüsü tamamıyla değişmiştir; evlilik ve boşanma konularındaki dinî kurallar kadının aleyhine dönüşmüş; miras ve mahkemede tanıklık alanlarındaki geleneksel hakları ise hemen hemen ortadan kaldırılmıştır. Kadınların refakatsiz olarak sokağa çıkmaları yasaklanmış, nüfus sayımlarına dâhil edilmemiş ve erkeklerle birlikte sosyal hayata katılamamışlardır. Tiyatrolarda ve toplu taşıma araçlarında kadınlar için ayrı yerler ayrılmıştır.

XVIII. yüzyılda özellikle III. Selim zamanında yenileşme hareketine girişilmiştir. II. Mahmut ve oğlu Abdülmecit bu hareketlere devam etmiştir.²⁴ 18. yüzyılın sonlarında, Osmanlı İmparatorluğu devlet adamları, sosyal, ekonomik ve kültürel

²⁰ Füsün Tayanç ve Tunç Tayanç a.g.e. , s.108-109, DOĞRAMACI, Emel (1982) a.g.e. ,s.5-11; KURNAZ,Şefika(1990), a.g.e., s.3-4.

²¹TUNCER, Hüner a.g.m.

²² AFETİNAN, A. (1982), **Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 4.bsk. , s.76

²³ ALTINDAL, Aytunç(1991), **Türkiye’de Kadın**(5.bsk), İstanbul: Anahtar Kitaplar, s. 82.

²⁴ KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi VI**, s.214–297

sistemi değiştirmek zorunluluğunu duymuşlar ve böylelikle “Batılılaşma” hareketini başlatmışlardır. Daha sonra Batılılaşma hızlanmış ve 1839’da Tanzimat Fermanı iln edilmiştir. Kanun önünde herkesin eşit olduğu öngörülmüştür.

Bu yenileşme dönemine “Tanzimat” adı verilmişti. Bu hareketin en olumlu sonuçlarından biri de, Türk kadınlarının toplumdaki yerlerinin geliştirilmesi olmuştur. Kadınların eğitimi giderek artan bir önem kazanmış ve sağlıklı bir gençliğin ve ulusun, sadece iyi eğitilmiş annelerin yardımı ve rehberliğiyle yetiştirilebileceği hususunun bilincine varılmıştır. Böylece, kadınların eğitilmesine başlanılmış oldu; ancak, bu bazı büyük kentlerle sınırlıydı. Nitekim Osmanlı Devletinin yapısına ne denli uygun olduğuna bakılmaksızın alınan Batının st yapı kurumları, kadın sorununa Batı gözüyle bakılması sonucunu doğurmuştur. Kuşkusuz Tanzimatın getirdiklerinden faydalanan kentli kadın olmuştur. Kırsalda yaşayan kadınıımız için durum değişmemiştir.

1847’de cariyelik yasaklanmıştır. Evlenen kızlardan alınan “gelinlik” vergisi kaldırılmıştır. Arazi Kanununda değişikler yapılmış kız evlada da mirastan pay verilmeye başlanmıştır. Sokağa ıkma yasağı yavaş yavaş kalkmıştır.²⁵ Evlilik ve boşanma konusunda yerel yönetimlere görev verilmiştir.²⁶

Müslüman Kadınların ebe olmalarına izin verilmiş ve 1845 yılında ilk kez mezun verilmiştir.²⁷ 1858’de kızların ilkokul ve ortaokul öğrenimine izin verilmiş ve ilk kız rüştiyesi açılmıştır.²⁸ Rştiyelerde eğitim verecek kadın ğretmen olmaması başka bir zorunluluğu ortaya çıkarmış 1870’de Kız ğretmen Okulu açılmıştır.²⁹

²⁵ GÖKSEL, Burhan(1993) a.g.e. , s.133.

²⁶ KURNAZ, şefika (1990) a.g.e., 108–109, GÜRKAN, lker(2000), “ Türkiye’de Kadının Toplumsal ve Hukuki Statüsü” *Hukukta Kadın Sempozyumu*(30 Eylül–1 Ekim 1999, s.38–44), Ankara: İkiiz Yayınları.

²⁷ TAşKIRAN, Tezer(1973),*Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Kadın Hakları*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, s.27.

²⁸ AKYÜZ, Yahya(1994), *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1993’e Kadar)*, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, s. 187–188.

²⁹ GÖKSEL, Burhan (1993) a.g.e. , s. 133–134. ; CAPORAL, Bernard(1982), *Kemalizm’de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını*, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları. , s. 105.

Kadınların Küçük sanayi Kuruluşlarında çalışmaya başlamaları da bu döneme açılan sanat Mekteplerinin bir sonucudur.³⁰

1868'den 1871'e kadar çıkan Terakki adı altındaki gazetede kadınların hem yazıları, hemde kadın hayatına ait makaleler bulunmaktadır.³¹1893'de Kadınlara Mahsus gazete çıkarılmıştır. Kadınımız artık yazar, Şair ve Okur olarak Edebiyat ve yayın hayatında yerini almaya başlamıştır. Tanzimat döneminde, dönemin aydın kitlesi ve bazı düşünürlerce, Türk kadınının eğitiminde ve toplumsal yaşamında, fırsat eşitliği verilmesi yönünde girişimler görülmüşse de bu çabalar yeterli olmamıştır. Bu dönemde, Osmanlı kadın mücadelesi, kadının toplumsal ve çalışma hayatına katılması yönünde belirginleşmiştir. Dönemin yazarlarından Celâl Nuri "Kadınlarımız" isimli eserinde; "Erkekler ne denli gelişirse gelişinler, kadınlar da onlara koşut olarak ilerlemezlerse iş yanda kalır. Tam olarak uygarlaşamaz. Yeryüzünde erkekleri ilerleyip de kadınları aşağılık durumda kalan bir ulus yoktur. Kadın başka erkek başka bir ulus olamaz. Bir ulusun erkek yarısı dışı yarısından bağımsız yaşayamaz. Kadın erkeği erkek kadını olgunlaştırıp tamamlar." demektedir.³²

İlk kadın birliği, "Cemiyet-i İmdadiye" adı ile 1867'de kurulmuştur. Kurucularına ise Yazar Fatma Aliye Hanım liderlik yapmıştır.³³

Netice itibariyle Tanzimat dönemiyle ilgili olarak şunları söyleyebiliriz: Osmanlı Cemiyetinin giderek Batı etkisi altına girmesiyle, toplum hayatında, sanat ve edebiyatta meydana gelen gelişmeler, kadının eğitim seviyesinin yükseltilmesi fikrini doğmasına yol açmıştır. Nitekim bu dönemde Türk kadınına ilk defa resmi eğitim verilmeye başlanmıştır. Eğitimin bir sonucu olarak, sınırlıda kalsa, Türk kadını bu dönemde ilk defa devletten maaş alarak resmen çalışmıştır. Hukuki alanda da bazı haklar kazanmıştır.

³⁰ KURNAZ, Şefika(1990) a.g.e. , s.133.

³¹ AFETİNAN, Ayşe(1984), **Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler**, Ankara: İş Bankası Yayınları, s. 246.

³² DOĞRAMACI, Emel, "Atatürk Düşüncesi ile Tür Kadınının Çağdaşlaşması", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 26, Cilt: IX, Mart 1993

³³ GÖKSEL, Burhan(1993) a.g.e. ,135-136.

Bütün bunlara rağmen, kadın meselesi dar bir çerçeve içinde, daha çok aydınların tartıştığı bir konu olmaktan ileri gidememiştir. Fakat bu tartışmaların yeni hukuki düzenlemelere zemin hazırladığı unutulmamalıdır.

Birçok konuda olduğu gibi tabandan gelen bir hareket söz konusu değildir. Aydınlar bu konuda da topluma yönlendirmeye çalışmışlardır.³⁴

II. Meşrutiyetten sonra kadınlara tanınan eğitim hakkının sınırları, daha da genişletilmiştir. İdadi ve öğretmen okullarının yanında, bir de İnas Darülfünunu açılmıştır. 1915’de Darülfünun’un Edebiyat Fakültesi’ne kız öğrenciler kabul edilmiştir. Tıp Fakültesi’ne kız öğrencilerin kabulü güçlükler aşılarak 1922’de mümkün olmuştur.³⁵

I.Dünya savaşında azalan erkek nüfusu kadınlara çalışma olanakları hazırlamış, hastanelerde, posta-tekeli idaresinde, laboratuvarlarda ve diğer bazı işlerde kadın eleman sayısı artmaya başlamıştır. 1915’te cephe gerisinde kadın memurlar çalıştırılmıştır.

Ayrıca haklarını savunan, kadınların bilinçlenmesini amaçlayan, ya da güncel konularda kadınları aydınlatan pek çok dergi, mecmua ve benzeri yayınlar, hızla yayılmaya başlamıştır. Bunlardan Mehasin 1908’de,1912’de Kadın Dünyası ve Kadın Bahçesi, Kadın Duygusu Kadın Âlemi ve Kadınlık 1913’de, Kadın Hayatı 1918’de yayın hayatına girmiş kadın sesini duyuran etkili yayınlar olmuşlardır.³⁶

Yine 1912’de Teali-i Nisvan (Kadınları yükseltme) Derneği kurulmuştur.³⁷ II. Meşrutiyetten itibaren, sosyal yardım amaçlı derneklerin kadın kollarında hanımların etkin görevler aldıkları ve çok değerli hizmetler yaptıkları bilinmektedir. Ziya Gökalp, Şinasi, Namık Kemal, Tevfik Fikret ve Hüseyin Rahmi gibi diğer bazı

³⁴ KURNAZ,Şefika (1996) a.g.e., s.57.

³⁵ ÇUBUKÇU, İ.Agâh (1996) a.g.m.

³⁶ DOĞRAMACI Emel (1989) a.g.e. , s.135.

³⁷ ÇUBUKÇU, İ.Agâh (1986), a.g.m.

yazar ve ozanlar da, kadın ve erkek arasında eşitliği savunmakta ve poligamiye karşı gelmekte kadının aile içindeki görevlerinin dışında, sosyal yaşamdaki hakkı olan yerini alması gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Ünlü bir kadın yazar olan Halide Edip de Türk Kadını konusunda aynı duyarlılık içindedir.

Kadınların bazı sosyal haklara kavuştuğunu gördüğümüz Meşrutiyet döneminde siyasi haklar konusunda bir gelişme olmamıştır.1908 yılında bir gurup kadı Meclise gözlemci olarak girmeye çalışmıştır. Bu hareket dönemin basınında da yer almıştır ancak ciddi bir destek bulmamıştır.³⁸Artık siyasal alanda yavaş yavaş yer alma isteği duyan kadınlar, 15 Haziran 1923 de Kadınlar Halk Fırkası adında bir parti kurmuşlarsa da, yasal engellerle bu engellenmiştir.³⁹

Bu dönemin hukuksal alandaki en önemli gelişmesi ise 1917’de Aile Hukuku Kararnamesi’nin kabul edilmesidir. Kadın haklarının sağlanması ve İslam Ülkeleri içinde aile ilgili yapılan ilk Hukuki düzenleme olması bakımından önem taşır.⁴⁰

I.Dünya savaşının bitmesi savaşan pek çok ülkenin kadınları için eşlerinin kardeşlerinin evlatlarının dönüş müjdesi olurken Türk kadını için asıl mücadelenin başlangıcı olmuştur. Türk Kadını çoluk çocuk genç yaşlı demeden bu mücadelede erkeklerin yanında olmuştur.

Milli Mücadelede Türk kadını pek çok safta yerini almıştır. Bunları Mitingler, cemiyetler vasıtasıyla veya yazılı faaliyetlerle seslerini duyurmak isteyenler, savaşın nakliye kolunda, cephe gerisi üretimin sürdürülmesinde veya hastanelerde görev alarak savaşın ikmal kolunda yer alanlar, bizzat eline silah alarak savaşa katılanlar ve bunların dışında savaşı bir moda olarak görüp o yüzden katılan İstanbul kadınları şeklinde sıralayabiliriz.⁴¹

³⁸ DOĞRAMACI Emel (1989) a.g.e. , s.12, FINDIKOĞLU, Ziyaeddin Fahri(1999), “Tanzimat’ ta İçtimai hayat”,*Tanzimat I*,MEB. Yay, s. 654. , KURNAZ, Şefika (1996) a.g.e. , s.107.

³⁹ ÇAKIR, Serpil(1993),**Osmanlı Kadın Hareketleri**, İstanbul: Metis Yayınları, s.75–76,

⁴⁰ LEWIS, Bernard(1992),**Modern Türkiyenin Doğuşu**(Çev: M.KIRATLI),Ankara: TTK Yay,112- 229, KURNAZ, Şefika (1996) a.g.e. , 229

⁴¹ ENGİNÜN, İnci(1982),”Milli Mücadelede Türk Kadını” , *Türk Kültürü* (C.20,S.619–620),Ankara: Ayyıldız Matbaası. , s.619–620. ; KURNAZ, Şefika (1996) a.g.e s.129

Leyla Kaplan, Kurtuluş Savaşımızda Kadının yerini şu şekilde dile getirmiştir.⁴² “Türk istiklal Savaşı yılları kadın hareketlerini etkilemiştir, itilaf devletlerinin Anadolu’yu işgalleri, yapılan saldırılar, Türklere karşı yeni bir soykırımın başlatılması, halka yapılan zulüm ve işkenceler o günlerde medeni olarak algılanan itilaf devletlerinin adaletsiz ve medeniyetsiz tutumları sadece kadın hareketini değil, bütün Türk Milleti’ni etkilemiştir. Bu kahredici durumdan kurtulmak için başta İstanbul olmak üzere Anadolu’nun her tarafından işgalleri protesto mitingleri düzenlemiştir”.

Kadınlarımız özellikle işgalleri, itilaf devletlerin protesto mitinglerine oldukça kalabalık büyük kitleler halinde katılmıştır. Sadece katılmakla kalmamışlar mitinglerin bazılarında konuşmacı olarak katılmış ve konuşmalarıyla hafızalarda kalmışlardır. Balkan Savaşı yıllarında Müslüman Türklere yapılan soykırımı protesto eden kadın konuşmacılarımızdan bir kısmının da katıldığı bu mitinglere katılan konuşmacılar, Halide Edip, Naciye Hanım, Zehra Hanım, Saime Hanım, Şukufe Nihal Hanım, Nakiye Hanım ve Melek Hanım gibi tanınmış şahsiyetlerdir. Bunlardan Nakiye Hanım 21 Mayıs 1919 tarihli Darülfünun Muallimleri Toplantısı’nda bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında işgalleri kınamış ve Avrupa devletlerinin adaletten uzak bir uygulama içerisinde olduklarını söylemiştir. İzmir’in işgaline karşı çıkan ve kadınları vatanları için ölmeye davet eden Nakiye Hanım, 13

⁴² Türk İstiklal savaşında kadının yeri hakkında daha detaylı bilgi için bkz., ARIBURNU, Kemal(1975), **Milli Mücadelede İstanbul Mitingleri**, Ankara: Yeni Desen Matbaası; SÖNMEZ, Emel(1975), “Kadın Hak ve Hürriyetlerinde Kemalizm”, *Atatürk Devrimleri I.Milletlerarası Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul: İstanbul Ün.Yayımları, s. 389, CAPOREL,B. a.g.e. , s. 171-172; HISIRLIOĞLU, Ercüment(1967), “ Milli Mücadelede Sivas’ta Toplanan Kadınlar Kongresi”, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, (Kasım, s.17); TANSEL, Fevziye Abdullah(1981),**İstiklal Harbinde Mücahit Kadınlarımız**,Ankara: TTK Basımevi; TAŞKIRAN,Tezer a.g.e. , s.76; ÇAKAN, Cahit(1948), **Tarih Boyunca Harp ve Kadın**, Ankara: Askeri Fabrika Basımevi; Kara Fatma(1944), **İstiklal Savaşında Kara Fatma**, İstanbul: Aydınlık Basımevi; MISIROĞLU, Aynur(1976),**Kuvay-ı Milliye’nin Kadın Kahramanları**, İstanbul: Sebül Matbaacılık; ÇAY, M.Abdülhalık(1990), Yaşar Kalafat, **Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Kuvay-ı Milliye Hareketleri**, Ankara: T.K.A.E. Yayını; TAŞKIRAN, Tezer(1975), “Türkiye’de Kadın Hakları Devrimi”, *Atatürk Devrimleri I.Milletlerarası Sempozyumu Bildirileri*(S.397), İstanbul: İstanbul Ün.Yayımları; GEDİL, Aynur(1988), “Atatürk ve Kadın Eğitimi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Sayı 13, Cilt V); KURNAZ, Şefika(Mart 1996),Milli Mücadelede Türk Kadını, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Sayı 34, Cilt: XII); BAYKAL, Bekir Sıtkı(1985),Milli Mücadele’de Anadolu Kadınları Müdafa-i Vatan Cemiyeti, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 2, Cilt: I.; SÜSLÜ, Azmi(1996) , “İlk Türk Kadın Mitingininin 76. ve Türk Kadınlarının Seçme Ve Seçilme Haklarını Elde Edişlerininin 61. Yıldönümleri Sempozyumu Açış Konuşması”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 34,Cilt: XII.

Ocak 1920 tarihinde Sultan Ahmet Mitingi'nde de vatanın kurtuluşu için kadın-erkek hep birlikte mücadele edileceğini söylemiştir.

Bu dönemde tanınmış bazı aydın kadınlarımız parti kurma faaliyetlerinde de bulunmuştur. 1923 Halk Partisi'nin kurulduğu günlerde kadınlar Halk Fırkası adıyla bir teşkilat kurmuşlardır. Bu teşkilat daha çok kadın haklarını savunan bir partiden çok kadının sosyal, ekonomik ve siyasi bakımdan yükselmesini hedefleyen bir dernek şeklindedir. Buna rağmen tepkiyle karşılanmış ve tepkilerin fazlalığı yüzünden faaliyet göstermeden kapatılmıştır. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'nin yerine kurulmaya çalışılan bu partinin Halk Partisi'nin kuruluş günlerine rastlamasının yanı sıra bir kadın partisinin kurulması faaliyetlerini yöneticilerin benimsememesi de kapatılma sebebi olmuştur.

Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, vatanın kurtuluşunu amaçlayan bir dernek olmakla beraber dönemin kitlesel kadın hareketlerini yönlendirmiştir. İstanbul Hükümeti'nin aldığı, "direnmeyiniz" kararlarına karşı çıkan, çeşitli kararlara katılan ve millî mücadeleyi destekleyen faaliyetlerde bulunan dernek, bu özelliği ile siyasi bir dernek olarak da değerlendirilmelidir.

Kadınlar Halk Fırkası girişiminin başarısızlığından sonra öncü kadınlar bir araya gelerek Türk Kadın Birliği adıyla yeni bir dernek kurmuşlardır. Türk Kadın Birliği, Cumhuriyetle birlikte başlayan inkılâp hareketlerini yönlendiren faaliyetlerde bulunan derneklerden biridir. Kadınları meslek sahibi yapmak amacıyla kurslar düzenlemek, inkılâpları topluma tanıtmak, toplantılarıyla kadınları bilinçlendirmek ve inkılâplara sahip çıkmalarını sağlamaya çalışmak faaliyetlerinde bulunan dernek, yenilik taraftarı faaliyetleriyle tanınmıştır. Kuruluşundan kısa bir süre sonra kadınlar lehinde siyasi istekleriyle dikkat çeken ve kadınların siyasete katılmasının gerektiğini savunan dernek, bu konudaki siyasi isteklerini 1926 ve 1927 yıllarında arttırmıştır. Kadınların siyasi isteklerini kamuoyuna duyuran ve yönetmeliğini değiştirerek Türkiye'nin ilk siyasi kadın derneği haline getiren dernek, isteklerinin aşırı bulunması üzerine kapatılma tehlikesiyle karşılaşmıştır. Buna rağmen faaliyetini sürdürmüş ve döneminin kadın hareketlerini temsil eden kadın derneği olmuştur."

Görüldüğü gibi Milli Mücadelede Kadınlarımız belki yoğun bir şekilde cephede savaşmamıştır. Ancak gerek mitinglerle, gerek yazılı basında gerekse Milli Mücadelenin ikmalinde üstün hizmetler göstermişlerdir. Kurtuluş savaşımız “Topyekûn” bir savaştır, Türk kadınıda bu yekûnun bir parçasıdır.

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk, kadınlarımıza sadece savaşlarda veya ihtiyaç duyulan kötü durumlarda görev verilip daha sonra onların bir köşeye itilmesinden yana değildi. Kadının her alanda var olmasından yanaydı. Bu yüzdende Cumhuriyetle birlikte uygun koşulları gözleyerek Türk kadınına olması gerektiği yere yerleştirmiştir.

Cumhuriyet devri Türk kadınına erkekle eşit olarak kanunî hakların tanınması hedef tutulmuş ise de, bunların birdenbire yapıldığı görülemez. Çünkü son devirlerden kalan zihniyetlerin silinmesi, çağdaşlaşma fikrinin kamuoyunda oluşturulması gerekiyordu. Nitekim 3 Nisan 1923’de T.B.M. Meclisi’nde seçim kanunu müzakere edilirken yapılan tartışma ilgi çekicidir. Teklif şudur: Kanundaki 50 bin erkek nüfus yerine, savaşlar dolayısıyla erkek nüfus azaldığından 20 bin kişi için 1 milletvekili seçilmesidir. Buna karşı Tunalı Hilmi Beyin önerisi, bu nüfus sayısına kadınların da konulmasıdır. Çok tartışmaya neden olan bu öneri kabul edilmez⁴³

Cumhuriyet devrimizde kadın iki önemli konuda yerini almış 1-Öğretim durumu: Atatürk, kadınlarını eğitmeyen bir toplumun yükselemeyeceğine inanmıştır. Bu sebeptendir ki “Bir toplumun yarısı topraklara zincirlerle bağlı kaldıkça, diğer yarısının göklere yükselmesinin imkânsız” olduğu gerçeğini her fırsatta hatırlatmayı görev bilmiştir.

1 Mart 1924’de, II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantı yılını açarken, eğitim ve öğretimde birlik ilkesinin, bir an bile kaybedilmeden uygulanmasının lüzumlu olduğunu açıklamıştır Bundan bir gün sonra yani 3 Mart 1924’de Tevhidi

⁴³ AFETİNAN, A.(1985),”Çağdaşlaşmada Kadın Hakları”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 2, Cilt: I. ;Söz konusu Kanun Değişikliği hakkında Meclis görüşmelerinin tam metni için bkz. T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, I.Devre, C.28, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1961, s. 222–350

Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu'nun kabulü ile öğretimde ikiliğe son verilmiştir. Böylelikle Türk kız ve erkek çocuklarına bir arada çağdaş eğitim imkânı sağlanmıştır. 1924 tarihli Anayasa ile de, İlköğretimin bütün Türkler için zorunlu olduğu hükme bağlanarak, kız çocuklarının da okutulması bir anayasa emri haline getirilmiştir.”

Nitekim 1926 yılında toplanan III. Heyet-i İlmiye'nin aldığı kararlar ışığında 1927–1928 öğretim yılında 71 okuldan 23 tanesi karma eğitime geçmiştir. 13 Görülüyor ki Atatürk, Türk Milletinin kadını erkeği ile bir bütün olduğuna inanmış, Türk toplumunun yeniden şekillenmesinde Türk kadınının rolünü çok iyi kavramış olduğu için eğitimine ayrı bir önem vermiş ve bu konuda dünyanın pek çok ülkesine örnek olmuştur.⁴⁴

2-Hukukî durum: Hukuk konusundaki büyük değişikliğin iki esas bölümde ele alınması gerekir

a)	Hususî	Hukuk	(Medenî	Kanun)
b)	Amme	Hukuku	(Siyasî	Haklar) ⁴⁵

Medenî hukuk, bir ülkede bulunan vatandaşların diğer kişiler ile veya mal varlıklarıyla doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ilişkilerinin düzenlenmesidir. 4 Ekim 1926'da Türk Medeni Kanununun⁴⁶ Yürürlüğe girmesi ile aile hukukunda kadına tam hak tanınmıştır. Türk aileleri bu esasları kolaylıkla benimsemişlerdir. Kadının, aile içinde ve çocukları üzerindeki etkisi hukukî durum ile orantılı olarak kuvvetlenmiş; eş ve ana vasıflarıyla Türk kadını kişiliğini kazanmıştır.

Siyasî hak, devlet şekli ile doğrudan doğruya ilgilidir. “Devlet bir milletin hukukî

⁴⁴ GEDİL, Aynur a.g.m.

⁴⁵ AFETİNAN, A. (1985) a.g.m.

⁴⁶ Geniş bilgi için bkz. VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet(1963), **Türk Medeni Hukuku**(3.bsk), İstanbul: Nurgök Matbaası; VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet(1948), **Medeni Hukukun Umumi Esasları**, İstanbul: İstanbul Matbaacılık.

şahsiyetidir” dendiği zaman bunun içinde kadın ve erkek topluluğunun milleti teşkil ettiği anlaşılır. Demokratik prensibin en esaslı unsuru, bütün milleti erkek ve kadının temsil etmesidir. Buna göre kanun karşısında sosyal sınıf tanımayan demokratik prensip, millet fertleri arasında erkek ve kadın vatandaşları eşit şartlara göre tanımaya mecburdur. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyetinde bu haklar kanunlaşmış ve tarihî seyrini tamamlamıştır. Türk kadınının siyasal haklarını elde edişi ise iki aşamada gerçekleşti.

İlki Türk kadınının yerel yönetimlere girmeye hak kazanmasıdır. 3 Nisan 1930’da Belediye Kanunu⁴⁷, 26 Ekim 1933’te Köy Kanunu ile bu haklar elde edilmiştir. Kadınlar ilk kez 1933 belediye seçimlerinde oy kullanmış ve İstanbul başta olmak üzere belediye meclislerine ve Muhtarlıklara kadınlar da seçilmiştir.⁴⁸

İkincisi ise genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkının elde edilmesidir. 5 Aralık 1934’te de Milletvekili Seçimi Kanunuyla⁴⁹ seçme ve seçilme hakları Türk kadınlara tanınmıştır. Böylece siyasî alanda Türk kadını hemen bütün haklara sahip olabilmiştir. Devlet ve hükümet işlerinde sözü geçer ve idarede katkısı olan bir durum kazanmıştır. İsviçre Fransa gibi Medeni ülkelerden Önce Türk kadını siyasal haklarına kavuşmuştur.

Şimdi sırasıyla 1935’den 2002 ye kadar Mecliste yer alan Kadın Milletvekillerinin biyografilerini ve siyasal katılmada aldıkları rollerini ele alarak, her iki bölümün sonunda da bir değerlendirme yapılmaya çalışılacaktır. Çalışmamızın sonunda ise kısaca edinmiş olduğumuz verilerden bir sonuç çıkararak, konu hakkındaki önerilerimiz sunulacaktır.

⁴⁷ T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, C.17,III. Devre, 3.İçtima, s.22–31

⁴⁸ TEKELİ, Ş.(1982), **Kadınlar ve Siyasal-Toplumsal Hayat**, İstanbul: Birikim Yayınları, s.215

⁴⁹ T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, IV. Devre, IV. İçtima, C.25,s.82–85.

1.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE KADIN MİLLETVEKİLLERİ

1.1. V. Dönem kadın milletvekilleri⁵⁰

Adı Soyadı	İli
1.Mebrure GÖNENÇ ⁵¹	Afyonkarahisar
2.Hatı ÇIRPAN ⁵²	Ankara
3.Türkan ÖRS BAŞTUĞ ⁵³	Antalya
4.Sabiha GÖKÇÜL ERBAY ⁵⁴	Balıkesir
5.Şekibe İNSEL ⁵⁵	Bursa
6.Hatice ÖZGENER	Çankırı
7.Huriye ÖNİZ BAHA ⁵⁶	Diyarbakır
8.Fatma MEMİK ⁵⁷	Edirne
9.Nakiye ELGÜN ⁵⁸	Erzurum
10.Fakihe ÖYMEN ⁵⁹	İstanbul
11.Benal ARIMAN ⁶⁰	İzmir

⁵⁰ Milletvekili seçildikleri illerin alfabetik olarak sıralanmasına göre sıralanmıştır.

⁵¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.5, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.2

⁵² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.9

⁵³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.16, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.9

⁵⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.93, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.25

⁵⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.38

⁵⁶ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.54

⁵⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.33, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.57 T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.30

⁵⁸ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.35,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944, s.37

⁵⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.48T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.53 T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.85

12.Ferruh GÜRGÜP ⁶¹	Kayseri
13.Bahire Bediz MOROVA AYDİLEK ⁶²	Konya
14.Mihri PEKTAŞ ⁶³	Malatya
15.Meliha ULAŞ ⁶⁴	Samsun
16.Esma NAYMAN ⁶⁵	Seyhan ⁶⁶
17.Sabiha GÖRKEY ⁶⁷	Sivas
18.Seniha HIZAL ⁶⁸	Trabzon

1.2. VI. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli
1.Mebrure GÖNENÇ	Afyon
2.Belkıs BAYKAN ⁶⁹	Ankara
3.Türkan ÖRS BAŞTUĞ	Antalya
4.Fatma MEMİK	Edirne
5.Nakiye ELGÜN	Erzurum
6.Fakihe ÖYMEN	İstanbul

⁶⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.50,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.55 T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.91,

⁶¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.108

⁶² ⁶² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.120

⁶³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.72,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.77, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.134

⁶⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 3.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1942,s.87 T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.160

⁶⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.163

⁶⁶ Seyhan ilinin adı,25 Ocak 1956 tarih ve 6644 sayılı kanunla Adana olarak değiştirilmiştir.

⁶⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.174

⁶⁸ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,s.3, T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940,s.185

⁶⁹ ⁶⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.5,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.5

7.Benal Nevzad İŞTAR ARIMAN	İzmir
8.Şehime YUNUS ⁷⁰	İzmir
9.Hacer DİCLE ⁷¹	Kastamonu
10.Mihri PEKTAŞ	Malatya
11.Meliha ULAŞ	Samsun
12.Sıddıka Mümine ŞEMSA İŞCEN ⁷²	Seyhan
13.Mergube GÜRLEYÜK ⁷³	Sivas
14.Mammer DEVELİ ⁷⁴	Tokat
15.Salise ABANOZOĞLU ⁷⁵	Trabzon

1.3. VII. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli
1.Mebrure GÖNENÇ	Afyonkarahisar
2.Emine Mebrure AKSOLEY ⁷⁶	Ankara
3.Belkıs BAYKAN	Ankara
4.Fatma MEMİK	Edirne
5.Nakiye ELGÜN	Erzurum

⁷⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.53,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.58

⁷¹ ⁷¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 3.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1942,s.56

⁷² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.90,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.95

⁷³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.94

⁷⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.98,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.103

⁷⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991, T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943,s.100,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.105

⁷⁶ ⁷⁶ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.4, T.C.Kurucu Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1961,s.117, TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1968,s.21

6.Hasene ILGAZ ⁷⁷	Hatay
7.Fakihe ÖYMEN	İstanbul
8.Benal Nevzad İŞTAR ARIMAN	İzmir
9.Şehime YUNUS	Kastamonu
10.Tezer TAŞKIRAN ⁷⁸	Kastamonu
11.Mihri PEKTAŞ	Malatya
12.Saada EMİN KAATÇILAR ⁷⁹	Manisa
13.Sabiha GÖKÇÜL ERBAY	Samsun
14.Sıddıka Mümine ŞEMSA İŞCEN	Seyhan
15.Muammer DEVELİ	Tokat
16.Salise ABANOZOĞLU	Trabzon

1.4. VIII. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı soyadı	İli	Partisi ⁸⁰
1.Mebrure AKSOLEY	Ankara	CHP
2.Fakihe ÖYMEN	Ankara	CHP
3.Zehra BUDUNÇ ⁸¹	Bursa	CHP
4.Hasene ILGAZ	Çorum	CHP
5.Benal Nevzad İŞTAR ARIMAN	İzmir	CHP
6.Latife Bekir ÇEYREKBAŞI ⁸²	İzmir	CHP
7.Tezer TAŞKIRAN	İzmir	CHP
8.Makbule DIBLAN ⁸³	Seyhan	CHP

⁷⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.45

⁷⁸ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.62

⁷⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944,s.80

⁸⁰ Partilere göre dağılımlar verilirken TBMM Albümünün hazırlandığı andaki dağılım esas alınmıştır.

⁸¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VIII. Devre, 2.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1947,s.20

⁸² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VIII. Devre, 2.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1947,s.57

9.Zekiye MALOĞLU DRANAZ⁸⁴ Trabzon

CHP

Not: 6 Nisan 1947,17 Ekim 1948,16 Ekim 1949'da yapılan Ara seçimlerde Kadın Milletvekili seçilmedi.

1.5. IX. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Nazlı TLABAR ⁸⁵	İstanbul	DP
2.Halide EDİP ADIVAR ⁸⁶	İzmir	Bağımsız
3.Tezer TAŞKIRAN	Kars	CHP(1951'de Bağımsız.)

Not: 16 Eylül 1951 Ara seçimlerinde Kadın Milletvekili seçilmedi.

1.6. X.Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı ve Soyadı	İli	Partisi
1.Aliye TEMUÇİN COŞKUN ⁸⁷	Ankara	DP
2.Nazlı TLABAR	İstanbul	DP
3.Nuriye PINAR ⁸⁸	İzmir	DP
4.Edibe SAYAR ⁸⁹	Zonguldak	DP

⁸³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VIII. Devre, 2.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1947,s.96

⁸⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. VIII. Devre, 2.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1947,s.109

⁸⁵ ⁸⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. IX. Devre, olağanüstü. Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1950,s.56, T.B.M.M. Albüm. X. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1955,s.63

⁸⁶ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. IX. Devre, olağanüstü. Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1950,s.58

⁸⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. X. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1955,s.10

⁸⁸ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. X. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1955,s.63

1.7. XI. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Übeyde ELLİ ⁹⁰	Ankara	CHP
2.Piraye LEVENT ⁹¹	Aydın	DP
3.Hilal ÜLMAN ⁹²	Bursa	DP
4.Ayşe GÜNEL ⁹³	İstanbul	DP
5.Arife Necla TEKİNEL ⁹⁴	İstanbul	DP
6.Nazlı TLABAR	İstanbul	DP
7.Nimet Perihan ARIBURUN ⁹⁵	İzmir	DP
8.Nuriye PINAR	İzmir	DP

1.8.Temsilciler Meclisi Üyeleri⁹⁶

Adı Soyadı	Temsil ettiği Birim
1.Ayşe Şukufe EKİTLAR ⁹⁷	Devlet Başkanı Temsilcisi
2.Hermine AGAVNİ KALUSTYAN ⁹⁸	Devlet Başkanı Temsilcisi

⁸⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. IX. Devre, olağanüstü. Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1950,s.135

⁹⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.14

⁹¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.23

⁹² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.36

⁹³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.72

⁹⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.77

⁹⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959,s.80

⁹⁶ 27 Mayıs 1960 İhtilalinden sonra 13 Aralık 1960 Tarih ve 157 sayılı yasa ile oluşturulan Kurucu meclis, MBK ve Temsilciler Meclisinden oluşuyordu. Görevi, yeni anayasayı ve seçim yasalarını hazırlamaktı. Temsilciler Meclisi, Devlet Başkanı ve Bakanlar Kurulu üyelerinin yanı sıra Çeşitli Kesim, Kurum ve Kuruluşların Temsilcilerini Kapsamak üzere 258 üyeden oluşuyordu. İlk toplantısını 6 Ocak 1961’de yaptı. Temsilciler Meclisi yeni anayasanın(1961 Anayasası)9 Temmuz 1961’de halkoyuna sunulup Kabulünden sonra hukuki varlığı 4 Eylül 1961’de MBK ile birlikte son buldu.

⁹⁷ T.C.Kurucu Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1961,s.55

⁹⁸T.C.Kurucu Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1961,s.57

3.Remziye BATIRBAYGİL ⁹⁹	MBK Temsilcisi
4.Mebrure AKSOLEY	CHP Temsilcisi

1.9.Millet Meclisi 1.Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Melahat GEDİK ¹⁰⁰	Aydın	AP
2.Fatma SAADET EVREN ¹⁰¹	İstanbul	CKMP
3.Zehra Neriman AĞAOĞLU ¹⁰²	Manisa	AP

1.10.Millet Meclisi 2.Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Zarife KOÇAK ¹⁰³	Bitlis	CHP
2.Nilüfer GÜRSOY ¹⁰⁴	Bursa	AP
3.Türkan SEÇKİN ¹⁰⁵	Edirne	CHP
4.Fatma SEVİNÇ DÜŞÜNSEL ¹⁰⁶	Kars	YTP
5.Neriman AĞAOĞLU	Manisa	AP
6.Hayriye Ayşe Neriman NEFTÇİ	Muş	CHP

1.11.Millet Meclisi 3. Dönem Kadın Milletvekilleri

⁹⁹T.C.Kurucu Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1961,s.61

¹⁰⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.70

¹⁰¹ ¹⁰¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.108

¹⁰²TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.133

¹⁰³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. II. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.26

¹⁰⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. II. Dönem, 4.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.29,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı, Ankara,1977,s56

¹⁰⁵TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991

¹⁰⁶ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. II. Dönem, 4.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.67

Adı soyadı	İli	Partisi
1.Fatma Suna TURAL ¹⁰⁷	Ankara	MP
2.Zekiye GÜLSEN ¹⁰⁸	Çanakkale	AP
3.Naime İkbal TOKGÖZ ¹⁰⁹	İstanbul	AP
4.Hatice Mualla Akarca ¹¹⁰	Muğla	CHP
5.Hayriye Ayşe Neriman NEFTÇİ	Muş	CHP

1.12.Millet Meclisi 4. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Feriha Fatma ÖZTÜRK ¹¹¹	Ankara	CHP
2.Zekiye GÜLSEN	Çanakkale	AP
3.Ayşe Aliye KÖKSAL ¹¹²	Eskişehir	CHP
4.Nilüfer GÜRSOY	İstanbul	DP
5.Fatma GÜLHİS MANKURT ¹¹³	İstanbul	AP
6.Şükriye TOK ¹¹⁴	İstanbul	CHP

Not:12 Ekim 1975 Ara seçimlerinde kadın milletvekili seçilmedi

1.13.Millet Meclisi 5. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Makbule ÇAĞLAYAN EGE ¹¹⁵	İstanbul	CHP

¹⁰⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, III. Dönem,1.Toplantı, TBMM Basımevi,1.Baskı, Ankara,1970,s.17

¹⁰⁸ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı, Ankara,1977,s.30

¹⁰⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, III. Dönem,1.Toplantı, TBMM Basımevi,1.Baskı, Ankara,1970,s.61

¹¹⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.38

¹¹¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,1.Toplantı, TBMM Basımevi,1.Baskı, Ankara,1974,s.15

¹¹² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı, Ankara,1977,s.43

¹¹³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı, Ankara,1977,s.57

¹¹⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı, Ankara,1977,s.60

2.Nilüfer GÜRSOY	İstanbul	AP
3.Sevil KORUM ¹¹⁶	İstanbul	CHP
4.Aysel UĞURAL ¹¹⁷	İzmir	AP

Not: 14 Ekim 1979 Ara Seçimlerinde Kadın Milletvekili seçilmedi.

1.14.Cumhuriyet Senatosu ¹¹⁸Üyeleri (15 Aralık 1961–12 Eylül 1980)

1.14.a.Cumhuriyet Senatosuna Seçimle Gelen Üyeler

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Özel ŞAHİNGİRAY ¹¹⁹	İstanbul	AP 15.10.1961–7.6.1964
2.Hatice Mualla AKARCA	Muğla	AP 15.10.1961–5.6.1966
3.Emine Mebrure AKSOLEY	İstanbul	CHP 7.6.1964–14.10.1973
4.Hikmet İŞMEN ¹²⁰	Kocaeli	TİP 5.6.1966–12.1.1975
5.Solmaz BELÜL ¹²¹	İstanbul	CHP 4.10.1973–14.10.1979
6.Aysel BAYKAL ¹²²	İstanbul	CHP 14.10.1979–12.9.1980

1.14.b.Cumhurbaşkanınca seçilenler

Adı Soyadı

1.Nimet Zerrin TÜZÜN ¹²³	9.6.1964–10.10.1971
-------------------------------------	---------------------

¹¹⁵TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, V.Dönem, TBMM Basımevi, Ankara,1980,s.72

¹¹⁶TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, V.Dönem, TBMM Basımevi, Ankara,1980,s.77

¹¹⁷ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Millet Meclisi Albümü, V.Dönem, TBMM Basımevi, Ankara,1980,s.89

¹¹⁸ Kuruluşu,1961 Anayasasının 70. maddesi ile hükme bağlanmış olan Cumhuriyet Senatosu, genel oyla seçilen 150 üye ile Cumhurbaşkanınca seçilen 15 Üyeden kurulur. İlk toplantısını 26 Eylül 1961 'de yapmıştır.

¹¹⁹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962,s.28

¹²⁰ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1968,s.28

¹²¹ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1977,s.30

¹²² TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1979,s.28

2.Bahriye ÜÇÖK ¹²⁴	14.10.1971–14.10.1977
3.Adile AYDA ¹²⁵	13.7.1976–3.7.1978
4.Neriman ABADAN UNAT ¹²⁶	25.7.1978–12.9.1980

1.15.Danışma Meclisi Üyeleri¹²⁷

Adı Soyadı	Temsil Ettiği Birim
1.İmren AYKUT ¹²⁸	MGK' nun seçtiği üye
2.Tülay ÖNEY ¹²⁹	MGK' nun seçtiği üye
3.Nermin ÖZTUŞ ¹³⁰	MGK' nun seçtiği üye
4.Cavidan TERCAN ¹³¹	Ordu İl Temsilcisi
5.Türe TUNÇBAY ¹³²	İzmir İl Temsilcisi

1.16. XVII. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Neriman ELGİN	Ankara	HP
2.Göksel KALAYCIOĞLU ¹³³	Ankara	ANAP

¹²³ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, 4.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1964,s.50

¹²⁴ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1976,s.44, TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı, Ankara,1984,s.110

¹²⁵ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1977,s.23

¹²⁶ TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991,TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1979,s.174

¹²⁷ 12 Eylül 1980 İhtilalinden sonra Kurucu Meclis, Milli Güvenlik Konseyi (MGK)ve Danışma meclisinden oluşuyordu. Danışma meclisi, her ilden Valilerin saptadığı adaylardan MGK'nın seçtiği 120 üye ile MGK'nın doğrudan atadığı 40 Üyeden (toplam 160 üye)oluşuyordu.23 Ekim 1981'de açıldı. Yeni Anayasanın hazırlanmasını sağladı. Danışma Meclisinin 6 Kasım 1983 Genel Seçimlerinden sonra hukuki varlığı sona erdi.

¹²⁸ TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı, Ankara,1984,s.65, TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı, Ankara,1988,s.92, T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982,s.23

¹²⁹ TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı, Ankara,1984,s.70T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982,s.113

¹³⁰ T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982,s.120

¹³¹ T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982,s.141

¹³² T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982,s.145

3.Fatma Rezan ŞAHİNKAYA	Ankara	ANAP
4.Türkan Turgut ARIKAN	Edirne	ANAP
5.Fatma Mihriban ERDEN ¹³⁴	Isparta	ANAP
6.İmren AYKUT	İstanbul	MDP
7.Leyla YENİAY KÖSEOĞLU ¹³⁵	İstanbul	ANAP
8.Tülay ÖNEY	İstanbul	HP
9.Günseli ÖZKAYA ¹³⁶	İstanbul	HP
10.Necla TEKİNEL	İstanbul	MDP
11.Işıl SAYSIN ¹³⁷	İzmir	MDP
12.Bahriye ÜÇÖK	Ordu	HP

Not: 28 Eylül 1986 Ara Seçimlerinde Kadın Milletvekili seçilmedi.

1.17. XVIII. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Göksel KALAYCIOĞLU	Ankara	ANAP
2.İmren AYKUT	İstanbul	ANAP
3.Leyla YENİAY KÖSEOĞLU	İstanbul	ANAP
4.Türkan AKYOL ¹³⁸	İzmir	SHP
5.Birgen KELEŞ ¹³⁹	İzmir	SHP
6.Işıl SAYSIN	İzmir	ANAP

1.18. XIX. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı soyadı	İli	Partisi
------------	-----	---------

¹³³ TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.37

¹³⁴ TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1984, s.60

¹³⁵ TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1984, s.69, TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.99

¹³⁶ TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1984, s.71

¹³⁷ TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.15, s.110

¹³⁸ TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.105

¹³⁹ TBMM Albümü, XIII. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.110

1.Leyla ZANA ¹⁴⁰	Diyarbakır	Bağımsız
2.İmren AYKUT	İstanbul	ANAP
3.Tansu ÇİLLER ¹⁴¹	İstanbul	DYP
4.Melike TURGAY HASEFE ¹⁴²	İstanbul	ANAP
5.Leyla YENİAY KÖSEOĞLU	İstanbul	ANAP
6.İşıl SAYSIN	İzmir	ANAP
7.Fethiye ÖZVER ¹⁴³	Tekirdağ	DYP
8.Güler İLERİ ¹⁴⁴	Tokat	SHP

1.19. XX. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.İmren AYKUT	Adana	ANAP
2.Sema PİŞKİNSÜT ¹⁴⁵	Aydın	DSP
3.Ümran AKKAN ¹⁴⁶	İçel	DYP
4.Oya ARASLI ¹⁴⁷	İçel	CHP
5.Ayfer YIILMAZ ¹⁴⁸	İçel	DYP
6.Meral AKŞENER ¹⁴⁹	İstanbul	DYP
7.Tansu ÇİLLER	İstanbul	DYP
8.Gencay GÜRÜN ¹⁵⁰	İzmir	DYP
9.Birgen KELEŞ	İzmir	CHP
10.İşıl SAYSIN	İzmir	DYP
11.Zerrin YENİCELİ ¹⁵¹	İzmir	DSP
12.H.Ayseli GÖKSOY ¹⁵²	Manisa	DYP

¹⁴⁰ TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1992, s.48

¹⁴¹ TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1992, s.72

¹⁴² TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1992, s.76

¹⁴³ TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1992, s.139

¹⁴⁴ TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1992, s.140

¹⁴⁵ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁴⁶ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁴⁷ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁴⁸ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁴⁹ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁵⁰ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁵¹ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

¹⁵² TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara, 1996

13.Lale AYTAMAN¹⁵³ Muğla ANAP

1.20. XXI. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Tayyibe GÜLEK ¹⁵⁴	Adana	DSP
2.Gönül SARAY ALPHAN ¹⁵⁵	Amasya	DSP
3.Oya AKGÖNENÇ MUĞİSUDDİN ¹⁵⁶	Ankara	FP
4.Melda BAYAR ¹⁵⁷	Ankara	DSP
5.Ayşe GÜROCAK ¹⁵⁸	Ankara	DSP
6.Esvet ÖZDOĞU ¹⁵⁹	Ankara	DSP
7.Nesrin ÜNAL ¹⁶⁰	Antalya	MHP
8.Sema TUTAR PIŞKINSÜT	Aydın	DSP
9.Sebahat VARDAR ¹⁶¹	Bilecik	DSP
10.Melek KARACA ¹⁶²	Çorum	MHP
11.Ayfer YILMAZ	İçel	DYP
12.Tansu ÇİLLER	İstanbul	DYP
13.Yücel ERDENER ¹⁶³	İstanbul	DSP
14.Ayşe Nazlı ILICAK ¹⁶⁴	İstanbul	FP
15.Nazire KARAKUŞ ¹⁶⁵	İstanbul	DSP
16.Nesrin NAS ¹⁶⁶	İstanbul	ANAP
17.Sulhiye SERBEST ¹⁶⁷	İstanbul	DSP

¹⁵³ TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,1996

¹⁵⁴ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁵⁵ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁵⁶ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁵⁷ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁵⁸ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁵⁹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁰ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶¹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶² TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶³ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁴ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁵ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁶ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

18.Perihan YILMAZ ¹⁶⁸	İstanbul	DSP
19.Güler ASLAN ¹⁶⁹	İzmir	DSP
20.İşıl Saygın	İzmir	ANAP
21.Sevgi ESEN ¹⁷⁰	Kayseri	DYP
22.Meral AKŞENER	Kocaeli	DYP

1.21. XXII. Dönem Kadın Milletvekilleri

Adı Soyadı	İli	Partisi
1.Gaye ERBATUR ¹⁷¹	Adana	CHP
2.Ayhan Zeynep TEKİN ¹⁷²	Adana	AKP
3.Reyhan BALANDI ¹⁷³	Afyon	AKP
4.Oya ARASLI	Ankara	CHP
5.Ayşe Gülsün BİLGEHAN ¹⁷⁴	Ankara	CHP
6.Remziye ÖZTOPRAK ¹⁷⁵	Ankara	AKP
7.Özlem ÇERÇİOĞLU ¹⁷⁶	Aydın	CHP
8.Semiha ÖYÜŞ ¹⁷⁷	Aydın	AKP
9.Fatma ŞAHİN ¹⁷⁸	Gaziantep	AKP
10.Güldal AKŞİT ¹⁷⁹	İstanbul	AKP
11.Sıdıka SARİBEKİR ¹⁸⁰	İstanbul	CHP
12.Nimet ÇUBUKÇU ¹⁸¹	İstanbul	AKP
13.Zeynep Damla GÜREL ¹⁸²	İstanbul	CHP

¹⁶⁷ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁸ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁶⁹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁷⁰ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000

¹⁷¹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷² TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷³ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁴ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁵ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁶ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁷ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁸ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁷⁹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁰ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸¹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸² TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

14.Halide İNCEKARA ¹⁸³	İstanbul	AKP
15.Birgen KELEŞ	İstanbul	CHP
16.Güldal OKUDUCU ¹⁸⁴	İstanbul	CHP
17.İnci Gülser ÖZDEMİR ¹⁸⁵	İstanbul	AKP
18.Bihlun TAMAYLIGİL ¹⁸⁶	İstanbul	CHP
19.Gülseren TOPUZ ¹⁸⁷	İstanbul	AKP
20.Zeynep ARMAĞAN USLU ¹⁸⁸	İstanbul	AKP
21.Canan ARİTMAN ¹⁸⁹	İzmir	CHP
22.Nükhet HOTAR GÖKSEL ¹⁹⁰	İzmir	AKP
23.Türkan MİÇOOĞULLARI ¹⁹¹	İzmir	CHP
24.Serpil YILDIZ ¹⁹²	İzmir	AKP

¹⁸³ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁴ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁵ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁶ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁷ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁸ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁸⁹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁹⁰ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁹¹ TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

¹⁹² TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2003

2. BÖLÜM

1935–2002 YILLARI ARASINDA TBMM'DE YER ALAN KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN ÖZ GEÇMİŞLERİ

2.1. Mebrure GÖNENÇ

Afyonkarahisar Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1900 İstanbul

Baba adı: İbrahim

Ana adı: Didar

1900 yılında İstanbul'da doğan Mebrure GÖNENÇ eski Hazine-i Hassa memurlarından İbrahim Bey'in kızıdır. İlk tahsilini Üsküdar Kız Sanayi Mektebi'nde yapmıştır. Beşiktaş İttihadı Osmanî Mektebi'nde Tahsiline Türkçe ve Fransızca olarak devam etmiştir. 1914 yılında Arnavutköy Amerikan Koleji'ne girmiş 1919 yılında bitirmiştir. Beylerbeyi Kız Mektebi'nde Fransızca, Gedikpaşa Amerikan Mektebi'nde Türkçe, Çamlıca Lisesi'nde İngilizce ve Üsküdar Amerikan Mektebi'nde İngiliz Dil ve Fen Bilgisi öğretmenlikleri yapmıştır. 1927 de Adana Emrazı Zühreviye Hastanesi Baştabibi Dr. Remzi Bey ile evlenerek Adana'ya yerleşmiştir. İki çocuk annesidir. 1930 seçimlerinde ilk kadın azalar arasında yer alarak Adana Belediye Meclisi Üyeliğine seçilmiştir. Milletvekilliği seçimlerinden önce ise Mersin Belediye Meclisi Üyeliğinde bulunmuştur.¹⁹³

¹⁹³ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:868

2.2. Hatı ÇIRPAN

Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1890 Ankara

Baba adı: Kara Mehmet

Ana adı: Emine

Hatı ÇIRPAN Tercüme-i Hal Kâğıdı Örneğinde kendini şu şekilde tanıtmıştır:

“1306 senesinde Ankara'nın Kazan Köyünde doğdum. Bir sene evvel Köy Muhtarlığına seçildim. Bu güne kadar çiftçilikle uğraştım.”

Hatı ÇIRPAN'ın ismi TBMM Albümünde bu şekliyle geçerken Anılarda Satı Kadın olarak geçmektedir.

Hatı ÇIRPAN ile ilgili olarak ilginç bir anıyı burada zikretmek gerekmektedir. AFETİNAN anılarında bu olayı şu şekilde nakletmektedir:

“Sıcak yaz mevsiminde, (16 Temmuz 1934) otomobille Kızılcahamam yolundayız. O zaman şose, Zir Ovasından giderdi. Yol boyunca bütün köylüler Atatürk geçecek diye çıkmışlar, kısım kısım yerlerde toplanarak, ağaç dallarından çardaklar ve taklar yapmışlardı.

Kazan Köyüne yakın bir yerde durduk. Okul talebeleri, öğretmenleriyle sıralanmıştı. Nahiye müdürü, köy muhtarı ve kadınlı erkekli köylüler hep bir arada idiler.

Atatürk, Üstü kapalı, yanları açık bir otomobilde idi. Yanımızda Nuri CONKER ve başyaveri bulunuyordu. Otomobil durdu. Fakat o topluluktan hemen cesaret edip yaklaşan olmamıştı. Adeta emir bekliyorlar gibi bir durum vardı. Onların içinden birden bire sırma işlemeli en güzel köylü elbiselerini giymiş, yağız çehreli bir kadın otomobile yaklaştı “Paşam, hoş geldiniz, senin için yer hazırladık, ayran yaptık, insene” dedi. Atatürk nezaketle yolumuzun uzun olduğunu ve her yerde durmak mümkün olmayacağını anlattı. Fakat aynı zamanda da bana “Bu kadın kimmiş sorsana” dedi. Ben onunla konuşurken diğer erkekler de cesaret alarak Atatürk’e yaklaşmışlar ve O’nun çeşitli suallerine cevap veriyorlardı.

Satı Kadından öğrendiğim şu idi, Kendisi Kazan Köyünün muhtarı imiş ve seçimle köy idaresinin başına yeni geçmiş, Muhtar Satı kadın, oraların hâkimi edası ile ayranı otomobile getirtti. İçtik ve kendisinden köyü hakkında bilgi edinerek yola devam ettik.

Atatürk : “İşte mebus olacak kadın” dedi.

Satı Kadın, Türk Köylü kadınının cesur bir timsali olarak karşımıza çıkmıştı. Yol boyunca onun hakkındaki müşahedelerimiz söylüyorduk. Nuri CONKER, Büyük Millet Meclisine aza olarak girebilecek bu yeni aday arkadaşı hakkında şakalı sözler sarf etmekle beraber, Atatürk bu muhtarın ismini ve köyünü kaydetmemi emir vermişti.

Satı Kadın, şahsında Türk köylü kadınının mebus namzedini görmekte gururlu idim. Satı Kadın, 1935 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine, ilk kadın mebus olarak seçilmiş ve o devre müddetince vazife görmüştür. Bu durum ileri ve demokratik bir fikrin tatbiki olmuştur.¹⁹⁴

Özel eğitim gören Hatı ÇIRPAN evli ve altı çocuk annesidir.¹⁹⁵

¹⁹⁴ AFETİNAN, Ayşe(1968), **Atatürk ve Türk Kadın Haklarının Kazanılması**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

¹⁹⁵ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:871

2.3. Türkan Örs BAŞTUĞ

Antalya Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1900 İstanbul

Baba adı: Mehmet Şakir

Ana adı: Abide

1900 de Üsküdar'da doğmuştur. 1923–1924 Yılında üniversitenin Felsefe bölümünden mezun olmuştur. Aynı sene İçinde Boğaziçi Lisesinde Felsefe Öğretmenliği ve kızlar kısmı müdürlüğüne getirilmiştir.1927 yılında Kız Muallim Mektebinde 3 ay,1930 yılında İstanbul Kız Lisesi'nde 3 ay Felsefe Derslerine vekâlet etmiştir. Milletvekili seçildikten sonra Boğaziçi Lisesi'ndeki görevinden ayrılmıştır.

İyi derecede Fransızca Bilen Türkan BAŞTUĞ 'un medeni hali bekâr idi.¹⁹⁶

¹⁹⁶ Kısa Tercümeihal Kâğıdı

2.4.Sabiha Gökçül ERBAY

Balıkesir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1900 Bergama

Baba adı: Aziz

Ana adı: Nadire

1919 Yılında tahsilini bitirerek aynı yılın Ağustos Ayının 19 'unda Edirne Kız Muallim Mektebi Türkçe Öğretmenliğine başlamıştır. 03.11.1920 İzmir Kız Lisesi Terbiye-i Etfal öğretmenliği ve müdür yardımcılığı, 13.10.1920 de Adana Kız Muallim Mektebi Edebiyat öğretmenliğine naklen tayin olmuştur. 01.09.1921 de İzmir Kız Muallim Mektebi Türkçe Öğretmenliği,01.06.1927 Yılında İzmir Kız Muallim Mektebi Edebiyat Öğretmenliğine naklen tayin olmuştur. 02.11.1930 Yılında aynı okulun müdürlüğü vazifesi de verilmiş ve saylav olarak seçildiği 1 Mart 1935 tarihi ne kadar bu görevde bulunmuştur.

Sabiha GÖKÇÜL'ün medeni hali ise bekârdır.¹⁹⁷

¹⁹⁷ Tercüme-i Hal Kâğıdı Örneği No:883

2.5.Şekibe İNSEL

Bursa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1885 İstanbul

Baba adı: Şekip

Ana adı: Fatma

1885 Yılında İstanbul'da doğan Şekibe İNSEL'in babası Doktor Şekip beydir. Orta İstanbul Kız Sanayi Mektebi ve Almanca Mektebi'ni bitirmiştir. İyi derecede Almanca bilmektedir.

Bir oğlu olan Şekibe İNSEL çiftçilik ile uğraşmaktadır.¹⁹⁸

¹⁹⁸ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:890

2.6.Hatice ÖZGENER

Çankırı Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1865 Selanik

Baba Adı: Mustafa

Ana adı: Fatma

1865 doğumlu Hatice ÖZGENER Rüştüye mektebini bitirmiş ve hususi eğitimler almıştır. Anadili gibi Rumca bilmektedir.

Dul ve dört çocuk annesidir. Milletvekili seçilmeden evvel Daruleytan Müdürlüğünde Mütেকaid olarak görev yapmakta idi.¹⁹⁹

¹⁹⁹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:990

2.7. Huriye ÖNİZ BAHA

Diyarbakır Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1887 İstanbul

Baba adı: Bahattin

Ana adı: Ayşe

1887 İstanbul doğumludur. İlk ve orta tahsilini Leyli Sanayi Mektebi'nde yaptı. Bir süre hususi eğitimler aldı. Ardından Londra Üniversitesi kadın bölümü olan Bedford Koleji'nde tahsiline devam etti. İyi derece de İngilizce bilmekte idi.

Leyli Sanayi Mektebini bitirip hususi dersler aldıktan sonra ilk görevi, Bursa Amerikan Mektebi Türkçe Öğretmenliğidir. 1912 yılında Kız Muallim mektebi Pedagoji ve Tatbikatı Dersiye muallimliği ile İnas İdadisi Pedagoji ve Ev İdaresi Derslerine girmiştir. Kilis'te Teali Nisvan adında bir okul kurmuştur. Burada memleket kadınlarını fahri olarak okutmuştur. İstanbul'da Ecnebi ve Ahalliyet Mekteplerinde yedi yıl çalışmıştır. Son vazifesi Yeniköy Rum Mektebi Tarih, Coğrafya, Yurt bilgisi ve Türkçe öğretmenliğidir.

Dul ve bir çocuk annesidir.

Köprü altı çocukları isimli bir eseri vardır.²⁰⁰

²⁰⁰ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:897

2.8.Fatma MEMİK

Edirne Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1903 Safranbolu

Baba adı: Şakir

Ana adı: Cemile

1903 Yılında Safranbolu da doğmuştur. İlköğretimine burada başlayan MEMİK Daha sonra İstanbul'a geldi. Burada Beyazıt İnas Numune Mektebi ve Bezmialem Kız Lisesinde Öğrenimine devam etti.1923 yılında liseyi bitirerek İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine girdi.1929 yılında Fakülteden mezun oldu ve bir yıl burada staj yaptı.1931 senesinde Gureba Hastanesi Fahri Dâhili Asistanlığı görevine başladı.1935 yılında Gureba Hastanesi Poliklinik Şefi oldu.

1931 Yılından milletvekilliği seçildiği döneme kadar Fukaraperver Heyeti İdare Üyesi ve Mezkar Müessesesinin fahri doktorluğunu yapmıştır. Yine Aynı Dönemde C.H.F. Eminönü Kaza Merkezi Heyeti İdare Asıl Üyesi ve Vilayet Merkezi Yedek Üyeliğinde Bulunuyordu.

Bekâr olan MEMİK iyi derecede Fransızca bilmekte idi.²⁰¹

²⁰¹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:899

2.9. Nakiye ELGÜN Erzurum Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1882 İstanbul

Baba adı: Mehmet

Ana adı: Zeliha

1882 Yılında İstanbul da doğan ELGÜN İstanbul Muallim Mektebi'nde Tahsilini tamamlamıştır. Aynı okulda öğretmenlik ve müdür muavinliği yapmıştır. İnas İdadisi'nde hocalık ve müdür muavinliği görevinde bulunmuştur.1914 de İstifa ederek Vakıf Mekteplerinin Islahı görevini almıştır.1917 de Feyziy Lisesi müdürlüğüne seçilmiştir. 1929 da İstanbul Kız Lisesi müdürlüğüne tayin olmuştur.

1930 yılında Umumi Meclis Üyeliğine seçilmiş burada Daimi Meclis Üyeliğine seçilerek dört yıllık devreyi bu görevde tamamlamıştır.1934 Seçimlerinde de aynı göreve hak kazanmıştır.

ELGÜN 'ün medeni hali bekârdır.²⁰²

²⁰² Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:905

2.10.Fakihe ÖYMEN

İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1900 İşkodra

Baba adı: İsmail

Ana adı: Azize

1900 Yılında İşkodrada doğmuştur. İstanbul Darülfünun Coğrafya Bölümü'nde Yüksek tahsilini tamamlamıştır. Bursa Kız Muallim Mektebi'nde coğrafya öğretmenliği ve Türk Maarif Cemiyeti Kız Lisesi müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur.

Evlidir ve çocuğu yoktur.²⁰³

²⁰³ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:913

2.11. Benal Nevzat İŞTAR(ARIMAN)

İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1903 İzmir

Baba adı: Tevfik Nevzat

Ana adı: Cemil

1903 İzmir doğumludur. Babası Avukat Olan İŞTAR ARIMAN ilk ve orta tahsilini İzmir’de tamamlamıştır. Paris Darülfünun Edebiyat Fakültesi’nde tahsilini tamamlamıştır.

İçtimai, edebi, özellikle kadınlık konusu üzerine yazılar yazmış, konferanslar vermiştir.

Hilali Ahmer, Himaye-i Etfal gibi birçok hayır kurumunda aza olarak çalışmıştır. Cumhuriyet Halk Fırkasına İzmir de ilk kadın aza olarak girmiştir. Dört yıl C.H.F. vilayet azası olarak görev yapan İŞTAR ARIMAN 1930 ve 1935 belediye seçimlerinde aza seçilmiştir.

Medeni durumu bekârdır.²⁰⁴

²⁰⁴ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:915

2.12. Ferruh GÜRGÜP

Kayseri milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1891 Kayseri

Baba adı: Ahmet Mithat

Ana adı: Talia

1891 yılında Kayseri de doğan GÜRGÜP İlkokulu tamamladıktan sonra Hususi ders olarak tahsilini tamamlamıştır. Musiki, biçki ve dikiş üzerine ihtisası ve iyi derecede Arapçası vardır.

Kayseri C.H.F. vilayet idare heyeti ve belediye azalığı görevlerinde bulunmuştur.

Medeni hali duldur.²⁰⁵

²⁰⁵ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:925

II.13. Bahire Bediz MOROVA AYDİLEK

Konya Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1897 Bosna

Baba adı: Hasbi

Ana adı: Esmâ

1897 yılında Bosna da doğmuş daha sonra Bolu'ya yerleşmiştir. İlk ve orta tahsilini Bolu'da tamamlamıştır. Dört yıl öğretmenlik yapan MOROVA AYDİLEK 1927 de gözlerinden rahatsızlanması üzerine mesleğini bırakmak zorunda kalmıştır.

C.H.F. halk evlerinde görev yapmış ve Bolu Belediyesi Üyesidir.

Evli ve bir çocuk annesidir.²⁰⁶

²⁰⁶ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:934

II.14. Mihri PEKTAŞ

Malatya Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1895 Bursa

Baba adı: Yusuf Bahattin

Ana adı: İclal

1895 yılı Şubat ayı doğumludur. İlk Tahsilini İstanbul Rüştü Paşa Mektebi'nde tamamlamıştır.1908 senesinde Amerikan Kız Koleji'ne girmiş ve başarı ile bitirmiştir.1916 -1918 yılları arasında kendi kolejinde Türkçe öğretmenliği yapmıştır.1921 yılında Bezmialem Kız Lisesi İngilizce öğretmenliği görevinde bulunmuştur.1922 yılından milletvekili seçilinceye kadar Robert Koleji İngilizce öğretmenliği görevinde bulunmuştur. İyi derece de Fransızca ve İngilizce bilmektedir. Vilyam Remzi'nin Anadolu'nun tarihi coğrafyası isimli eserini tercüme etmiştir.

Evli ve iki kız çocuğa sahiptir.²⁰⁷

²⁰⁷ Tercümeihal Kağıdı Örneği No:943

2.15. Meliha ULAŞ
Samsun Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1901 Sinop

Baba adı: Hüseyin Kami

Ana adı: Fatma Ülviye

1901 senesinde doktor bir babanın kızı olarak dünyaya gelmiştir. İlkokulu İstanbul Küçük Mustafa Paşa İnas Rüştüyesidir. Orta ve lise tahsilini Kız sanayi mektebinde tamamlamıştır.1914 yılında sınavları kazanarak Darülfünunun Edebiyat bölümüne girmiştir.1917 yılında mezun olmuştur.

01.09.1917 tarihinde İstanbul Selçuk Hatun Kız Sanayi Mektebi Coğrafya öğretmenliğine atanmıştır.1919 yılında Terifan Kandilli İnas Sultaniyesi Edebiyat öğretmenliğine nakledilmiştir.1923 yılında Terifan Bezmialem Sultanisi Türkçe ve Edebiyat öğretmenliğine nakledilmiştir.

Görevinden istifa ederek dil öğrenmek için Arnavut Köy Amerikan Kız Kolejlina girmiştir. Burada üç yıl hem talebelik yapmış hem de İhzarı sınıfların Türkçe derslerine girmiştir.

1926 yılında Doktor Halid Hulusi ile evlenmiştir. Doğu görevi için Erzurum'a tayin edilen eşi ile birlikte Erzurum'a yerleşmiştir. Burada kendisine henüz yeni açılacak olan Erzurum Kız Öğretmen Okulu Edebiyat dersleri ve Başöğretmenlik görevi verilmiştir. Beş yıl süreyle bu görevi yerine getirmiştir.1 Eylül 1933 tarihinde

Samsun Lisesi Edebiyat öğretmenliğine nakledilmiştir. Milletvekilliğine kadarda bu görevde bulunmuştur.

İyi derecede İngilizce ve azda Fransızca bilen Ulaş evlidir ve çocuğu yoktur.²⁰⁸

2.16. Esmâ NAYMAN

Seyhan Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1899 İstanbul

Baba adı: Hasip

Ana adı: Melek

1899 İstanbul doğumlu olan NAYMAN eğitimini Özel Fransız Okulu'nda tamamlamıştır. Lise mezunudur.1917–1924 yılları arasında Bezm-i Âlem Kız Lisesinde Fransızca hocalığı yapmıştır.

1926 yılından beri Adana'da ikamet etmektedir. Adana Belediye Encümeni Üyeliğine ve Belediye Meclisi Kâtipliğine seçilmiştir.²⁰⁹

²⁰⁸ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:959

²⁰⁹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:961

2.17. Hatice Sabiha GÖRKEY

Sivas Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1888 İstanbul

Baba adı: Hacı İsmail

Ana adı: Ayşe

1888 yılında Üsküdar da doğmuştur. Tahsilini Üsküdar Sanayi ve İstanbul Darul Muallimliği Darülfünun Riyaziye Mektepleri'nde tamamlamıştır. İyi derecede Fransızca bilmektedir.

Seçimlerden önce Tokat Orta Mektep Riyaziye muallimliği görevinde bulunmaktaydı.

Evli ve bir çocuk annesidir.²¹⁰

²¹⁰ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:969

2.18. Seniha HIZAL

Trabzon Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1897 Adapazarı

Baba adı: Nafiz

Ana adı: Hüsniye

1897 yılında Adapazarı'nda doğmuştur. İlköğrenimini Fatih Rüştüyesi'nde, Orta öğrenimini Kız Sanat Mektebi'nde ve yüksek öğrenimini Darülfünun Fen Fakültesi'nde yapmıştır. Mezun olduğu yıl Darülmuallimat ile Muğla'ya gitmiştir. Bir yıl sonra tabii ilimler okutmak üzere İstanbul Erenköy Lisesi'ne nakledilmiştir. Bundan iki yıl sonrada Maarif Nezareti Umumi Müfettişi olmuştur. Milli Hükümetin teşekkülünden sonra İstanbul Kız Muallim Mektebi müdürlüğü, Bursa Kız Muallim Mektebi müdürlüğü ve maarif vekâleti umumi müfettişliklerinde bulunmuştur. Müfettişlikten sonra Selçuk Kız Sanat Mektebi ve Fevziye Hususi Lisesi müdürlüklerini yapmıştır. Seçimden önceki işi ise Yeni Türkiye Mektebi Müessis ve Müdürlüğüdür.

Seniha HIZAL Bekârdır.²¹¹

²¹¹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:973

2.19. Belkıs Baykan

Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1899 İstanbul

Baba adı: Ferit

Ana adı: Suhande

Babası ressam olan Belkıs Rauf BAYKAN 1899 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk tahsilini Beşiktaş Kız Rüştüyesi'nde, orta ve lise tahsilini Bezm-İ Âlem Valide Sultanisi'nde yapmıştır. İstanbul Kız Darülfünun Tabiiye kısmında yüksek tahsilini tamamlamıştır.

1923 yılında Ankara Kız Lisesi'ne Tabiiye muallimi olarak atanmıştır. Türk kadınına ilk seçim hakkı verildiğinde C.H.F. Ankara İl Yönetim Kurulu azalığına seçilmiştir. Kadın Esirgeme Kurumu ve Kızılay Gençlik Kolları azalığı görevlerinde bulunmuştur.

1919 yılında Kars Şehbender vekilliği yapmakta olan Rauf Fazıl ile evlenmiştir. 1922 yılında Ankara'ya yerleşmiştir. Bir kız ve bir oğlan iki çocuk annesidir.²¹²

²¹² Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1019

2.20. Şehime Yunus

İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1898 İstanbul

Baba adı: Yahya

Ana adı: Habibe

İlk tahsilini İstanbul da yapmıştır. Ortaokulu Darümuallimat'da bitirmiş ve yüksek okulu İstanbul Darülfünun Fen Fakültesi'nde tamamlamıştır.

1921 yılında Bolu İlkokul öğretmenliğine, aynı yıl Adapazarı Sabiha Hanım Orta Okulu müdürlüğüne atanmıştır. 1922 istirdadı müteakip İzmir Kız Lisesi Müdürlüğüne terfi etmiş, sekiz yıl müdürlük yapmıştır. Terbiye Öğretmenliği yapmak üzere müdürlükten istifa etmiştir. 1936 senesinde C.H.F. İl Yönetim Kurulu Üyeliği ve İzmir Halk Evi Başkanlığı yapmıştır.

Evli ve bir kız çocuk annesidir.²¹³

²¹³ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1071

2.21. Hacer DİCLE

Kastamonu Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1902 Kastamonu

Baba adı: Hilmi

Ana adı: Refika

1902 yılında Kastamonu da doğmuştur. 1920 Kastamonu Kız Muallim Okulundan mezun olmuştur. Aynı yıl Kastamonu Riyazilhanat Başmuallimliğine tayin edilmiştir. On beş yıl bu görevde bulunmuştur.

1935 yılında Umumi Meclis üyeliğine seçilmiştir. 1935–1939 yılları arasında Daimi Encümenlik yapmıştır. C.H.F. İl Yönetim Kurulu Üyeliği yapmıştır.

Evli ve iki çocuk annesidir.²¹⁴

²¹⁴ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1075

2.22. Sıddıka Mümüne ŞEMSA İŞCAN

Seyhan Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1902 İstanbul

Baba adı: Fethi

Ana adı: Kevser

7 Şubat 1902 İstanbul doğumludur. İzmir Karşıyaka Rüştiyesi mezunudur. Daha sonra Kandilli Lisesi'nde öğrenimine devam etmiş Fen Fakültesi Tabiiye Bölümünden mezun olmuştur.

İzmir Kız Öğretmen Okulu Tabiiye dersi öğretmenliği ile Meslek hayatına atılmıştır. Daha sonra Adana Kız Öğretmen Okuluna tayini çıkmıştır. 1932 yılına kadar bu görevde bulunmuştur.

1934 de Seyhan İli Umumi Meclis Azası olmuştur. Son seçimde yine aynı göreve seçilmiştir.

Evli ve iki oğlu vardır.²¹⁵

²¹⁵ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1112

2.23. Mergube GÜRLEYÜK

Sivas Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1894 Sivas

Baba adı: Hüseyin Hüsnü

Ana adı: Müşfika Kamer

Rüştüye mezudur ve Duldur.²¹⁶

²¹⁶ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1118

2.24. Mammer Develi

Tokat Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1897 İstanbul

Baba adı: Hüseyin Hüsni

Ana adı: Emine

1897 yılında İstanbul'da doğmuştur. Molla Gürani İnas Rüştüyesi'nde ilk tahsilini tamamlamıştır. Çapa Kız Öğretmen Okulu'nu bitirip İstanbul Darülfünun Fen Fakültesi'ne başlamıştır. 1917 yılında buradan mezun olmuş ve Tıp Fakültesi Dış Bölümüne başlamıştır. 1928 yılında burayı da başarı ile bitirmiştir.

1914 yılında Fatih Koca Mustafa Paşa Numune Mektebi Terbiye Bedeniye Öğretmenliği ile göreve başlamıştır. 1915 yılında bu göreve ilave olarak Erenköy Numune Mektebi Eşya muallimliğinde bulunmuştur. 1917 yılında Kandilli Kız Lisesi Ulumu Tabiiye öğretmenliği görevine getirilmiştir. Bir müddet Berlin de Mesleği ile ilgili serbest tetkik ve tespitlerde bulunarak tekrar yurda dönmüş ve öğretmenlik mesleğine devam etmiştir. 1924 yılında Selçuk Hatun ve Üsküdar Kız Zanaat okullarında Teknoloji öğretmenliği yapmıştır. 1931 yılında Tokat Ortaokulu Tabiye öğretmenliğine tayin edilmiştir.

Tokatta bulunduğu sürede Türk Hava Kurumu Kadınlar Başkanlığında bulunmuştur.

Dul ve bir çocuk annesidir.²¹⁷

²¹⁷ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1122

2.25. Salise ABANOZOĞLU

Trabzon Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1904 Trabzon

Baba adı: Abdülkerim

Ana adı: Asiye

1904 Trabzon doğumludur. Babası sıhhiye müfettişlerinden Doktor Abdülkerim'dir. İlk tahsilini Trabzon ve Bursa Mal Hatun Mektepleri'nde yapmıştır. Orta tahsilini Bursa Muallim Mektebi'nde yapmıştır.

1920 yılında Rize Merkez Kız Mektebi'nde öğretmenliğe başlamıştır.1922 de Trabzon İçkule Kız İlkokulu'na tayin edilmiştir.1926 yılına dek burada Rıyaziye öğretmenliği görevinde bulunmuştur.

Evli ve iki çocuk annesidir.²¹⁸

²¹⁸ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1125

2.26. Emine Mebrure AKSOLEY

Ankara Milletvekili

CHP Temsilciler Meclisi Üyesi

Doğum tarihi ve yeri:1902 Selanik

Baba adı: Halit (Güran)

Ana adı: Fatma

Babası emekli İstihkâm Binbaşı Halit Güran'dır. 10.08.1902 yılında Selanik'te doğmuş Balkan Harbi'ne kadar burada bulunmuştur. Umumi Harpte Bandırma ve Alaşehir'de bulunmuştur.1922 yılında babasının Milli Mücadeleye katılması ile Ankara'ya gelmişlerdir.

İlkokulu Bandırmada, ortaokulu İzmir'de okumuştur. Mütareke ve işgal yıllarında İzmir'de başladığı lise tahsilini İstanbul Çamlıca Lisesi'nde 1921 yılında bitirmiştir.1935 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ne başlamıştır. 1938 yılında mezun olmuştur.

1923 de Dr. Mühendis Yrb. İhsan AKSOLEY ile evlenmiştir. Eşinin Almanya'da tahsili ve talebe müfettişliği zamanında uzun müddet Almanya'da ve kısa sürelerle Fransa, İngiltere ve Macaristan da bulunmuştur. Bu süre zarfında Almancayı öğrenerek Almanya'da sosyal müesseselerde tetkikler yapmıştır.

1938 yılında Ankara Köycülük İş koluna girmiştir. 1939 yılında Erzincan Felaket Zedelerine Yardım Komitesi ile iş birliği yapmıştır. 1940–1941 yıllarında Yardım

Sevenler Cemiyetinin Umumi Kâtipliğini yapmıştır. Bu cemiyetin Umumi Müfettişliği görevinde bulunmuştur. Kavaklıdere Halk Dağıtma Birliği Başkan yardımcısı ve Türk Kadınlar Birliği Kurucularından olup Genel Başkanlığında bulunmuştur.

C.H.F. Çankaya Ocağı Reislığı, Merkez ilçe İkinci Başkanlığı, Genel İdare Kurulu Üyeliği ve Parti Meclis Üyeliği görevlerinde bulunmuştur.

Almanca ve Az Fransızca bilmektedir.²¹⁹

²¹⁹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1178

2.27. Hasene ILGAZ

Hatay Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1902 İstanbul

Baba adı: Mehmet Fevzi

Ana adı: Hatice

1902 İstanbul doğumludur. Annesi Kemaliyeli, babası Safranboluludur. İstanbul Kız Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuştur. İstanbul'da çeşitli okullarda öğretmenlik ve başöğretmenlik yapmıştır.

1923–1943 yılları arasında Ocak, Bucak, İlçe ve Vilayet İdare Heyeti üyeliklerinde bulunmuştur. 1935–1938 Şehremini Halkevi Reisliği 1938 den beri de C.H.F. İstanbul Vilayet İdare heyeti Azalığında çalışmaktadır. 1923–1943 yıllarında mümessili olduğu Fukaraperver, Çocuk Esirgeme, İlk Okullar Yoksul Çocuklar, C.H.F. İşbumla, Kurtarma Yurdu, Türk Dil Kurumu Kurucu Üyeliği ve Başkanlıkları, Fatih İlçesi Hava Kurumu Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.²²⁰

²²⁰ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1225

2.28. Tezer TAŞKIRAN

Kastamonu ve Kars Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1903 Kafkasya

Baba adı: Ahmet (Ağaoğlu)

Ana adı: Sitare

1903 yılı İstanbul doğumludur. İstanbul Bezm-i Âlem Lisesi'ni bitirmiştir. İstanbul Darülfünun Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümü mezunudur.

1925 yılında Ankara Muallim Mektebi İçtimaiyat öğretmenliğine atanmıştır. Ankara Kız ve Erkek Liselerinde Felsefe ve İçtimaiyat öğretmenliği, Kız Lisesi müdürlüğü yapmıştır.

1931 yılında Dr. Nimet TAŞKIRAN ile evlenmiş Viyana ya gitmiştir. 1933 de yurda dönmüştür. İstanbul Kız Öğretmen Okulu müdürlüğü ve Felsefe öğretmenliğine atanmıştır. 1936 da önce Ankara Orta Öğretim Şube Müdürlüğü'nde daha sonra Erkek Lisesi Felsefe öğretmenliğinde ve 1936 da Kız Lisesi müdürlüğünde görev almıştır.

Tezer TAŞKIRAN evli ve iki çocuk annesidir.²²¹

²²¹ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1242

2.29. Saada Emin KAATÇILAR

Manisa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1898 İzmir

Baba adı: M.Emin

Ana adı: Kadriye

1898 İzmir doğumlu olup tıbbiye mezunudur. Dâhiliye alanında ihtisas yapmıştır. Serbest hekimlik yapmaktadır.

İzmir İli Umumi Meclis azalığı ve Kızılay Merkezi İdare Heyeti Kâtipliği görevlerinde bulunmuştur.

İyi derecede Fransızca Bilmektedir ve bekârdır.

979 oyla seçilerek 2 Mart 1943 de mazbatasını almıştır.²²²

²²² TBMM Mebusları İçin Tercümeihal No:1293

2.30. Zehra BUDUNÇ
CHP Bursa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1896

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Servet

Kalkandelen, Tekirdağ, Dedeoğaç, Bursa İnas Rüştüyelerinde öğretmenlik ve müdürlük yapmıştır. Bursa’da kendi teşebbüsü ile “Bizim Okul” adında özel bir okul kurmuştur. On yıl hizmet veren kurum ana, ilk ve orta kısımlardan oluşuyordu. Bursa’nın Yunanlılar tarafından işgali yıllarında Bursa’da Garb Cephesi Komutanlığı emrinde istihbarat işlerinde çalışırken tutuklanarak Selanik’e ve Milas’a götürülmüştür. Dönüşte tekrar okulunun başına geçmiştir.

1930 yılında ilk kadın üye ve C.H.P. adayı olarak, Bursa Belediye Meclisine girmiştir. Üç dönem bu göreve seçilmiştir. Bu dönem içinde Belediye Encümenliği ve Belediye Başkan Yardımcılığı görevlerine getirilmiştir. Son dönem Bursa Vilayet Umumi Meclisine Orhaneli ilçesi’nden üye seçilmiştir.

C.H.P.’nin ilk kurulduğu günden beri Halkevi Köycülük ve Yayın Komiteleri Üyelik ve Başkanlıkları görevlerinde bulunmuştur. Çocuk Esirgeme, Kızılay, Hava Kurumu dernekleri idare kuruları üyelikleri ve ikinci başkanlıkları görevlerinde bulunmuştur. Zehra BUDUNÇ bekârdır.²²³

²²³ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1360

2.31. Latife Bekir ÇEYREKBAŞI

CHP İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve Yeri:1901 İstanbul

Baba adı: Yusuf Kamil

Ana adı: Nesime

1901 yılında İstanbul'da doğan ÇEYREKBAŞI lise mezunudur. Konya Kız Öğretmen Okulu Fransızca öğretmenliği ve İstanbul'da ki çeşitli okullarda öğretmenlik yapmıştır.

Kızılay, Çocuk Esirgeme, Yeşilay, Maarif Cemiyeti, Kadınlar Esirgeme Kurumu gibi hayır cemiyetlerinin idare ve merkez heyetlerinde uzun yıllar çalışmıştır. 1931 de İstanbul Şehir Meclisi Azalığına seçilmiş, 15 yıl C.H.P. azalığı yapmıştır.

İstanbul'da toplanan II. Balkan Konferansında Türkiye Murahhaslarındandır. 1935 İstanbul Yıldızda Milletlerarası Kadınlar Cemiyeti Toplantısını düzenlemiş ve Türkiye Murahhas heyeti başkanlığı yapmıştır.

Seçimden önce İzmir Belediye Şehir Meclisi Azalığı ve Yardım Sevenler Derneği başkanlıklarında bulunmakta idi.

Evli ve üç oğlu vardır.²²⁴

²²⁴ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1420

2.32. Makbule DIBLAN

CHP Seyhan Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1913 Adana

Baba adı: M.Fuat

Ana adı: Fatma

1913 Adana doğumlu olan DIBLAN Tıp Fakültesi mezunudur. Dâhiliye alanında uzmanlık yapmıştır. Rize Memleket Hastanesi'nde Dâhiliye Mütchassıslığı ve Verem Savaş Dispanseri Başhekimliği yapmıştır.

Medeni hali bekârdır.²²⁵

²²⁵ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1479

2.33. Zekiye MOLLAOĞLU DRANAZ

CHP Trabzon Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1911 Trabzon

Baba adı: Osman

Ana adı: Emine

1911 İstanbul doğumludur.1931 de İstanbul Amerikan Kız Kolejini ve 1935 de İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümünü bitirmiştir. İstanbul Üsküdar Muhtelit Ortaokulu'nda bir buçuk yıl İngilizce öğretmenliği yapmıştır. Daha sonra İstanbul Kandilli Kız Lisesinde Matematik öğretmenliği ve müdür muavinliği yapmıştır.

Milletvekili seçilmeden önceki işi ise İstanbul Beyoğlu Kız Lisesi ve Amerikan Kız Koleji'nde matematik öğretmenliğidir.

Medeni hali bekârdır.²²⁶

²²⁶ Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1492

2.34. Nazlı TILABAR

DP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1913 İstanbul

Baba adı: Mazlum Hamit

Ana adı: Zehra

Son sadrazam Ahmet Tevfik Paşanın ve Dâhiliye Nazırı Memduh Paşanın torunu, Şurayı Devlet Azası Avukat Mazlum Hamit Beyin kızıdır.1913 tarihinde Arnavut Köy İstanbul'da doğmuştur.

İlk tahsilini Kandilli Sultanisi'nde yapmıştır. Daha sonra Arnavut Köy Kız Kolejine devam etmiştir. Almanya da Felsefe eğitimi almıştır.

Demokrat Parti kurulduktan sonra muhtelif parti kademelerinde görev almıştır; İstanbul İli Neşriyat ve Propaganda Bürosu, Beyoğlu Demokrat Parti İlçe başkanlıklarında bulunmuştur. Demokrat Parti'nin I.Büyük kongresinde Neşriyat başkanlığını da yapmıştır.

Yenişehir de bir çocuk bakımevi kurmuştur. Ayrıca Hür Fikirler, Türk Trizi Türk Pakistan Dostluk cemiyetlerinde ve Y.W.C.A. Amerikan cemiyetinde çalışmıştır. Serbest gazetecilik yapmıştır. Atina Devlet Adamları ile yapmış olduğu röportajlar Cumhuriyet gazetesinde yayınlanmıştır. Belçika News Echange Ajansı ile Avusturya

Giener Illustrierte Haftalık Dergisi'nin Türkiye Muhabir ve Mümessilliklerinde bulunmuştur.

Evli ve bir çocuk annesidir.²²⁷

2.35. Halide Edip ADIVAR **Bağımsız İzmir Milletvekili**

Doğum tarihi ve yeri:1882 İstanbul

Baba adı: M. Edip

Ana adı:

Amerikan Koleji mezunudur. İzmir'de İngiliz Edebiyatı Profesörüdür.Milletvekili seçildiği dönemde Edebiyat Fakültesi Muharrir İngiliz Edebiyatı Bölüm Başkanlığı görevinde bulunuyordu.

Evli ve iki oğlu vardır.²²⁸

²²⁷ Tercümeihal kâğıdı örneği 1715

²²⁸ Tercümeihal kâğıdı örneği 1720

2.36. Aliye Temuçin ÇOŞKUN

DP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1916 Foça

Baba adı: İsmail

Ana adı: Zahide

1916 yılında Eski Foça'da doğmuştur. İlk tahsilini Foça'da orta tahsilini İzmir Cumhuriyet Kız Enstitüsünde, İlerisini Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulunda tamamlamıştır.

Mesleki kariyerine mezun olduğu okulda başlamış burada bir yıl görev yapmıştır. Daha sonra iki yıl İzmir Cumhuriyet Kız Enstitüsü, iki yıl Manisa Kız Enstitüsü, bir yıl Atatürk Kız Enstitüsü ve İki yılda Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulu olmak üzere on üç yıl müdürlük yapmıştır.

Medeni hali bekârdır.²²⁹

²²⁹ Tercümeihal kâğıdı örneği 1952

2.37. Nuriye PINAR
DP İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 15 Mart 1914 İstanbul

Baba adı: Mustafa Asım

Ana adı: Emine

15 Mart 1914 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1932 Erenköy Lisesi mezunudur. Fransa Bordeaux Üniversitesi Kimya ve Tabii İlimler okumuş, 1937 de yurda dönerek İstanbul Üniversitesi Jeoloji Enstitüsünde Asistan olarak göreve başlamıştır. 1942 de İlim Doktoru, 1944 de Jeoloji Doçenti, 1953 de Profesörlük unvanlarını almıştır.

1939 Erzincan, 1942 Adapazarı, 1949 Karaburun, 1951 Kurşunlu, 1952 Misis, 1953 Yenice-Gönen depremleri hakkında etütler yayınlamıştır. Türkiye'de toplanmış fosilleri Paris'te inceleyerek Türkiye'ye mahsus orijinal fosil türleri bulmuştur. 1951 Bürüksel'de toplanan Milletlerarası Jeoloji Kongresinde iki Konferans vermiş, Avrupa Sismoloji komisyonunda Türkiye Mümessili seçilmiştir. 1952 de Cezayir Milletlerarası Jeoloji Kongresinde İki Konferans vermiş, aynı yıl Stuttgart'da toplanmış olan Sismoloji Komisyonuna dört rapor sunmuştur. 1953 Roma da toplanan Milletlerarası Dördüncü Zeman Kongresinde bir Konferans vermiş ve üç komisyonda Türkiye Mümessili seçilmiştir. 1953 de L.Lahn ile "Türkiye Depremleri İzahlı Katalogu"nu neşretmiştir.

İyi derecede Fransızca ve İngilizce bilen Pınar bekârdır.²³⁰

²³⁰ Tercümeihal kâğıdı örneği 2061

2.38. Edibe SAYAR

DP Zonguldak Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1912 Safranbolu

Baba adı: Maksut

Ana adı: Hatice Çivi

1912 Safranbolu doğumludur. İlk tahsilini Zonguldak'ta orta ve lise tahsilini İstanbul Pangaltı "Notre Dame De Sion" Fransız Kız Lisesi'nde yapmıştır. 1939 da Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. Zonguldak'ta stajını yaparak Hâkimlik vasfını kazanmıştır.

Çeşitli hayır kurumlarında çalışmış olan SAYAR Zonguldak Yardımseverler Derneği ve Türk Kadınlar Birliği başkanlıklarını yapmıştır.

Muhtelif dergi ve gazetelerde içtimai, edebi ve siyasi konularda makaleleri yayınlanmıştır. Radyoda telif ve Fransızcadan adapte ettiği piyes ve skeçleri temsil edilmiştir.

Evli ve bir çocuk sahibidir.²³¹

²³¹ Tercümeihal kâğıdı örneği 2209

2.39. Übeyde ELLİ

CHP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1907 İstanbul

Baba adı: Asım

Ana adı: Rail

1907 İstanbul doğumludur. İlk, orta ve lise tahsilini Erenköy Kız Lisesi'nde yapmıştır.

Sosyal ve siyasi çalışmalarına 1939 yılında başlamıştır. Seçilmiş olduğu güne kadar aralıksız olarak Yardım Sevenler Yurdu, Kızılay Verem Mücadele ve Türk kadınlar Birliği gibi müesseselerinin genel kurul üyeliklerinde başkanlık, müfettişlik ve murakıplıklarında bulunmuştur. Eğitim, Sağlık ve Köycülük Komiteleri idareciliklerinde ve Müteaddit Komisyonların ve Kooperatiflerin başkanlıklarında; C.H.P. teşkilatının Ocak, Bucak, İlçe Başkanlıklarında ve İl İdare Kurulu Üyeliklerinde on dokuz yıl çalışmıştır.

1948–1949 Çankaya İlçesi Maarif Encümeninde ve Belediye Takdiri Kıymet Komisyonunda ve 1950 ye kadar iki devre Belediye Meclisi Azalığında hizmet vermiştir. Seçimden evvel Türk Kadınlar Birliği Genel Kurul Üyeliği ve C.H.P. Kadın Kolları Merkez Heyeti Başkanı olarak görev yapmıştır.

Evli ve iki çocuk annesidir.²³²

²³² Tercümeihal kâğıdı örneği 2241

2.40. Emine Piraye LEVENT

DP Aydın Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1915 İstanbul

Baba adı: Necmi (YÜCEER)

Ana adı: Nezihe

1915 İstanbul doğumludur. Lise tahsilini İstanbul Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. 1936 yılında Eczacılık Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1939–1943 yılları arası Aydın Ortaokulunda Fizik ve Kimya öğretmenliği yapmıştır. 1952 yılında kendi işinin başına geçmiş Aydın Emniyet Eczanesi'ni açmıştır.

1952 yılında Demokrat Parti İl İdare Heyeti'nde de görev almıştır.

Dul ve iki çocuk annesidir.²³³

²³³ Tercümeihal kâğıdı örneği2257

2.41. Hilal ÜLMAN

DP Bursa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1918 İzmit

Baba adı: Adil

Ana adı: Sabiha

1918 İzmit doğumludur. 1936 Erenköy Kız Lisesi, 1940 İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü mezunudur.

Beykoz ve Kadıköy Orta Okulları'nda ikişer yıl Tarih öğretmenliği yapmıştır. 1945 yılında Üsküdar Kız Lisesi ve Üsküdar Amerikan Kız Koleji Tarih öğretmenliğine tayin edilmiştir. 23.09.1957 tarihine kadar bu görevde bulunmuştur.

İyi derecede İngilizce ve Fransızca bilen ÜLMAN 1953 yılında eşinin vefatı ile dul kalmıştır. İki kız çocuk annesidir.²³⁴

²³⁴ Tercümeihal kâğıdı örneği 2276

2.42. Ayşe GÜNEL

DP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1903 Selanik

Baba adı: Ali

Ana adı: Atiye

1903 yılında Selanik'te doğmuştur. 1924 yılında İstanbul Kız Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuş üç yıl Çanakkale Fransız Okulu'na devam etmiştir. Çanakkale İlk Mektep müdürlüğü ve Orta Mektep Türkçe öğretmenliği yapmıştır.

1935 yılında Çanakkale Umumi Meclis seçimlerini kazanarak daimi encümen azası olarak görev yapmıştır.1940 yılında İstanbul'a nakil gelmiş; Çocuk Yuvaları ve Kızılay gibi sosyal kurumlarda vazifelerde bulunmuştur.

1946 da Demokrat Parti Teşvikiye Ocağı İdare Kurulu'na seçilmiştir.1949 da Beşiktaş Kaza İdare Heyeti'ne ve D.P. Barbaros Dispanseri Başkanlığı'na seçilmiştir. Son Belediye seçimlerinde Belediye Meclisi azası seçilmiştir.

İyi derecede Fransızca bilmektedir ve duldur.²³⁵

²³⁵ Tercümeihal kâğıdı örneği 2341

2.43. Arife Necla TEKİNEL

DP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1921 İstanbul

Baba adı: Ali

Ana adı: Naciye

1921 İstanbul doğumludur. İlk, orta, lise tahsilini İstanbul İtalyan Mektebinde tamamlamıştır. 1945 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Serbest Avukat olarak çalışmaktadır.

1946 yılında D.P. ye intihap etmiştir. 1950 yılında İstanbul Belediye Meclisi Azası seçilmiştir. 1953 de Sarıyer Kazası Encümen Azası olmuştur.

İtalyanca, Fransızca, Latince bilmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.²³⁶

2.44. Nimet Perihan ARIBURUN

DP İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1913 İstanbul

Baba adı: Naci (Eldeniz)

Ana adı: Makbule

1913 İstanbul doğumludur. Orta öğretimini Konya'da, Lise ve Üniversiteyi Ankara'da okumuştur. Hukuk fakültesi mezunudur. M. Kemal Atatürk tarafından Adli Hekimlik Stajı yapmak üzere kısa bir müddet İngiltere'ye göndermiştir.

Temiz Mahkemesi Üçüncü Ceza Dairesinde görev almıştır. Cide de Hâkim Muavinliği yapmıştır. 1953 yılında Avukatlığa başlamıştır.

²³⁶ Tercümeihal kâğıdı örneği 2353

1940 yılında evlenerek memleketten ayrılmıştır. Çocuk ve suçluluğu adlı bir eseri ve tercüme makaleleri mevcuttur. Evli ve iki çocuk annesidir.²³⁷

2.45. Ayşe Şukufe EKİTLER

Temsilciler Meclisi Üyesi (Devlet Başkanı Temsilcisi)

Doğum tarihi ve yeri: 1904 İstanbul

Baba adı: Abdurrahman

Ana adı: Zekiye

1904 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Kamil ve Tevfik Paşa kabinelerinde Maliye Nazırı Abdurrahman Sayındır. İlk ve orta tahsilini İstanbul'da tamamlamıştır. İstanbul üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezundur. İki senelik avukatlık stajının ardından İstanbul Barosuna kaydolmuştur.

1929 yılından beri otuz seneyi aşkın serbest avukat olarak çalışmıştır. Aynı zamanda bir sene İstanbul Hazine Avukatlığı'nda, on bir sene Ankara Sigorta Şirketi, on yedi yıl Anadolu Sigorta Şirketi, otuz seneye yakın bir zamanda Ünyon ve İttihadı Milli Sigorta şirketleri Müşavir avukatı olarak vazife görmüştür. 1935 yılında İstanbul Barosu İdare Meclisi Üyeliğine ve Umumi Kâtipliği'ne seçilmiştir. Türkiye Baroları Yüksek Hasiyet Divanında yedek aza olarak görev almıştır. İngilizce ve Almanca bilmektedir. Evlidir.²³⁸

²³⁷ Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2359

²³⁸ Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 92

2.46. Hermine Agavni KALUSTYAN

Temsilciler Meclisi Üyesi (Devlet Başkanı Temsilcisi)

Doğum tarihi ve yeri: 1914 İstanbul

Baba adı: Leon

Ana adı: Heranuş

30 Haziran 1914 İstanbul doğumludur. 1932 yılında Esayan Kız Lisesi'nden mezun olmuştur. Paris Yüksek Kız Öğretmen Okulu Matematik Bölümü'nde parasız yatılı olarak öğrenimine devam etmiştir. Staj devresinde tamamlayarak yurda dönmüştür. 1936 yılında Esayan Okulu Matematik öğretmenliğine başlamıştır. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi'ne de kaydolmuştur. 1941 yılında Doktorasını tamamlayarak Fen Doktoru Unvanını almıştır. 1941 yılında Getronagan Erkek Lisesi Matematik öğretmenliğine önerilmiştir. 1948–1973 yıllarında Esayan Orta Okulu Müdürlüğü yapmıştır. 1949 yılında Galatasaray Lisesinde Matematik öğretmeni olarak çalışmaya başlamıştır.

1947 yılında Esayan Lisesinde Yetişenler Derneği'nin kurucuları arasında yer almış ve derneğim ilk başkanı seçilmiştir. 1954 senesinden beri Kalfayan Kız Yetimhanesi Yönetim Kurulu'nda çalışmaktadır. 1957 yılından itibaren de Türk Astronomi Derneği Üyesidir.

Fransızca ve İngilizce Bilmektedir. Bekârdır.²³⁹

²³⁹ Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 150

2.47. Remziye BATIRBAYGİL

Temsilciler Meclisi Üyesi MBK Temsilcisi

Doğum tarihi ve yeri:1911 Kayseri

Baba adı: Kazım

Ana adı: Safiye

1911 Kayseri doğumludur. İlk ve orta öğrenimini Adana'da tamamlamıştır. Ankara Kız Lisesi mezunudur. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamıştır.

1952 yılına kadar Ankara Erkek Lisesi, Ankara Kız Lisesi ve Atatürk Liseler'inde Tarih öğretmeni olarak çalışmıştır. 1952 yılında bir yıllığına Londra'ya gönderilmiş. Ardından aynı görevine devam etmiştir. 1954 yılında Eskişehir Lisesi'ne tayin edilmiştir. 1955 yılında öğretmenlikten istifa etmiştir.

1954 yılında C.H.P. Ankara bağımsız adayı olarak Milletvekilliği seçimlerine katılmıştır. 27 Mayıs İhtilaline kadar muhtelif kademe ve kollarda parti içerisinde yer almıştır. Bu tarihten sonra Ankara Bahçelievler Deneme Lisesi'nde öğretmenlik görevine geri dönmüştür.

İngilizce bilmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.²⁴⁰

²⁴⁰ Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 45

2.48. Melahat GEDİK

AP Aydın Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1915 İstanbul

Baba adı: Galip

Ana adı: Hamide

1915 İstanbul doğumludur. Babası Hüsnü Paşazade Miralay Galiptir. 1931 Erenköy Kız Lisesi mezunudur. 1934 de İstanbul Üniversitesi Hukuk Bölümüne Başlamış, 1936 Yılında mezun olmuştur. 1935–1936 yıllarında Hâkimlik stajını İstanbul Adliyesinde tamamlamıştır. 1937 yılında Denizli Adliyesi'nde Salahiyetli Hâkim Muavini olarak görev almıştır. 1947 yılında İstanbul Barosuna kayıt olarak Avukatlık hayatına başlamıştır.

İyi derecede Fransızca ve orta derecede Rumca bilmektedir. Dul ve iki çocuk annesidir.²⁴¹

²⁴¹ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 64

2.49. Fatma Saadet EVREN

CKMP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1920 İstanbul

Baba adı: Derviş

Ana adı: Fidan

1920 İstanbul doğumludur. İlk, Orta, Lise tahsilini Fransız Mektebi'nde yapmıştır. İstanbul Hukuk Fakültesinden 1944 yılında mezun olmuştur.

1944–1945 yılı Ticaret Vekâleti'nde Murakabe Heyetinde çalışmıştır. 1948 yılında bu görevinden istifa ederek İstanbul Barosuna kayıt olmuştur. Milletvekili seçilene dek bu görevinde bulunmuştur.

1946 da D.P. Kadınlar Kolu Başkanvekili iken istifa ederek 1948 de Mefruh Millet Partisine Katılmıştır. Bu partinin Genel İdare Kurulu Azası iken Partinin fesh edilmesini müteakip Cumhuriyetçi Millet Partisi'nin kurucuları arasında yer almıştır. C.M.P. Genel İdare Kurulu Azalığı görevinde bulunmuştur.²⁴²

²⁴² Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 213

2.50. Zehra Neriman AĞAOĞLU

AP Manisa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1914 İZmir

Baba adı: Mehmet Ali

Ana adı: Münir

1914 İZmir doğumludur. Babası Temyiz Mahkemesi Azası Mehmet Ali Babaoğlu'dur. İlk tahsilini Eskişehir'de tamamlamıştır. Çamlıca Ortaokulu'nu ve Erenköy Kız Lisesi'ni bitirmiştir. Fransa'da bir yıl Hukuk tahsili yapmıştır.

Çeşitli hayır kurumlarında çalışmıştır. Kadınlar Birliği Heyeti İdare Azalığı görevinde bulunmuştur. Evli ve üç çocuk annesidir.²⁴³

²⁴³ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 314

2.51. Zarife KOÇAK
CHP Bitlis Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1914 Kayseri

Baba adı: Bekir Sıtkı

Ana adı: Zehra

1914 yılında Kayseri’de doğmuştur. İlk ve orta tahsilini Kayseri’de yapmıştır. 1931 yılında Sivas Kız Öğretmen Okulu’nu bitirmiştir.

1945 yılına kadar öğretmenlik yapmıştır. Bu tarihte görevinden ayrılarak Yardım Sevenler ve Türk Kadınlar Birlikleri’nde çalışmıştır. 1950 yılından beri C.H.P.’nin çeşitli kademelerinde görev almış C.H.P. Kadın Kolları İller Teşkilatı’nı kurmakla görevli iken 1962 yılında Parti Meclisi’ne ve Parti Merkez İdare Kurulu’na seçilmiştir.

Evli ve bir çocuk annesidir.²⁴⁴

²⁴⁴ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 502

2.52. Nilüfer GÜRSOY

AP Bursa Milletvekili

Doğum tarihi ve Yeri:1921 Bursa

Baba adı: Mahmut Celal (Bayar)

Ana adı: Reşide

1921 yılında Bursa Çekirge’de doğmuştur. İlk tahsilini Ankara’da hususi olarak yapmıştır. Orta ve Lise tahsilini Ankara “Arif Koleji”nde bitirmiştir. D.T.C. Fakültesi Klasik Filoloji Bölümü 1945 mezunudur. Aynı yıl aynı okulda Asistan olarak çalışmıştır. Doktorasını tamamlamış Doçentliğe hazırlandığı sırada 27 Mayıs Hareketi vuku bulmuştur. Beş ay süre ile Çeşme İlalarında ki evlerinde askeri birliğin muhafazası altında bulunduğu sırada Fakülte tarafından görevine son verilmiştir.

Evli ve üç kız çocuk annesidir.²⁴⁵

²⁴⁵ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 508

2.53.Türkan SEÇKİN

CHP Edirne Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1926 Malkara

Baba adı: Sadık

Ana adı: Hürmüz

1926 Malkara doğumludur. 1946 Beyoğlu Kız Lisesi ve 1951 Bolu Lisesi mezunudur. İki yıl vekil öğretmenlik yapmış daha sonra asli olarak ilkokul öğretmenliğine atanmıştır. Sekiz yıl bu görevi ifa ettikten sonra 1960–1963 yılları arası özel bir Anaokulu çalıştırmıştır. Daha sonra özel bir dersane ve kız yurdu işletmeciliğine başlamıştır.

Öğretmenler derneği, okul aile birlikleri, Çocuk Esirgeme Kurumu Yönetim Kurulları'nda çalışmıştır. 1963–1965 C.H.P. Kadın Kolu Başkanlığı yapmıştır.

Evli ve İki çocuk annesidir.²⁴⁶

²⁴⁶ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 531

2.54.Fatma Sevinç DÜŞÜNSEL

YTP Kars Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1926 İstanbul

Baba adı: Feridun

Ana adı: Fikri

1926 İstanbul doğumludur. 1947 yılında Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1949 yılında Ankara'da Serbest Avukatlığa başlamıştır. Mebus seçilinceye kadar aynı zamanda T. İş Bakası ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Mukaveleli Avukatlığı'nı ifa etmiştir.

1961 yılında Y.T.P Partisine katılmıştır. Y.T.P. Genel İdare Kurulu üyesidir.

Medeni hali duldur.²⁴⁷

²⁴⁷ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 584

2.55. Hayriye Ayşe Nermin NEFTÇİ

CHP Muş Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1924 İstanbul

Baba adı: Recep (Osten)

Ana adı: Müzeyyen

1924 İstanbul doğumludur. Lise tahsilini Ankara Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. 1946 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. İstanbul Barosu Avukatlarındandır.

1950 yılında C.H.P. mensubu olmuştur. İstanbul Parti Teşkilatında Kadın Kolu Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu Üyeliği, Ocak Sekreterliği, İki dönem Yönetim Kurulu Üyeliği ve en son olarak İlçe Başkanlığı yapmıştır.

Az Fransızca ve az İngilizce bilen NEFTÇİ evli ve iki çocuk sahibidir.²⁴⁸

²⁴⁸ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 639

2.56. Behice Hatko (BORAN)

TİP Millet Meclisi Üyesi, 2.Dönem Urfa Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1936 Bursa

Baba adı: Sadık

Ana adı: Mahire

1936 yılında Bursa'da doğmuştur.1927 yılında İstanbul Emirhan Kız Koleji orta kısmını, 1931 yılında da lise kısmını bitirmiştir. 1931–1933 yılları arasında İstanbul Darülfünun Felsefe bölümüne devam etmiştir. 1934–1939 yıllarında Amerika Mıclügen Üniversitesinde sosyoloji tahsil ederek 1939 Şubat ayında Felsefe Doktoru Unvanını ve Diplomasını almıştır.1939 yılında Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesine Sosyoloji Doçenti olarak tayin edilmiştir. Mart 1948 de bu vazifeden ayrılmıştır.²⁴⁹

²⁴⁹ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 686

2.57. Fatma Suna TURAL

MP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1927 İzmir

Baba adı: Mehmet Zeki

Ana adı: Emine Mübeccel

01.11.1927 tarihinde İzmir Karşıyaka'da doğmuştur. İlk, Orta ve Lise tahsilini Ankara da tamamlamıştır. Üniversite öğrenimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünde tamamlamıştır.

Trabzon'da ve İstanbul'da çeşitli lise, Erkek Öğretmen Okulu, Özel Okul ve Özel Yüksek Okullarda Öğretmenlik yapmıştır. Seçimden önce Kadıköy Mimarlık ve Mühendislik Özel Yüksek Okulunda Türk dili ve Edebiyatı Öğretmenliği yapmıştır.

E.Orgeneral Cemal Tural ile evlidir. Çocuğu yoktur.²⁵⁰

²⁵⁰ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 731

2.58. Zekiye GÜLSEN

AP Çanakkale Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1918 Lâpseki

Baba adı: Hasan Basri

Ana adı: Azize

1918 yılında Lâpseki'de doğmuştur. İlk tahsilini Lâpseki'de Ortatahsilini Çanakkale'de yapmıştır. 1938 yılında Edirne Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuştur. Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirmiştir. Münih Üniversitesi'nde Özel Eğitim üzerine ihtisas yapmıştır.

Çeşitli kademelerde öğretmenlik ve okul müdürlüğü yapmıştır. Hacettepe Tıp Fakültesi Çocuk Psikolojisi'nde uzman olarak çalışmıştır. Seçimden önce Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Birimi Şubesi Müdürlüğü görevinde idi.

Evli ve dört çocuk annesidir.²⁵¹

²⁵¹ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 756

2.59. Naime İkbal TOKGÖZ

AP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1912 Naslıç

Baba adı: Süleyman Sırrı

Ana adı: Hatice

1912 yılında Naslıç'de doğmuştur. Afyonkarahisar'da anaokulunu Adana 'da ilk, orta ve Lise tahsilini tamamlamıştır. Adana Kız Öğretmen Okulu mezunudur. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde yüksek tahsilini tamamlamıştır.

1931–1935 yıllarında ilkokul öğretmenliği, 1939–1941 yıllarında Arnavut Köy Kız Koleji öğretmenliği yapmıştır. 1941–1946 yıllarında T.M. Ofisi, Sümerbank İplik Dokuma Dış Ticaret Bürosu, Ziraat Bankası Genel Müdürlük Hukuk İşlerinde vazife görmüştür. 1946–1947 yıllarında Yargıtay Beşinci Hukuk Dairesinde Raportör olarak çalışmıştır. 1949 yılından itibaren Serbest Avukat olarak çalışmaktadır.

1961 de A.P. İstanbul İl İdare Kurulu Üyeliği, Tekirdağ Temel Teşkilat İl Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1963 mahalli seçimlerinde Ankara Merkez İlçesinden İl Genel elcisi Üyeliğine seçilmiştir. 1967de Çankaya İlçesinden İl Genel Meclisi Üyesi seçilmiştir. A.P. Gurup Başkanlığı ve Milli Eğitim Komisyonu Başkanlığı yapmıştır. 1966–1968 A.P. Kadın Kolları Genel Başkanlığı yapmıştır. Daha sonra Merkez Temsilciler Meclisinin tabii üyeliğinde bulunmuştur.

Elazığ, Tekirdağ ve Kayseri illerinde Türk Kadınlar Birliği Kuruculuğu ve Başkanlığı yapmıştır. Yardım Sevenler Cemiyeti Çanakkale Kurul Üyeliğinde, Göçmen ve Mülteciler Derneğinde çalışmıştır. Ana ve Çocuk Sağlığı Derneği Şeref Üyeliği vardır.

1939 yılında Birinci Dönem Samsun Cumhuriyet Senatosu Üyesi Emekli General Cahit Tokgöz ile evlenmiştir.²⁵²

2.60. Hatice Mualla AKARCA

CHP Muğla Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1923 İzmir

Baba adı: Mehmet Ali

Ana adı: Fatma BELİCE

1923 yılında İzmir’de doğmuştur. İlk ve orta tahsilini Sensorj Okulu’nda, Liseyi Alman Lisesi’nde tamamlamıştır. Ziraat Fakültesi Alman Filolojisi ve Amerika’da da Maryland Üniversitesinde Gıda Teknolojisi üzerine ihtisas yaparak yüksek öğrenimini tamamlamıştır.

1961–1966 yıllarında Tarım Bakanlığı’nda Mütchassis Müdür ve Müşavirlik hizmetlerinde bulunmuştur.

²⁵² Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 825

Türk kadınlar birliği Başkanlığı. Genel Sekreterliği; Türkiye Ev Ekonomisi Cemiyeti Kurucusu ve Genel Başkanlığı; Meslek Kadınları Başkanlığı ve Avrupa Federasyonu Grevnrlğnde bulunmuştur.

Almanca ve İngilizce bilen Akarca evli ve iki ocuk annesidir.²⁵³

2.61. Feriha Fatma ÖZTÜRK

CHP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1928 Ankara

Baba adı: şakir

Ana adı: Nefise Hatice

1928 Ankara doğumludur. Lise mezunudur. Sekiz yıl Ankara Belediye Meclisi yeliği yapmıştır. Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanlığı ve Kızılay Yöneticiliği yapmıştır.

Medeni durumu bekârdır.²⁵⁴

²⁵³ Millet Meclisi yesi Hal Tercümesi Kâğıdı rneği 891

²⁵⁴ Millet Meclisi yesi Hal Tercümesi Kâğıdı rneği 982

2.62. Ayşe Aliye Köksal
C.H.P. Eskişehir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1924 Kula

Baba adı: Haşim

Ana adı: Bahriye

1924 yılında Kula'da doğmuştur. İlk tahsilini Kula'da tamamlamıştır. İzmir Kız Enstitüsü mezunudur.

C.H.P.'ne kayıtlı olarak partinin her kademesinde görev almıştır. Eskişehir İl Kadınlar Kolunu ilk kez kurarak başkanlığını yapmıştır. İl Yönetim Kurulu Üyeliğinde bulunmuştur.

Çocuk Esirgeme, Kimsesiz Çocuklar Bakım Yurdu, Yetiştirme Yurdu, Hava Güçlendirme Vakfı, Trafik Kazalarını Önleme ve Kızılay Cemiyetlerinde Yönetim Kurulu Başkanlıklarında ve faal üye olarak çalışmıştır.

Evli ve üç çocuğu vardır.²⁵⁵

²⁵⁵ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 1043

2.63. Fatma Gülhis MANKUT

AP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1928 İstanbul

Baba adı: Hüsnü

Ana adı: Makbule

1928 İstanbul doğumludur. 1948 de İstanbul Kız Lisesi'nden mezun olmuştur. 1953 de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne başlamış 1958 yılında başarıyla bitirmiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Filoloji bölümüne başlamış ancak siyasi çalışmaları nedeniyle bitirememiştir.

Avukatlık ve ortaokullarda Türkçe, Tarih ve Coğrafya öğretmenliği yapmıştır.

Adalet Partisi'nin kuruluşundan itibaren Eminönü İlçe Kuruluşu, İlçe Başkanı, İl İdare Kurulu Üyesi Kadın Kolu İstanbul Başkanlığı, beş yıl süreyle İl Genel Meclisi Bütçe Sözcüsü ve Bütçe Komisyon başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

Orta derecede Fransızca bilmekte evli ve bir çocuk sahibidir.²⁵⁶

²⁵⁶ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 1073

2.64. Şükriye TOK
CHP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1927 İstanbul

Baba adı: Cemal

Ana adı: Şayeste

1927 İstanbul doğumludur. İzmir Kız Lisesi Mezunudur. Ev Hanımı ve bekârdır.²⁵⁷

²⁵⁷ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 1082

2.65. Makbule Çağlayan EGE

CHP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1931 Ordu/Mesudiye

Baba adı: Yusuf Celalettin (Yar)

Ana adı: Tevhide

1931 Mesudiye doğumludur. İlkokulu İstanbul, Çorum, Aydın illerinde bitirmiştir. Ortaokulu Aydın ilinde, liseyi İstanbul ili Çamlıca Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Hukuk Fakültesinde Yüksek Öğrenimine başlamış ancak muvaffak olamamıştır.

İstanbul C.H.P. Gençlik Kolları, Çatalca Kadın Kolu Başkanlığı, Çatalca İlçe Yönetim Kurulu Üyeliği, Çatalca Belediye Meclisi, C.H.P. Grup Başkanlığı, İstanbul Çocukları Koruma Birliği Encümen Üyeliği ve Meclis Üyeliklerinde bulunmuştur. 1968–1977 yılları arası Çatalca İlçe Belediye Başkanlığı yapmıştır.

İstanbul Üniversitesi öğrenci derneklerinde görev yapmıştır 1971–1977 Çatalca İlçe Belediye Köyler Soğuk Hava Birliği Başkanlığı yapmıştır. Çatalca ilçesinde çeşitli derneklerde Başkanlıkları olmuştur. Çatalca Süt Üretim ve Pazarlama Kooperatifi Başkanlığı yapmıştır.

Evli ve İki çocuğu vardır.²⁵⁸

²⁵⁸ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği 1321

2.66.Sevil KORUM

CHP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1939 Ankara

Baba adı: H.Avni

Ana adı: Nazmiye

1939 yılında İzmir’de doğmuştur. Babası Milli Eğitim Bakanlığı müfettişlerinden H.Avni Bey’dir. 1961 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümünü bitirmiştir. 1963 yılında ABD, Michigan Üniversitesinde Doktoraya başlamış, 1965 de iktisat Doktoru olmuştur. 1973 de Türkiye için bir parasal model geliştirmek üzere yine ABD, Michigan Üniversitesinde çalışmıştır.

1961–1963 yıllarında Maliye Bakanlığında çalışmıştır. 1963 de Devlet Planlama Teşkilatı İktisadi Planlama Dairesinde Yıllık Program, Finansman ve Uzun Vadeli Planlar Şubelerinde Uzman Yardımcısı ve Uzman olarak görev yapmıştır.

1962 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyelerinden Uğur Konum ile evlenmiş ve iki çocuk sahibidir.²⁵⁹

²⁵⁹ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği 1331

2.67.Aysel UĞURAL
AP İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 25.07.1935 Alaşehir

Baba adı: Hüsnü(ÖZEREN)

Ana adı: Fatma

1935 yılında Alaşehir’de doğmuştur. Manisa Kız Enstitüsünü mezundur.

1967 yılında adalet Partisi Kadın Kolları Başkanlığına seçilmiştir. Milletvekili seçilinceye kadar bu görevde bulunmuştur.

Aysel UĞURAL’ın mesleği esnaflıktır. Restaurant işletmeciliği yapmaktadır.

Dul ve üç çocuk sahibidir.²⁶⁰

²⁶⁰ Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği 1343

2.68. Özel ŞAHİNGİRAY

AP İstanbul Cumhuriyet Senatosu Üyesi 15.10.1961–7.6.1964

Doğum tarihi ve yeri: 1916 İstanbul

Baba adı: Ali Rıza

Ana adı: Hatice

13 Ekim 1916 Üsküdar İstanbul doğumludur. İlk ve orta tahsilini Ankara'da tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Sümeroloji Enstitüsü'nde lisans öğrenimini tamamlamıştır.

28.11.1945 yılında Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Sümeroloji Enstitüsüne İlmî Yardımcı olarak tayin edilmiştir. Daha sonra okutman kadrosuna alınmıştır. 1948 yılında yayınlanmaya başlayan Zafer Gazetesinde Muhabir ve Arşivci olarak çalışmıştır. 1950 yılında fakülte ile ilişkisini keserek Yüksek Murakabe Heyeti İstatistik Servisi'nde görev almıştır. 7 Ağustos 1950 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Kitaplık Memurluğu Kadrosu'na tayin edilmiştir. 1950–1960 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı Kitaplığını, Atatürk Arşivini ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın hususi Kitaplığını ve Arşivini kurmuştur.

Evlidir.²⁶¹

²⁶¹ Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı 97

2.69. Hikmet İŞMEN

TİP Kocaeli Cumhuriyet Senatosu Üyesi 5.6.1966–12.1.1975

Doğum tarihi ve yeri:1918 Yanya

Baba adı: H.Hüsnü

Ana adı: Raziye

1918 tarihinde Yanya’da doğmuştur. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Mezundur. Tarım Bakanlığına bağlı İzmir, Adana, Ankara Zirai Mücadele Enstitüleri’nde Fitopatoloji laboratuvarlarında asistan, baş asistan, uzman olarak çalışmıştır. 1955 yılı Ekim ayında İngiltere’ye gitmiştir. Burada Bitki virüs hastalıkları laboratuvarında çalışmalarda bulunmuştur.1956 yılı Ekim ayında Kanada’ya giderek Toronto Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fitopatoloji bölümünde araştırma yapmıştır. Buradan Bitki Virüs Hastalıkları Uzmanı M.S.A. derecesi almıştır. 1959 yılında Türkiye’ye dönmüştür. 1966 yılına kadar İstanbul Zirai Mücadele Enstitüsünde Virüs laboratuvarında çalışmıştır.

İyi derecede İngilizce ve Almanca, orta derecede Fransızca ve az Latince bilmektedir. Bekârdır.²⁶²

²⁶² Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı 254

2.70. Solmaz BELÜL

CHP İstanbul Cumhuriyet Senatosu Üyesi 14.10.1973–14.10.1979

Doğum tarihi ve yeri: 1930 Adapazarı

Baba adı: Hasan Cavid

Ana adı:

Hukuk Fakültesi mezunudur.

2.71. Aysel BAYKAL

CHP İstanbul Cumhuriyet senatosu üyesi 14.10.1979–12.9.1980

Doğum tarihi ve yeri: 1938 Ankara

Baba adı: M.Kazım

Ana adı: F.Zehra

1938 Ankara doğumludur. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamlayarak 1963 yılında mezun olmuştur.

1963–1964 yılları arasında Ankara Sigorta Şirketinde, 1964–1971 yılları arasında Tic. Bah. Sigorta Murakebe Kurulunda raportör ve uzman olarak görev almıştır. 1971 yılında Serbest Avukat olarak Faaliyet göstermiştir.

1971 yerel seçimlerinde İstanbul Beşiktaş İl Genel Meclisi Üyesi olarak seçilmiştir. 1975–1977 arasında İl Genel Meclis Başkan Vekilliği yapmıştır. 1974–1976 yıllarında CHP İlçe Yönetim Kurulu Üyeliği yapmıştır. 1976 ve 1979 Kongrelerinde İl Kadın Kolları Başkanı seçilmiştir. 1977 yerel seçimlerinde İstanbul Belediye Meclis Üyeliğine seçilmiştir.

İngilizce bilen Baykal bekârdır.²⁶³

²⁶³ Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Ait Özgeçmiş Formu 1979

2.72. Nimet Zerrin TÜZÜN

Cumhuriyet Senatosu Üyesi (Cumhur Başkanınca Seçilen)9.6.1964–10.10.1971

Doğum tarihi ve yeri:1917 İstanbul

Baba adı: Hüseyin Hüsni

Ana adı: Emine

1917 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlkokulu Bursa Bizim Mektep'te tamamlamıştır. Ardından Bursa Necati Bey Kız Enstitüsü'nü bitirmiştir. Ankara Kız Teknik Okulu'nda eğitimine devam ederek 1938 yılında mezun olmuştur. 1938–1939 yıllarında asistan öğretmen olarak aynı okulda görev yapmıştır. 1939 yılında Okulun Moda Atölyesi Şefliğine atanmıştır.1959 yılında Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Müdürlüğüne getirilmiştir. 1962 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü vazifesinde çalışmıştır.

Fransızca bilmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.²⁶⁴

²⁶⁴ Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı 232

2.73.Bahriye ÜÇOK

**Cumhuriyet Senatosu Üyesi (Cumhur Başkanınca Seçilen) 14.10.1971–
14.10.1977**

HP Ordu17. Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1919 Trabzon

Baba adı: Mehmet

Ana adı: Nadire

1919 İstanbul doğumludur. İlk ve ortaokulu Ordu'da Liseyi İstanbul'da Kandilli Kız Lisesinde okumuştur. Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Ortaçağ Türk ve İslam Tarihi Bölümü İle Devlet Konservatuvarı Opera Bölümleri'nden mezun olmuştur. 1953 de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine asistan olarak alınmıştır. 1957 de doktor, 1964 de doçent olmuştur.

Samsun Lisesi'nde üç yıl Tarih, Müzik, Fransızca dersleri vermiştir. Sekiz yıl Ankara'da çeşitli lise ve ortaokullarda öğretmenlik yapmış daha sonra üniversite de görev almıştır.

1971 yılında Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından senato üyeliğine atanmıştır. Beş yıl Divan Üyeliğine seçilmiştir. Altı yıl sonra kurulmakta olan Halkçı Parti'ye girmiştir. Halkçı Parti Kurucu Üyesi olarak Ordu ilinde Partiyi kurmuş ve altı Kasım seçimlerini kazanmıştır.²⁶⁵

²⁶⁵ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1773

2.74.Adile AYDA

Cumhuriyet Senatosu Üyesi (Cumhur Başkanınca Seçilen) 13.7.1976–3.7.1978

Doğum tarihi ve yeri:1913 Kazan

Baba adı: Sadri

Ana adı: Kamile

1913 yılında Kazan'da doğmuştur. Ankara Üniversitesi Hukuk ve Dil-Tarih-Coğrafya Fakülteleri'nden mezun olmuştur. 1932 yılında Dışişlerinin açmış olduğu sınavı kazanarak İlk Kadın Diplomatımız olmuştur. Ankara ve İstanbul Üniversiteleri'nde Öğretim Üyeliği görevinde bulunmuştur. 1957 senesinde tekrar Dışişleri Bakanlığı'nda ki görevine dönerek Lahey, Belgrat ve Romada Diplomat olarak bulunmuştur. Orta Elçiliğe yükselmiştir. 1966 yılında Genel Müdür Vekili sıfatıyla Dışişleri'nin Kültür İşlerini yönetmiştir.

Fransızca, İngilizce, almanca, İtalyanca bilmektedir. Evli ve İki çocuk sahibidir.²⁶⁶

²⁶⁶ Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı 411

2.75. Nermin ABADAN UNAT

Cumhuriyet Senatosu Üyesi (Cumhur Başkanınca Seçilen) 25.7.1978–12.9.1980

Doğum tarihi ve yeri:1921 Viyana

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Meryem

1921 yılında Viyana’da doğmuştur. 1940 yılında İzmir Kız Lisesi’ni bitirmiştir. 1944 de İstanbul Hukuk Fakültesi’nden mezun olmuştur. 1948 yılında Ankara Barosu’na kabul edilmiştir.

1944–1950 yılları arasında Ulus ve Cumhuriyet gazetelerinde gazetecilik yapmıştır. 1952–1953 yıllarında Fulbright Bursu ile A.B.D.’de Minnesota Üniversitesi’nde lisansüstü öğrenimine devam etmiştir. 1953 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’ne asistan olarak girmiştir. 1955 de Ankara Hukuk Fakültesi’nden Hukuk Doktoru unvanını almıştır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde 1958 yılında Doçent,1966 yılında Profesör olmuştur. Siyasal Davranış Kürsüsü’nü kurmuş ve yöneticiliğine seçilmiştir. Eskişehir İktisadi Ticari İlimler Akademisi’nde 1960–1969 yılları arasında öğretim üyeliği yapmıştır. Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünde düzenli olarak çeşitli dersler okutmuştur. 1960–1966 yılları arasında Milli Savunma Akademisi’nde yıllık konferans serileri vermiştir. 1962 de Hür Berlin Üniversitesinde üç ay,1969–1970 akademik yılında Münih,1973–194 New York Şehir Üniversiteleri’nde birer yıl süre ile konuk profesör olarak görev yapmıştır.

UNESCO, Milli Komisyon, TRT Siyasi Yayınlar Hakem Kurulu üyeliklerinde bulunmuştur. 1967–1970 döneminde International Association of Political Science (IPSA) ikinci başkanlığına seçilmiştir. 1967 de Siyasi İlimler Türk Derneği Genel Sekreterliğine seçilmiştir. 1977 yılında Türk Sosyal Bilimler Derneği Başkanlığı'na seçilmiştir. UNESCO'ya bağlı Bükreş'teki Avrupa Yüksek Öğrenim Merkezi (CEPES) danışma kurulu üyesidir. 1962–1966 Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği Ankara Şubesi Başkan Yardımcılığı'nı yapmıştır.

Batı Almanya'daki Türk İşçileri ve Sorunları, Anayasa Hukuku Açısından 1965 Seçimlerinin Tahlili, Turkish Workers in Europe, Social Change and Turkish Women, Göç ve Gelişme yayınlanmış eserleridir. Çeşitli dillerde yayınlanmış mesleki makaleleri ve çok sayıda günlük basında yayınlanmış incelemeleri mevcuttur.

Almanca, Fransızca, İngilizce bilmektedir. Evli ve üç çocuk annesidir.²⁶⁷

²⁶⁷ Millet Meclisi Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı 457

2.76. İmren AYKUT

Danışma Meclisi Üyesi (MGK' nun Seçtiği Üye)

MDP 17.Dönem İstanbul Milletvekili

ANAP 18. ve 19.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1940 Tarsus

Baba adı: Şevket Sadi

Ana adı: Emine

20 Aralık 1940 tarihinde Tarsus Adana'da doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Adana'da tamamlamıştır. 1964 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden Mezun olmuştur. İ.Ü.İktisat Fakültesinde Doktorasını tamamlamıştır. 1969 yılında ABD de Uzlaştırma–Arabuluculuk ve Tahkim konularında çalışmalar yapmıştır, 1971–1972 yıllarında Londra'da İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nda ve çeşitli işçi sendikalarında İşçi-İşveren ilişkilerini incelemiştir. 1973–1974 Akademik yılında Oxford Üniversitesinde “Endüstriyel İlişkiler ve Sendikacılık” konusunda ihtisas yapmış, daha sonra Norveç'te Oslo Üniversitesi'nde “İşletmelerde Yönetim ve İşçinin Yönetime Katılması” konusunda bir eğitim programını tamamlamıştır. Brüksel'de “Uluslararası Endüstriyel İlişkiler” ve çeşitli ülkelerde “Sendikalar Arası Yapısal Farklılıklar” konusunda araştırmalar yapmıştır.

1964–1975 yılları arasında çeşitli sendikalarda on iki yıl süre ile Toplu Sözleşme ve Araştırma Büroları Müdürlüğü Yapmış, sürekli olarak toplu pazarlık görüşmelerini yürütmüş, iş uyuşmazlıklarında “tarafsız aracılık” ve “hakemlik” yapmıştır. 1976

yılında Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin Endüstri İlişkiler Departmanını kurmuştur. Yedi yıl süre ile Türkiye Kâğıt Sanayi İşverenleri Sendikasının Genel Sekreterliğini yapmıştır.

İyi derece de İngilizce bilmekte ve bekârdır.²⁶⁸

2.77. Tülay ÖNEY

Danışma Meclisi Üyesi(MGK' nun Seçtiği Üye)

HP 17.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1939 Ankara

Baba adı: Arif H.

Ana adı: Şeküre

1939 yılında Ankara'da doğmuştur. İlk orta ve lise öğrenimini Ankara Koleji'nde yapmıştır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat-Maliye bölümü mezunudur.1965–1967 yıllarında Amerika California Üniversitesi'ne gönderilmiştir ve ekonomi dalında yüksek lisans yapmıştır.

1961 de Devlet Planlama Teşkilatı'nda Uzman Yardımcısı olarak göreve başlamıştır. 1981 yılında uzmanlık sınavını kazanarak aynı kurumda uzman ve grup başkanı olarak görev yapmıştır. Dört kalkınma planının hazırlanmasında aktif olarak çalışmalara katılmıştır. Türkiye'yi Avrupa Ekonomik Topluluğu, OECD ve RCD toplantılarında temsil etmiştir. 1981 yılı ikinci yarısında Çevre Müsteşarlığı Uluslar arası İlişkiler Dairesi Başkanlığına atanmıştır.

²⁶⁸ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1636,Danışma Meclisi Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 21

1962 de Profesör Doktor Erden Öney ile evlenmiştir. İki Çocuk annesidir.²⁶⁹

2.78.Nermin ÖZTUŞ

Danışma Meclisi Üyesi (MGK' nun Seçtiği Üye)

Doğum tarihi ve yeri:1930 İzmir

Baba adı: Ahmet Hilmi

Ana adı: Emine

29 Kasım 1930 yılında İzmir de doğmuştur. İlk Öğrenimini İzmir Tınaztepe İlkokulu'nda, orta öğrenimini İzmir Ketselli Ortaokulu'nda tamamlamıştır. Liseyi İzmir Cumhuriyet Kız Enstitüsü'nde 1947 yılında bitirmiştir. Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulunun Resim Bölümünü kazanmış 1951 yılında buradan mezun olmuştur.

13 Temmuz 1951 de Kırşehir Kız Enstitüsü'nde öğretmen olarak göreve başlamıştır. Aynı okulda müdür yardımcılığı ve müdür olarak görev yapmıştır. Aydın, İzmir-Ödemiş ve Bergama'da öğretmenlik ve yöneticilik yapmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı'nda kurulan "Program Geliştirme Heyeti"ne alınmıştır. Yurt içinde "Diyarbakır, Siirt, Bitlis, Bingöl, Muş, Elazığ" illerinde, yurt dışında İsrail'de Kadınların Eğitimi ile ilgili İncelemeler yapmakla görevlendirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Etüt ve Programlama Diresi'ne uzman olarak atanmıştır.

Hakkâri Kız Teknik Öğretim Kurumunu 29 Ekim 1965 de açmış ve Kurslarda görev alacak eğitimcileri yerinde yetiştirmiştir. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünde Müşavir olarak görev almıştır.1966 yılında Şube Müdürü olarak atanmış ve 1968 yılına dek bu görevde bulunmuştur.

²⁶⁹ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1652

Fransa Hükümeti'nin açmış olduğu sınavları kazanarak Fransa'ya gitmiştir.1971 yılında yurda dönerek Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Dairesi'nde görevlendirilmiştir.1973 de Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'na Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.1974 Yılında Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu'na Müfettiş olarak alınmış Başmüfettişliğe kadar yükselmiştir.

Fransızca bilmektedir.²⁷⁰

2.79.Cavidan TERCAN

Ordu İl Temsilcisi

Doğum tarihi ve yeri:1937 Ordu

Baba adı: Hüseyin

Ana adı:

Danışma Meclisi Ordu üyesidir. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunudur. İç Hastalıkları mütehassısıdır. Evli ve 2 çocukludur.²⁷¹

²⁷⁰ Danışma Meclisi Üyelerine Ait Özgeçmiş Formu 1981.

²⁷¹ T.C. Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası Ankara, 1982, s.141.

2.80. Türe TUNÇBAY

İzmir İl Temsilcisi

Doğum tarihi ve yeri: 1929 Çeşme

Baba adı: A. recep

Ana adı:

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunudur. Nöroloji alanında profesördür. İngilizce bilmektedir. Ege Üniversitesi Nöroloji Kürsüsü'nde Öğretim üyesidir.

Danışma Meclisi İzmir üyesidir. Evli ve 2 çocuk sahibidir.²⁷²

²⁷² T.C. Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası Ankara, 1982, s.141.

2.81. Neriman ELGİN
HP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1921 Malatya

Baba adı: Talat

Ana adı: Macide

1921 Malatya doğumludur. İlk ve orta tahsilini Ankara’da tamamlamıştır. Erenköy Kız Lisesi’nde lise tahsiline başlamış ancak muvaffak olamamıştır.

1973–1980 yıllarında Ankara Belediye Meclisi Başkan Vekilliği’nde bulunmuştur.

Ev hanımıdır. Dul ve dört çocuk annesidir.²⁷³

²⁷³ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1487

2.82. Göksel KAYCIOĞLU

ANAP Ankara 17. ve 18.Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:10.01.1936 Ankara

Baba adı: Süleyman Fehmi

Ana adı: Zekiye

1936 Ankara doğumludur. Ankara Sarar İlkokulu'nu bitirmiştir. Daha sonra İstanbul Üsküdar Amerikan Kız Lisesi'ne Gitmiştir. Amerika'da Virginia Intermont College'ın Eğitim bölümünü bitirmiştir.

Türkiye'de Test ve Araştırma Bürosu'nda mütercim olarak görev yapmıştır. Bunu takiben Ford Vakfı ve Fen Lisesi'nin kuruluşunda idareci olarak görev yapmıştır. Daha sonra Amerika'da Massachusetts Institute of technology 'de ki Beynelmiele Çalışmalar Merkezi'nde Eğitim-Sosyal Bilimler konusunda üç yıl araştırmacı olarak görev yapmıştır. Ardından Almanya'da dokuz yıl özel sektörde idarecilik yapmıştır.

İleri düzeyde İngilizce ve Almanca bilmektedir. Bekârdır.²⁷⁴

²⁷⁴ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1490

2.83. Fatma Rezan ŞAHİNKAYA

ANAP Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1924 Darıca/İzmit

Baba adı: Ö.Hıfzı

Ana adı: E.Gülfem

1924 İzmit doğumludur. Babası General Hıfzı BETİN ve annesi Ev Ekonomisti Gülfem Betin'dir. Aslen Konya Ermeneklidir. Lise öğrenimini Ankara Fen Lisesi'nde tamamlamıştır. 1945 de Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni bitirmiştir. 1946 da Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne asistan olarak alınmıştır. 1949 yılında Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'ni bitirmiştir. 1951'de Doktor, 1954'de Doçent olmuştur. 1955-1957'de ABD Nebraska Üniversitesi'nde Psikoloji, insan ve aile ilişkileri üzerine uzmanlık ve araştırma çalışmaları yapmıştır. 1961'de Almanya'da 1965'de İngiltere ve Fransa'da, 1970'de Avusturya'da dalında incelemeler ve araştırmalar yapmıştır. Ayrıca Rusya, Romanya, Danimarka, İsrail, Lübnan, Polonya, İspanya, Hollanda, Portekiz, Kore, İtalya, Arnavutluk ve Yugoslavya gibi pek çok ülkede kısa süreli tetkik gezileri yapmış, kongrelere katılmıştır.

1945–1946 yılları arasında Bursa Tarım Okulu'nda stajyer öğretmenlik yapmıştır. Otuz sekiz yıl Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim kadrosunda ve son

olarak Fakültenin Ev Ekonomisi Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı Başkanlığını yapmıştır. Evli ve üç çocuk annesidir.²⁷⁵

2.84. Türkan Turgut ARIKAN

ANAP Edirne Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1930 Aydın/Köşk

Baba adı: Alı Rıza

Ana adı: Sabriye

1930 yılında Aydın'da doğmuştur. İlkokulu 1942'de Rize/İkizdere İlköğretim Okulu'nda, Ortaokulu 1945'de Pazar Orta Okulu'nda, liseyi 1948'de Trabzon Lisesi'nde bitirmiştir. 1968'de Özel Gazetecilik Yüksek Okulu'nu, 1969'da İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü'nü bitirmiştir. Türk Eğitim Vakfı ve AID bursunu kazanarak 1970–1972 yılları arasında Amerika'da Michigan Üniversitesi İngilizce Okulu'na gitmiş ve Oklahoma State University İşletme Fakültesi ne devam ederek, İşletmecilik alanında Master derecesi almıştır. 1973–1983 yılları arasında İstanbul Üniversitesi İşletme ve İktisat Fakültesi'nde asistan öğretim görevlisi ve öğretim üyesi olarak on yıl görev yapmıştır. Gerekli çalışmaları tamamlayarak 1975'de İşletme Doktoru, 1980'de İşletme Doçenti unvanlarını almıştır. Amerika, İngiltere, Avusturya ve Almanya'da toplum kalkınması ve İşletme Yönetimi alanlarında düzenlenen çok sayıda program ve uygulamaya katılmıştır. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyeliği yapmış Temmuz 1983'de emekli olmuştur. İstanbul'da işletme yönetimi alanında danışmanlık ve yönetici eğitimi konusunda çalışmıştır.

İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Bekârdır.²⁷⁶

²⁷⁵ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1499

²⁷⁶ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1573

2.85. Fatma Mihriban ERDEN

ANAP Isparta Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1917 Denizli

Baba adı: Alı Rıza

Ana adı: Macide

1917 denizli doğumludur. Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunudur. 1938–1943 yıllarında Adana İsmet İnönü Kız Enstitüsü öğretmenliği ve müdür yardımcılığı yapmıştır. 20.09.1943 de Tarsus Akşam Kız Sanat Okulu'nu açmıştır. 23.11.1946'ya kadar burada müdür olarak bulunmuştur. Bu tarihten sonra Çorum Kız Enstitüsü'nde öğretmenlik ve müdürlük yapmıştır. 13.12.1949 yılında Ankara Atatürk Kız Enstitüsü Müdür Yardımcılığı görevine getirilmiştir. 1956–1958 yıllarında bir müddet Fransa'da bulunmuştur. 15.07.1958 de Ankara Kız Teknik Öğretmen Olgunlaşma Enstitüsü Çiçek Atölye Şefliği'ne atanmıştır. 1974'e kadar bu görevde bulunmuş 1974 de Ankara Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü'ne atanmıştır.1976 yılında emekli olmuştur.

Fransızca bilmektedir. Dul ve bir çocuk annesidir.²⁷⁷

²⁷⁷ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1621

2.86.Leyla Yeniay KÖSEOĞLU

ANAP İstanbul 17. ve 18.Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1926 İstanbul

Baba adı: Abdil

Ana adı: İfife

8 Nisan 1926 yılında doğmuştur. Göz doktoru olan babasının görevi gereği Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde ilköğretimini bitirip, Amerikan Kız Lisinde tahsilini tamamlamıştır.

Çeşitli derneklerde çalışmış, bunlardan bazılarının İstanbul şubelerini açmıştır. 1964 de ticarete atılmıştır. Türk motiflerini ve mallarını tanıtmak için pek çok ülkeyi dolaşmıştır. Tüccar ve ihracatçıdır.

1947 yılında Tüccar Mehmet Köseoğlu ile evlenmiş iki oğlu olmuştur.²⁷⁸

²⁷⁸ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1650

2.87.Günseli ÖZKAYA

HP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1931 Ankara

Baba adı: A.Sezai

Ana adı: Muzaffer

Ankara Hukuk Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik Yüksek Okulu mezunudur.

İstanbul barosunda çalışma hayatına başlamıştır. Türk Kadınlar Birliği İstanbul İl Başkanlığı görevini yürütmüş. Daha sonra yirmi iki yıl aralıksız Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanlığı görevini sürdürmüştür. Dünya Kadınlar Birliği Yönetim Kuruluna seçilerek dokuz yıl bu görevde bulunmuştur. Bir Süre Türk Basın Birliği Ankara Başkanlığını yapmıştır. Birçok derneğin şeref üyeliğinde bulunmuştur. Bu çalışmaları nedeniyle otuzun üstünde ödül almıştır.

1956 dan beri çeşitli gazete ve dergilerde yazı yazmaya başlamış, kadın hakları başta olmak üzere sosyal ve siyasal içerikli yazılar yazmıştır. Uluslararası birçok toplantı, seminer ve konferansa katılmıştır.

Evli ve bir kızı vardır.²⁷⁹

²⁷⁹ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1656

2.88.Necla TEKİNEL

MDP İstanbul Milletvekili

II.89. Işlay SAYGIN

İzmir MDP17.DYP 20. ve ANAP 18. , 19. , 21. Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1946 Ankara

Baba adı: O.Nuri

Ana adı: Fatma

01.04.1946 da Ankara'da doğmuştur. Babasının memuriyeti sebebiyle İlk, orta ve lise tahsilini doğuda tamamlamıştır. Ege Üniversitesi Mimarlık Fakültesi mezunudur. 1970 yılında fakülteyi bitirerek Buca Belediyesi İmar Müdürü olarak göreve başlamıştır. 1973 ve 1977 de iki dönem Buca Belediye Başkanı seçilmiştir. Bu görevde 12 Eylül 1980 yılına dek bulunmuştur. Üç yıl Özel sektörde İmar Planlama Danışmanlığı yapmıştır.

İyi derecede İngilizce bilmektedir. Bekârdır

2.90.Türkan AKYOL

SHP 18.Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1928 İstanbul

Baba adı: Rüştü

Ana adı: Remziye

12 Eylül 1928 İstanbul doğumludur. 93 Harbinde İzmir'e göç etmiş bir Rumeli ailesinin kızıdır. İlk ve ortaokulu Anadolu'nun çeşitli ilçe ve illerinde okumuştur. 1947 de Erenköy Kız Lisesi'ni bitirmiştir. Aynı yıl Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde lisans eğitimine başlamıştır. 1953 de buradan mezun olmuş ve Asistan kadrosu ile göreve başlamıştır. 1956 yılında uzman unvanını almıştır. 1959–1962 yıllarında A.B.D.Albert-Einstein, Tıp Fakültesi'nde çalışmalarına devam etmiştir.1964 yılında tıp doçenti olmuştur. 1969 yılında profesörlüğe yükselmiştir.

1971 yılında Parlamento dışından, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na atanmıştır. Sekiz buçuk ay bu görevde bulunmuştur. Daha sonra tekrar Üniversitede Öğretim Üyeliği görevine devam etmiştir. 1972 de Ankara Üniversitesi Senatosu'na seçilmiştir. 1977 de Üniversiteler Arası Kurul Ankara Üniversitesi Temsilcisi olarak seçilmiştir. 1980 yılında Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'ne seçilmiştir. 1980 de Üniversiteler Arası Kurul Başkanlığı'na seçilmiştir. 1982 yılında YÖK değişikliği nedeni ile kuruldan ayrılmış Öğretim Üyeliği görevine geri dönmüştür. Diyarbakır ve Antalya Tıp Fakültelerinin Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev almıştır. Hollanda, İtalya, İngiltere, Amerika, Kanada gibi yurt dışında ki pek çok Üniversitede eğitim çalışmaları olmuş, tıp kongrelerine katılmıştır.

20 Mayıs 1983 de SODEP'in ilk beş kurucusundan biri olarak partinin kuruluşunda yer almıştır. SODEP Genel Başkan Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. SODEP-HP birleşmesinden sonra SHP Genel Başkan Yardımcılığı, Merkez Karar Yürütme Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur.

İyi derecede İngilizce ve Fransızca bilmekte, evli ve iki çocuk annesidir.²⁸⁰

2.91.Birgen KELEŞ

İstanbul 18. Dönem SHP, İzmir 21.Dönem CHP ve İstanbul 22.Dönem CHP Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1939 Vezirköprü

Baba adı: Mehmet Salih(Güven)

Ana adı: Züleyha

18 Nisan 1939 Samsun Vezirköprü doğumludur. 1957 yılında Üsküdar Amerikan Kız Lisesi'nden, 1961 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1968–1970 yıllarında California Üniversitesi Los Angeles (UCLA) da yüksek lisansını tamamlamıştır. 1976 yılında Harvard Üniversitesi'nde Yeni Uluslararası Ekonomik düzen Konusunda çalışmıştır.

²⁸⁰ T.B.M.M. Üyelerine Ait Özgeçmiş Bildirimi 2016

1961–1983 tarihlerinde Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında Uzman olarak görev yapmıştır. 1970–1983 de DTP’ de Türkiye-Avrupa Topluluğu İlişkileri’nde uzmanlaşmıştır.

1983 yılında SODEP kurucusu olmak için DPT’den ayrılmıştır. 1983–1989 tarihlerinde SODEP, SHP ve CHP’de Parti Meclis Üyesi ve Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almıştır.²⁸¹

2.92. Leyla ZANA

Diyarbakır 19.Dönem Bağımsız Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1961 Silvan

Baba adı: Fahrettin

Ana adı: Hediye

1961 Silvan doğumludur. İlk, orta ve lise tahsilini dışardan yapmıştır.

İnsan Hakları Derneğinde çalışmaları olmuştur. Bir yıl kadar Ülke Gazetesi Diyarbakır Bölge Temsilciliği yapmıştır.

Evli ve iki çocuk annesidir.²⁸²

²⁸¹ Milletvekilleri Tanıtma formu

²⁸² T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2240

2.93. Tansu ÇİLLER

DYP İstanbul 19.,20.ve 21. Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1946 İstanbul

Baba adı: Necati

Ana adı: Muazzez

1946 İstanbul doğumludur. İlk, orta ve lise tahsilini American College For Girls ve Robert College’da yapmıştır. Sırası ile University of New Hampshire,Universty of Connecticut ve Yale Universty’de yüksek öğrenimini tamamlayarak Profesörlüğe kadar yükselmiştir.

University of Connecticut’da Okutman olarak başladığı iş yaşamına University of Quinnipac’da Yardımcı Profesör ve Marsall College’de Asistan Profesör olarak devam etmiş daha sonra Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Profesörlüğü ve Bölüm başkanlığı yapmıştır.

Doğru Yol Partisi Genel Başkan Yardımcılığı, mali ve ekonomik işler başkanlığı yapmıştır.

Omicron Delta Epsilon şeref üyesidir. Evli ve iki çocuk annesidir.²⁸³

²⁸³ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2285

2.94. Melike Tugay HASEFE

ANAP İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1933 İstanbul

Baba adı: Bahattin

Ana adı: Saniye

12.01.1933 İstanbul doğumludur. İlkokulu Yeşilköy, ortaokulu Bakırköy, liseyi Nişantaşı'nda Rüştü Uzel Meslek Lisesinde okumuştur.1965–1984 de lisan öğrenmek amacıyla gittiği İngiltere'de yaşamıştır.

26 Mart 1989 yerel seçimlerinde Beşiktaş Belediye Meclis Üyesi seçilmiştir.²⁸⁴

²⁸⁴T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2294

2.95.Fethiye ÖZVER

DYP Tekirdağ Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1952 Tekirdağ

Baba adı: Ahmet(Ergüden)

Ana adı: Şerife

03.11.1952 tarihinde Malkara'da doğmuştur. İlköğretimi 1967 yılında Malkara'da bitirmiştir. Lise öğrenimini Erenköy Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. 1976 da İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme Maliye bölümünden mezun olmuştur. 1976–1977 yıllarında Özel bir kursda İngilizce eğitim almıştır. 1977–1978 yıllarında İngilizce eğitimine Davies's School Cambridge İngiltere'de devam etmiştir.1978–1979 tarihlerinde Hammer Smith West London College-Londra-İngiltere Cambridge Firs Certificate dipl. Programına katılmıştır. 1979–1980 de ise Fransızca dil eğitimi almıştır; Universite Daix Marseille III. Diploma Delangue Fransaise Niv. I. programına katılarak. 1980–1982 yıllarında Yüksek lisansını tamamlamıştır. Paris 10 Üniversitesi Uluslar arası Politik ve Ekonomik İlişkiler Yüksek Lisans Diplomasını almıştır.1982–1983 yıllarında Complutense Üniv. Madrid-İspanya'da İspanyolca dil eğitimi almıştır. 1984–1986 yıllarında Paris 7 Üniversitesi “Connaissance De Tiers Mondes” Bölümünde İslam Dünyası üzerine yüksek lisans çalışması yapmıştır. 1987–1988 tarihlerinde Goethe Inst. Paris de Almanca dil eğitimi almıştır. Bu eğitimini 1988-1989 yıllarında Münih Üniversitesi Almanya'da,1990-1991 Goethe Inst.Pariste tamamlamıştır.

1985–1987 yıllarında Paris’te bir tekstil firmasında part-time satış şefliği yapmıştır.1988 de Paris’te turizm firmasında çalışmıştır.1990–1991 de Ekonomik danışmanlık yapmıştır.

Fransa’da yer alan bir çok film şenliğine katılmış, Milliyet ve Sinema, İktisat Dergisi gibi yayın organlarında yazıları yayınlanmıştır. Kıwıf (kino Women International Federation) Türkiye Temsilciliğini yapmıştır. Üniversitelerarası Kültür Anlaşması çerçevesinde Amsterdam-Paris 7. Üniversiteleri’nin Amsterdam’da ki “Kadın ve Tarih” seminerine katılmıştır. Bekârdır.²⁸⁵

2.96. Güler İLERİ

SHP Tokat Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1948 Zile

Baba adı: Veli

Ana adı: Sati

1948 yılında Tokat Zile’de doğmuştur. İlk, orta ve lise tahsilini Zile’de tamamlamıştır. Ankara Eczacılık Yüksek Okulunu 1972 yılında bitirmiştir.

1972 yılında Zile’de İlk eczanesini açmıştır.1980 yılında Turhal’a taşınmıştır.1983’de Turhal’da ikinci eczanesini açmıştır.

Evli ve iki çocuk sahibidir.²⁸⁶

²⁸⁵ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2424

²⁸⁶ T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2427

2.97. Sema Tutar PİŞKİNSÜT

DSP Aydın 20. ve21. Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1952 İstanbul

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Kadriye

03.09.1952 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlkokulu Bursa Mustafa Kemal Paşa ilkokulu'nda; ortaokulu Ankara Mimar Sinan Ortaokulu'nda; liseyi Ankara Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. Üniversiteyi Hacettepe Tıp Fakültesinde okumuş 1976 yılında mezun olmuştur. Aynı fakültenin İç Hastalıkları Anabilim Dalında Uzmanlık eğitimini alarak 1980 yılında İç Hastalıkları Uzmanlığı'nı almıştır.

17.04.1981 yılında Manisa SSK Hastanesi'nde Göreve Başlamıştır. 01.10.1981 yılında bu görevinden ayrılmış; 13.09.1985'de Aydın Devlet Hastanesi'ne İç Hastalıkları Uzmanı olarak atanmıştır. 29.06.1990 yılında başhekimlik görevine getirilmiş ve 12.03.1993 yılına kadar bu görevde bulunmuştur.

27.03.1994 yerel seçimlerinde Aydın'da CHP Belediye Başkan Adayı olmuştur.

Evli ve üç çocuk annesidir.²⁸⁷

²⁸⁷ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2509

2.98. Ümran AKKAN

DYP İçel Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1952 İstanbul

Baba adı: Sadettin

Ana adı: Fatma Aysel

1952 İstanbul doğumludur. İlkokulu Yavuzevler İlkokulu'nda, ortaokulu Şekerevler ortaokulunda, liseyi Kültür Koleji'nde okumuştur.

İş Kadını olan Akkan Edirne'de ev hanımları ile çalışmaktadır. Ev Tipi ihracat dalında ödülleri vardır.

Edirne Şehit Aileleri Yardımlaşma Derneği Kurucusu ve Başkanlığı, Edirne Okçuluk İhtisas Spor Kulübü Kurucusu ve Başkanlığı, Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu 2.Başkanlığı ve otuz üç Köy spor Kulübünün Fahri başkanlığı görevleri vardır. İki dönem Edirne Sporda Yönetim Kurulu Üyeliği yapmıştır.

DYP Merkez Karar Kurulu Üyesidir.19.Dönem seçimlerinde Edirne Milletvekili adayı olmuştur.

Evli ve iki çocuk annesidir.²⁸⁸

²⁸⁸ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2559

2.99. Oya ARASLI

CHP 20. Dönem İçel ve 22.Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1943 Bursa

Baba adı: Kemal

Ana adı: Naciye

08.05.1943 yılında Bursa'da doğmuştur. İlköğrenimini Mersin İleri İlkokulu'nda, orta Öğrenimini Mersin Lisesinde tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine girmiş ve 1964 yılında mezun olmuştur.

Avukatlık stajını Mersin'de tamamlamıştır. Ardından Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Kürsüsü'ne 1968 yılında asistan olarak atanmıştır. Doktor Doçent ve 20.07.1989 tarihinde de Profesör unvanlarını almıştır.1994 yılında Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanlığına getirilmiştir.25 Aralık 1995'de Milletvekili genel seçimlerinde aday olmak üzere bu görevinden istifa etmiştir. 18 Nisan 1999 seçimlerinden sonra tekrar Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki görevine dönmüştür. Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanı ve Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Profesörü olarak bu görevi 2001 yılına kadar sürdürmüştür.2001 yılında emekli olmuştur.

CHP Parti Meclisi üyeliği, CHP Genel Sekreterliği ve CHP Genel Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.²⁸⁹

2.100. Ayfer YILMAZ

DYP 20. ve 21. Dönem İçel Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1956 Ankara

Baba adı: Ömer

Ana adı: Yurdanur

24.07.1956 Ankara doğumludur. İlköğrenimini Namık Kemal İlkokulu'nda, Liseyi TED Ankara Koleji'nde tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümü mezunudur.

1979 Yılında Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğü ve MİT Genel Sekreterliği'nde Uzman Yardımcısı olarak göreve başlamıştır. Destekleme Politikaları ve KİT Genel Yatırım Finansman Programının hazırlık ve uygulaması ile ilgili birimlerde sırası ile Uzman Şef ve Şube Müdürü olarak çalışmıştır. 1986–1989 yıllarında Ekonomi ve Ticaret Müşavir Yardımcısı olarak Almanya'nın Bonn şehrinde görevde bulunmuştur.1989 sonrasında Hazine'de sırası ile Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü'nde Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı ve Genel

²⁸⁹ Milletvekilleri Tanıtma Formu

Müdür olarak görev yapmıştır. 1992 yılında Müsteşar Yardımcısı. 1994 de ise Hazine Müsteşarlığı görevinde bulunmuştur.

Türkiye Adına Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ve İslam Kalkınma Bankası Başkanlık görevlerinde bulunmuştur. Avrupa Sosyal Kalkınma Fonu İcra Kurulu Türkiye Temsilciliği yapmıştır.

Ayrılmış ve bir çocuk annesidir.²⁹⁰

2.101. Meral AKŞENER

DYP 20.dönem İstanbul, 21. Dönem Kocaeli Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1956 İzmit

Baba adı: Tahir Ömer

Ana adı: Sıddıka

18.07.1956 Gündoğdu doğumludur. İlk ve ortaokulu İzmit'te Gündoğdu köyü İlkokulu ve Mimar Sinan Ortaokulu'nda tamamlamıştır. Liseyi Bursa Öğretmen Lisesi'nde bitirmiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü bitirmiştir. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih bölümünde yüksek lisansını tamamlamış, 1992 yılında doktor unvanını almıştır.

²⁹⁰ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2600

Soroptimist Klup, Türk anneler derneği, Yardım Sevenler Derneği, Kızılay, Ulusal Birlik ve Dayanışma Derneği, Zübeyde Hanım Şehit analarını Koruma Vakfı üyelikleri mevcuttur.

27 Mart 1994 yerel seçimlerinde DYP Büyük Şehir Belediye Başkan Adayı olarak Kocaeli den seçimlere girmiştir. DYP Kadın Kolları genel Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Evli ve bir çocuk annesidir.²⁹¹

2.103. Şekibe Gençay GÜRÜN **DYP İzmir Milletvekili**

Doğum tarihi ve yeri: 1939 İstanbul

Baba adı: Fahri

Ana adı: Naime

24.11.1939 Üsküdar İstanbul doğumludur. Lise Öğrenimini Notre Dame De Sion Fransız Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. London School Of Economics-Londra Uluslararası İlişkiler ve Diploması lisansüstü diplomasına sahiptir.

²⁹¹ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2601

Dışışleri Bakanlığı sınavını kazanarak meslek yaşamaına diplomat olarak başlamıştır. Siyaset Planlama Dairesi ve Ekonomi Dairesi Ortak Pazar Şubesinde 3. , 2. ve Başkâtip olarak çalışmıştır. Paris Başkonsolosluğunda Konsolos olarak görev yapmıştır.

1979–1984 İstanbul Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmenliği yapmıştır. 1995 başında Tiyatro İstanbul’u kurmuştur. Yöneticiliğini yürütmektedir. Avni Dilligil, Sanat Kurumu gibi çeşitli oyun çevirileri ödülleri mevcuttur. “Çıkmaz Sokak Çocukları” ile Avni Diligil En İyi Oyun Yönetmeni ödülü, Boğaziçi Üniversitesi fahri Doktorluk ve Fransa’dan “Chevalier Des Arts Et De Letters” Sanat ve Edebiyat Şövalesi nişanı sahibidir.

Büyükelçi Kamuran Gürün ile evlenmiştir. İyi derecede İngilizce ve Fransızca bilmektedir.²⁹²

²⁹² Milletvekilleri Tanıtma Formu 2640

2.103. Zerrin YENİCELİ

DSP 20.Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1960 Kiraz

Baba adı: Nurettin

Ana adı: Hayriye

1960 yılında İzmir'in Kiraz ilçesinde doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Kiraz'da tamamlamıştır. Lise Öğrenimini İzmir Kız Lisesi'nde tamamlamıştır.

Yükseköğrenimini Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde tamamlamıştır.

İzmir ve Ödemiş'te Eczacılık yapmıştır. Halen Kiraz'da serbest Eczacılık yapmaktadır.

Orta seviyede İngilizce bilmektedir. Bekârdır.²⁹³

²⁹³Milletvekilleri Tanıtma Formu 2647

2.104. Hatice Ayseli GÖKSOY

DYP Manisa 20.Dönem Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1935 İstanbul

Baba adı: A.Rıza

Ana adı: E.Nerime

21 Eylül 1935’de İstanbul’da doğmuştur. İlk ve orta tahsilini Nişantaşı Kız Lisesi’nde tamamlamıştır. Zübeyde Hanım Kız Teknik Okulu’nda eğitimine devam etmiştir. Resim çalışmaları için özel kurslar almıştır. Değişik zamanlarda sergiler açmıştır.

1964 yılında Türk Kadınlar Birliği Genel Merkez Yönetim Kuruluna girmiştir.1983 seçimlerinde Başkan olmuştur.

Evli ve iki kız çocuğu vardır.²⁹⁴

²⁹⁴ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2700

2.105. Lale AYTAMAN

ANAP20. Dönem Muğla Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1944 İstanbul

Baba adı: Abdullah

Ana adı: Mukadder

11.06.1944 İstanbul doğumludur. İlköğrenimini İzmit Yeni Turan İlkokulu'nda tamamlamıştır.1963 de İstanbul Avusturya Saint George Kız Lisesi'ni bitirmiştir. AFS bursu ile ABD Arizona Eyaleti Camelback High School' a gitmiştir. Hamburg Üniversitesi Felsefe Fakültesi mezunudur. Aynı üniversitede doktorasını tamamlamıştır.

1979 yılında Ankara Üniversitesi İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde öğretim görevlisi olarak göreve başlamıştır. Eşinin Büyükelçi olması nedeniyle Bangkok, Singapur, Laos Büyükelçilikleri'nde bulunmuş Bangkok da Diplomat eşleri Derneği Başkanı olmuştur. 1987 de yurda dönerek Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim görevliliği görevine tekrar dönmüştür. 1991 de Muğla Valisi olmuştur. 1994–1995 Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Türk Delegasyonu Başkanlığı ve Avrupa Bölgesel Planlamalar Grup Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

İngilizce, almanca ve İtalyanca bilen AYTAMAN evli ve bir çocuk sahibidir.²⁹⁵

²⁹⁵ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2707

2.106. Tayyibe Gülek DOMAÇ
DSP 21. Dönem Adana Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1968 adana

Baba adı: Kasım

Ana adı: Nilüfer Şakire

1968 Adana doğumludur. Harvard Üniversitesi Ekonomi mezunudur. Yüksek Lisansını London School Of Economics de yapmıştır.

İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Bekârdır.²⁹⁶

²⁹⁶ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2778

2.107.Gönül Saray ALPHAN

DSP 21.Dönem Amasya Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1953 Amasya

Baba adı:

Ana adı:

1953 yılında Amasya Dere de doğmuştur. Ankara Cumhuriyet Lisesi'nde lise öğrenimini tamamlamıştır. Yüksek Öğrenimini Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde bitirmiştir. Aynı bölümde yüksek lisansını yaparak eğitimini tamamlamıştır.

1976–1977 Ankara Belediyesi Belediye Başkanı Danışmanlığı ve Macunköy Ekmek Fabrikası Proje sorumluluğu yapmıştır. 1977–1978 yıllarında Tarım Satış Kooperatifi Birliği Ankara Bölge Müdürlüğü yapmıştır. 1982–1988 yıllarında özel sektörde görev almış Degere A.Ş.'de İran ve Rusya Bölgesi Koordinatörü olmuştur.1989-1999da Kendi işinin başına geçmiştir. Moskova Tula da Centerros adlı bir entegre Tekstil Fabrikası çalıştırmıştır. SOV-DİL adlı Türkiye'nin ilk Rusça eğitim veren özel dil okulunu kurmuştur. GM Dış Ticaret adlı firması ile Irak, Suriye, İsrail, Rusya ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile endüstriyel ham madde ithalat ve ihracatı yapmıştır. Türk Hava Kuvvetlerine GM-DYD-BASF Konsorsiyumu ile uçak sis gösteri boyaları üretimi yapmıştır.

İngilizce, Rusça ve Arapça bilmektedir. Evli ve üç çocuk annesidir.²⁹⁷

²⁹⁷Milletvekilleri Tanıtma Formu 2797

2.108. Oya Akgönenç MUGİSUDDİN

FP 21.Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1939 İzmir

Baba adı: Ekrem Şinasi

Ana adı: Leyla

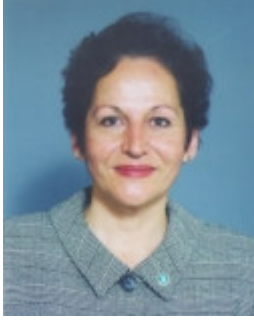
1939 İzmir doğumludur. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi mezunudur. The American University Washington DC. Uluslararası İlişkiler Bölümünde Yüksek Lisans ve Doktorasını tamamlamıştır. The American University, Çukurova Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesidir. Produktivite Merkezi ve Dünya Bankası Kalkınma Uzmanıdır

İngilizce ve Fransızca Bilen MUĞİSUDDİN, evli ve iki çocuk sahibidir.²⁹⁸

²⁹⁸ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2811

2.109. Melda BAYER

DSP 21.Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1950 Sivas

Baba adı: İzzet

Ana adı: İffet

1950 yılında Sivas'da doğmuştur. İlköğrenimini Ankara Yüce-tepe İlkokulu'nda, orta öğrenimini Ankara Namık Kemal Ortaokulu'nda tamamlamıştır. Ankara Kız Lisesi mezunudur. Eski adıyla İktisadi Ticari İlimler Akademisi, şimdiki Adıyla Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari İlimler Fakültesinin İşletme bölümünde Lisans eğitimini tamamlamıştır.

Çalışma hayatına Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğünde başlamıştır. Oyak Ordu Pazarları Bakanlığında Mal Alım Koordinatörü görevini üstlenmiştir. Bir Müddet Ankara Cumhuriyet Lisesi'nde İngilizce Öğretmenliği yapmıştır.

Evli ve iki çocuk annesidir.²⁹⁹

²⁹⁹ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2802

2.110.Ayşe GÜROCAK

DSP 21. Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1949 İslâhiye

Baba adı: Müdahar

Ana adı: Sultan

1949 yılında Gaziantep İslâhiye’de doğmuştur. İlk ve orta öğretimini İslâhiye’de tamamlamıştır. Liseyi Adana Kız İlköğretmen okulunda okumuştur. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Ön Lisans mezunudur.

Yirmi Dört yıl Ankara’da fiilen öğretmenlik yapmıştır. Sırasıyla; Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Bakanlık Müşavirliği, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı APK Uzmanlığı görevlerinde bulunmuştur. Son olarak ta Tunceli İl Milli Eğitim Müdürlüğü yapmıştır.

Bekâr ve üç kız çocuğu annesidir.³⁰⁰

³⁰⁰ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2807

2.111.Esvet ÖZDOĞU

DSP 21. Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1948 Tetova

Baba adı: Rifat

Ana adı: Gülo

1948 yılında Yugoslavya'nın Tetova ilçesinde doğmuştur.1956 yılında ailecek Türkiye'ye göç etmişlerdir. Ankara Yenimahalle Yunus Emre İlkokulu'nda ilköğretimini Yenimahalle Kız Lisesi'nde Lise öğrenimini tamamlamıştır. 1974 de Hacettepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nden mezun olmuştur.

Meslek hayatına Konya Ereğli Devlet Hastanesinde Diş Hekimi olarak başlamıştır. Daha sonra Adana 8 No'lu Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezinde devam etmiştir. Kütahya Tavşanlı ve Ankara'da serbest Diş Hekimi olarak çalışmıştır. 1991 yılında tekrar devlet memuriyetine dönmüş, Ankara Şentepe 7 No'lu Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezinde beş yıl görev yaptıktan sonra 1996 da emekli olmuştur. Halen serbest diş hekimi olarak çalışmaktadır.

İngilizce ve Makedonca bilen ÖZDOĞU evli ve İki çocuk annesidir.³⁰¹

³⁰¹ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2813

2.112.Nesrin ÜNAL

MHP 21. Dönem Antalya Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1961 Sarıyar

Baba adı: Ahmet

Ana adı: Hacer

23.06.1961 tarihinde Ankara Sarıyar'da doğmuştur. İlköğrenimini Bir yıl Sarıyar İlkokulu'nda Dört yıl Rüstempaşa İlkokulu'nda olmak üzere tamamlamıştır. Halide EDİP ADIVAR Kız Lisesi Mezunudur. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yükseköğrenimine başlamış üç yıl sonra Eskişehir Anadolu Üniversitesine geçiş yaparak oradan mezun olmuştur. 1994 yılında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları bölümü'nden Dâhiliye Uzmanı olarak mezun olmuştur.

Mecburi hizmetini Antalya Elmalı Devlet Hastanesinde yapmıştır. Daha sonra Antalya Merkez ana Çocuk Sağlığı Merkezinde ve Emniyet Müdürlüğünde Kurum Tabibi olarak çalışmıştır. 194–1998 yıllarında Antalya Devlet Hastanesinde çalışmıştır.1998 yılında istifa ederek özel bir şirkette çalışmaya başlamıştır.

İngilizce bilen ÜNAL, evli ve üç çocuk annesidir.³⁰²

³⁰² Milletvekilleri Tanıtma Formu 2824

2.113. Sebahat VARDAR

DSP 21.Dönem Bilecik Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1943 Bözüyük

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Gülizar

4 Eylül 1943’de Bilecik Bozüyük’e bağlı Göynücek Köyü’nde doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Bözüyük’de tamamlamıştır. Liseyi Bursa Kız Lisesi’nde parasız yatılı öğrenci olarak tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Diş hekimliği Fakültesi’nden mezundur.

1965 yılında Fakülteden mezun olarak Bözüyük İlçesi’nde serbest Diş Hekimi olarak çalışmaya başlamıştır.1983’de İstanbul’a yerleşerek mesleğine burada devam etmiştir.

Bekâr ve 3 kız annesidir.³⁰³

³⁰³ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2839

2.114. Melek KARACA

MHP 21. Dönem Çorum Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1944 Bursa

Baba adı: Ali

Ana adı: Nigar

1944 yılında Bursa’da doğmuştur. Ankara Kurtuluş İlkokulu ve Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi Orta bölümünde ilköğrenimini tamamlamıştır. Liseyi İstanbul Erenköy Kız Lisesi’nde tamamlamıştır.1969 yılında İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. 1973–1977 yıllarında Ankara Numune Hastanesi’nde Nöroloji dalında ihtisas yapmıştır.

1970–1973 yıllarında Giresun İli Dere İlçesi Merkez Sağlık Ocağı Tabipliği yapmıştır. 1977’de kısa bir süre Kastamonu Devlet Hastanesinde Uzman DR. olarak görev yapmıştır. 1977 den 11 Ocak 1999 tarihine kadar Çorum Devlet Hastanesi’nde ve ayrıca özel muayenehanesinde “Beyin ve Sinir Hastalıkları Uzmanı” olarak görev yapmıştır.

Evli ve İki çocuk sahibidir.³⁰⁴

³⁰⁴ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2866

2.115.Yücel ERDENER

DSP 21. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1941 Maçka

Baba adı:

Ana adı:

1941 yılında Trabzon'nun Maçka İlçesi'nin Olasa Köyü'nde doğmuştur. Babası Jandarma Astsubayı olan ERDENER İlkokulu üç ayrı okulda okuyarak İstanbul Mevlanakapı İlkokulu'ndan mezun olmuştur. Orta Okulu Kayseri Kız Orta Okulu'nda, liseyi Erzincan ve Giresun Liseleri'nde okumuştur.1959 yılında Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak İlimi Bölümüne başlamış 1963 yılında mezun olmuştur.

Topraksu Genel Müdürlüğü'nde göreve başlamıştır.1963 yılında Erzincan Proje Mühendisi, 1964 yılında Erzurum Topraksu 9.Bölge Müdürlüğünde Kredi Başmühendisi, Kontrol Mühendisi, Kontrol Amiri ve Merkez Ekip Başmühendisliğine vekâlet etmiştir.

İyi derecede İngilizce bilmektedir. Bekârdır.³⁰⁵

³⁰⁵ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2923

2.116.Ayşe Nazlı ILICAK

FP 21. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1944 Ankara

Baba adı: Muammer

Ana adı: İhsan

14 Kasım 1944'te Ankara'da doğmuştur. Notre Dome De Sion Kız Lisesi'nden Mezun olmuştur. Üniversiteyi Lozan Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesi'nde okumuştur.

Gazeteci-yazar olan Ilıcak Yeni Şafak Gazetesi Köşe yazarıdır. 27 Mayıs Yargılanıyor (iki cilt), 12 Mart Cuntaları, Salim Başol'u Yargılıyoruz, Allah Kurtarsın, Menderes'i Zehirlediler, Bitmeyen Hasret, Zincirbozan Mektupları eserleri arasındadır.

İngilizce ve Fransızca bilen Ilıcak evli ve iki çocuk annesidir.³⁰⁶

(TC Anayasasının 84. md./son fıkrası hükmü gereğince milletvekilliği 05.01.2002 tarihinde sona ermiştir.)³⁰⁷

³⁰⁶ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2930

³⁰⁷ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.117.Nazire KARAKUŞ

DSP 21.Dönem İstanbul

Doğum tarihi ve yeri:1947 Sındırgı

Baba adı: Mukadder Turan

Ana adı: Emine Ulviye

Balıkesir'in Sındırgı İlçesinde doğmuştur. İlköğrenimine Balıkesir Sındırgı Cumhuriyet İlkokulu'nda Başlamış İstanbul Cevri Kalfa İlkokulu'nda tamamlamıştır. Ortaokula İstanbul Çemberlitaş Ortaokulu'nda başlayarak İstanbul Davutpaşa Ortaokulu'nda bitirmiştir. İstanbul Kız Lisesi mezunudur. Üniversite eğitimini İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde yapmıştır.

Üç yıl İstanbul Barosu Avukatı olarak serbest Avukatlık yapmıştır. Daha sonra İstanbul Kooperatifler 1.Bölge Müdürlüğü'nde bir yıl Avukatlık yapmıştır. Maliye Bakanlığına geçerek, Tekirdağ Malkara Hazine Avukatlığı'na başlamıştır. İstanbul Muhakemat Müdürlüğü Hazine Avukatlığı'na, Kartal Ceza ve İş Hukuku Davalarına Kamu adına bakmıştır.1999 yılı Ocak ayında emekli olmuştur.

Orta derecede İngilizce bilmekte olan KARAKUŞ evli ve iki çocuk annesidir.³⁰⁸

³⁰⁸ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2932

2.118. Nesrin NAS

ANAP 21. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1958 Bünyan

Baba adı: Mehmet Secaattin

Ana adı: Şerife

1958 yılında Kayseri Bünyan'da doğmuştur. Namık Kemal İlkokulu'nu bitirmiş, Orta ve Lise eğitimini Nişantaşı Kız Lisesi'nde tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi bölümü mezunudur. Doktorasını İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamlamıştır.

Marmara Üniversitesi'nde on üç yıl öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Aynı zamanda Dünya Gazetesi'nde Ekonomi Danışmanı olarak da hizmet vermiştir. Üniversitedeki görevinden istifa ederek Uluslararası Finans kuruluşları Euromoney, DC Gardner ve Emerging Markets'in Türkiye Temsilcilikleri'ni üstlenmiştir. Son olarak Başbakanlık Sermaye Piyasaları Kurulu Danışmanlığı görevinde bulunmuştur. Yayımlanmış dört kitabı ve yüzden fazla makalesi bulunmaktadır. Yurt içi ve yurt dışı pek çok toplantı ve konferansta panelist ve konuşmacı olarak yer almıştır.

İleri düzeyde İngilizce bilen NAS evli ve bir çocuk annesidir.³⁰⁹

³⁰⁹ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2936

2.119. Sulhiye SERBEST

DSP 21.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1960 Varna

Baba adı: İsmet

Ana adı: Fikriye

1960yılında Bulgaristan'ın Varna şehrinde doğmuştur. İlkokulu orada okumuştur. 1972 yılında İki kardeşi annesi ve babası ile Türkiye'ye göç etmiştir. Ortaokulu Pevne Lisesi'nde ve Gaziosmanpaşa İstanbul'da, liseyi İstanbul Çapa Öğretmen Lisesi'nde okumuştur. Eskişehir Açık Öğretim Fakültesi Ön Lisans mezunudur.

Liseyi bitirir bitirmez Bakırköy Belediyesi'nde işe başlamıştır. Dokuz yıl değişik görevlerde Bakırköy Belediyesi'nde çalıştıktan sonra Ana Okulu açarak kendi işini sürdürmüştür.1997 de burayı kapatarak eşi ile ticarete atılmıştır.

Almanca ve Bulgarca bilen SERBEST evli ve iki çocuk sahibidir.³¹⁰

³¹⁰ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2943

2.120. Perihan YILMAZ

DSP 21.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1949 Develi

Baba adı: İsmail

Ana adı: Hacer

15.05.1949 Develi doğumludur. İlkokulu Koca Mustafa Paşa İlkokulu'nda, ortaokulu Davutpaşa Ortaokulu'nda bitirmiştir. 1968'de İstanbul Kız Lisesi'nden mezun olmuştur. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik-Fizik bölümüne başlamıştır. İstanbul Telefon Başmüdürlüğü Milletlerarası Servisi'nde çalışmış aynı zamanda üniversite eğitime devam etmiştir.

1972 de İstanbul Kız Lisesi'ne öğretmen olmuştur. Burada 1980 yılına kadar Matematik öğretmenliği yapmıştır. 1986 ya kadar 50.yıl Tahran Lisesi'nde çalışıp Suadiye Lisesi'ne tayin olmuş, 1994 yılında emekli olmuştur. 1999 yılına kadar da dersane ve özel okullarda çalışmıştır.

Bekâr ve iki çocuk sahibidir.³¹¹

³¹¹ Milletvekilleri Tanıtma Formu 2951

2.121. Güler ASLAN

DSP 21. Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1947 Konya

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Güzin

06.01.1947 Konya doğumludur. Sırası ile Erzurum Ilıca İlkokulu, Denizli Ortaokulu ve Denizli Lisesi'nde okumuştur.1968 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce Öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur.

1968–1972 yılları arasında İzmir Çamlaraltı Koleji ve Fatih Koleji'nde çalışmıştır.1972 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Tire Lisesi'nde göreve başlamıştır. Daha sonra Karataş Lisesi, Karabağlar Cumhuriyet Lisesi, Torbalı Lisesi ve İzmir Atatürk Lisesi'nde çalışmış 1993 yılında emekli olmuştur.

Evli ve iki çocuk sahibidir.³¹²

³¹² Milletvekilleri Tanıtma Formu 2952

2.122. Sevgi ESEN

DYP 21.Dönem Kayseri Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1947 Kayseri

Baba adı: H.Avni

Ana adı: Fatma

27.01.1947 tarihinde Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde doğmuştur. İlk, orta ve lise tahsilini Kayseri'de tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur.

Kayseri Barosuna Bağlı olarak 1971 tarihinde serbest Avukatlık görevine başlamıştır. İş Hukuku-Ticaret Hukuk Uzmanı olarak birçok sendikanın, bankanın, şirketin Avukatlığını yapmıştır.1993 tarihinden itibaren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Resmi Arabulucu görevinde bulunmuştur. Birçok vakıf ve derneğin kuruculuğunu yapmıştır.

1974 tarihinde Belediye Meclis Üyesi, Encümen Üyesi, Başkan Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur.1994 yılından itibaren DYP il başkan yardımcılığı görevini yürütmektedir.

Dul ve dört çocuk sahibidir.³¹³

³¹³Milletvekilleri Tanıtma Formu 2979

2.123. Nevin Gaye ERBATUR

CHP 22.dönem Adana Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1950 Ankara

Baba adı: M. İbrahim

Ana adı: F.Nimet

22 Temmuz 1950 Kocamustafapaşa doğumludur. İlkokulu Bozkurt İlkokulu'nda okumuştur. Ortaokulu Kıbrıs Bayraktar Ortaokulu'nda, Liseyi Ankara Kız Lisesi'nde tamamlamıştır.1968 yılında American Field Service bursu ile bir yıllığına ABD'ye gitmiş ve Tulsa Memorial High School'dan da lise diploması almıştır.1973 yılında Hacettepe Üniversitesi Kimya Fakültesi'nde yüksek lisansını tamamlamıştır. Aynı fakültede 1977 yılında Kimya bilim dalında bilim doktoru unvanını almıştır.1984 yılında doçent,1989 yılında profesör olmuştur.

1978 yılında Çukurova Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde Kurucu Öğretim Üyesi olarak görev almıştır.1994–1997 yılları arasında Kimya Bölüm Başkanlığı görevini yürütmüştür.1975 yılında British Council bursu ile İngiltere'de University of Aston in Birmingham'da,1983–1984 yıllarında Fulbright bursunu kazanarak Amerika Birleşik Devletleri'nde, Colorado State Universty'de araştırmacı olarak çalışmıştır.

1994 yılında kurulan Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi Müdürlüğü'ne Kurucu Müdür olarak atanmış ve bu görevini 1999 yılına dek sürdürmüştür. UNDP tarafından desteklenen projelerde yürütücülük yapmıştır.

1999 seçimlerinde CHP'nden milletvekili adayı olmuş, 9. ve 10. olağanüstü ve 29. olağan Kurultaylarda parti meclisi üyeliğine seçilmiştir. Halen CHP Parti Meclisi ve Parti İçi Eğitim Birimi üyesidir.

Evli ve bir çocuk annesidir.³¹⁴

2.124. Ayhan Zeynep TEKİNBÖRÜ

AKP 22.Dönem Adana Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1950 Diyarbakır

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Meliha

18.07.1950 yılında Diyarbakır Lice de doğmuştur. Ergani İlkokulu'nda ilköğrenimini, Osmaniye Ortaokulu'nda Orta Öğrenimini, Tatvan Lisesi'nde Lise öğrenimini tamamlamıştır. Çukurova Üniversitesi İnşaat Mühendisliği'nde lisans eğitimini tamamlamıştır.

PTT. Adana Bölge Müdürlüğü'nde çalışma hayatına başlamıştır. Aynı kurumun Genel Müdürlük biriminde Yapı Dairesi Başkan Yardımcılığı ve Ulaştırma Bakanlığı Türk Telekom A.Ş. Eğitim Merkezi Müdürlüğü Baş Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.

³¹⁴ Milletvekilleri Tanıtma Formu

AKP Ankara İl Danışma Meclisi üyeliği yapmıştır.

İyi derecede Fransızca bilmekte ve evlidir.³¹⁵

2.125. Reyhan BALANDI

AKP 22.Dönem Afyon Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1949 Ankara

Baba adı: Nazım

Ana adı: Münevver

01.07.1969 Afyon doğumludur. Hüseyin Sümer İlköğretim okulunda İlkokulu, Cumhuriyet Lisesi Ortaokulunda, ortaöğrenimini ve Afyon Kız Meslek Lisesi'nde lise öğrenimini tamamlamıştır.

Çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı ve kadın, aile sayfaları tasarımı yapmıştır. Daha sonra sahibi olduğu Afyon Görüntü Gazetesini kurmuştur. Aynı gazetede köşe yazarlığı yapmaya devam etmiştir. 1998 yılından itibaren toptan gıda ithalat-ihracat üzerine çalışan bir firmanın da ortağıdır.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Federasyonu Delegesidir.

Evli ve iki çocuk annesidir.³¹⁶

³¹⁵ Milletvekilleri Tanıtma Formu

³¹⁶ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.126. Ayşe Gülsün BİLGEHAN
CHP 22.Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1957 Ankara

Baba adı: Hakkı Metin

Ana adı: Özden

1957 de Ankara’da doğmuştur. İsmet İnönü’nün torunu, gazeteci yazar Metin Toker ile Özden Toker’in kızlarıdır. Sırası ile Çankaya İlkokulu, Tevfik Fikret Lisesi Orta kısmı ve Ankara Fransız Lisesini bitirmiştir. Paris Siyasal Bilimler Enstitüsünde eğitim görmüş ve Uluslararası ilişkiler dalından mezun olmuştur.

1997–2002 yılları arasında Bilkent Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. İnönü Vakfı Başkan Yardımcısıdır.

Çeşitli gazetelerde yazı dizileri yayımlanmıştır. 1994 de ilk kitabı “Mevhibe” yi yazmıştır. Bu çalışması ile İstanbul Birleşik Kadın Örgütleri tarafından yılın kadın yazarı seçilmiştir. Aynı eseri 2001 yılında Yunancaya çevrilmiş ve Abdi İpekçi Ödülü’nü kazanmıştır.1998 yılında ikinci kitabı Çankaya Hanımefendisi yayımlanmıştır.

İyi derecede Fransızca ve İngilizce bilmektedir. Evli, üç çocuk annesidir.³¹⁷

³¹⁷ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.127. Remziye ÖZTOPRAK

AKP 22.Dönem Ankara Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1949 Ankara

Baba adı: Mehmet

Ana adı: Fatma

28.04.1949 yılında Ankara’da doğmuştur. Gazi Üniversitesi Diş hekimliği Fakültesinden mezundur.

Adalet ve Kalkınma Partisi Kurcu Üyesi olan Öztoprak, evli ve iki çocuk sahibidir.³¹⁸

³¹⁸ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.128. Özlem ÇERÇİOĞLU

CHP 22 Dönem Aydın Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1968 Aydın

Baba adı: Halil

Ana adı: Birsen

11.08.1968 tarihinde Aydın'ın Nazilli İlçesi'nde doğmuştur. İlkokulu Beş Eylül İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu Atatürk Ortaokulu'nda, liseyi Nazilli Lisesi'nde tamamlamıştır. 1988 yılında Selçuk Üniversitesi'nden mezun olmuştur.

Yurt içi ve yurt dışında sosyal çalışmaları olmuştur. Seçimden önceki görevi Jantsa A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğüdür.

İyi derecede İngilizce bilen Çerçioğlu evli ve iki çocuk sahibidir.³¹⁹

³¹⁹Milletvekilleri Tanıtma Formu 24

2.129. Semiha ÖYÜŞ

AKP 22 Dönem Aydın Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1960 Muğla

Baba adı: Salih

Ana adı: Zehra

01.01.1960 yılında Muğla'nın Ortaca İlçesi'nde doğmuştur. İlk, orta ve lise eğitimini Aydın'da tamamlamıştır. Sırası ile Aydın Yedi Eylül İlkokulu, Aydın Akşam Orta Okulu, Aydın Akşam Lisesi'ni bitirmiş. Lisans Eğitimini Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde tamamlamıştır.

1990 yılında Aydın Barosunda Avukatlık stajını tamamlamıştır. 1991 yılından bu güne kadar Aydın'da serbest Avukat olarak çalışmıştır.

Aydın Barosu'nun Kadın ve Çocuk Hakları Komisyonunda faal görev almıştır.

Yabancı dili İngilizcedir ve bekârdır.³²⁰

³²⁰ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.130. Fatma ŞAHİN

AKP 22.Dönem Gaziantep Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1966 Gaziantep

Baba adı: Mustafa

Ana adı: Perihan

20.06.1966 tarihinde Gaziantep'te doğdu. İlköğrenimini İstiklal İlkokulu'nda tamamlamıştır. Liseyi Gaziantep Kız Lisesi'nde okumuştur. Lisans öğrenimini İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya bölümünde 1987 yılında tamamlamıştır.

Gaziantep de Sanko Holding'de İşletme Mühendisi olarak işe başlamış, Boyahane Birimi Müdürlüğü görevine yükselmiştir.

Evli ve iki çocuk annesidir.³²¹

³²¹ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2. 131. Güldal AKŞİT

AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1960 Malatya

Baba adı: Galip

Ana adı: Sevim

23.01.1960 tarihinde Malatya'da doğmuştur. İlkokulu Ankara Ulubatlı Hasan İlkokulu'nda, ortaokulu Ankara Gazi Osman Paşa Ortaokulu'nda, liseyi Ankara Mimar Kemal Lisesi'nde baŐlayıp Urfa Lisesi'nde tamamlamıştır. 1976–1978 yıllarında Hacettepe niversitesi'nde temel İngilizce eğitimi almıştır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Lisans eğitimini tamamlamıştır. 1984 yılında avukatlık stajını tamamlamıştır.

1984 yılında Polisan Holding A.Ő. Őirketler topluluğunda avukat olarak çalışmaya başlamıştır.18 yıl hizmet vermiş ve Baş Hukuk Müşavirliği görevine kadar yükselmiştir. Malatya Eğitim Vakfı Müteveli Heyeti yesidir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kuruluşunda bulunmuştur. Partinin Tüzük ve Program çalışmalarına katılmıştır. Halen Kurucular Kurulu yesi olarak görev yapmaktadır.

İngilizce bilen Akşit evlidir.³²²

³²² Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.132. Sıdıka AYDOĞAN

CHP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1957 İstanbul

Baba adı:

Ana adı:

03.05.1957 İstanbul doğumludur. İlkolu İbrahim Alaaddin Gövsa İlkokulu'nda, ortaokulu Çapa Ortaokulu'nda, liseyi Şehremini Lisesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezundur. Avukat olarak çalışmaktadır.

1983 yılında SODEP kurucularından biri olarak siyasi hayata atılmıştır. SODEP-HP birleşmesi ile kurulan SHP Kongresinde İlçe Başkanı seçilmiştir. 1989–1994 yılları arasında İl Genel Meclisi Üyeliği yapmıştır. CHP İlçe Başkanlığı görevinde bulunmuştur. CHP İstanbul İli Disiplin Kurulu Üyesidir.

Çevre Derneği ve Atatürkçü Düşünce Derneği Üyesidir.

Bekârdır.³²³

³²³ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.133. Nimet ÇUBUKÇU

AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1965 Ayrancı

Baba adı: Ferit

Ana adı: Emine

02.03.1965 tarihinde Ayrancı'da doğdu. Ayrancı İlkokulu'nda İlköğretimini, Ayrancı Ortaokulu'nda ortaöğretimini tamamladı. Lise eğitimini Ereğli Cumhuriyet Lisesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur.

Avukatlık stajını takiben serbest Avukat olarak çalışmaya başlamıştır. 1992 yılında İstanbul Barosu CMUK Merkezinde Bölge Temsilcisi olarak çalışmıştır. 1993–1996 yılları arasında Çocuk Hakları Komisyonu ve Mahkemelerde Müfettiş olarak çalışmıştır. 1996 sonrası İstanbul Barosu İnsan Hakları Komisyonunda görev almıştır.

AKP Kurcular Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu Üyesidir.

Yabancı dili Almancadır. Evli ve bir çocuk annesidir.³²⁴

³²⁴ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.135. Zeynep Damla GÜREL

CHP 22. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1964 İstanbul

Baba adı:

Ana adı:

27.07.1964 İstanbul doğumludur. Şehit Kubilay İlkokulu'nu bitirmiştir. Saint Georg Avusturya Kız Lisesi mezunudur. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngilizce Öğretmenliği'nde tamamlamıştır. Bir yıl İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi turizm kursuna katılmıştır.

Beş yıl Visitur Seyahat Acentesi'nde ardından İstanbul Sheriton Otelinde beş yıl çalışmıştır. Bu görevinden istifa ederek kendi aile şirketlerinde göreve başlamıştır. Cantaş İç ve Dış Ticaret Soğutma Sistemleri Sanayi A.Ş.'de hem yönetim kurulu üyesi hem de soğutucu klimaların satış pazarlama ve satın almasından sorumlu olarak çalışmıştır. Dupont Firmasının Türkiye Distribütörüdür.

1995 yılından itibaren çeşitli sivil toplum örgütlerinde çalışmıştır. Uzun yıllar bale eğitimi almıştır.

İngilizce ve Almanca bilmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.³²⁵

³²⁵ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.136. Halide İNCEKARA

AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekilidir.

Doğum tarihi ve yeri: 1959 Değirmenlik

Baba adı: Ömer

Ana adı: Ayşe

18.09.1959 yılında Antalya Değirmenlik de doğmuştur. İlköğrenimini İstanbul Çapa İlköğretim Okulu'nda tamamlamış. Liseyi İstanbul Davutpaşa Lisesi'nde bitirmiştir. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunudur. İstanbul Üniversitesi Uluslararası İşletmecilik dalında yüksek lisans yapmıştır.

1981 yılında başlamış olduğu iş yaşamı boyunca Muhasebe Müdürlüğü, Mali İşler Koordinatörlüğü ve Genel Müdürlük görevlerinde bulunmuştur.

1999 yılı Genel Seçimlerinde Fazilet Partisi Küçükçekmece İl Genel Meclisi Üyeliğinde Bulunmuştur.

1983 yılından beri aktif olarak sivil toplum kuruluşlarında görev almıştır. Çeşitli ulusal ve uluslararası konferanslara katılmıştır. STK Organizasyon ve Reorganizasyon adı altında "10.000 Güçlü İnsan" projesini hayata geçirmiştir. Bu kapsamda kadınlar tarafından oluşturulan platform ve derneklere stratejik danışmanlık yapmıştır. İstanbul Çocuk Misafirhanesini Koruma ve Yaşatma Derneği

Üyeliği, Sigorta Acenteler Birliği Denetim Kurulu Üyeliği, Avrasya Bir Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği, Çakad Kurucu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Çeşitli televizyon programlarına danışmanlık ve köşe yazarlığı da yapmıştır.

Evli ve üç çocuk annesidir.³²⁶

2.137. Güldal OKUYUCU

CHP 22. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1958 Vahşen

Baba adı: Tahir

Ana adı: Kebire

1958 yılında Vahşen’de doğan OKUDUCU Yükseköğretim mezunudur. Eğitimcidir.

Evli ve iki çocuk annesidir.³²⁷

³²⁶ Milletvekilleri Tanıtma Formu

³²⁷ Milletvekillerine Ait albümde Yer Alacak Bilgi Formu

2.138. İnci Gülser ÖZDEMİR

AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1952 Artova

Baba adı: Nihat

Ana adı: Hayriye

25.04.1952 tarihinde Tokat'ın Artova İlçesi'nde doğmuştur. Niğde 23 Nisan İlkokulu'ndan 1963 de, Tokat Ortaokulu'ndan 1966 yılında mezun olarak ilköğrenimini tamamlamıştır.1969 yılında Gazi Osman Paşa Lisesi'nden mezun olmuştur. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Halkla İlişkiler bölümünden mezun olmuştur.

Türk Hava Yolları'ndan yönetici olarak emekli oldu.

AKP'nin kuruluşunu takiben İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyeliği'ne Atanmıştır.

İyi derecede İngilizce bilmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.³²⁸

³²⁸ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.139. Bihlun TAMAYLIGİL

CHP 22. Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1966 İstanbul

Baba adı: Cevat

Ana adı: Bahar

15.10.1966 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Zühtüpaşa İlkokulu'nda ilköğrenimini, İstanbul Kadıköy Kız Lisesi'nde orta ve lise öğrenimini tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunudur.

1985 yılından itibaren gerek kendi şirketi gerekse yabancı şirketlerde finans danışmanlığı, yönetim kurulu üyeliği gibi görevlerde bulunmuştur. 2001 yılından beri bir turizm tesisinin ortağıdır.

Kadın, çocuk, sağlık ve eğitim konusunda çalışmaları olmuş çeşitli sivil toplum kuruluşlarında görev almıştır. Amatör ve profesyonel sporculuk yapmıştır.

Bekârdır.³²⁹

³²⁹ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.140. Gülseren TOPUZ

AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1957 İstanbul

Baba adı: Mehmet

Ana adı: Köksal

23.05.1957 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Orta ve lise öğrenimini İstanbul Boğaziçi B.K.Ç. Lisesi'nde tamamlamıştır. Lise öğrenimini müteakip 1979–1980 yılları arasında Viyana Universitat Wien Wiener Internationale Hochschulkurse'da Almanca dil eğitimi almıştır.1984 yılında Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni kazanmış, 1988 yılında mezun olmuştur. Yüksek lisansını Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonometri Bölümü İstatistik Anabilim Dalı'nda tamamlayarak 1990 yılında mezun olmuştur.1992 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü Para-banka Anabilim Dalı'nda doktorasını tamamlamıştır.

1993–1994 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmıştır.1994 yılında Yrd. Doç. olarak Kocaeli Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'ne atanmıştır. Burada İktisat bölümünün kuruluşunda İktisat Tarihi Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmıştır. Kocaeli Üniversitesi Yurt Dışındaki İşçilerin Sorunlarını Araştırma Merkezi Başkan Yardımcılığı, Fakülte Temsilciliği ve Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Danışma Kurulu Üyeliği görevlerini sürdürmüştür. 1998–1999 yılları arasında İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi

Enstitüsü İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalında Lisans Üstü eğitimini tamamlamıştır. 1993–1998 yılları arasında on tanesi yayınlanmış makale Avrupa Birliğinde Göçmen İşçilerin Sosyal Siyaset açısından statüleri adlı kitabı bulunmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinde danışman olarak görev yapmakta olup haftalık ekonomik ve parasal göstergelerin güncelleşmesi ve yorumu ile ilgili ekonomik bülten hazırlamaktadır.

Evli ve iki çocuk annesidir.³³⁰

³³⁰ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.141. Zeynep Armağan USLU
AKP 22.Dönem İstanbul Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1969 İstanbul
Baba adı: Abdulkadir
Ana adı: Süreyya

1969 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlköğrenimini Hasan Ali Yücel İlkokulu'nda, lise öğrenimini Beşiktaş Atatürk İlkeleri Anadolu Lisesi ve Etiler Lisesinde tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun olmuştur. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tanıtım ve Halkla İlişkiler Dalı'nda yüksek lisans ve doktorasını tamamlamıştır.

Gazetecilik ve sinema sektöründe çalışmıştır. 1991 yılında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Tanıtım ve Halkla İlişkiler bölümünde akademisyen olarak göreve başladı. 1994–2002 yıllarında İ.Ü.Edebiyat, Felsefe, Sosyoloji bölümlerinde görev yapmıştır. İletişim sosyolojisi, siyasal iletişim ve kadın konularında uzmanlaşmıştır. Çok sayıda makalesi ve bir kitabı yayımlanmıştır.

Sosyoloji Derneği, International Communication Association (ICA) gibi ulusal ve uluslararası akademik kuruluşların üyesidir. Hazar Grubu, Şanlıurfa Kültür ve Dayanışma Derneği gibi sivil toplum kuruluşlarının üyesidir.

İyi derecede İngilizce bilmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.³³¹

³³¹ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.142. Canan ARİTMAN

CHP 22.Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1950 Ankara

Baba adı:

Ana adı:

01.01.1950 Ankara doğumludur. Aslen İzmir Karşıyakalı'dır. İlkokulu Ereğli/Konya Sümer İlköğretim Okulu'nda okumuştur. Ortaokulu Filyos/Zonguldak Ortaokulu'nda tamamlamıştır. Karşıyaka Kız Lisesi'nde lise öğrenimini tamamlayarak Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne Girmiştir. 1972 yılında buradan mezun olarak Ege Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'nda ihtisas yapmıştır. 1976 yılında uzmanlık unvanını almış ve serbest Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı olarak çalışma hayatına başlamıştır.

1984–1994 ve 1994–1999 Karşıyaka Belediye Meclis Üyeliği ve 1994–1999 döneminde İzmir Büyükşehir Belediye Meclis Üyeliği, Büyükşehir Belediyesi Meclis Başkan Vekilliği ve beş yıl Sağlık Komisyonu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.1999 seçimlerinde CHP'den İzmir ikinci bölge Milletvekili adayı gösterilmiştir.

İzmir Jinekoloji Derneği üyesidir. Türk Kadınlar Birliği, İzmir Kadın Hakları derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği Üyesidir. EKDAV(Ege Kadın Dayanışma

Vakfı) ve Kader Kurucu Üyesidir. Karşıyaka Sroptimist Kulüp İş ve Meslek Kadınları Derneği Başkanındır.

Evli ve iki çocuk annesidir.³³²

2.143. Nühket Hotar GÖKSEL
AKP 22.Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1961 Malatya

Baba adı:

Ana adı:

1961 Malatya doğumludur.1983 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1985 yılında aynı fakültede araştırma görevlisi olarak göreve başlamıştır. 1990 yılında bilim doktoru, 1992 yılında yardımcı doçent ve 1998 yılında profesör olmuştur.

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Çalışma Ekonomisi Ana Bilim Dalı Başkanlığı yapmıştır. Yurt içi ve Yurt dışında yayınlanmış pek çok makalesi ve sosyal planlama, insan hakları, toplu iş sözleşmeleri, AB uyum süreci konulu kitapları mevcuttur.

³³² Milletvekilleri Tanıtma Formu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı olarak resmi arabuluculuk görevlerinde bulunmuştur. Sivil Düşünce ve Demokrasi Hareketi Derneğinde Başkan Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. Yerel Gündem 21 Danışma Kurulu Üyeliğinde bulunmuştur. ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ortaklaşa yürüttüğü Sanayide Çalışan Çocukların Eğitime Kazandırılması Projesinde İzmir Yürütücüsü olarak, İZSU Reorganizasyon Projesinde yönetici olarak görev almıştır.

İyi derecede İngilizce bilmekte ve bekârdır.³³³

³³³ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.144. Türkan MİÇOOĞULLARI
CHP 22.Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri:1952 Urla

Baba adı: Kamuran

Ana adı: Bahar

1952 yılında Urla'da doğmuştur. Ege Üniversitesi Kimya bölümü mezunudur. Özel bir poliklinik yöneticiliği yapmıştır.

1989 Yılında SHP Parti Meclisi Üyeliği, 1992 de CHP Kurucu İlçe Başkanlığı, 1994–2003 yılları arasında CHP Parti Meclisi Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. 1994 seçimlerinde CHP Narlıdere Belediye Başkan adayı,1995 seçimlerinde CHP Milletvekili adayı olmuştur.

Çağdaş Yaşamı Destekleme ve Atatürkçü Düşünce Derneği üyesidir.

Evli ve iki çocuk annesidir.³³⁴

³³⁴ Milletvekilleri Tanıtma Formu

2.145. Serpil YILDIZ

AKP 22. Dönem İzmir Milletvekili

Doğum tarihi ve yeri: 1966 Ankara

Baba adı: Ahmet

Ana adı: Nezehat

01.01.1966 yılında Ankara da doğmuştur. İlköğrenimini Hüseyin Güllüoğlu ve Mamak İlkokullarında tamamlamıştır. Keçiören lisesinden mezun olmuştur. Ege üniversitesi İletişim Fakültesine girmeye hak kazanmış 1987 yılında bu bölümü başarı ile tamamlamıştır. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden akademik İngilizce, Osmanlıca ve tarih dersleri alarak kendini geliştirmiştir.

Muhabirlik ve sorumlu yazı işleri müdürlüğü ve halkla ilişkiler bölümünde yöneticilik yapmıştır. Bir dönem kendine ait halkla ilişkiler ve reklâm ajansını yönetmiştir.

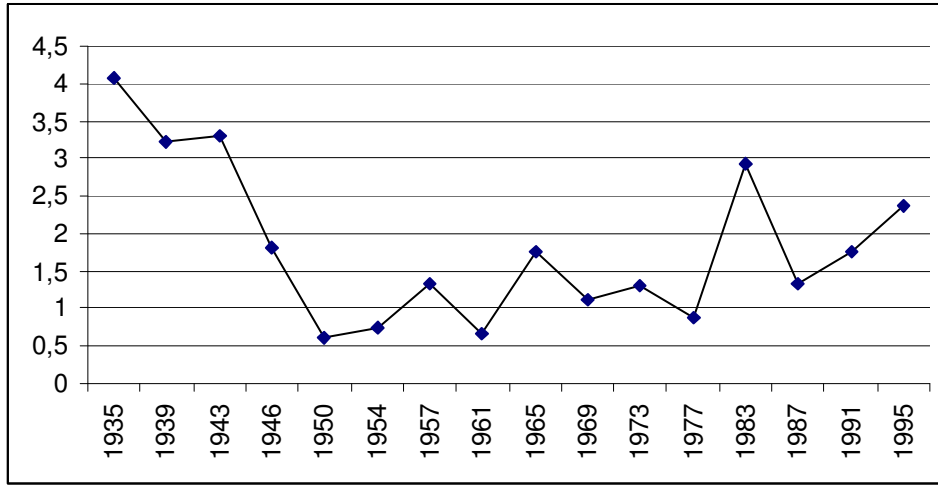
AKP Karşıyaka Kurucu ilçe başkanlığı yapmıştır.

Evli ve bir çocuk annesidir.

2. 145. Değerlendirme

Vatanın düşman İşgalinden Kurtulmasından sonra ilk ve en önemli amaç demokratik ve çağdaş Türk devletini kurmaktır. Bu amaçla Ulu önder Atatürk'ün ilke ve İnkılâpları sonucu seçme ve seçilme haklarını elde eden Türk Kadınlarının siyasallaşmasının meclise girdikleri ilk günden bu yana nicel anlamda ciddi bir temsili gerçekleştiremediklerini görmekteyiz. (bkz. Çizelge 1)

Çizelge 1. 1935–1991 Yılları Arası TBMM de Yer Alan Kadın Üye Oranları

Çizelge 1.'de de görüldüğü üzere CHP'nin tek parti olarak bulunduğu bir siyasi ortamda 8 Şubat 1935'de yapılan iki dereceli seçimle ilk kez meclise giren Türk Kadınlarının % 4.55'lik temsil oranı ile Meclise girmelerinden bu güne dek değişik seçim evrelerinde yapılan seçimlerde bir daha bu oranı yakalayamadıklarını görmekteyiz.

Tablo 1'de 1935'den 2002'ye dek uzanan seçim dönemleri-buna 1961 Kurucu Meclis(Temsilciler Meclisi),1981 Kurucu Meclis (Danışma Meclisi) ve Cumhuriyet Senatosu üyeleri de dâhildir- , bu dönemlerde seçilen Kadın Milletvekili sayıları, toplam milletvekili sayılarına oranları ve dönemleri gösterilmiştir.

Tablo 1: 1935 – 2007 Yılları Arası TBMM'de Kadın Milletvekilleri

Yıllar	Dönem	Kadın Milletvekili	Toplam Milletvekili	%	Kadın Senatör	Toplam Senatör	%	Toplam Kadın
1935–1939	V	18	395	4,55	-	-	-	18
1939–1943	VI	15	400	3,75	-	-	-	15
1943–1946	VII	16	435	3,67	-	-	-	16
1946–1950	VII	9	455	1,97	-	-	-	9
1950–1954	TX	3	487	535	-	-	-	3
1954–1957	X	4	535	0,74	-	-	-	4
1957–1960	XI	8	610	1,31	-	-	-	8
1961	T.Meclisi	4	258	1,55	-	-	-	4
1961–1965	XII	3	450	0,66	0,66	165	1,81	5
1961-1969	XIII	8	450	1,77	3	165	1,81	11
1969–1973	XIV	5	450	1,11	3	165	1,81	8
1973–1977	XV	6	450	1,33	1	165	1,81	9
1977–1980	XVI	4	450	0,88	3	165	1,81	7
1981–1983	Danışma Meclisi	5	160	3,12	-	-	-	5
1983–1987	XVII	12	400	3	-	-	-	12
1987–1991	XVIII	6	450	1,33	-	-	-	6
1991–1995	XIX	8	450	1,77	-	-	-	8
1995–1991	XX	13	550	2,3	-	-	-	13
1999–2002	XXI	22	550	4	-	-	-	22
2002–2007	XXII	24	549	4,3	-	-	-	24
Toplam		193	8934	2,1	14	825	1,69	207

Türk Kadınının 1935 yılında ilk kez Mecliste Temsil edilmesinden bu güne dek Mecliste Temsil edilme sayılarının gerilediği görülmektedir.1935’de 18 Kadın milletvekilinin Mecliste %4.55 lik bir pay ile temsil edilmeye başlamasından sonra özellikle 1946 yılından itibaren belirgin bir düşüş görmekteyiz. Bu Düşüşte, Türk siyasi hayatının da dönüm noktasını teşkil eden çok partili demokratik sisteme geçilmiş olmasının etkili olduğu söylenebilir.

1923–1946 yılları arındaki tek partili dönemde CHP’nin,1935–1939–1943 yılı seçimlerinde Bayanları parti listelerinin üst sıralarına yerleştirerek meclise

girmelerini sağlamıştır. Çok Partili siyasal yaşama geçildikten sonra 27 Mayıs 1960 Devrimine kadar geçen dönem içinde, tek turlu basit çoğunluk(nispi çoğunluk liste usulü) sistemi uygulanmıştır. 1946 yılı genel seçimi, seçmenin doğrudan doğruya kendi temsilcilerini seçtikleri ilk seçimdir. Ayrıca CHP dışında DP, MKP ve Bağımsız adaylarda bu seçimlere katılmıştır. Çok partili siyasal sisteme geçişle birlikte kadın siyasal yaşamda kendiliğine terk edilmiştir. Kadın adayların bu tarihten sonra serbest rekabet şartları altında politikaya girmekte zorlandıklarını, erkek egemenliğindeki politikaya yabancı olmalarının da bunu etkilediğini söylemek mümkündür. Demokratikleşmenin bir simgesi olarak parlamentoda yer alan Kadın Milletvekillerinin 1946'da Çok partili rejime geçişle birlikte parlamentoda demokrasiyi simgeleme rolü de anlamını yitirmiştir.

Çizelge 1 ve Tablo 1 den elde edilen veriler diğer dünya Ülkeleri ile kıyasladığımız da ise kadının Parlamentoda yer alma konusunda pek çok ülke kadınlarından önce elde ettiği hakları aynı hızla değerlendiremediği kendisinden çok sonra elde edenlerin bu hakkı çok daha iyi değerlendirdiğini, sayısal anlamdaki varlıklarını yükselttiklerini görmekteyiz (krş. Tablo 2,Tablo 3, Tablo 4,Çizelge 3, Tablo 5, Çizelge 4, Tablo 6, Çizelge 5, Tablo 7, Çizelge 6, Tablo 8, Çizelge 7, Tablo 9, Çizelge 8,Tablo 10, Çizelge 9, Tablo 11, Çizelge 10, Tablo 12, Çizelge 11, Tablo 13, Çizelge 12, Tablo 14, Çizelge 13, Tablo 15, Çizelge 14, Tablo 16, Çizelge 15) .

Tablo 2. ABD Kongresinde Kadın Üye Oranları
ABD Temsilciler Meclisi (House of Representatives)*

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1950	440**	9	2.1
1952	440	10	2.3
1954	440	12	2.7
1956	440	17	3.9
1958	440	15	3.4
1960	440	17	3.9
1962	440	18	4.1
1964	440	12	2.8
1966	440	11	2.5
1968	440	11	2.5
1970	440	10	2.3
1972	440	13	3
1974	440	16	3.7
1976	440	19	4.4
1978	440	18	4.1
1980	440	16	3.7
1982	440	21	4.8
1984	440	22	5
1986	440	23	5.3
1988	440	29	6.7
1990	440	28	6.4
1992	440	48	11
1994	440	48	11

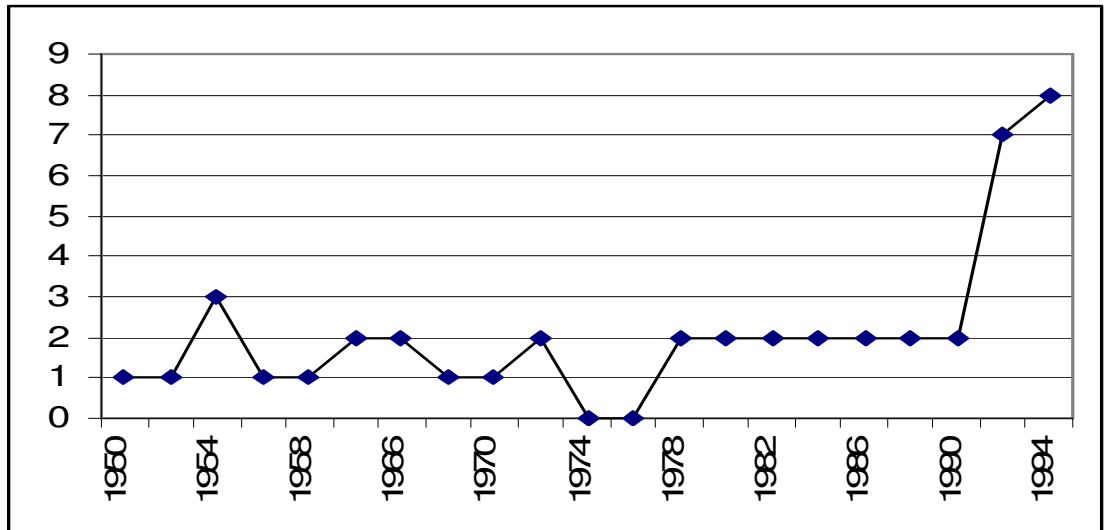
* Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi: Eyaletlere göre değişmektedir. Kadınlara oy hakkı ilk kez 1869 yılında Wyoming Eyaletinde verilmiştir, 1920 yılına gelindiğinde ise tüm ülkede kadınlara oy hakkı tanımayan Eyalet kalmamıştır.

**Oy kullanma hakkı olmayan 5 üye dâhildir

Tablo 3. ABD Senato'sunda Kadın Üye Oranları

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1950	100	1	1.0
1952	100	1	1.0
1954	100	3	3,0
1956	100	1	1.0
1958	100	1	1.0
1960	100	2	2.0
1962	100	2	2.0
1964	100	2	2.0
1966	100	2	2.0
1968	100	1	1.0
1970	100	1	1.0
1972	100	2	2,0
1974	100	0	0.0
1976	100	0	0.0
1978	100	2	2.0
1980	100	2	2.0
1982	100	2	2.0
1984	100	2	2,0
1986	100	2	2.0
1988	100	2	2.0
1990	100	2	2,0
1992	100	7	7.0
1994	100	8	8.0

Çizelge 2. ABD Temsilciler Meclisinde Kadın Temsilcilerin Dağılımı

Tablo 4. Alman Parlamentosunda* Kadın Üye Oranları**

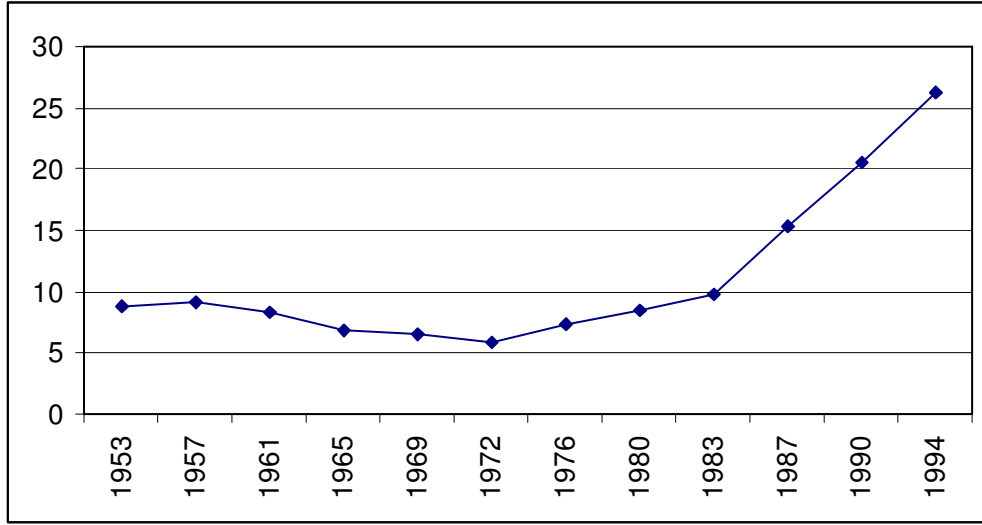
Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi; 1918

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
Bundestag (Federal Diet)			
1953	509	45	8.8
1957	519	48	9.2
1961	521	43	8.3
1965	518	36	6.9
1969	518	34	6.6
1972	518	30	5.8
1976	518	38	7.3
1980	519	44	8.5
1983	520	51	9.8
1987	519	80	15.4
1990****	662	136	20.5
1994	672	177	26.2

***Alman Parlamentosunun diğer meclisi olan Bundesrat, eyalet parlamentolarınca atanan üyelerden oluşmaktadır ve belirli bir görev süresi yoktur. Bundesrat üyelerinin görev süresi eyalet parlamentolarının seçim tarihlerine bağlı olarak değişmektedir. Bu sebeple burada incelenmemiştir.

**** 3 Ekim 1990 tarihinde Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmeği sonucu Bundestag'ın üye sayısı. Doğu Alınan Parlamentosunun 144 üyesinin eklenmesi ile artmıştır.

Çizelge 3. Alman Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

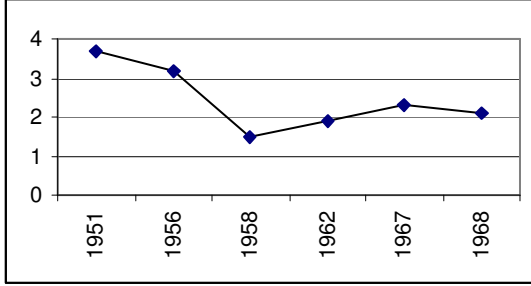

Tablo 5. Fransız Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranları
Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi: 1944

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
Millet Meclisi (Assemblée Nationale)			
1951	627	23	3,7
1956	596	19	3,2
1958	586	9	1,5
1962	482	9	1,9
1967	487	11	2,3
1968	487	10	2,1
1973	490	13	2,7
1978	491	21	4,3
1981	491	35	7,1
1986	577	38	6,6
1988	577	40	6,9
1993	577	37	6,4

Çizelge 4. Fransız Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranlarının

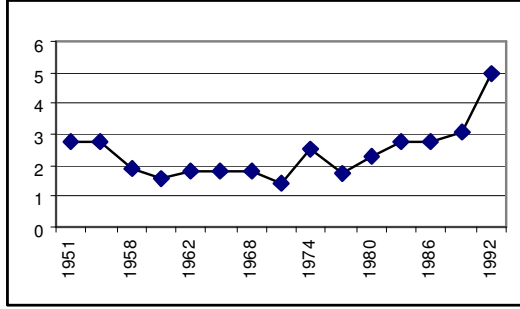
Dağılımı

Tablo 6. Fransız Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranları

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
SENATO(SENAT)			
1951	319	9	2,8
1955	319	9	2.8
1958	314	6	1.9
1959	307	5	1,6
1962	274	5	1.8
1964	274	5	1.8
1968	283	5	1.8
1971	283	4	1.4
1974	283	7	2.5
1977	295	5	1.7
1980	304	7	2.3
1983	317	9	2.8
1986	319	9	2.8
1989	321	10	3.1
1992	321	16	5.0

Çizelge 5. Fransız Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

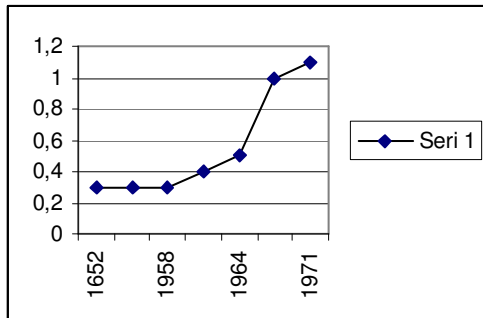

Tablo 7. İspanya Parlamentosunda Kadın Üye Oranları

Kadınlara Seçme ve seçilme hakkının verilmesi: 1931

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1952	593	2	0,3
1955	723	2	0,3
1958	685	2	0,3
1961	720	3	0,4
1964	760	4	0,5
1967	727	7	1,0
1971	814	9	1,1

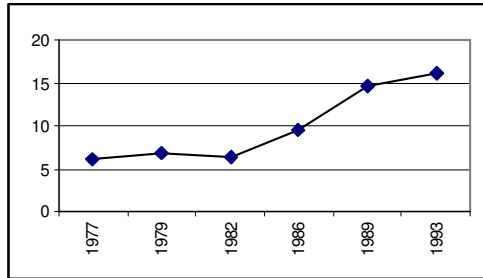
Çizelge 6.İspanya Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 8. İspanya Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranları

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1977	350	21	6.0
1979	350	24	6.9
1982	350	22	6.3
1986	350	33	9.4
1989	350	51	14.6
1993	350	56	16.0

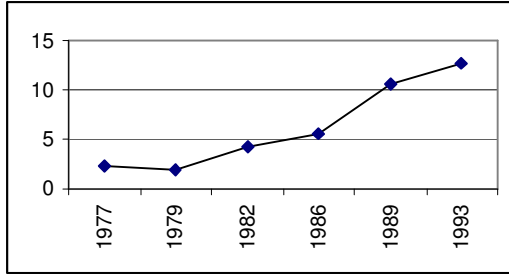
Çizelge 7.İspanya Parlamentosu Millet Meclisinde Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 9.İspanya Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlar

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1977	248	6	2.4
1979	248	5	2.0
1982	256	11	4.3
1986	254	14	5.5
1989	254	27	10.6
1993	254	32	12.6

Çizelge 8.İspanya Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

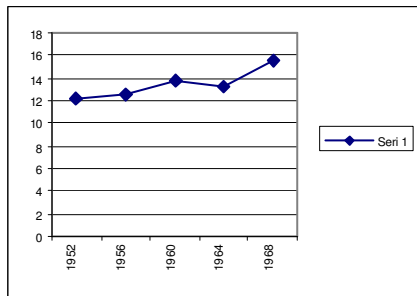

Tablo 10. İsveç Parlamentosunda Kadın Üye Oranları

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi:1921

Seçim tarihi	Toplam üye Sayısı	Kadın üye Sayısı	Kadın Üye %
Millet Meclisi (Chamber of Deputies)			
1952	230	28	12,2
1956	230	29	12,6
1960	232	32	13,8
1964	233	31	13,3
1968	233	36	15,5

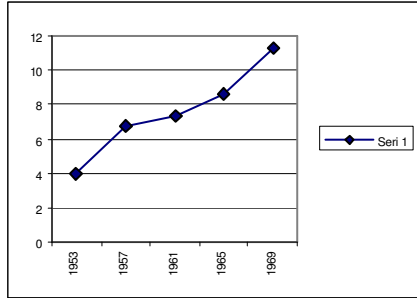
Çizelge 9.İsveç Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 11. İsveç Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranları

Seçim tarihi	Toplam üye Sayısı	Kadın üye Sayısı	Kadın Üye %
Senato (Senate)			
1953	150	6	4,0
1957	151	10	6,7
1961	151	11	7,3
1965	151	3	8,6
1969	151	17	13,3

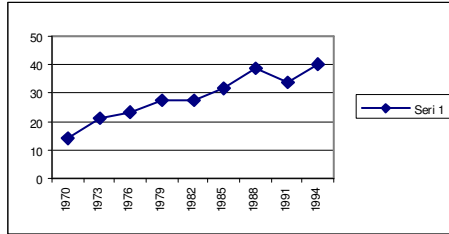
Çizelge 10.İsveç Parlamentosu Senatoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 12.İsveç Parlamentosu Tek Meclisli Parlamentoda Yer Alan Kadın Üye Oranları

Seçim tarihi	Toplam üye Sayısı	Kadın üye Sayısı	Kadın Üye %
Riksdagen (Tek Meclisli Parlamento)			
1970	350	49	14
1973	350	75	21,4
1976	349	80	22,9
1979	349	97	27,8
1982	349	96	27,5
1985	349	110	31,5
1988	349	134	38,5
1991	349	117	33,5
1994	349	141	40,4

Çizelge 11.İsveç Parlamentosu Tek Meclisli Parlamentoda Yer Alan Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

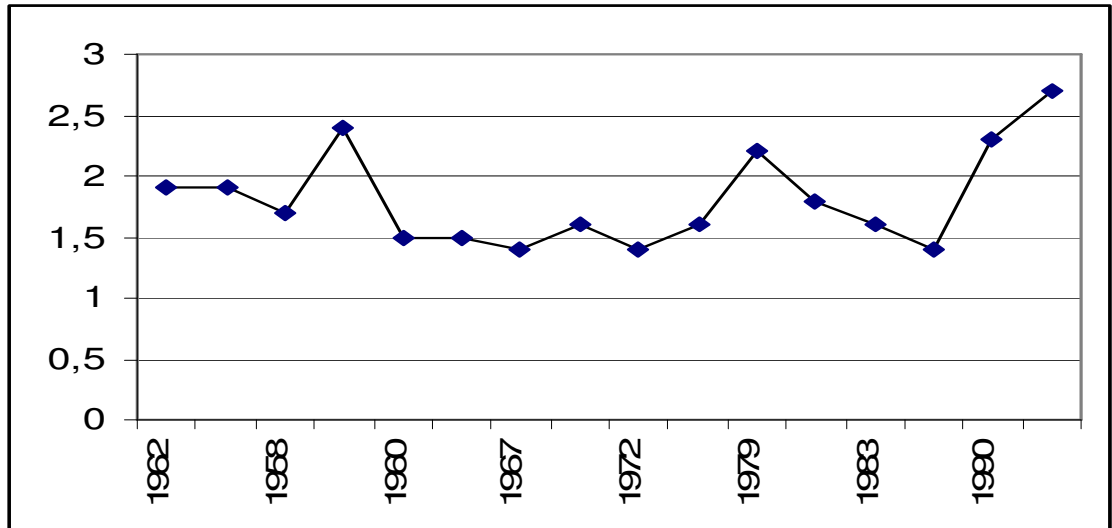
Tablo 13. Japon Parlamentosu Temsilciler Meclisinde Kadın Üye Oranları

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi: 1945

seçim Tarihi	Toplan Sayısı	Kadın Sayısı	Kadın Üye %
--------------	---------------	--------------	-------------

Temsilciler Meclisi (Sangi-In)			
1952	486	9	1,9
1953	466	9	1,9
1955	487	8	1,7
1958	487	11	2,4
1960	487	7	1,5
1963	487	7	1,5
1967	486	7	1,4
1969	486	8	1,6
1972	491	7	1,4
1976	511	6	1,6
1979	511	11	2,2
1980	511	9	1,8
1983	511	8	1,6
1986	512	7	1,4
1990	512	12	2,3
1993	511	14	2,7

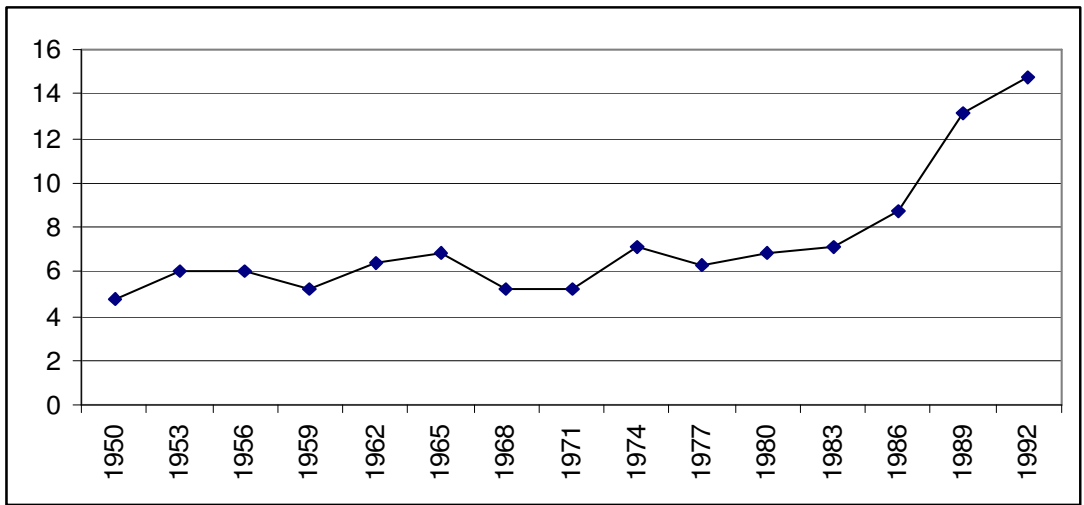
Çizelge 12. Japon Parlamentosu Temsilciler Meclisinde Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 14. Japon Parlamentosu Danışma Meclisi Kadın Üye Oranları

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye Oranı (%)
Danışma Meclisi (Sangi-In)			
1950	250	12	4,8
1953	250	15	6
1956	250	15	6
1959	250	13	5,2
1962	250	16	6,4
1965	250	17	6,8
1968	250	13	5,2
1971	252	13	5,2
1974	252	18	7,1
1977	252	16	6,3
1980	252	17	6,8
1983	252	18	7,1
1986	252	22	8,7
1989	252	33	13,1
1992	252	37	14,7

Çizelge 13. Japon Parlamentosu Danışma Meclisi Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Tablo 15. Mısır Parlamentosunda Kadın Üye Oranları

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi: 1956

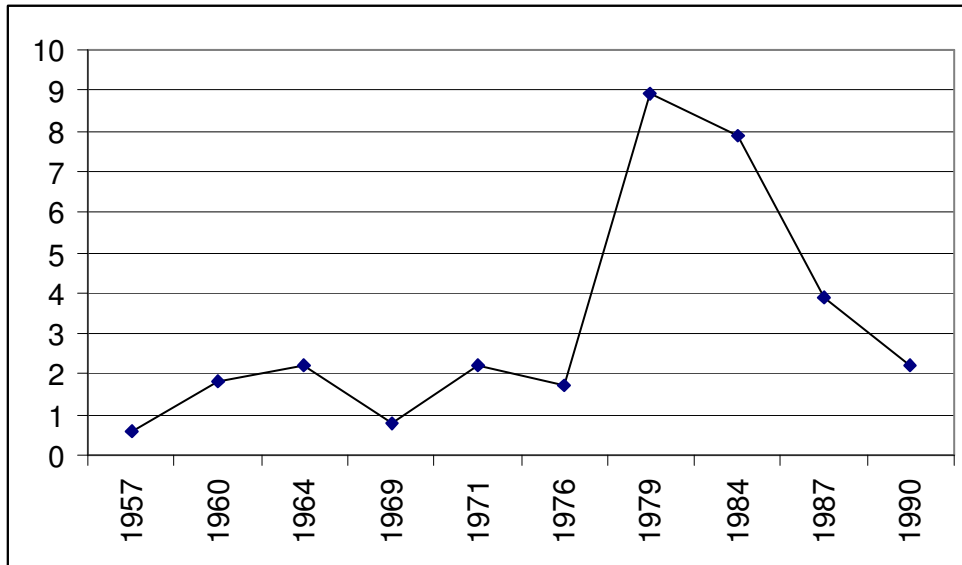
Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı*****	Kadın Üye Sayı»	Kadın Üye%
1957	350	2	0.6
1960	400	7	1.8
1964	360	8	2.2
1969	360	3	0.8
1971	360	8	2.2
1976	360	6	1.7
1979	392	35*****	8.9
1984	458	36*****	7.9
1987	458	18	3.9
1990	454	10*****	2.2

*****10 Üye Devlet Başkanı tarafından atanmaktadır.

*****Bunlardan 30'u kadınlar için ayrılmış üyeliklerdir.

*****7'si seçilmiş,3'ü ise atanmıştır.

Çizelge 14. Tablo 15. Mısır Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

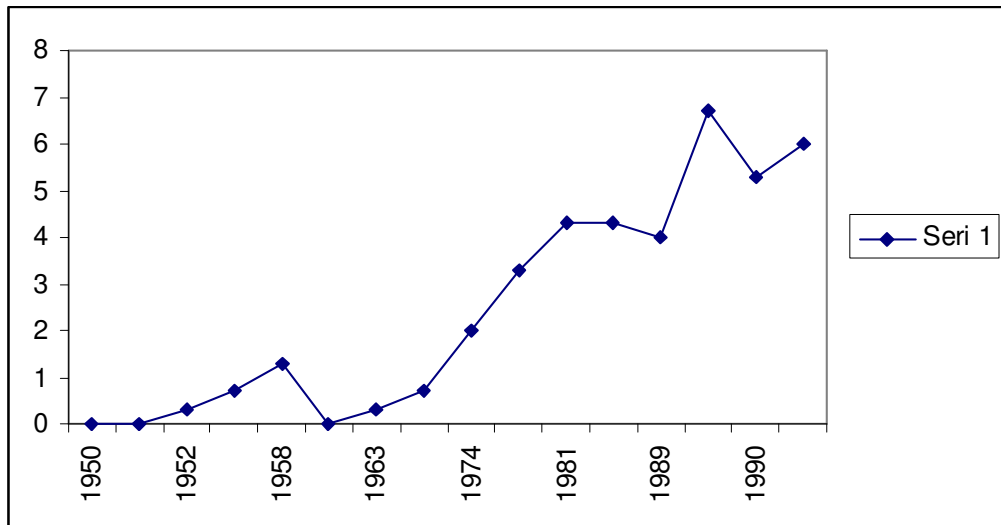

Tablo 16. Yunanistan Parlamentosunda Kadın Üye Oranları

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi: 1949

Seçim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye %
1950	250	0	0.0
1951	258	0	0.0
1952	300	1	0.3
1956	300	2	0.7
1958	300	4	1.3
1961	300	2	0.0
1963	300	1	0.3
1964	300	2	0.7
1974	300	6	2.0
1977	300	10	3.3
1981	300	13	4.3
1985	300	13	4.3
1989	300	12	4.0
1989	300	20	6.7
1990	300	16	5.3
1993	300	18	6.0

Çizelge 15. Yunanistan Parlamentosunda Kadın Üye Oranlarının Dağılımı

Kadınlara seçme ve seçilme Hakkının verilmesiyle birlikte Milletvekili olan Kadın Milletvekillerinin özgeçmişleri incelendiğinde bazı önemli özelliklerin bulunduğunu görmekteyiz. Bu özellikleri tamamen kadın Milletvekillerinin Tercüme-i Hal Kâğıtlarından yararlanarak oluşturduğumuz tablolar ve çizelgeler ile açıklamaya çalışacağız.

Tablo 17’de kadın Milletvekillerinin partilere göre durumu incelenmiştir.

Tablo 17. 1935–2007 Yılları Arası TBMM’deki Kadın Milletvekillerinin Seçim Dönemi ve Partilere Göre Dağılımı

Seçim Dönemi	PARTİLER																	
	CHP	DP	CKMP	YTP	TİP	MP	SHP	ANAP	DYP	DSP	FP	MHP	AKP	HP	MDP	AP	BAĞIMSIZ	
V	18																	18
VI	15																	15
VII	16																	16
VIII	9																1*****	9
IX	1	1																3
X		4																4
XI	1	7																8
XII			1													2		3
XIII	3			1	1											3		8
XIV	2					1										2		5
XV	3	1														2		6
XVI	2															2		4
XVII								5						4	3			12
XVIII							2	4										6
XIX							1	4	2									8
XX	2							2	7	2								13
XXI								2	4	12	2	2						22
XXII	11												13					24
	83	13	1	1	1	1	3	17	13	14	2	2	13	4	3	11	1	184

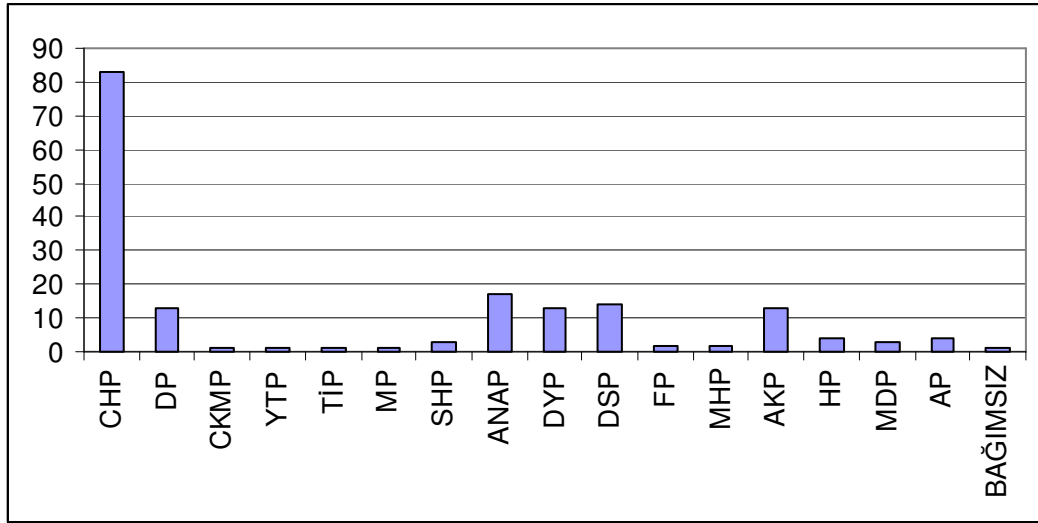
***** Tezer Taşkiran 1951’de bağımsız

Tablo 17.'de 1935–2007 yılları arasında seçilen 184 Kadın Milletvekilinin siyasal görüşünü ve seçim dönemlerine göre dağılımını da görmekteyiz.1935–1939–1943 yıllarında yapılan seçimlerde Tek parti rejiminin hâkim olması sebebiyle tüm kadın Milletvekillerinin CHP üyesi olduklarını görmekteyiz. 1946 yılından itibaren çok partili demokratik seçim sistemine geçişle birlikte Kadın Milletvekillerinin de farklı siyasi partilerde yer aldıklarını görmekteyiz.

Atatürk'ün Cumhurbaşkanlığı yaptığı V.Dönem TBMM de 18 Milletvekili ile temsil edilen Kadınlar, Atatürk'ün ölümü üzerine Cumhurbaşkanlığına seçilen İsmet İnönü'nün döneminde de Mecliste yerlerini almışlardır. V.Dönemde 18,VI. Dönemde 16 ve VII. Döneme 16 olmak üzere TEK partili Dönemde toplam 50 Kadın Milletvekili görev almıştır

1946 yılında çok partili siyasi yaşama geçilmesiyle beraber Kadın Milletvekillerinin de mensubu oldukları partilerde çeşitlilik görülmeye başlanmıştır. Bu Çeşitliliğin dönemlere göre dağılımını Çizelge 16.'da görmekteyiz.

Çizelge 16. 1935–2007 Arası TBMM'nde Yer Alan Partilere Göre Kadın Milletvekillerinin Dağılımı

Meclisteki kadın Milletvekillerimizin eğitim-öğretim durumları incelendiğinde ise şu tablo ortaya çıkmaktadır: Tablo 18.

Tablo 18. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Eğitim Öğretim Durumları Bakımından Partilere Göre Dağılımı

Dönemi	Parti	Tahsilsiz		İlkokul		Orta Okul		Lise		Kolej		Kız Enst.		Öğretmen Okulu		Fakülte ve Y.O		Toplam
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
V	CHP	1	5.5	1	5,5	3	16.7	1	5.5	2	11.1			1	5.5	9	50	18
VI	CHP					1	6.7			2	13.3			3	20	9	60	15
VII	CHP									2	12.5			3	18.7	11	68.7	16
VIII	CHP					1	11.1	1	11.1					1	11.1	6	66.7	9
IX	CHP															1	33.3	3
	DP									1	33.3							
	BĞS									1	33.3							
X	DP									1	25			1	23	2	50	4
XI	CHP							1	12.5									8
	DP									1	12.5			1	13.5	5	62.5	
XII	AP							1	33.3							1	33.3	3
	CKMP															1	33.3	
XIII	AP							1	12.5							2	25	8
	CHP												2	25	1	12.5		
	TİP														1	12.5		
	YTP														1	12.5		
XIV	AP															2	40	5
	CHP															2	40	
	MP															1	20	
XV	AP															3	50	6
	CHP							2	33.3			1	16.7					
XVI	AP											1	25			1	25	4
	CHP							1	25							1	25	
XVII	ANAP							1	8.3							5	41.7	12
	DYP															1	8.3	
	SHP							1	8.3							2	16.7	
	BOS															2	16.7	
XVIII	ANAP							1	16.7							3	50	6
	SHP															2	33.3	
XIX	ANAP							2	25							2	25	8
	DYP															2	25	
	SHP															1	12.5	
	BĞS							1	12.5									
XX	ANAP															2	0.15	13
	DSP															2	0.15	
	DYP											1	1		5	0.38		
	CHP														2	0.15		
XXI	DSP															12	0.545	22
	FP															2	0.09	
	MHP															2	0.09	
	DYP															4	0.18	

Tablodaki veriler incelendiğinde V. Dönem de her kesimden kadının temsil edilmesine özen gösterildiğini söylemek hiçte yanlış olmaz. Yine sadece bu dönemde tahsilsiz Kadın Milletvekiline rastlamaktayız. VIII. Dönem kadın Milletvekillerinin eğitim-öğretim bakımından %11,1 oranında ortaokulu mezunu olmaları nedeniyle 1935–2007 tarihleri arasındaki en alt grubu oluşturmaktadırlar. Bu dönemden itibaren Kadın Milletvekillerinin Eğitim-öğretim durumunun giderek arttığını görmekteyiz. Özellikle XIX. Dönemden itibaren Üniversite mezunu kadın sayısının ezici bir çoğunluğa ulaştığında dikkat çekicidir. Parlamentodaki kadın Milletvekillerinin eğitim durumları ile ülkedeki eğitim seviyesi³³⁵ karşılaştırıldığında ise kadın Milletvekillerinin eğitim düzeylerinin her dönemde toplumun eğitim seviyesinin çok üstünde oldu göze çarpmaktadır.

Tek parti döneminde kadın milletvekillerinin %60'ı üniversite, %30'u lise mezunu, %60 öğretmen, %10'unu tıp kökenliler oluşturmaktadır. Çok partili dönemde de kadınlar iyi eğitim almışlardır. %60'ı üniversite, %40'ı lise diplomasına sahiptir. Önceki dönemden farklı olarak %13 civarında avukat kadın meclise girmiştir. Kadın mesleklerindeki çeşitliliğin artmasının belirtisi olabilir bu durum. 1960–1980 döneminde Kadın Milletvekillerinin %65'i üniversite, %35'i lise mezunudur. Kadın avukatların sayısı %35'e yükselmiştir. Öğretmenlerin sayısı %35'e düşmüştür. 1980 sonrasında ise, ekonomist ve akademisyenlerin sayısında bir artış olmuştur.

Meclisteki kadın Milletvekillerinin eğitim durumları incelendiğinde bir diğer dikkat çekici nokta şudur; çoğunluğu üniversite mezunu bu seçkin topluluğun yine çoğunluğu ya yüksek lisans, doktora, yurtdışı eğitim almış ya da ikinci bir fakülte bitirmiştir. Seçim Listelerine girebilmek ve aday olabilmek için yoğun bir çaba ve gayret göstermek zorunda olan bayan milletvekilleri listelerin son sıralarına girebilmeyi büyük bir başarı sayarlarken, erkeklerde aranmayan pek çok özelliğin kadınlarda aranması ülkemiz siyasetinin erkek egemen bir yapısına sahip olduğunun bir göstergesidir. İşte bunun en açık örneğini kadın milletvekilleri ile aynı

³³⁵ Bkz. Bkz. ŞAYLAN, Gencay , “TBMM'nin Kuruluşu ve Gelişimi” , *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*(C.10, s.2678), İstanbul: İletişim Yayınları; DİE. gov. tr.(01.02.2008), ÇİTÇİ,Oya(1982),**Kadın Sorunu ve Türkiye'de Kamu Görevlisi Kadınlar**, Ankara:Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 200,Sevinç Matbaası

dönemlerde Mecliste yer alan erkek Milletvekillerinin eğitim durumlarında görmekteyiz. 1961–1980 yılları arasında TBMM’de %76,40 oranında yüksek öğretim ,%18.75 oranında ortaokul ve lise,%4.85 oranında ilkokul mezunu erkek Milletvekili yer alırken aynı dönemde kadın milletvekillerinin en az lise mezunu oldukları görülmektedir.

1935–2007 Yılları arası kadın milletvekillerinin seçildikleri dönem parti ve mesleki durumlarını Tablo 19.’da görülmektedir.

Tablo 19. 1935–2007 Yılları arası Kadın Milletvekillerinin Meslekleri Bakımından Partilere Göre Dağılımı

Dönem	Parti	Belediye		Edebiyat ve Basın		Eğitim		Hukuk		İdare		İktisat		İlahiyat		Mimar		Mühendislik		Sağlık		Tarım		Ticaret		Diğer	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
V	CHP	3	16.7	1	5.5	9	50			1	5.5									1	5.5	2	11.1			1	5.5
VI	CHP	2	13.3	1	6.7	11	73.3													1	6.7						
VII	CHP	1	6.2	1	6.2	11	67.7	1	6.2											2	12.5						
VIII	CHP	1	11.1	1	11.1	11	44.4	1	11.1	1	11.1									1	11.1						
IX	CHP																										
	DP			1	33.3																						
	BĞS			1	33.3																						
X	DP			1	25			1	25																1	25	
XI	CHP																									1	12.5
	DP			1	12.5			2	25																	1	12.5
XII	AP							1	33.3																	1	12.5
	CKMP							1	33.3																	1	12.5
XIII	AP							1	12.5																	2	25
	CHP					2	25	1	12.5																	1	12.5
	TİP																										
	YTP																										
XIV	AP																										
	CHP																										
	MP					1	20																				
XV	AP																										
	CHP	1	16.7																								
XVI	AP																										
	CHP																										
XVII	ANAP					1	8.3																				
	DYP							1	8.3																		
	SHP	1	8.3													1	16.7										
	BĞS					1	8.3	1	8.3																		
XVIII	ANAP									1	12.5					1	12.5								1	16.7	
	SHP									2	25														1	12.5	
	DYP																										
	SHP																		1	12.5							
	BĞS				1	12.5																			1	12.5	
XIX	ANAP																										
	DYP																										
	SHP																										
	BĞS																										
XX	ANAP																										
	DSP																										
	DYP																										
	BĞS																										
XXI	DSP																										
	FP																										
	MHP																										
	DYP																										
	ANAP																										
XXII	CHP																									1	1
	AKP																									1	1
TOPLAM		11		11		63		21		17		12		12		5		2		17		2		9		16	

TBMM de yer alan Milletvekillerinin meslek grupları incelendiğinde, ilk sırayı eğitimcilerin aldığı daha sonra sırasıyla hukukçu, belediyece, sağlıkçı ve iktisatçı idarecilerin yer aldığını görmekteyiz.

Tek parti dönemine bakıldığında daha çok eğitim ve sağlık alanlarında çalışan Kadın Milletvekillerinin yer aldığı görülür. Ancak zamanla her meslekte Kadın Milletvekilinin Meclise girdiğini görmekteyiz. Özellikle bu dönemden sonra hukukçu, iktisatçı ve idareci kadınların sayısında bir artış olmuştur.

Tablo 20.'ye geldiğimizde ise Kadınların Mesleki Durumlarını ele almaya çalıştık. Kadın Milletvekillerinin mesleklerini ev hanımı, çiftçi, serbest meslek ve memur olmak üzere dört ana başlık halinde ele aldığımız bu tabloda ayrıca toplam içindeki oranı da ortaya koyduk.

Tablo 20. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Mesleklerine Göre Dağılımı

Mesleki Durum	Sayı	%
Ev Hanımı	16	8.6
Çiftçi	2	1.08
Memur	145	78.8
Serbest Meslek	21	11.41
Toplam	184	100

Eğitim Durumu İncelenirken ayrı bir kalemde incelenmesinde fayda bulunan bir konuda kadın milletvekillerinin bildikleri yabancı dil sayısıdır. Tablo 21.'de verilmiştir.

Tablo 21. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri Yabancı Dil Sayısının Dağılımı

	Sayı	%
Hiç Bilmeyen	21	11.41
1 Yabancı Dil Bilen	92	50
2 Yabancı Dil Bilen	58	31.5
3 Yabancı Dil Bilen	9	4.8
4 Yabancı Dil Bilen	7	3.8
Toplam	184	100

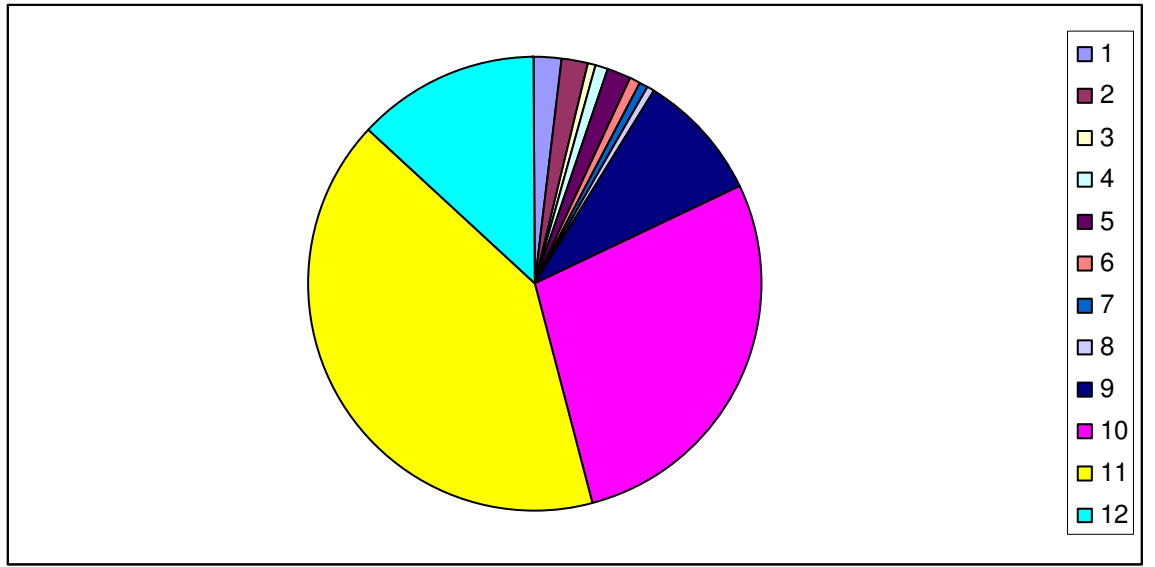
Görüldüğü gibi Mecliste yer alan kadın milletvekillerinin yarıdan çoğu en az bir yabancı dil bilmektedir. Bu oranın partilere göre dağılımı ise Tablo 22 de verilmiştir.

Tablo 22. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri yabancı Dil Sayısı Bakımından Partilere Göre Dağılımı

Dönem	Parti	Yabancı Dil Bilmeyen		1 Dil Bilen		2 Dil Bilen		3 Dil Bilen		4 Dil Bilen		Toplam
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
V	CHP	4	22.2	9	50	4	22.2	1	5.5		5	18
VI	CHP	2	13.3	8	53.3	5	33.3					15
VII	CHP	2	12.5	8	50	5	31.2	1	6.2			16
VIII	CHP	1	11.1	3	33.3	4	44.4	44.4	11.1			9
IX	CHP							1	33.3			3
	DP									1	33.3	
	BGS					1	33.3					
X	DP	1	25	1	25	1	25			1	25	4
XI	CHP			1	12.5							8
	DP	1	12.5	1	12.5	3	37.5	1	12.5	1	12.5	
XII	AP			1	33.3		1	33.3				3
	CKMP			1	33.3							
XIII	AP			1	12.5	1	12.5			1	12.5	8
	CHP			2	25	1	12.5					
	TİP					1	12.5					
XIV	AP			2	40							5
	CHP						2	40				
	MP			1	20							
XV	AP			2	33.3					1	16.7	6
	CHP	2	33.3	1	16.7							
XVI	AP			1	25					1	25	4
	CHP			2	50							
XVII	ANAP			3	25	3	25					12
	DYP							1	8.3			
	SHP	1	8.3	1	8.3			1	8.3			
XVIII	BĞS			1	8.3							6
	ANAP			2	33.3	2	33.3					
	SHP			1	16.7	1	16.7					
XIX	ANAP			3	37.5	1	12.5					8
	DYP					1	12.5			1	12.5	
	SHP	1	12.5									
XX	BĞS	1	12.5									13
	ANAP			1	2.6			1	1.6			
	DYP	1	7.6	2	15.3	4	30.7					
XXI	DSP			2	15.3							22
	CHP			1	2.6	1	1.7					
	DSP	2	9	5	12.7	4	18.1	1	4.5			
	FP					2	9					
XXII	MHP			2	9							24
	DYP			3	13.6	1	4.5					
	ANAP			1	4.5	1	4.5					
	CHP	2	8.4	5	20.8	4	16.6					
	AKP			12	50	1	4.16					24
Toplam		21	11.41	92	50	58	31.5	9	4.8	7	3.8	184

Kadın Milletvekillerinin yarısından çoğunun en az bir yabancı dil bildiği bir Mecliste en çok bilinen dil hangisiydi? Sorusunun cevabını ise Çizelge 17.'de görülmektedir.

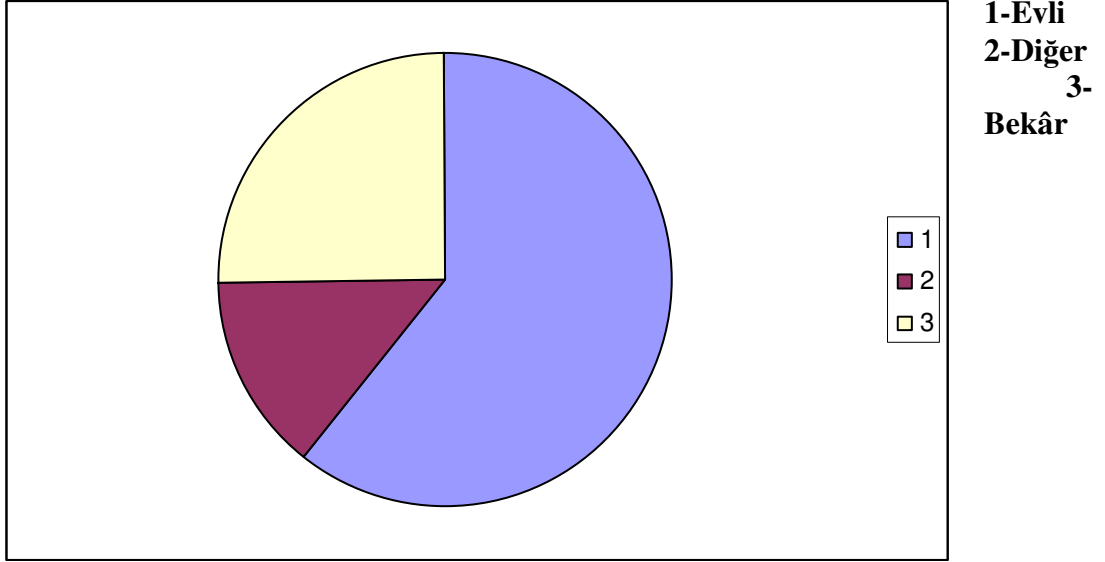
Çizelge 17. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Bildikleri Yabancı Dil Çeşitleri Bakımından Dağılımı

1- Rumca 4- Farsça 7- Makedonca 10- Fransızca
2- Arapça 5- İtalyanca 8- Yunanca 11- İngilizce
3- İspanyolca 6- Latince 9- Hiç Bilmeyen 12- Almanca

Araştırmamız kapsamındaki kadın milletvekillerinin medeni durumları ise Çizelge 18.'de ele alınmıştır.

Çizelge 18. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Medeni Durumları Bakımından Dağılımları

Kadın Milletvekillerinin çoğunluğunun evli olması toplumsal bir yaklaşımımızın da göstergesidir. Bizim toplumumuzda evli bayana gösterilen saygı ve güvenin fazla olması ve bu ön yargı ile adaylara yaklaşıması bunun bir sebebidir. Bir diğer sebep olarak her evli bayanın aynı zamanda bir erkeğin eşi olmasını söyleyebiliriz.

Kadın Milletvekillerinin sahip olduğu çocuk sayısı ise Tablo23’de yer almaktadır. Tablo 18. ile kıyaslandığında eğitim durumu ile çocuk sahibi olma arasında ters bir orantı olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 23. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Çocuk Sayıları Bakımında Partilere Göre Dağılımı

Dönem	Parti	Çocukları Olmayan		1–2 Çocuğu Olan		3–4 Çocuğu Olan		5 ve Üzeri Çocuğu Olan		Toplam
		S	%	S	%	S	%	S	%	
V	CHP	8	44.4	8	44.4	1	5.5	1	5.5	18
VI	CHP	6	40	9	60					15
VII	CHP	6	37.5	10	62.5					16
VIII	CHP	5	55.5	3	33.3	1	11.1			9
IX	CHP			1	33.3					3
	DP			1	33.3					
	BGS			1	33.3					
X	DP	2	50	2	50					4
XI	CHP			1	12.5					8
	DP	2	25	5	62.5					
XII	AP			1	33.3	1	33.3			3
	CKMP			5	33.3					
XIII	AP			1	12.5	2	25			8
	CHP			3	37.5					
	TİP			1	12.5					
	YTP									
XIV	AP	1	20			1	20			5
	CHP			2	40					
	MP	1	20							
XV	AP			1	16.7	2	33.3			6
	CHP	2	33.3			1	16.7			
XVI	AP					2	50			4
	CHP			2	50	1				
XVII	ANAP	3	25	2	16.7	1	8.3			12
	DYP					1	8.3			
	SHP			2		1	8.3			
	BĞS	1	8.3	1	16.7					
XVIII	ANAP	3	50	1	8.3					6
	SHP			2	33.3					
XIX	ANAP	3	37.5	1	12.5					8
	DYP	1	12.5	1	12.5					
	SHP			1	12.5					
	BĞS			1	12.5					
XX	ANAP	1	6	1	6					15
	DYP	2	13	5	6					
	DSP	1	6			3	2			
	CHP	1	6	1	6					
XXI	DSP	2	9.1	6		4				22
	FP			2	9.1					
	MHP			1	4.5	1	4.5			
	DYP			3	13.6	1	4.5			
	ANAP	1	4.5	1	4.5					
XXII	CHP	3	12.5	7	29.16	1	4.16			24
	AKP	4	16.6	8	33	1	1.16			
Toplam		60	32.25	100	53.76	25	13.44	1	0.53	186

Kadın Milletvekillerinin biyografilerinde dikkat çekici bir diğer özellik ise %20 sinin mensubu oldukları partinin üst kademe yönetiminde yer almalarıdır. Aynı şekilde sivil toplum kuruluşlarında aktif görevler aldıklarını görmekteyiz. Tablo 23.'de ise Kadın Milletvekillerinin Yerel Yönetimlerde aldıkları görevler bakımından dağılımları görülmektedir.

Tablo 24. 1935–2002 yılları Arası TBMM de Yer Alan Kadın Milletvekillerinin Yerel Yönetimlerde Aldıkları Görevler Bakımından Dağılımları

Alınan Görev	Sayı	%
Belediye Başkanı	2	1.08
İl Encümeni	11	5.97
Belediye Encümeni	16	8.69
Muhtar	1	0.54

3. BÖLÜM

1935–2002 YILLARI ARASINDA TBMM'DE YER ALAN KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTEKİ FAALİYETLERİ

3.1.TBMM V.DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

Kadınların ilk kez katıldığı 1935 yılı seçimleri, iki dereceli seçim sistemi ve tek parti olarak Cumhuriyet Halk Fırkası' (CHF)nın bulunduğu bir ortamda yapıldı. Daha önceki seçimlerde olduğu gibi bu seçimlerde de büyük ölçüde kadın ve erkek adaylar parti üst kademeleri tarafından belirlendi. Seçimlere gerek müntehib-i sani (ikinci seçmen) olarak gerekse milletvekili adayları olarak kadınların ilgisi ve katılımı oldukça fazlaydı. 8 Şubat 1935'te yapılan seçimlere katılım, özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde % 80'lere varmıştı ve söz konusu şehirlerde oy verenlerin % 48'e yakınının kadınlardan meydana geldiği ifade ediliyordu. Kadınların da katıldığı ilk seçimler olmasına rağmen katılımın fazla olması, onların konuya olan ilgilerini ortaya koyması açısından olumlu bir gelişmedir.³³⁶

8 Şubat 1935 yılı seçimlerinde 395³³⁷ milletvekili meclise girmiştir.395 Milletvekilinin 17 sini bayan milletvekilleri oluşturur. 1936 yılı başında boşalan milletvekillikleri için yapılan "ara seçim"lerde ise Çankırı Milletvekili olarak seçilen Hatice ÖZGENEL ile bu sayı 18'e çıkmıştır. Böylece, kadınlar Meclis'teki tüm milletvekillerinin % 4,6'sını oluşturmuşlardır. Bu oran 2002 seçimleri de dâhil olmak üzere henüz yakalanamamıştır. Türk kadınlarının Meclis'te temsil edilme açısından en parlak dönemidir.

Meclise giren bayan milletvekillerinin oldukça heyecanlı olduklarını, bazılarının seçilmelerini sürpriz olarak karşıladıklarını söylemek hiçte abartılı olmaz. Dönemin basınında meclise giren bu ilk bayanlar "oldukça heyecanlı, Meclis'in arka sıralarına doğru oturan ve hepsinin gayet şık, başları açık, tayyörlü" olarak tasvir

³³⁶ SEZER, Ayten (Kasım 1998), "Türkiye 'deki İlk Kadın Milletvekilleri ve Meclis'teki Çalışmaları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(C.14,Sayı 42).

³³⁷ T.C.Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü(State Institute of Statistics Prime Ministry Republic of Turkey),İstatistiklerle Kadın (Women In Statistics) 1927–1990,s.185.

edilmektedirler.³³⁸Yine dönemin Zabıt Cerideleri incelendiğinde de aynı heyecan ifadelerini görmek mümkündür.³³⁹

01.03.1935 tarihinde V.Dönemin ilk toplantısı gerçekleştirilmiş ve Fatma MEMİK geçici kâtiplik görevini üstlenmiştir.³⁴⁰Ertesi gün yapılan kâtiplik seçimlerinde 374 oyla Sabiha GÖKÇÜL Meclis Divan Kâtipliği görevine seçilin ilk kadın milletvekili olmuştur.³⁴¹

Dönemin kadın milletvekillerinin birçoğunun ilgi alanlarına göre değişik komisyonlarda görev aldıkları görülmektedir. Hatı ÇIRPAN ve Şekibe İNSEL Ziraat Komisyonu, Mebrure GÖNENÇ Nafia Komisyonu, Seniha HIZAL ile Türkan ÖRS BAŞBUĞ Maarif Komisyonu,Mihri BEKTAŞ Kütüphane Komisyonu,Benal Nevzad İŞTAR ARIMAN ile Esmâ NAYMAN İktisat Komisyonu,Bahriye BEDİZ Gümrük ve Tekel Komisyonu,Ferruh GÜRGÜP Dıvan-ı Muhasebat Komisyonu,Meliha ULAŞ Arzuhal Komisyonu,Fakihe ÖYMEN Bütçe Komisyonu,Fatma MEMİK Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu,Huriye ÖNİZ BAHA Maliye Komisyonu ,Sabiha GÖRKAY ile Nakiye ELGÜN Dahiliye Komisyonunda görev almışlardır.Bunlardan Meliha ULAŞ,Fakihe ÖYMEN ve Nakiye ELGÜN buldukları komisyonun Katip Üyeliği görevini de yerine getirmişlerdir.³⁴²

Kadın Milletvekillerinin erkeklerden daha fazla Meclise devam ettikleri, gündemi yakından takip ettikleri ve bazı konularda söz aldıkları görülmektedir. Nakiye ELGÜN Montrö'de imzalanan yeni mukavelenamenin onaylanmasıyla ilgili kanun münasebetiyle ilgili, 1938 yılı Maarif Bütçesi görüşmeleri esnasında, Hatay meselesi ve İsmet İnönü'ye muvaffakiyetinden dolayı açılan müzakere münasebeti ile ilgili çeşitli konuşmalar yapmıştır.³⁴³Mihri BEKTAŞ Beden Terbiyesi Kanunu ile ilgili bir

³³⁸2 Mart 1935 tarihli **Milliyet, Cumhuriyet, Ulus, Vakit ve Son Posta Gazeteleri**

³³⁹ Bkz.,Nakiye Elgün'ün İsmet İnönü'ye muvaffakiyetinden dolayı açılan müzakere münasebeti ile sözleri,T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.II,T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935,s.32.

³⁴⁰ T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935,s.2.

³⁴¹ T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935,s.3.

³⁴²T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935.s.25-26.

³⁴³ T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935.s.324-325,

T.B.M.M.Z.C.,V.devre,C.II, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1935.s.32-219;Kaplan,a.g.e.s.220; Sezer,Ayten,ag.e.s.9.

açıklamada bulunmuştur.³⁴⁴Huriye BAHA ÖNİZ'in Ankara'da bir tıp fakültesi tesisi hakkındaki kanun münasebetiyle ilgili görüşleri ve Meclis'te Devlet Demir Yolları memurlarının tekaüt sandığı hakkında ki görüşleri mevcuttur.³⁴⁵ Ferruh GÜRGÜP 1936 yılı 'Muvazene-i Umumiye Kanunu'nun görüşülmesi esnasında söz almıştır.³⁴⁶Benal ARIMAN Atatürk'ün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyat hakkındaki kanun üzerine söz almıştır. Atatürk'ün kadın haklarının en büyük savunucusu olduğunu anlatarak üzüntülerini dile getirmiştir.³⁴⁷Dış politika ile yakından ilgilenen milletvekillerimizden biri olan ARIMAN Montrö'de imza edilmiş bulunan yeni Mukavelenamenin tasdikine dair kanun münasebeti ile ve Türkiye-Suriye hududunun teminine dair muahedelerin tadiline dair Münasebetiyle ilgili konuşmalar yapmıştır.³⁴⁸ Seniha HIZAL ise Hariciye Vekâleti bütçesi ile ilgili olarak görüşlerini bildirmiş ve Hatay Meselesi ile ilgili görüşlerini dile getirmiştir.³⁴⁹ Meliha ULAŞ 1937 yılı Maarif Vekâleti bütçesi ile ilgili olarak bir konuşma yapmıştır.³⁵⁰Meliha ULAŞ'ın aynı zamanda Emekli Binbaşı Şükrü AYTUĞ'un cezasının affına dair kısa bir konuşması mevcuttur.³⁵¹ Esmâ NAYMAN 1936 yılı 'Muvazene-i Umumiye Kanunu'nun görüşülmesi esnasında bir konuşma yapmıştır.³⁵²Fatma MEMİK ise Ankara'da bir tıp fakültesi tesisi hakkındaki kanun münasebetiyle ilgili bir konuşma yapmıştır.³⁵³ Türkan ÖRS BAŞTUĞ ise Maarif Vekâleti bütçesine ilişkin görüşlerini dile getirmiştir.³⁵⁴

İlk kadın milletvekillerimizin meslekleri göz önüne alındığında mecliste yapmış oldukları konuşmalar ile bire bir örtüştüğü ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki Dr.Fatma MEMİK tıp fakülteleri ve sağlık üzerine bir konuşma yaparken, öğretmen olan bir diğer milletvekilimiz Meliha ULAŞ'ın eğitim üzerine konuşma yaptığı görülmektedir.

³⁴⁴ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1935.s.487, T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1935.s.214-265.

³⁴⁵ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1937.s.41, T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936.s.157.

³⁴⁶ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1935.s.236-237-332.

³⁴⁷ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1938.s.26

³⁴⁸ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936.321,

³⁴⁹ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1938.s.265

³⁵⁰ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1937.s.252

³⁵¹ KAPLAN, ag.e., s.207

³⁵² T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1937.s.230.

³⁵³ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936,s.129.

³⁵⁴ T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936,s.239

Dönemin Dış Politikası göz önüne alındığında kadın milletvekillerimizin bu konu ile de yakından ilgilendikleri görülmektedir.

V.Dönem T.B.M.M. de altı Milletvekilimizin hiç söz almadığı, söz alanların ise bir veya birkaç konuşma yaptığı görülmektedir. Şirin TEKELİ bu dönem milletvekillerimizi “hiç soru sormayan, sorun çıkarmayan uslu kadınlar” olarak nitelerken Ayten SEZER ise bunu “bunda hem ilk kez böyle bir görevle karşı karşıya gelmeleri, hem de dönemin muhalefetsiz siyasal yapısı göz önüne alınırsa, onlardan başka türlü bir davranış beklemenin zorluğu kendiliğinden ortaya çıkar.”diyerek açıklamaktadır.

3.2.TBMM VI. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

VI. Dönem T.B.M.M.’de toplam 400 milletvekili mevcut olup bunlardan 15’i kadın milletvekilidir. Tek partili dönem bu dönemde de mevcuttur kadın milletvekillerimizi hepsi Cumhuriyet Halk Partilidir. Meclisin %3.75 ini oluşturan bayan milletvekilleri V. dönemde olduğu gibi Parti yönetimi tarafından belirlenmiş adaylardır. Bunlardan dokuz tanesi V.Dönem T.B.M.M. de görev almış milletvekilleridir.

Bu Dönemde Bayan milletvekillerimizden sadece üçü; Mergube GÜRLEYÜK, Muammer DEVELİ ve Salise ABANOZOĞLU’nun hiçbir görev almadığı görülmektedir. Bu durumu Parlamentoda ilk kez yer almış olmanın heyecanı olarak yorumlayabiliriz. Parlamenteoya ilk kez seçilip daha çabuk intiba sağlayan milletvekillerimiz Belkıs BAYKAN ve Şehime YUNUS Milli Eğitim Komisyonu, Hacer DİCLE Muhasebe Komisyonu, Sıddıka Mümine Şemsa İŞÇEN ise İktisat Komisyonunda yer almışlardır. VI. Dönemin tecrübeli Milletvekilleri olarak nitelendirebileceğimiz Mebrure GÖNENÇ Bayındırlık Komisyonu, Türkan Örs BAŞTUĞ Milli Eğitim Komisyonu, Fatma MEMİK Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu, Sabiha GÖKÇÜL ERBAY ile Nakiye ELGÜN İçişleri Komisyonu, Fakihe ÖYMEN Bütçe Komisyonu, Benal Nevzad İŞTAR ARIMAN İktisat

Komisyonu, Mihri BEKTAŞ Kütüphane Komisyonu, Meliha ULAŞ Dilekçe Komisyonlarında görev almışlardır.³⁵⁵

İkinci kez milletvekili seçilen milletvekillerimizin bir önceki dönemde aldıkları görevler ile aynı görevleri almaları dikkat çekicidir. Bir diğer nokta da V.Dönemde görev alan Bayan Milletvekillerimizin bu dönemde de seçilmiş olmalarıdır.

Kadınların Meclis'te yaptıkları konuşmaların içeriği incelendiğinde daha çok eğitim ve sağlık konularının ağırlık taşıdığı dikkat çekmektedir. Bu konulardaki önerileri, kızların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, sağlık sorunlarının halledilmesi ve özellikle küçük yaşta çocukların sağlık, eğitim ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi doğrultusundadır.

3.3.TBMM VII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

VII. Dönem T.B.M.M.'nin 435 Milletvekilinden on altısı Kadın Milletvekilidir. Tek Parti rejiminin doğal sonucu olarak tamamı CHP milletvekilidir.%3,67 oranında kadın temsilcinin bulunduğu meclisin dört yeni üyesi vardır; Emine Mebrure AKSOLEY, Hasene ILGAZ, Tezer TAŞKIRAN, Saada Emin KAATÇILAR. Geri kalan on iki üyenin beşi ikinci kez, yedisi üçüncü kez milletvekili seçilmişlerdir.

Bu dönem kadın milletvekillerinin sadece sayısal olarak Mecliste yer almadığı hepsinin bir komisyonda görev aldığı görülmektedir. Fakihe ÖYMEN Bütçe Komisyonu, Nakiye ELGÜN İçişleri Komisyonu, Belkıs BAYKAN ile Şehime YUNUS Milli Eğitim Komisyonu, Benal ARIMAN İktisat Komisyonu, Mebrure GÖNENÇ Bayındırlık Komisyonunda, Fatma MEMİK Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunda yer alarak aynı görevlerine devam etmişlerdir. Muammer DEVELİ Dilekçe Komisyonunda, Salise ABANOZOĞLU İç işleri Komisyonunda görev almışlardır. Her İki Milletvekilimizde altıncı dönemde yer almışlar ancak herhangi

³⁵⁵ T.B.M.M.Z.C.,VI.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1939,s.18-20

bir görevde bulunmamışlardır. Mihri BEKTAŞ VI. Dönemde Kütüphane Komisyonunda iken bu dönemde Muhasebe Komisyonunda görev almıştır. Sabiha GÖKÇÜL İç İşleri Komisyonunda, Sıddıka Mümine ŞEMSA İŞÇEN İktisat Komisyonunda iken VII. Dönemde her ikisinin de Gümrük ve Tekel Komisyonunda görev aldığını görüyoruz. Meclise yeni katılan dört yeni milletvekilimiz ise Tezer TAŞKIRAN Milli Eğitim Komisyonu, Mebrure AKSOLEY Maliye Komisyonu, Hasene ILGAZ Kütüphane Komisyonu, Saada Emin KAATÇILAR Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunda görev almışlardır.³⁵⁶

3.4.TBMM VIII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

1946–1950 Yılları arasında faaliyet gösteren VIII. Dönem 455 milletvekilinden oluşmaktadır. Dokuz kadın Milletvekilinin yer aldığı VIII. Dönemde %1.97 oranıyla kadınların parlamentoya girmeye hak kazandıkları 1935 yılından beri aldıkları en düşük orandır. Bu ciddi düşüşün en büyük sebebi de artık tek partili sistemden çok partili siyasi hayata geçilmiş olmasıdır.

Meclisin tek parti yerine iki partiden oluşmasına rağmen kadın milletvekillerinin tamamı CHP üyeleridir. Mecliste üyesi bulunan diğer parti D.P.’den kadın Milletvekili seçilememiştir.

Fakihe ÖYMEN ve Benal Nevzat İŞTAR ARIMAN dördüncü kez Milletvekili seçilmeye hak kazanmışlardır. Mebrure AKSOLEY, Hasene ILGAZ ve Tezer TAŞKIRAN VII. Dönemde de Milletvekilliği yapmış bayanlardır. Bu dönem Meclise ilk kez giren dört üye ise Zehra BUDUNÇ, Latife Bekir ÇEYREKBAŞI, Makbule DIBLAN ve Zekiye MALOĞLU DRANAZ.

VIII. Dönem T.B.M.M. de dikkate çarpan ilk şey kadın milletvekillerimizin yine aynı komisyonlarda görev almaya devam etmeleridir. Sadece Meclisin yeni üyelerinden diye adlandırabileceğimiz Zehra BUDUNÇ’un Sayıştay Komisyonunda

³⁵⁶ TBMM Z.C. ,VII.devre,C.I, T.B.M.M. Matbaası,Ankara 1943,s.17-19

Görev alması dikkat çekicidir. Oysa Mebrure AKSOLEY hukuk fakültesi mezunu tek bayan milletvekilimiz olmasına rağmen VII. Ve VIII. Her iki Dönemde de Maliye Komisyonunda görev almıştır. Fakihe ÖYMEN Bütçe Komisyonunda dördüncü kez görev almıştır. Benal Nevzat İŞTAR ARIMAN ve Latife BEKİR ÇEYREKBAŞI Başlı İktisat Komisyonu, Makbule DIBLAN Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu ve Hasene ILGAZ ile Tezer TAŞKIRAN'ın VII. Dönemde olduğu gibi Mili Eğitim Komisyonunda görev aldığı görülmektedir.³⁵⁷Bu dönemde Mili Eğitim Komisyonunda görev alan bir diğer kadın üye Zekiye MALOĞLU DRANAZ olurken Makbule DIBLAN Dönemin ilk toplantısında geçici katiplik görevini üstlenmiştir.³⁵⁸

3.5.TBMM IX. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

T.B.M.M. açıldı günden itibaren yirmi üç dönem içinde en düşük oranı bu dönemde görmekteyiz.487 Milletvekili seçilmiş ve sadece 3 tanesi kadın milletvekilidir. Buda Meclisin %0.61'ini teşkil eder.

Fakat ilk kez seçilen üç bayan milletvekilinin üçüde farklı partilere mensubudur. Tezer TAŞKIRAN üçüncü kez seçilmiştir, CHP Milletvekilidir. Halide Edip ADIVAR bağımsız ve Nazlı TILABAR da DP. Milletvekilleridirler.

Nazlı TILABAR Başkanlık Divanı Üyeliğine seçilmiş³⁵⁹,Halide EDİP ADIVAR ile Tezer TAŞKIRAN ise Milli Eğitim Komisyonunda görev almışlardır.³⁶⁰

³⁵⁷ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, VIII. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1946,s.20–22.

³⁵⁸ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, VIII. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1946,s.2.

³⁵⁹ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, IX. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1950,s.5–6.

³⁶⁰ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, IX. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1950,s.38

3.6.TBMM X.DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

X.Dönem de Meclis'teki kadın milletvekili oranında bir önceki döneme göre neredeyse hiçbir değişiklik olmamış 535 milletvekilinden 4'ü kadındır. Buda %0.74'lük bir orana tekabül eder. CHP'nin ilk kez bu dönemde kadın Milletvekili yoktur. Seçilen Milletvekillerinin tamamı DP mensubudur. Nazlı TILABAR dışında üç yeni Milletvekili mecliste yer almıştır; Aliye COŞGUN TEMUÇİN, Nuriye PINAR ve Edibe SAYAR.

Seçilen dört kadın Milletvekillide Mecliste görev almışlardır.14.05.1954 tarihinde yapılan ilk toplantıda İstanbul Milletvekili Nazlı TILABAR Başkanlık Divan Kâtibi seçilmiştir. Meclisin deneyimli tek üyesi olarak bir önceki dönemdeki görevini devam ettirmiştir. Edibe SAYAR Dilekçe Komisyonu ve Aliye COŞGUN TEMUÇİN Milli Eğitim Komisyonunda yer alarak on dönemdir oluşan geleneği bozmamışlardır. Nuriye PINAR Dışişleri Komisyonunda yer alarak geleneğin dışına çıkmış farklı bir komisyonda yer almıştır.³⁶¹

3.7.TBMM XI. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

Toplam Milletvekili sayısının en fazla olduğu dönemdir.610 Milletvekili vardır ve 8 tanesi kadın milletvekilidir. Meclisin %1,31'ini oluşturan kadınlardan Übeyde ELLİ CHP; Piraye LEVENT, Hilal ÜLMAN, Ayşe GÜNEL, Arife Necla TEKİNEL, Nazlı TLABAR, Nimet Perihan ARIBURUN ve Nuriye PINAR DP Üyeleridir.

XI. Dönem de Başkanlık Divanı Kâtipliğine seçilen olmamıştır. Nazlı TLABAR ve Nuriye PINAR eski milletvekilleridir geri kalan altı Milletvekili yeni seçilmiştir. Hilal ÜLMAN Mecliste herhangi bir görev almazken diğer üyeler Komisyonlarda görev almışlardır. X.Dönemde Başkanlık Divanı Kâtibi seçilen Nazlı TLABAR bu dönemde Dışişleri Komisyonunda görev almıştır. Nuriye PINAR ise önceki dönemde

³⁶¹ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, X.Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1954,s.39-42.

olduğu gibi Dışışleri Komisyonunda görev almıştır. A.Necla TEKİNEL Adliye Komisyonu, Übeyde ELLİ, Ayşe GÜNEL ve Perihan ARIBURUN Milli Eğitim Komisyonu, Piraye LEVENT ise Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunda görev almışlardır.³⁶²Meclise girdikleri günden beri kadın milletvekillerinin aynı komisyonlarda görev almaları dikkat çekicidir.

Bu dönem kadın Milletvekillerinin de Önceki dönemlerde olduğu gibi çok söz almadıkları gündemle ilgili görüş bildiren kısa konuşmalarla yetindikleri görölmektedir.³⁶³

3.8.Temsilciler Meclisi Üyelerinin Meclisteki faaliyetleri

258 Üyeden oluşan Temsilciler Meclisinde 4 kadın üye bulunmaktaydı. Ayşe Şukufe Ekitler ve Hermine AGAVNİ KALUSTYAN Devlet Başkanı Temsilcisi, Remziye BATIRBAYGİL MBK Temsilcisi ve Mebrure AKSOLEY CHP Temsilcisi olarak Mecliste bulunmaktaydı. Şukufe EKİTLER, Seçim Kanunu Komisyonunda, Remziye BATIRBAYGİL Ulaştırma Komisyonunda ve Mebrure AKSOLEY Çalışma Komisyonunda görev almışlardır.³⁶⁴

3.9.TBMM XII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XII. Dönem T.B.M.M. de toplam 450 milletvekili olup, bunlardan sadece üçü kadındır. Millet Meclisinin görev aldığı bu dönem de Mecliste temsil edilme oranı da %0,66'dır.Bu dönemde iki tanede kadın senatör görmekteyiz. Toplam 165 Senatör vardır Mecliste ve bunun 1.81 i kadındır. Senatör kadınlar ile XII. Meclisinde toplam 5 kadın Milletvekilimiz bulunmaktadır. İki farklı parti üyelerini görmekteyiz bu dönem T.B.M.M. de; Melahat GEDİK ve Nermin AĞAOğLU A.P.'den Saadet EVREN C.K.M.P.'den meclise girmişlerdir.

³⁶² T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, X.Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1953,s.29–37.

³⁶³ T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, XI. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1953

³⁶⁴ T.C.Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, C.I. ,T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1960,s.16-s.135

Kadın Milletvekillerinin üçü de Komisyonlarda görev almıştır. Melahat GEDİK Milli Eğitim Komisyonunda, Neriman AĞAOĞLU Dilekçe Komisyonunda, Saadet EVREN Anayasa Komisyonunda görev almıştır.³⁶⁵

3.10.TBMM XIII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

Millet Meclisinin XIII. dönemini oluşturan Bu dönem 450 Milletvekilinden oluşur. Bunlardan sekizi kadın milletvekilidir. Toplam içindeki payları 1.77'dir. 165 Senatör vardır bunlardan üç tanesi kadındır. Mecliste bu dönem toplam on bir kadın görmekteyiz.

Bu dönem kadın milletvekillerinin seçildikleri partiler oldukça çeşitlidir. Zarife KOÇAK, Türkan SEÇKİN ve Hayriye Ayşe Nermin NEFTÇİ CHP; Nilüfer GÜRSOY, Neriman AĞAOĞLU ve Melahat GEDİK AP; Fatma Sevinç DÜŞÜNSEL YTP ve Behice HATKO BORAN TİP Milletvekilidir.

Neriman AĞAOĞLU, Zarife KOÇAK ve Türkan SEÇKİN Milli Eğitim Komisyonunda, Melahat GEDİK İçişleri Komisyonunda, Nilüfer GÜRSOY Dışişleri Komisyonunda, Nermin NEFTÇİ Anayasa Komisyonunda, Sevinç DÜŞÜNSEL Çalışma ve İmar İskân Komisyonlarında, Behice HATKO BORAN Dışişleri ve Maliye Komisyonlarında görev almışlardır.³⁶⁶Görüldüğü Üzere bu dönem kadın Milletvekillerimizin tamamı bir Komisyonda görev almıştır. Bununla da yetinmeyip Sevinç DÜŞÜNSEL ve Behice HATKO BORAN ikişer Komisyonda görev alan ilk milletvekillerimizdir.

³⁶⁵ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, I.Devre, C.I. ,T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1962,s.79-83

³⁶⁶ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, II. Devre, C.I. ,T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1965,s.350-356

3.11.TBMM XIV. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

450 Milletvekilinden oluşan XIV. Dönem T.B.M.M.'inde beş kadın bulunmaktadır. Mecliste kadınların temsil edilme oranı 1,11'dir. Üç adet senatör ile bu oran 1,81'e çıkmaktadır.

Üçüncü Dönem Millet Meclisi olan bu dönemde CHP, AP ve MP'nin kadın Milletvekillerinin olduğunu görmekteyiz.

09.05.1973 Tarihli oturumda Nermin NEFTÇİ 269 oy ile Meclis Başkan Vekilliğine seçilmiştir.³⁶⁷ Meclis Tarihinde bu göreve seçilen ilk kadın milletvekilimizdir.

Nermin Neftçi Anayasa Komisyonunda, Naime İkbal TOKGÖZ Dışişleri Komisyonunda, Mualla AKARCA Plan Komisyonunda görev almışlardır. Zekiye GÜLSEN Milli Eğitim ve Maliye Komisyonlarında görev alırken Suna TURAL hiçbir görev almamıştır.³⁶⁸

3.12. TBMM XV. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XV. Dönem T.B.M.M. de 450 Milletvekilinden altısı kadındır. CHP ve AP üçer tane olmak üzere %1.33 oranı ile Mecliste temsil edilmektedirler.

XV. dönem kadın milletvekillerinin tamamının herhangi bir komisyonda görev aldığını görmekteyiz. Feriha Fatma ÖZTÜRK ve Fatma Gülhis MANKURT Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunda, Zekiye GÜLSEN ve Nilüfer GÜRSOY Milli Eğitim Komisyonunda, Ayşe Aliye KÖKSAL ve Şükriye TOK Tarım Orman ve Köy işleri Komisyonunda görev almışlardır.³⁶⁹

³⁶⁷ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, III. Dönem, C.37. ,TBMM Matbaası, Ankara 1973,s.201.

³⁶⁸ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, III. Dönem, C.I. ,TBMM Matbaası, Ankara 1970,s.190-203

³⁶⁹ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, IV. Dönem, C.I. ,TBMM Matbaası, Ankara 1971,s.105-108

3.13. TBMM XVI. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSDEKİ FAALİYETLERİ

XVI. Dönem T.B.M.M. dördü kadın olan 450 milletvekilinden oluşmaktadır.0.88 ile kadınların en az temsil edildiği dördüncü dönemdir. CHP ve AP bu dönemde de kadın Milletvekillerini paylaşmışlar ikişer tane milletvekili çıkarmışlardır.

Bu dönemin kadın Milletvekillerinin hepside bir komisyonda görev almıştır. Makbule ÇAĞLAYAN EGE Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunda, Nilüfer GÜRİSOY Kitaplık Karma Komisyonunda, Sevil KORUM Plan Komisyonunda ve Aysel UĞURAL İçişleri Komisyonunda görev almışlardır.³⁷⁰

3.14.T.C.CUMHURİYET SENATOSU KADIN ÜYELERİNİN MECLİSDEKİ FAALİYETLERİ

15 Aralık 1961 ile 12 Eylül 1980 tarihleri arasında görev yapan Cumhuriyet senatosunda on adet kadın görev almıştır. Bunlardan altı tanesi genel oy ile seçilmiştir. Bunlar: Özel ŞAHİNGİRAY, Hatice Mualla AKARCA, Emine Mebrure AKSOLEY, Hikmet İŞMEN, Solmaz BELÜL ve Aysel BAYKAL'dır. Dört tanesi ise Nimet Zerrin TÜZÜN, Bahriye ÜÇÖK, Adile AYDA ve Nermin ABADAN UNAT Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerdir.

Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin de TBMM de görev aldıklarını görmekteyiz. Özel ŞAHİNGİRAY Milli eğitim ve Kitaplık Komisyonunda, Mualla AKARCA Sanayi ve Turizm Komisyonunda, Mebrure AKSOLEY Milli eğitim ve Sosyal İşler Komisyonunda, Nimet Zerrin TÜZÜN Milli Eğitim Komisyonunda, Solmaz BELÜL Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda, Aysel BAYKAL İç İşleri Komisyonunda,

³⁷⁰ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, V.Dönem, C.I., TBMM Matbaası, Ankara 1978, s.471-476

Adile AYDA Dış İşleri Komisyonunda ve Nermin ABADAN UNAT Milli Eğitim, Gençlik ve Spor, Kültür Komisyonlarında görev almışlardır.³⁷¹

3.15.T.C.DANIŞMA MECLİSİ KADIN ÜYELERİNİN MECLİDEKİ FAALİYETLERİ

160 üyeden oluşan meclisin 5i kadındır. Beş kadından üçü MGK'nun seçmiş olduğu üyelerdir; İmren AYKUT, Tülay ÖNEY ve Nermin ÖZTUŞ. Diğer iki üyeden Cavidan TERCAN Ordu İli Temsilcisi, Türe TUNÇBAY İzmir İli Temsilcisidir. Danışma Meclisinin bu beş Üyesinin de Meclis Komisyonlarında görev aldığını görmekteyiz.

Türe TUNÇBAY ve Nermin ÖZTUŞ Milli Eğitim Komisyonunda, Tülay ÖNEY Plan ve Bütçe Komisyonunda, İmren AYKUT ve Cavidan TERCAN ise Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunda görev almışlardır.³⁷²

3.16. TBMM XVII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XVII. Dönem 400 Milletvekilinden oluşur bunların%3'ü kadındır.1983 seçimlerinde ANAP, HP ve MDP den toplam 12 kadın Milletvekili Meclise girmiştir. Bunlardan Bahriye ÜÇOK Cumhuriyet Senatosu Üyesi, Tülay ÖNEY ve İmren AYKUT Danışma Meclisi Üyesi, Necla TEKİNEL XI. Dönem İstanbul Milletvekilliği yapmışlardır.

İşlay SAYGIN ve A.Necla TEKİNEL Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Leyla YENİAY KÖSEOĞLU Dışişleri Komisyonu, Göksel KALAYCIOĞLU ve F. Rezzan ŞAHİNKAYA Kamu iktisadi teşebbüsleri Komisyonu, Türkan T. ARIKAN ve Tülay ÖNEY Bütçe Komisyonu, F.Mihriban Erden ve Bahriye ÜÇOK Milli Eğitim Komisyonu, Günseli ÖZKAYA ve İmren AYKUT Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunda görev almıştır.³⁷³XII. dönem Kadın milletvekillerinden sadece Nermin ELGİN Mecliste herhangi bir görev almamıştır.

³⁷¹ ÇOKER ,Fahri;Türk Parlamento Tarihi Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Özgeçmişleri,Türkiye Büyük millet Meclisi Vakfı Yayınları,C.I,s.285,394,586,689;C.II.,s.78,321,684,801,840.

³⁷² T.C.Danışma Meclisi tutanak Dergisi C.I.,Y.Y.1.,TBMM Matbaası,Ankara 1980 ,s.354-375

³⁷³ Millet Meclisi Tutanak Dergisi,17.Devre,C.I.,TBMM Matbaası,Ankara 1984,s.44-47

3.17. TBMM XVIII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

450 Milletvekilinden oluşan XIII. Dönem Parlamentosunda toplam altı adet Kadın Milletvekilimiz bulunmaktadır ki bu da yüzdelik olarak %1,33'e denk gelmektedir. Bu dönem Mecliste iki farklı Parti üyelerinden Kadın Milletvekili seçilmiştir. Bunlardan İki SHP dördü ANAP üyesidir. ANAP Milletvekilleri daha önceki dönemlerde görev yapmış tecrübeli milletvekilleridir.

Birgen KELEŞ Plan ve Bütçe Komisyonunda yer almıştır.³⁷⁴Leyla Yeniay KÖSEOĞLU ve Göksel KALAYCIOĞLU Dış İşleri Komisyonunda ³⁷⁵ve Işıl Saygın SAYGIN Bayındırlık Komisyonunda görev almışlardır.³⁷⁶Bunlardan Işıl Saygın SAYGIN Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu başkanlığı yapmıştır.³⁷⁷Komisyonlarda görev alan son Bayan Milletvekilimiz ise Türkan AKYOL'dur. Milli Eğitim Komisyonunun da görev almıştır.³⁷⁸

Başbakan Turgut ÖZAL tarafından teşkil olunan Bakanlar Kuruluna seçilen üyelerin atandıklarına dair 24.12.1987 tarihli Cumhurbaşkanlığı tezkeresinde İmren AYKUT Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak yer almıştır.³⁷⁹Başbakan Sayın Turgut ÖZAL'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra, T.C. Anayasasının 109.Maddesi uyarınca, Sayın Yıldırım AKBULUT tarafından Teşkili teklif edilen Bakanlar Kurulunda Sayın İmren AYKUT tekrar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak yer almıştır.³⁸⁰Başbakan Sayın Yıldırım AKBULUT'un istifasından sonra, Başbakan Mesut YILMAZ tarafından kurulan yeni Bakanlar Kurulunun atandığına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresinde İmren AYKUT Kadından Sorumlu Devlet Bakanı olarak atanmıştır.³⁸¹Böylece İlk kez halkoyuyla seçilen bir Kadın Milletvekili Bakanlık koltuğuna oturmuştur.

³⁷⁴ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.I., TBMM Basımevi, Ankara 1988, s.75

³⁷⁵ TBMM Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.I., TBMM Basımevi, Ankara 1988, s.265

³⁷⁶ TBMM Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.I., TBMM Basımevi, Ankara 1988, s.500

³⁷⁷ XIII. Dönem TBMM Albümü, TBMM Matbaası, 1.Baskı, Ankara, 1988, s.15

³⁷⁸ TBMM Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.I., TBMM Basımevi, Ankara 1988, s.498

³⁷⁹ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.I., TBMM Basımevi, Ankara 1988, s.28

³⁸⁰ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.33., TBMM Basımevi, Ankara 1990, s.308

³⁸¹ Millet Meclisi Tutanak Dergisi, 18.Dönem, C.61., TBMM Matbaası, Ankara 1991, s.564

XIII. Dönemde Birgen KELEŞ ve İmren AYKUT dışında diğer Kadın milletvekillerimizden hiçbiri Mecliste görev almamışlardır.

III.18. TBMM XIX. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XIX. Dönem TBMM toplam 450 Milletvekilinden oluşmaktadır. Bunlardan 8'i kadın milletvekilidir. Buda Meclisteki toplam Milletvekili oranının %1,77 sine denk gelmektedir. Bu dönemde Meclis çatısı altında dört farklı siyasal partinin mensubu olan kadın milletvekillerini görmekteyiz. Bunlardan bir tanesi SHP, dört tanesi ANAP, iki tanesi DYP mensubu ve bir tanesi de bağımsızdır.

Dört ANAP milletvekilinden üçü daha önce Milletvekilliği yapmış eski milletvekillerindendir. Bunlar İmren AYKUT, Leyla YENİAY KÖSEOĞLU ve Işıl SAYSIN'dır. Diğer beş Milletvekilimiz mecliste ilk kez görev almışlardır.

Bu dönemde Meclise giren sekiz kadın milletvekilinden beşinin bakanlık yaptığını görmekteyiz. Bunlardan İmren AYKUT 48. Hükümet(1.Yılmaz Hükümeti)'nde Devlet Bakanlığı görevini üstlenmiştir.

20 Ekim 1991 seçimlerinde DYP İstanbul Milletvekili seçilen Tansu ÇİLLER, Sosyal Demokrat Halkçı Parti ile kurulan, Süleyman DEMİREL'in başkanlığındaki koalisyon hükümetinde ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı olarak görev almıştır.³⁸² Süleyman DEMİREL'in Türkiye Cumhuriyeti'nin dokuzuncu Cumhurbaşkanı seçilerek başbakanlığı bırakmasından sonra DYP Genel Başkanlığına aday olan ÇİLLER, 13 Haziran 1993 tarihli DYP olağanüstü genel kurulunda en yüksek oyu alarak genel başkan seçilmiş ve 14 Haziran 1993 de Hükümeti kurmakla görevlendirilmiştir. Böylece Tansu ÇİLLER Türkiye Cumhuriyetinin ilk Kadın Başbakanı olmuştur³⁸³. ÇİLLER 25.06.1993–05.10.1995 tarihleri arasında

³⁸² www.basbakanlik.gov.tr.

³⁸³ www.tbmm.gov.tr.

50.Cumhuriyet Hükümetine 05.10.1995–30.10.1995 tarihleri arasında 51.Cumhuriyet Hükümetine Başbakanlık yapmıştır.³⁸⁴

XIX. Dönemin diğer bir aktif kadın milletvekili Tokat Milletvekili Güler İLERİ'dir. 49.Hükümet (7.DEMİREL Hükümeti) döneminde devlet bakanlığı görevinde bulunmuştur.³⁸⁵Güler İLERİ Bakanlık Görevinin yanı sıra XIX. Dönemde İç İşleri³⁸⁶ ve Sağlık³⁸⁷ Komisyonlarında da görev almıştır.

İzmir Milletvekili Işıl Saygın da XIX. Dönemde Bakanlık yapan bir diğer mebusumuzdur. Kendisi 51.Hükümet (2.ÇİLLER Hükümeti) döneminde devlet bakanlığı yapmıştır.³⁸⁸Işıl Saygın XIX. TBMM'de sadece bakanlık görevi almamış ayrıca 21.11.1991–15.09.1993 tarihleri arasında da TBMM Başkanlık Divanı Üyeliği görevinde bulunmuştur.³⁸⁹

DYP listelerinden bu dönemde Meclise giren bir diğer isim Fethiye ÖZVER'dir. Parlamenterliği döneminde, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde dört yıl süreyle Türkiye'yi Temsil etmiştir. ÖZVER bu görevi alışı ve alma sebebini bir söyleşide şu şekilde dile getirmiştir: “ *Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türkiye Grubu üyeliğine seçilmek istedim. Her partiden temsilcilerin bulunduğu 12 kişilik gruba partim tarafından oybirliğiyle seçildim. O dönemde o gruptaki tek kadındım. Yurtdışında uzun süre kalmış biri olarak, bizi sürekli eleştiren ülkelerin de eksikliklerini yakından bilen biriyim. Avrupa Konseyi'ndeki görevim bu açıdan önemliydi. Bize karşı politikalar geliştirdiklerinde, onların eksiklikleriyle karşılıklarına çıktığınızda daha güçlü bir konumda oluyorsunuz.*”³⁹⁰

³⁸⁴ www.basbakanlik.gov.tr.

³⁸⁵ www.basbakanlik.gov.tr.

³⁸⁶ TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.20.,Y.Y.1,Bir.22,s.119

³⁸⁷ TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.9.,Y.Y.1,Bir.66,s.300

³⁸⁸ www.basbakanlik.gov.tr.

³⁸⁹ http://www.isilaysaygin.net/tr.

³⁹⁰ 30.06.1999.Sabah, bayan sabah

XII. ve XIII. Dönemde de Milletvekilliği yapmış olan Leyla YENİAY KÖSEOĞLU'nun Bu dönemde Milli Savunma Komisyonunda görev aldığını görmekteyiz.³⁹¹

Meclis Komisyonlarında görev alan diğer XIX. dönem milletvekilimiz Melike TURGAY HASEFE'dir. Milli Eğitim Komisyonunda görev almıştır.³⁹²

Bu dönem mecliste görev almayan tek kadın Milletvekilimiz ise Leyla Zana'dır.

3.19. TBMM XX. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XX. Dönem TBMM.'si toplam 550 Milletvekilinden oluşmaktadır. Bunlardan %2,3'ü kadın milletvekilidir. Toplam 13 milletvekilinden ikisi CHP, ikisi ANAP, yedisi DYP, ikisi DSP üyesidir. Bu dönem seçilen kadın Milletvekillerimizden dördü daha önce TBMM de aktif görev almış olan milletvekilleridir. İmren AYKUT seçilmiş ilk kadın Bakan, Tansu ÇİLLER İlk kadın Başbakan, Işıl SİYGIN Devlet Bakanı ve TBMM Başkanlık Divan Kâtip Üyeliği, Birgen KELEŞ Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeliği görevlerinde bulunmuşlardır. Bu dönemde aynı şekilde görevler aldıkları görülmektedir.

DYP Milletvekili Tansu ÇİLLER 30.10.1995–06.03.1996 Tarihlerinde 52 Hükümete Başbakanlık yapmıştır. Daha sonra ise RP-DYP arasında kurulan 54.Hükümette 28.06.1996–10.06.1997 tarihleri arasında Dışişleri bakanlığı ve başbakan yardımcılığı görevini yerine getirmiştir.³⁹³

Bir diğer DYP Milletvekili ve eski bakan ise Işıl SİYGIN'dır. Işıl SİYGIN XX. Dönem TBMM de 52. ,53. ,54. ve 55. Hükümette görev almıştır.52. Hükümet (3.ÇİLLER Hükümeti)'inde Devlet Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı Yapmıştır. 53.Hükümet (2.YILMAZ Hükümeti)'inde Turizm Bakanlığı, 54. Hükümet

³⁹¹ TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.I.,Y.Y.1,Bir.11,S.263

³⁹² TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.I.,Y.Y.1,Bir.1,s.266

³⁹³ www.basbakanlik.gov.tr., www.tbmm.gov.tr.

(ERBAKAN-Refahyol Hükümeti)'inde Devlet Bakanlığı ve son olarak 55.Hükümet (3.YILMAZ/Anasol-D Hükümeti)'inde Devlet Bakanlığı görevinde bulunmuştur.³⁹⁴ DYP'nin Tecrübeli Milletvekillerinden Ayfer YILMAZ XX. Dönemde 53.Hükümet (2.YILMAZ Hükümeti)'inde ve 54.Hükümet (ERBAKAN-Refahyol Hükümeti)'inde devlet Bakanlığı yapmıştır.³⁹⁵

ANAP'ın önde gelen kadın Milletvekillerinden İmren AYKUT ise ANAP'ın içinde yer aldığı 53. ve 55. Koalisyon Hükümetlerinde görev almıştır.53.Hükümet(2.YILMAZ Hükümeti)'inde Devlet Bakanlığı, 55.Hükümet (3.YILMAZ/Anasol-D Hükümeti)'inde Çevre Bakanlığı görevlerinde bulunmuştur.³⁹⁶

Meral AKŞENER XX. TBMM de ilk kez Milletvekilliği koltuğuna oturan Milletvekilidir.54.Hükümet (ERBAKAN-Refahyol Hükümeti)'inde İçişleri Bakanı olarak görev yapmıştır.

XVIII. Dönem TBMM'de de bir komisyonda yer almış olan Birgen KELEŞ bu dönemde de bir Komisyonda yer almıştır. Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Üyesi olarak XX. Dönem TBMM'de çalışmalarını sürdürmüştür.³⁹⁷

3.20. TBMM XXI. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XXI. Dönem TBMM'nin XX. Dönem TBMM'den neredeyse tam iki kat daha fazla kadın Milletvekili kadrosu odlunu görmekteyiz. XXI. Dönem TBMM'nin toplam 550 milletvekilinden oluşmakta ve bunun %4'ünü kadın Milletvekilleri oluşturmaktadır. Yirmi iki kadın milletvekilinden oluşan bu mecliste de beş eski kadın Milletvekili yer almaktadır. Bunlar Tansu ÇİLLER, Ayfer YILMAZ, Işıl Saygın, Meral AKŞENER ve Sema TUTAR PİŞKİNSÜT'tür. Sayıca Bir artışın

³⁹⁴ www.basbakanlik.gov.tr., http://www.isilaysaygin.net/tr., www.tbmm.gov.tr.

³⁹⁵ www.basbakanlik.gov.tr., www.tbmm.gov.tr.

³⁹⁶ www.basbakanlik.gov.tr., www.tbmm.gov.tr.

³⁹⁷ www.tbmm.gov.tr.

olmasına karşın TBMM de görev alma konusunda ciddi bir düşüş yaşanmaktadır. Sadece dört kadın Milletvekili Meclis Çalışmalarında görev almıştır.

Melda BAYER, TBMM Başkanlık Divanı Kâtip Üyeliği görevinde bulunmuş³⁹⁸ ve 57.Hükümet de Devlet Bakanı olarak görev almıştır.³⁹⁹

DSP Adana Milletvekili Tayibe GÜLEK DOMAÇ ise Başbakanlık Danışmanı ve 57. Hükümet de Devlet Bakanı olarak görev almıştır.

Bu dönem meclis komisyonlarında görev alan kadın Milletvekili sayısında oldukça düşüktür. Sadece iki kadın Milletvekilimiz Işıl Saygın ve Sema Tutar Pışkınısüt Komisyonlarda görev almıştır.

DSP Milletvekili Sema Tutar Pışkınısüt TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.⁴⁰⁰ İzmir Milletvekili Işıl Saygın ise TBMM Adalet Komisyonu Üyeliğinde bulunmuştur.⁴⁰¹

3.21. TBMM XXII. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN MECLİSTETEKİ FAALİYETLERİ

XXII. Dönem Kadın Milletvekillerinin sayısının Mecliste V.Dönem Kadın Milletvekillerinden sonra en yüksek değere ulaştığını görmekteyiz.⁵⁴⁹ Milletvekilinden 24 tanesi kadın Milletvekilidir. Buda %4,3'e denk gelmektedir. V.Dönem TBMM'de bu oran %4,55 idi.

³⁹⁸ TBMM Tutanak Dergisi Dönem 21,Cilt 1,Yy.1,1999

³⁹⁹ www.basbakanlik.gov.tr., www.tbmm.gov.tr.

⁴⁰⁰ TBMM genel Kurul Tutanağı, Dönem 21,Yy.1,Birleşim 24.

⁴⁰¹ www.basbakanlik.gov.tr., http://www.isilaysaygin.net/tr., www.tbmm.gov.tr.

Seçilen yirmi dört kadın Milletvekilinin sadece İki partinin Üyelerinden oluştuğu hemen dikkatimizi çekmektedir. Bunun sebebi ise Uygulanmakta olan seçim sistemi nedeniyle XXII. TBMM de bu dönem sadece İki partinin sandalye sahibi olmasıdır. Sadece İki milletvekilimiz Oya ARASLI ve Birgen KELEŞ daha önce Milletvekilliği yapmışlardır. Diğer yirmi iki Milletvekilimiz ilk kez Meclise girmişlerdir. Güldal AKŞİT ve Nimet ÇUBUKÇU bu dönem bakanlık görevini üstlenen iki kadın milletvekilidir. Güldal AKŞİT 58. Hükümet'te Turizm Bakanı⁴⁰², 59.Hükümet'te Turizm Bakanı ve Devlet Bakanı olarak görev yapmıştır.⁴⁰³ Nimet ÇUBUKÇU 59.Hükümet'te Devlet Bakanı olarak görev almıştır.⁴⁰⁴ Bunun yanında Nimet ÇUBUKÇU AB Uyum Komisyonu ve Karma Parlamento Komisyonu üyeliklerinde de bulunmuştur.⁴⁰⁵

CHP Adana milletvekili Nevin Gaye ERBATUR AGİT-PA Üyeliği, PAB Türk Grubu Başkan Yardımcılığı, İngiltere Türkiye Dostluk Grubu Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.⁴⁰⁶

Bir diğer CHP Milletvekili olan Ayşe Gülsün BİLGEHAN ise Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) ve Batı Avrupa Birliği (BAB) Asamblesi Türk Delegasyonu Üyeliği yapmıştır.⁴⁰⁷

CHP İstanbul Milletvekili Bihlun TAMAYLIGİL PAB ve NATO PA Türk Grubu Üyeliğini üstlenmiştir.⁴⁰⁸

AKP Milletvekillerinden Fatma ŞAHİN Türkiye AB Karma Parlamento Komisyonu Üyeliği, Halide İNCEKARA Avrupa Konseyi ve BAB Üyesi, Zeynep ARMAĞAN USLU Avrupa Akdeniz Parlamenter Asamblesi Türk Grubu Başkanı ve Nükhet

⁴⁰²TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22,Cilt1,Yy.1.,Birleşim 2.

⁴⁰³[www.basbakanlik.gov.tr.](http://www.basbakanlik.gov.tr), [www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

⁴⁰⁴[www.basbakanlik.gov.tr.](http://www.basbakanlik.gov.tr), [www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

⁴⁰⁵[www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

⁴⁰⁶[www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

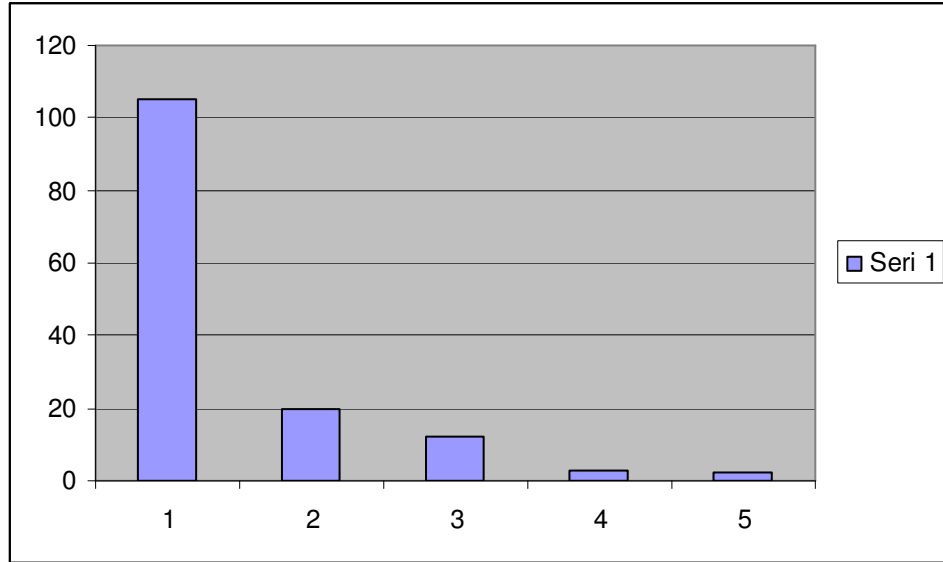
⁴⁰⁷[www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

⁴⁰⁸[www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr)

Tablo 25. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Tekrar Seçilme Oranları

1 Kere seçilen	2 Kere Seçilen	3 Kere Seçilen	4 Kere Seçilen	5 Kere Seçilen
105	20	12	3	2

Çizelge 20. 1935–2007 Yılları Arası Kadın Milletvekillerinin Tekrar Seçilme Durumlarına Göre Dağılımı

1935–2007 yılları arasında Mecliste yer alan bayan milletvekillerinin geçici komisyonlarda da çeşitli görevler aldıkları görülmektedir. Tablo 26 de bu dağılım sayılarla daha da netleştirilmeye çalışılmıştır.

Tablo 26. 1935–2002 Yılları arasında TBMM de Yer Alan Kadın Milletvekillerinin Geçici ve Daimi Komisyonlarda Aldıkları Görevlere Göre Dağılımı

Komisyon Adı	Sayı	%
Milli Eğitim	29	15.76
İktisat	12	6.52
Sağlık ve Sosyal Yardım	9	4.84
Plan Bütçe	9	4.84
Dış İşleri	9	4.84
İç İşleri	8	4.34
Bayındırlık	6	3.26
Maliye	5	2.71
Dilekçe	5	2.71
Kütüphane	4	4.34
Divan-ı Muhasebat(Sayıştay)	4	4.34
Ziraat	4	4.34
Gümrük ve Tekel	3	1.63
Milli Savunma	1	0.54
Adliye	1	0.54
Anayasa	2	2.71

1935–2002 Yılları arasında TBMM’de 184 Kadın Milletvekilinin görev aldığını ve Tablo 26 deki veriler göz önüne alırsak milletin vekili olduklarını sık sık dile getiren kadın milletvekillerimizin mecliste bu sözlerini tutmadıklarını söyleyebiliriz.

Kadın Milletvekillerinin meclisteki faaliyetleri incelendiğinde ilk kez I.Erim Hükümeti Döneminde TBMM dışından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına Türkan AKYOL’un getirilmesiyle kadın Milletvekillerinin hükümetlerde görev almaya başladıklarını görmekteyiz. Seçilerek Meclise giren ve bakan olan ilk kadın Milletvekilimiz ise İmren AYKUT’tur. Hükümetlerde görev alan Milletvekillerinin yapmış oldukları bakanlıklara göre dağılımı ise Tablo 27 de gösterilmiştir.

Yapmış Oldukları Bakanlıklara Göre Dağılımı

Bakanlık Adı	Sayı ⁴¹⁰	%
Başbakan	3	1.63
Devlet Bakanı	14	7.60
İç İşleri Bakanı	1	0.54
Dış İşleri Bakanı	1	0.54
Çevre Bakanı	2	1.08
Kültür Bakanı	1	0.54
Turizm Bakanı	1	0.54
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı	1	0.54
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	2	1.08

Tablo 27den de anlaşılacağı üzere kadın Milletvekillerinin bakanlıklarda nicel olarak pekte önemsenecek bir sayı ile bulunmuşlardır. Burada en fazla üstlendikleri görev Devlet Bakanlığıdır. Dönemin Siyasi elitleri de kadın milletvekillerini sık sık bu görevden uzaklaştırmakta pek sakınca görmemişlerdir.

Kadın Milletvekillerinin üç kez başbakan koltuğuna oturduğunu görmekteyiz. Her üç seferde aynı zamanda “Tek Kadın Başbakan” olma unvanını taşıyan Tansu ÇİLLER’e aittir.

Bir tane de olsa bir kadın Başbakan çıkaran Meclisin bir kadın Meclis Başkanı çıkaramadığını görmekteyiz. Diğer dünya ülkeleri ile kıyasladığımızda II. Dünya Savaşı öncesinde Parlamento olarak bir kadını seçen tek ülke Avusturya’dır. II. Dünya Savaşı’nın ardından 1997’ye kadar 186 ülkeden 41’inde Kadın Meclis Başkanı seçildiğini görmekteyiz. Çizelge 21 de Kadın Meclis Başkanlarının Seçildikleri Tarihler Göre Dağılımı’nı görmekteyiz.

⁴¹⁰ Burada Sayı kaç hükümette görev alındığını ifade etmektedir.

Çizelge 21. Ülkelere Göre Kadın Meclis Başkanlarının İlk Kez Seçildikleri Tarihler

Ülke	Yıl	Ülke	Yıl
Avusturya	1927	Japonya	1993
Danimarka	1950	Norveç	1993
Uruguay	1963	Güney Afrika	1994
Almanya	1972	•Antigua ve Barbuda	1994
Kanada	1972	El Salvador	1994
Arjantin	1973	Meksika	1994
İzlanda	1974	•Panama	1994
İsviçre	1977	Etiyopya	1995
Bolivya	1979	Letonya	1995
İtalya	1979	Peru	1995
Dominik	1980	Jamaika	1996
Sao Tome ve Prıncıpe	1980	Malta	1996
San Marino	1981	Polonya	1997
İrlanda	1982	Bahama Adaları	1997
Belize	1984	Surinam	1997
Kosta Rika	1986	Venezuela	1998
Avustralya	1987	Hollanda	1998
Lüksemburg	1989	Cek Cum.	1998
İsveç	1991	İspanya	1999
Trinidad ve Tobago	1991	Dominik Cum.	1999
Birleşik Krallık	1992	Lesoto	2000
Hırvatistan	1993		

Kaynak: İnter Parliamentary Union,' *Woman in Parliaments, Woman in Politics, Woman Speakers of she National Parliaments*, <http://www.ipu.org/>, 10 Mart 2000 tarihli sayfa.

SONUÇ

Cumhuriyet'in modernleşme projesi içinde kadınlar önemli bir yere sahiptiler.

Cumhuriyet'in laik ulus devlet düzeninde kadınlara, sistemi önceki rejimden ayıran önemli bir unsur olarak bakılmış, kadınlara değişimin modern yüzünü oluşturma görevi verilmiştir. Eğitim ve çalışma hayatına katılmaları, kamusal alana dâhil edilmeleri üzerinde önemli durulmuş, 1926 Medeni Kanunu, Eğitimin birleştirilmesi gibi yasalar çıkarılarak ve çeşitli reformlar yapılarak kadının yaşamında önemli değişiklikler başlatılmıştır. Cumhuriyetin başlangıç dönemine göre, özellikle

toplumsal alanda sağlanan ilerlemeler bakımından durum gerçekten çok çarpıcıdır. Türkiye’de kadının elde ettiği kazanımları kronolojik olarak şu şekilde sıralayabiliriz.

1843 Tıbbiye mektebi bünyesinde kadınlar ebelik eğitimi almaya başladı.

1847 Kız ve erkek çocuklara eşit miras hakkı tanıyan İrade-i Seniye yayımlandı.

1856 Köle ve cariye alınıp satılması yasaklandı.

1858 Arazi Kanunnamesinde mirasın kız ve erkekler arasında eşit olarak paylaşılacağı hükmü yer aldı. Böylece kadınlar ilk kez miras yoluyla mülkiyet hakkını kazandı.

1858 Kız Rüştiyeleri açıldı.

1869 Kadınlar için ilk sürekli yayın olarak nitelenen (haftalık) Terakk-i Muhadderat dergisi yayımlandı.

1869 Kızların eğitimine ilk kez yasal zorunluluk getiren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayımlandı.

1870 Kız öğretmen okulu Dar-ül Muallimat açıldı.

1871 Mecelle'nin (Osmanlı Medeni Kanunu) uygulanması için çıkarılan Hukuk-ı Aile Kararnamesi ile evlilik sözleşmesinin resmi memur önünde yapılması, evlenme yaşının erkeklerde 18, kadınlarda 17 olması, zorla evlendirmelerin geçersiz sayılması düzenlendi.

1876 Kanun-i Esasi (ilk Anayasa) kabul edilerek temel haklar düzenlendi. Kız ve erkekler için ilköğretim zorunlu hale getirildi.

1897 Kadınlar ücretli işçi olarak çalışmaya başladı.

1913 Kadınlar ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başladı.

1914 Kadınlar tüccarlık ve esnaflığa başladı.

1914 İnas Darülfünunu adı altında kızlar için bir yüksek öğretim kurumu açıldı.

1921 Darülfünunda karma öğretime geçildi.

1922 Yedi kız öğrenci Tıp Fakültesine kayıt yaptırarak eğitime başladı.

Fırkası'nın kurulması girişiminde bulunuldu, kadınlara oy hakkı tanımayan 1909 tarihli Seçim Kanunu gereğince valilikçe partinin kuruluşuna onay verilmediğinden dernekleşmeye gidildi.

29 Ekim 1923 Cumhuriyet ilan edildi. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte kadınların kamusal alana girmesini sağlayan yasal ve yapısal reformlar hızlandı.

7 Şubat 1924 Türk Kadınlar Birliği kuruldu.

3 Mart 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğrenim Birliği) çıkarıldı. Böylece eğitim laikleştirilerek tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. Kız ve erkekler eşit haklarla eğitim görmeye başladı.

17 Şubat 1926 Türk Medeni Kanunu'nu kabul edildi. Kanun ile erkeğin çok eşliliği ve tek taraflı boşanmasına ilişkin düzenlemeler kaldırıldı, kadınlara boşanma hakkı, velayet hakkı ve malları üzerinde tasarruf hakkı tanındı. 4 Nisan 1926 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan kanun 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girdi.

1930 Belediye yasası çıkarıldı. Yasa ile kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanındı.

1930 Kadın ve çocukların korunmasına ilişkin ilk düzenleme Umumi Hıfzısıhha Kanunu ile yapıldı.

1930 Doğum izni düzenlendi.

10 Haziran 1933 Kız çocuklarına mesleki eğitim vermek amacıyla Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü kuruldu.

26 Ekim 1933 Köy Kanunu'nda değişiklik yapılarak kadınlara köylerde muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçilme hakları verildi.

5 Aralık 1934 Anayasa değişikliği ile kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı.

8 Şubat 1935 Türkiye Büyük Millet Meclisi 5. Dönem seçimleri sonucunda 17 kadın milletvekili ilk kez meclise girdi, ara seçimlerde bu sayı 18'e ulaştı.

8 Haziran 1936 İş Kanunu yürürlüğe girdi. Kadınların çalışma hayatına düzenleme getirildi.

1937 Kadınların yeraltında ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması 1935 tarihli 45 sayılı ILO sözleşmesi ile yasaklandı.

1945 Analık sigortası (doğum yardımı) 4772 sayılı yasa ile düzenlendi.

1949 Yaşlılık sigortasının kadın ve erkekler için eşit esaslara göre düzenlenmesi 5417 sayılı yasa ile sağlandı.

1950 İlk kadın belediye başkanı (Müfide İlhan) Mersin'den seçildi.

1952 Sağlık Bakanlığı bünyesinde ana çocuk sağlığı hizmetleri vermeye başladı.

1965 Gebeliği önleyici araçların satış ve dağıtımının serbest bırakılmasını ve tıbbi zorunluluk halinde kürtaj hakkı tanınmasını düzenleyen Nüfus Planlaması Hakkında Kanun çıkarıldı.

22 Aralık 1966 Eşit değerde iş için kadın ve erkek işçiler arasında ücret eşitliğini sağlayan 1951 tarihli 100 sayılı ILO sözleşmesi onaylandı.

26 Mart 1971 İlk kadın bakan (Türkan AKYOL) atandı.

1972 ilk kadın partisi olan Türkiye Ulusal Kadınlar Partisi (Genel Başkan: M. TORUNAY) kuruldu.

1975 Birleşmiş Milletler tarafından Mexico City'de Birinci Dünya Kadın Konferansı düzenlendi ve bunu takiben 1975–85 yılları arasındaki dönem "Kadın On Yılı" olarak ilan edildi.

27 Mayıs 1983 10 haftaya kadar olan gebeliklerin kürtajla sona erdirilmesi ve gönüllü cerrahi sterilizasyon yöntemlerine izin verilmesi Nüfus Planlaması Hakkında Kanun'da yapılan değışiklelikle sağlandı. Kürtaj için evli kadınlara kocadan izin alma koşulu getirildi.

1985 Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini (CEDAW) imzaladı ve sözleşme 1986 yılında yürürlüğe girdi.

1985 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda kadın konusu ilk kez bir sektör olarak yer aldı ve bu konuda politikalar belirlendi.

1987 Devlet Planlama Teşkilatı'nda Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu kuruldu.

1989 İstanbul Üniversitesi'nde ilk Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi kuruldu. Bugün üniversiteler bünyesinde kurulan bu merkezlerin sayısı yurt çapında 13'e ulaştı.

24 Ocak 1989 İçişleri Bakanlığı kaymakamlık sınavlarına kadınların da alınacağını açıkladı.

29 Kasım 1990 Kadının çalışmasını kocanın iznine bağlayan Medeni Kanun'un 159. maddesi Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildi. İptal kararı 2 Temmuz 1992 tarih ve 21272 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

1990 Tecavüz mağdurunun hayat kadını olması halinde cezanın indirilmesini öngören Türk Ceza Kanunu'nun 438. maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürürlükten kaldırıldı.

4 Nisan 1990 Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, ilk kadın kütüphanesi ve bilgi merkezini açtı.

1990 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara ve çocuklara destek hizmeti vermek üzere ilk kadın konukevleri açılmaya başlandı. 2000 yılı itibariyle bu sayı yediye yükselirken kapasiteleri 170'e ulaştı.

1990 422 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kadının statüsü ve Sorunları Başkanlığı kuruldu. 25.10.1990 tarihinde kadın sorunları konusunda ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) 3670 sayılı kanunla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak kuruldu ve 24.06.1991 tarihinde de Başbakanlığa bağlandı.

Eylül 1990 Yerel yönetimler kadın konusunda özellikle şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmet vermeye başladı. Türkiye'deki ilk kadın sığınma evi Bakırköy Belediyesi tarafından açıldı.

1991 48. Hükümet döneminde ilk kadın vali (Lale AYTAMAN) Muğla iline atandı.

17–20 Şubat 1992 Birleşmiş Milletler Uluslararası Kadının İlerlemesi İçin Araştırma ve Eğitim Merkezinin (INSTRAW) toplantısında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Türkiye'de kadın konusunda odak noktası olarak kabul edildi.

1993 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı işbirliği ile "Kadının kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal programı Projesi" uygulamaya başlandı. Kadının Statüsü ve Sorunları genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü proje kapsamında; eğitim programları, araştırma projeleri, pilot projeler ve istatistik/yayın faaliyetleri yürütüldü. 16 araştırma projesinin yanı sıra pek çok eğitim programı ve pilot proje desteklendi, araştırma projelerinin bir kısmı ve toplumsal cinsiyet temelinde farklı konularda oluşturulan özet göstergeler kitap haline getirildi. Ayrıca cinsiyete dayalı veri tabanı oluşturulması amacıyla Devlet İstatistik Enstitüsü'nde Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi kuruldu.

1993 İstanbul Üniversitesi'nde ilk Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dalı açıldı ve yüksek lisans programı vermeye başladı. Bugün Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı açarak Yüksek Lisans Programı veren üniversite sayısı dörde ulaştı.

1993 Kadın Dayanışma Vakfı, Altındağ Belediyesinin desteğiyle kadın danışma merkezi ve kadın sığınma evini açtı.

25 Haziran 1993 Türkiye'nin ilk kadın başbakanı (Tansu ÇİLLER) hükümeti kurdu.

5–8 Aralık 1993 Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı ve Ankara Üniversitesi. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi işbirliği ile "Kadın Kimliği Kongresi" düzenlendi. Kongre gündemini; kadın emeğinin biçimleri, siyasette kadın kimlikleri, kadın bedeninin tanınması, kadın imgesinin üretimi ve dolaşımı, sanatın içinden kadın ve kadın örgütlenme biçimleri başlıklı konular oluşturdu.

1993 Halk Bankası'nca kadınları girişimciliğe özendirmek amacıyla kadınlara özel, düşük faizli kredi uygulaması başlatıldı.

1994 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara hukuki ve psikolojik danışmanlık, girişimcilik ve el emeğinin değerlendirilmesi konularında hizmet vermek amacıyla Bilgi Başvuru Bankası (3B) kuruldu.

5 Nisan 1994 Dünya Bankası ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan İkraz Anlaşması gereğince başlayan İstihdam ve Eğitim Projesi'nin alt bileşenlerinden Kadın İstihdamının Geliştirilmesi Projesi (KİG) Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yürütülmeye başlandı. Proje kapsamında on altı araştırma projesi gerçekleştirildi, on üç tanesi kitap haline getirildi. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nde kitap, makale, tez, seminer, konferans dokümanları ve gazete kesiklerinin derlendiği ve Ankara'nın tek kadın kütüphanesi olarak da nitelendirilebilecek bir Dokümantasyon Merkezi kuruldu. 1000 saydamdan ve web sayfasından oluşan "Kadınlara Görsel Tanıklık" adlı kadın fotoğrafları arşivi oluşturuldu. Kadınların çalışma yaşamlarına dair "Kadın Çalıştıkça" adlı bir belgesel/tanıtım filmi yapıldı. Toplumsal cinsiyet yaklaşımını ana plan ve programlara yerleştirmek için resmi, özel ve sivil toplum kuruluşları çalışanlarına yönelik olarak kullanılması planlanan ve modüler bir eğitim materyali olan Toplumsal Cinsiyet Eğitim paketi hazırlandı ve pilot uygulamaları yapıldı. Haziran 2000 tarihinde proje sonuçlandı.

1994 Türkiye Kahire'de yapılan Birleşmiş Milletler Nüfus ve Kalkınma Konferansına katıldı. Konferans'ta kadının statüsü ve sağlık ilişkisini vurgulayan "üreme sağlığı" kavramı üzerinde duruldu ve kadın sağlığında "bütüncül" bir yaklaşım benimsendi. Bu yaklaşım doğrultusunda Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde ilgili kesimlerden sağlanan katılımla "Kadın Sağlığı ve Aile Planlaması Ulusal Eylem Planı" hazırlandı. 1998 yılında kamuoyuna sunulan Eylem Planı 6 ana çalışma grubu tarafından oluşturuldu. Kadının Statüsü grubunun koordinasyonunu Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü üstlendi.

1995 Kurulduğundan bu yana, açtığı kadın danışma merkezi ile şiddete uğrayan kadınlara danışmanlık hizmeti veren Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, kadın sığınağını açtı.

1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce Dünya Bankası Japon Hibe Fonundan 1993 yılında elde edilen finansman ile ülkemizde kadın girişimcilere sağlanan finans ve finans dışı hizmetlerin neler olduğunu ve kadın girişimcilerin bu hizmetlere ulaşımalarını ortaya koymak üzere bir araştırma projesi olan Küçük Girişimcilik Projesi gerçekleştirildi. Proje kapsamında belli illerde alan çalışmaları yapıldı ve elde edilen bilgiler kitap haline getirildi. Şubat 1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce gönüllü kadın kuruluşları arasındaki iletişim ve dayanışmayı güçlendirmek, bilgiyi yaygınlaştırmak için aylık "Kadın Bülteni" çıkarılmaya başlandı. 11 sayı yayımlandı.

08-11 Haziran 1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce Sinop'ta sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları temsilcileri, parlamenterler, gazeteciler ve akademisyenlerin katıldığı, "Türkiye'de Kadına Yönelik Politikaların Oluşturulması" konulu dört gün süren bir toplantı düzenlendi. 4. Dünya Kadın konferansı öncesi yapılan bu toplantıda, kurumsallaşma, siyasal alan, çalışma yaşamı, kadın sağlığı ve eğitim konularında kadına yönelik politikalar belirlendi.

17-19 Temmuz 1995 Avrasya ülkeleri kadınları arasındaki işbirliğini geliştirmek, Pekin Konferansında Türkiye ile birlikte hareket edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla KSSGM ve Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı Başkanlığı (TİKA) işbirliği ile "Pekin'e Giderken; Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Kongresi" başlıklı bir toplantı gerçekleştirildi. Kongrenin sonuç bildirgesinde bir işbirliği grubu oluşturulması tavsiye edildi. Bu doğrultuda 27-29 Mart 1996 tarihleri arasında Ankara'da "Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Birinci Toplantısı" gerçekleştirildi. Toplantıda bu işbirliğinin kurumsallaşması için bir protokol hazırlandı, protokolün yürürlüğe girmesi için yedi katılımcı ülkenin imzasının tamamlanması gerekmektedir.

30 Ağustos 8 Eylül 1995 Türkiye Pekin'de yapılan ve 189 ülkenin katıldığı 4. Dünya Kadın Konferansı'na katılarak taahhütleri çekincesiz olarak kabul etti.

Kasım 1995 Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından bölgedeki kadınların durumunun iyileştirilmesi ve kalkınma sürecine entegre edilmesi amacıyla planlanan Çok Amaçlı Toplum Merkezlerinin (ÇATOM) ilki Urfa'da açıldı. 2000 yılı itibariyle bölgedeki sayısı 21'e ulaştı.

1996 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce, 4. Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilen eylem planı ve taahhütler çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, gönüllü kadın kuruluşları, siyasal partiler, sendikalar, meslek örgütleri ve basın katılımı sağlanarak ulusal eylem planı hazırlandı.

1996 Kadın Çalışmaları alanında ilk yüksek lisans diploması İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı tarafından verildi.

1996 4. Dünya Kadın Konferansında verilen taahhütler gereğince Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda gönüllü kadın kuruluşlarının katılımıyla kadın sorunlarının yoğunlaştığı dört alanda; eğitim, sağlık, hukuk ve istihdam komisyonları oluşturuldu.

29 Haziran 1996 Anayasa Mahkemesi Türk Ceza Kanunu'nun erkeğin zinasını suç olarak düzenleyen 441. maddesini anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı gerekçesiyle iptal etti. 27.12.1996 tarih ve 228600 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararda verilen bir yıllık süre içinde yasal düzenleme yapılmaması nedeniyle erkeğin zinası 27.12.1997 tarihinden itibaren suç olmaktan çıktı.

1996 Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı bünyesinde "Kırsal Kalkınmada Kadın Daire Başkanlığı" kuruldu.

1997 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 13 il valiliği bünyesinde "Kadının Statüsü Birimleri" kuruldu.

22 Mayıs 1997 Kadının evlendikten sonra kocasının soyadını almakla birlikte, kendi soyadını da kullanabilmesi Medeni Kanun'un 153. maddesinde yapılan değişlikle sağlandı.

19.11.1997 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün önerisi üzerine İçişleri Bakanlığı'nca nüfus cüzdanlarında medeni hal kısmında "evli/ bekâr/ dul/ boşanmış" gibi ifadelerin yerine sadece "evli" veya "bekâr" ifadelerinin kullanılmasını düzenleyen genelge yayımlandı.

18 Ağustos 1997 Zorunlu temel eğitimi beş yıldan sekiz yıla çıkaran 4306 sayılı kanun yürürlüğe girdi.

13–14 Kasım 1997 Türkiye Cumhuriyeti, amacı uzman bakanların çalışma alanları ile ilgili konularda Avrupa Konseyi faaliyetlerine etkin bir şekilde katılmalarını teşvik etmek olan Kadın-Erkek Eşitliğinden Sorumlu Avrupa Bakanlar Konferansı'nın dördüncüsüne ev sahipliği yaptı. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce İstanbul'da gerçekleştirilen konferansa Avrupa Konseyine üye 40 ülkeden 38'i katıldı. 176 kişinin katıldığı konferans sonucunda üye ülkelerin eşitlik politikalarına yön verecek bir deklarasyon hazırlandı.

23 Haziran 1998 Anayasa Mahkemesi kadının zinasını suç olarak düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 440. maddesini anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı gerekçesiyle iptal etti. Gerekçeli karar 13.03.1999 tarih ve 23638 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı.

17 Şubat 1998 743 sayılı Türk Medeni Kanun'un yerini almak üzere Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Türk Medeni Kanunu Tasarısı Adalet Bakanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa yaptığı bir toplantı ile kamuoyunun bilgisine sunuldu.

21 Ekim 1998 Adalet Bakanlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve kadın kuruluşlarının oluşturduğu gündem sonucunda bekâret kontrolünün, ancak takibi şikâyete bağlı suçlarda, mağdurun rızası alınarak, ırza geçme gibi re'sen takip edilen suçlarda ancak hâkim kararı ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise Cumhuriyet savcısının yazılı izni ile yapılabileceğini düzenleyen bir genelge yayınladı.

1998 İçişleri Bakanlığı'nca nüfus cüzdanlarında yapılan düzenlemeye paralel olarak Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nce verilen dul ve yetim tanıtım kartlarındaki "Emekliye Yakınlığı" bölümünde yer alan "dul kadın vb." ifadelerin yerine sadece "eşi, kızı, oğlu, annesi, babası" gibi ifadelerin kullanılması sağlandı.

1998 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin ana hedefleri çerçevesinde Türkiye'de kadının durumunu değerlendirmek amacıyla bir Araştırma Komisyonu kuruldu ve hazırlanan rapor kitap olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yayımlandı.

17 Ocak 1998 Aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını düzenleyen 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girdi.

1998 Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle aile reisinin beyanname vermesi esası kaldırılarak kadınların kocalarından ayrı olarak beyanname vermesi sağlandı.

1998 Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu tarafından Ankara Adliyesi içinde şiddete uğrayan kadınlara hukuki danışmanlık ve psikolojik destek hizmetleri vermek üzere Kadın Danışma Merkezi kuruldu.

1999 İstanbul Barosu Kadın Hukuku Komisyonu Kadın Hakları Uygulama Merkezi'ni kurdu.

20 Mart 1999 Barolar bünyesindeki Kadın Hakları/Hukuku Komisyonları arasında

koordinasyonu sağlamak amacıyla "Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonları Ağı (TÜBAKKOM)" kuruldu. Giderek artan komisyonların sayısı 2001 yılı itibariyle kırk civarındadır. TÜBAKKOM bünyesindeki Kadın Danışma Merkezlerinin kurumsallaşmış olarak sayısı iki olmakla birlikte pek çok komisyon danışma hizmetleri de vermektedir.

Eylül 1999 Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığı Önleme Sözleşmesi'ni onaylarken koyduğu aile hukukunu ilgilendiren 15 ve 16. maddelerine ilişkin çekinceleri kaldırdı.

1999 Kadın erkek eşitliği açısından önemli değişiklikler içeren Medeni Kanun Tasarısı hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunuldu.

16 Aralık 1999 Kadınların yaşadığı ayrımcı uygulamaların giderilmesine yönelik kurumsal mekanizmaların oluşturulması çalışmaları çerçevesinde Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve Norveç Büyükelçiliği işbirliği ile "Eşitlik Ombudu Ne Kadar İşlevsel? Norveç Deneyimi" konulu bir konferans düzenlendi.

Mart 2000 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yapılan çalışma çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde "Kadın Erkek Eşitliği Daimi Komisyonu" kurulmasına dair hazırlanan teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonunda görüşülerek, anılan Komisyon yerine "Kadın Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu" kurulması yönünde karara varıldı. Kurulun oluşturulması TBMM içtüzüğünde değişiklik yapılmasına dair çalışmaların tamamlanmasını beklemektedir.

16 Mayıs 2000 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu işbirliği ile Avrupa Birliğine uyum sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliği açısından Anayasanın değerlendirildiği "Avrupa Birliğine Giriş sürecinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Kadın Erkek Eşitliği Politikaları" konulu panel düzenlendi.

14 Mayıs - 14 Haziran 2000 Kadın sorunlarını gündeme getirmek, tartışmalara her yöredeki kadınların katılımını sağlamak amacıyla Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, valilikler, barolar, üniversiteler ve gönüllü kadın kuruluşlarının işbirliği ile ülke genelinde "2000 Yılı Kadın Toplantıları" adı altında panel, konferans, şenlik, sergi vb. yaklaşık 200 etkinlik gerçekleştirildi.

5-9 Haziran 2000 Türkiye, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun sonuçlarının değerlendirilmesi, tam olarak uygulanmasının sağlanması, yeni eylem ve girişimlerin belirlenmesi amacıyla New York'ta yapılan "Kadın 2000,21.Yüzyıl İçin toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış" konulu Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumuna katıldı. Türkiye tarafından teklif edilen, kadın erkek eşitliği bakış açısının ana plan ve politikalara yerleştirilmesi, kota uygulamaları ve diğer araçlarla olumlu ayrımcılık politikalarının geliştirilmesi, erken ve zorla evlendirme ile namus cinayetlerinin kadınlara yönelik şiddet türleri arasında yer almasının yanı sıra diğer temel konulardaki önerilerin Sonuç Belgesinde yer alması sağlandı.

8 Eylül 2000 Ek İhtiyari Protokol Türkiye tarafından imzalandı. Onay aşaması için Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine alındı. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin daha etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan Ek İhtiyari Protokol ile Sözleşmenin taraf devletler tarafından ihlali durumunda kişilere ve kişilerden oluşan gruplara başvuru hakkı tanınmakta ayrıca uygulamaları denetlemek üzere Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) Komitesine yapılacak şikâyetleri kabul etme ve inceleme yetkisi tanınmaktadır.

26 Ekim 2000 Kadına yönelik uluslararası sözleşme ve konferanslarda, eşitlikçi bir toplumsal yaşamın gereği olarak vurgulanan ders kitapları ve müfredatın eğitimin ilk basamağından başlayarak cinsiyetçi öğelerden ayıklanması hedefi doğrultusunda Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce "Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler" konulu panel ile "Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik 1928'den Günümüze" konulu fotoğraf sergisi düzenlendi. Toplantıya ilişkin dokümanların

derlendiği "Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler" adlı kitap ile ayrıca "Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik" adlı bir araştırma kitap olarak yayımlandı.

24 Kasım 2000 Ülkemizde giderek artmakta olan töre cinayetlerine karşı kamuoyu oluşturmak üzere "25 Kasım Kadınlara Karşı Şiddete Hayır Günü" nedeniyle Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve Şanlıurfa Valiliği işbirliği ile "Kadına Yönelik Şiddet" konulu bir panel düzenlendi. Panel resmi düzeyde töre cinayetlerine karşı duruşun zeminini oluşturdu.

17 Şubat 2001 Türk Medeni Kanunu'nun yıldönümü nedeniyle TBMM Adalet Komisyonunda görüşülmekte olan Medeni Kanun Tasarısının eşitlikçi özünün korunarak yasalaşması için Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve kadın kuruluşları tarafından kamuoyu oluşturma faaliyetlerinde bulunuldu. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce "Türk Medeni Kanunun'un Kabulünün 75. Yıldönümü 2001 Gündemimiz: Tasarının Yasalaşması" konulu, tasarı ile öngörülen değişikliklerin değerlendirildiği bir panel gerçekleştirildi. Kadın dernekleri ve diğer sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla "Medeni Yasa Tasarısı İçin Hep Birlikte" yürüyüşü gerçekleştirildi.

Nisan 2001 Kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün katkılarıyla Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Raporu'nda, eşitlik politikaları için bir alt yapı oluşturulması, hazırlanan tüm plan ve politikaların bu madde ile uyumlu olması gerekliliğinin sağlanması, aynı zamanda devletin eşitliği sağlamak için olumlu ayrımcılık dâhil her türlü tedbiri almasının yolunu açmak üzere Anayasanın eşitlik ilkesini düzenleyen 10. maddesine bir fıkra eklenmesi önerisi; ulusal mekanizma olan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü teşkilat yasasının çıkarılması; farklı statü hukukuna bağlı olarak çalışanların doğum izinlerine ilişkin farklı düzenlemelere son verecek ve ebeveyn izni müessesesini tesis edecek kanun tasarısının yasalaşmasının yanısıra ilgili her konuda işbirliğine gidilmesini öngören kısa ve uzun vadeli hedeflerin yer alması sağlandı.

16 Mayıs 2001 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce, Kadın-Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara Yerleştirme Stratejisini benimseyen ülke örnekleri konusunda bilgilenmeyi sağlamak üzere Hollanda Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Devlet Sekreteri'nin deneyimlerini aktardığı "Kadın-Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara Yerleştirme: Hollanda Deneyimi" başlıklı bir konferans düzenlendi.

21 Haziran 2001 TBMM Adalet Komisyonunca kabul edilen Türk Medeni Kanunu Tasarısı Genel Kurula sevk edildi.

27–29 Haziran 2001 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce, Norveç Büyükelçiliğinin katkılarıyla Ankara'da "Türkiye'de Kadın Politikaları ve Kurumsallaşma" konulu bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıya ilgili kamu kuruluşları, üniversitelerin Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile gönüllü kadın kuruluşları temsilcileri katıldı. Toplantıda, hukuk, eğitim, çalışma yaşamı ve şiddet başlıkları altında çalışma grupları oluşturularak önümüzdeki dönem için hedefler belirlendi.

22 Kasım 2001 Yeni Türk Medeni Kanununun TBMM tarafından kabulü

1 Ocak 2002 Yeni Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesi

30 Temmuz 2002 CEDAW Ek İhtiyari Protokolünün onaylanması Milletler kadın ve erkek nüfusunun birleşmesiyle oluşur. Bir milleti oluşturan bütün fertlerin eşit temsili ise Cumhuriyet rejiminin ana hedefidir. Türkiye'de Cumhuriyetin ilanı ile beraber bu eşit temsilde olması gerekliliği anlaşılmış kadınlara seçme ve seçilme hakları çok geçmeden verilmiştir. Ancak konuya bir de elde edilmiş sonuçların bugünün dünyasında yeterli olup olmadığı açısından bakmak gerekiyor.

Ülkemizde kadın hakları konusunda atılan adımlar, Cumhuriyet'le birlikte başlatılan devrimlerin en önemlileri arasındadır. Medeni Yasa'dan Anayasa'ya kadar her alanda yapılan düzenlemelerle sağlanan haklar, yurttaşlık statüsü bile bulunmayan kadınlarımızın, toplumsal yaşamda ağırlıklarını giderek daha fazla duyurmalarını sağlamıştır. Eğitimden çalışma yaşamına kadar birçok konudaki istatistiklerde bu gelişmenin iç açıcı göstergelerini bulmak mümkündür.

Türk kadınlarının siyasî hayata atılmaları konusunda da ilk adım III. TBMM döneminde atılmış, 3.4.1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu'yla kadınlara Belediye meclislerine üye seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Bunu daha sonraki dönemde 1934 yılında yapılan anayasa değişikliği ile milletvekili seçme ve seçilme hakkının tanınması izlemiştir. Bu bağlamda Türk kadını seçme ve seçilme haklarını, 1930'dan itibaren, yerel düzeyden genel düzeye doğru, kademeli olarak elde etmiştir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları, kadınların siyasal yaşamdaki önemini kavramış ve bunun gereğini de birçok Batı ülkesinden önce yerine getirmişlerdir. Kısaca Diğer dünya ülkelerinde Kadının siyasetteki yerine baktığımızda(Ükelere göre tarihsel gelişim için bkz Ek1,Ek 2, Ek 3) Kadınlarının Türk Kadını seçme ve seçilme haklarını modern batı toplumları olan Fransa'da 1946'da, İsviçre'de ise 1971'de elde edebilmişken Türkiye'de 1934'ten itibaren bu hakkı kullanmaya başlamışlardır. Ancak bu hakkı yeterince kullandıkları söylenemez. Çünkü bu hakkı elde ettikleri 1935 seçimlerinde milletvekili olan 18 kadın üye meclisin %4,8'ini meydana getirirken bu orana bir daha ulaşamamıştır. Bu durum Türk kadınının elde ettiği hakları kullanmaktaki isteksizliğini göstermektedir.

Başlangıçta dediğimiz gibi Kadınların Cumhuriyet rejiminin simgesi olarak görülmesi, onlara parlamentoda tarih boyunca en yüksek oranla temsil edilebilmelerini getirmiştir. Unutmamak gerekir ki, o dönemlerde milletvekilliği seçiminde adaylık, bir anlamda yarı atama sistemiyle gerçekleşiyordu. Oranın fazlalığı Atatürk'ün kadınları desteklemesiyle bizzat adaylıklarını belirlemesiyle

gerçekleşebilmiştir. Bunu da bir tür “örtük kota” anlayışı olarak değerlendirmek mümkündür.

Sonuçta kadınların parlamentoda tarih boyunca ulaştıkları en yüksek sayı, kendilerine seçme ve seçilme haklarının tanındığı V.Dönemde (1935–1939) 18 milletvekili ile olmuştur. %4.5 olan bu orana bir daha ulaşamamıştır.1935–1946 yıllarını kapsayan tek parti döneminde yapılan üç seçimde kadınların sayısı nispeten çok olmuştur. Sırasıyla 1935'te 18, 1939'da 15 ve 1943 seçimlerinde 16 kadın parlamentoya girmiştir. Çok partili yaşama geçtikten, siyaset rekabete açıldıktan sonra, kadın milletvekili sayısında ciddi bir azalama görülmüştür. Bu sayı, 1950'de 3, 1954'de 4, 1957'de 8 olmuştur. 1960 darbesi ve sonrası 1980 darbesine dek bu sayı artmamıştır.1961'de 3, 1965'te 8, 1969'da 5, 1973'te 6, 1977'de 4'dir. 1980 darbesinden sonra da durum değişmemiştir. 1980 darbesinden sonra yapılan 1983 seçiminde sayı 12'ye yükselmiştir. Fakat 1987 ve 1991 seçimlerinde 6 ve 8 milletvekili ile sayı tekrar inişe geçmiştir. 1995 seçimlerinde bu sayı 12 olmuştur. 1999 ve 2002 seçimlerinde sayı 22 ve 24'e ulaşmıştır. . Sayı olarak bir artış söz konusu olsa da oran olarak 1935'deki %4,5 oranına ulaşamamıştır.

Genel olarak bakıldığında eğer bir müdahale olmamışsa Kadınların Mecliste yer almaları hep rastlantısal olmuş temsil oranları %3'ü geçememiştir. İlk dönemlerde çağdaşlaşmanın simgesi olarak parti listesinin üst sıralarına yerleştirilerek seçilen kadınlar; çok partili hayata geçilmesiyle birlikte kadının demokrasiyi simgelemesi inancından vazgeçilmiş olmasıyla bu ayrıcalığı yitirmiştir. Bunun sonucu olarak da sayı gittikçe düşmüştür.1960 darbesi sonrası seçilen kadınların ise Meclise giremeyen erkek siyasetçilerin yakınları olması dikkat çekicidir.1980 sonrası ise Meclisteki Kadın sayısında bir artış olduğu görülmektedir bunun da sebebinin rejimin demokratik olduğu inancının benimsenmesi düşüncesi olduğu kanaatindeyiz. Kadınların temsilinin rastlantısal olduğuna bir başka kanıt, 1999 ve 2002 seçimleridir. 1999 seçimlerinde 22 kadın parlamentoda yer almıştır. Ancak kadınların büyük çoğunluğu üst sıralara konuldukları için seçilmemişlerdir. %10 gibi dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde var olmayan bir kotaya diğer partilerin

takılması, bu nedenle alt sıralarda, seçimi kazanacağı hiç tahmin edilmeyen adayların seçilme şansını doğurmasıyla Mecliste yar almışlardır.

Kadın Milletvekillerinin sayısının bu denli az oluşunun nedenleri çok ve çeşitlidir. Kadınlar hala bizim toplumumuzda bir erkek vatandaş olarak kabul edilemiyorlar. Din, gelenek ve kültür, kadına karşı ikincil gözü ile bakılmasında belirleyici rol oynamaktadır. Erkek egemenliği, kadını toplumdaki, kamudan dışlayan cinsiyetçi işbölümünü ve ona uygun rolleri getirdiğinden, ekonominin örgütlendiği alana ve kamusal alana kadının dâhil edilmesi oldukça zor olmakta kadınlar çeşitli engellerle uğraşmak zorunda kalmaktadırlar. Buna bir de siyasetin demokratik olmayan yapısal ve yasal kısıtlamaları, siyasi kültür, kurumlaşma ve demokratikleşme eksikliği, parti içi demokrasinin olmaması, lider oligarşisinin varlığı, siyasetin rant ekonomisine dayanması eklenince siyasette yer almak, neredeyse imkansız hale gelmektedir. Tüm bunlarda , kadının temsil gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Kadınların önlerinde aşmaları, bertaraf etmeleri gereken gizli açık birçok engel var olmaya devam etmektedir. Bu nedenle nüfusun yüzde ellisini hatta daha fazlasını oluşturan kadınlar, %5 oranında bile parlamentoda temsil edilemiyorlar. Kadınların yaşamını ilgilendiren konularda erkeklerin karar alabilmesi, tıpkı aile reisinin karısı hakkında karar vermesinde olduğu gibi bir tuhafılık olarak görülmemekte, kadınsız demokrasi doğal karşılanabilmektedir. Siyasal Temsilde bu sonucu doğuran temel faktör ise Kadının toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü yüzünden, öncelikle yeniden üretim işi dediğimiz, hane halkının bakımı, beslenmesi, temizliği, çocuk doğurma, yetiştirme ve eğitimi, okulla ve öğretmenlerle ilişkiyi yürütme, yaşlılara ve hastalara bakma, moral destekçiliği, akrabalar arası ilişkileri düzenleme, komşularla ilişki kurma aile ve arkadaşlarla sosyal ilişkiler gibi emek yoğun, rutin işlerle ilgilenmek zorunda olmalarıdır.. Bu işlerin toplumsal değeri düşüktür ve parasal karşılığı yoktur. Ancak erkek egemen siyaset anlayışının kadınlara sadece siyasi istikrarın çıkarları doğrultusunda ona biçmiş olduğu kaftan ile siyasete girebilmesine olanak sağladığı kanaatinimizin güçlü bir kanıtını Refah Partisi ve Ak Parti oluşturmuştur. Her iki partinin Kadın Kollarının aile, ev ve mahalle zemininde politika yaparak kadının

yeniden üretim işi rolünden yararlanarak siyasette kadın imajından nasıl yararlandığını gözler önüne sermiştir.

Parlamentonun bir erkek mekânı olduğu inancı pek çok alanda karşımıza çıkmıştır. Zaten Kalabalık olan erkek parlamenterlerin Kadınlar üzerinde çok fazla psikolojik bir baskı uyguladığı gerçeği bunlardan biridir. Yapılan röportajlar incelendiğinde Kadın Milletvekillerinin seçildikleri İlk dönemlerden günümüze Mecliste Kadınların çok konuşmasının sevilmediği fikrinin empoze edildiği veya sözlü olarak “Meclis çok konuşan kadını sevmez” gibi açık cümlelerle bu düşüncenin dile getirildiği görülmüştür. Kadın Milletvekillerinin de kapıldıkları bu inanç onların hem siyasi hem toplumsal yaşamlarında olumsuz etkilere neden olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki seçimden önce Belediye Meclisi üyeliği, İl Genel Meclisi üyeliği, Dernek Başkanlığı gibi pek çok alanda bulunan Kadınlarımız Mecliste oluşturulan bu hâkim inanç ile içlerine kapandıklarını dile getirmişlerdir.

Erkek egemen Parlamento yapısı sadece kadın Milletvekillerini İçine Kapatmamış ne giyim, kuşam, makyaj gibi kadına has pek çok unsura da müdahale edilmiştir. Son dönem Mecliste ki Bayan Meclis Başkan vekillerinin ne giyeceği tartışmaları, Mecliste bir kuaför açılması teklifine karşı geliştirilen sert tepkiler buna bir örnektir.

Çalışmamız esnasında tespit ettiğimiz bir diğer önemli bulgu ise seçilmiş kadınlarımızın kendilerini kadının temsilcisi olarak görmedikleri “Tüm Milletin Temsilcisiyim” ifadesini tercih etmeleridir. Nüfusun yarısından fazlasını oluşturan bir kesimi temsil etme oranı olarak %5’i bile geçemezken, kadının siyasal temsiline böyle bir perspektiften bakarsak sonuç %2 civarında kalacaktır.

Tüm bu veriler ışığında diyebiliriz ki siyasal katılımı kadının etkin rolünü arttırmak için ilk yapılması gereken kadının siyasal temsilde sayısını artırmak değil toplumda kadın erkek eşitliğinin yerleştirilmesidir. Burada eşitlikten kastımız kadın ve erkeğin farklı özelliklere sahip olabilecekleri gerçeğini kabul edip farklılıkların bir araya getirilerek iyi bir bütün oluşturmalarından yararlanmayı bilmek gerekmektedir.

Kadınlar yoklar ya da ürün vermemişler gibi yargı dolu hükümler yerine, gerçeği açığa çıkaracak sorular sorulmalı ve yeni cevaplar izinde kadınlara ilişkin gerçek ortaya çıkarılmalıdır. Bu anlamda kadınların yalnızca ulusal politikaların nesnesi değil, aynı zamanda etkin özneleri oldukları gerçeğinin ortaya çıkarılması önemlidir. Seçim öncesi çalışmaların seçilmeye olan etkisi ve Partilerin seçim listeleri ile ülkemizde uygulanan seçim sistemi ilişkisi göz önüne alındığında Partilerin karar mercilerinde kadınlara daha fazla yer verilmesi gerektiği ortadadır. Zira unutulmamalıdır ki Bizim Siyasi Partilerimizin Tarihinde Kadın Kolları Başkanlığına erkek lider atanması örnekleri yok değildir.

Parlamentoda yer almak aynı zamanda kaynakların kullanımında söz sahibi olmak demektir. Kadın parlamenter oranı ne kadar artarsa kaynakların kullanımında söz sahibi olma oranı da o kadar artar. Böylece kaynakların dengeli dağıtılmasında kadının haklarının savunulması da kadınlar tarafından daha kolay takip edilir.

Çağdaşlaşmada Türk kadınlara iki türlü görev düşüyor; biri kendi haklarını ödev karşılığı kullanmak, diğeri ise bunları bilmeyenlere, geniş halk kitlelerine anlatmak. Bu da ancak siyasette etkin olmakla sağlanabilir. Böylece Türk kadını olarak eşit hak, eşit görev prensibini benimsemiş ve çağdaşlaşmada yerini almış olur.

Siyasal ve toplumsal hakların kadınlar tarafından kullanılması insanlığın mutluluğu ve saygınlığımız açısından bir zorunluluktur. Zira Kadının siyasette aldığı görev bu gün dünya literatüründe toplumların gelişmişliğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ulusal Parlamentolardaki kadın üye oranına bakıldığında (bkz Ek 4) İsveç % 42,7 ile ilk sırada, Danimarka %37,4 ile ikinci, ardından %37,0 ile Finlandiya bunu sırasıyla Norveç %36,4 ve Hollanda %36,0 gelmektedir. Türkiye bu sıralamada % 4,2 ile 101. sıradadır. Türkiye'den bir önce % 4,3 ile Singapur bir sonra ise % 4.0 ile Liechtenstein vardır. Kadın Temsilci oranı yüksek olan ülkelere göz atıldığında başı çeken ülkelerin Kuzey Avrupa ülkeleri ve de Kuzey Yarım Küre ülkeleri olduğu gözlenmektedir(bkz Ek 5).Kadın Temsilci oranlarına göre sıralamadaki ilk ülke olan İsveç'te kişi başına düşen gelir 25.620 ABD Doları, ardından gelen Danimarka'da 33.360 ABD Doları, Finlandiya'da 24.210 ABD

Dolarıdır. Türkiye için bu değer 3.160 ABD Dolarıdır. Bu rakam ile Türkiye 89. sırada yer almaktadır.(daha fazla detay için bkz Ek 6)

Nasıl ki Kişi başına düşen gelir ile Kadın temsilci oranı arasında sıkı bir ilişki varsa aynı ilişki İnsani Gelişmişlik Sıralaması ile de aynıdır. İlk beş ülke sırasıyla Kanada, Norveç, ABD, Japonya ve Belçika'dır (daha fazla detay için bkz Ek7).Türkiye bu sıralamada 86. sıradadır. Bir önceki ülke Gürcistan bir sonraki ülke Ermenistan'dır. UNDP tarafından geliştirilen bir diğer indeks ise Cinsiyetle İlişkili Gelişmişlik İndeksidir. İlk sırayı Kanada sonra Norveç ve ardından ABD'nin yer aldığı sıralamada Türkiye 73. sırada yer almaktadır. Kendinden bir önce Ermenistan ve bir sonrada Paraguay yer almaktadır(bkz Ek 8).Demek istediğimiz şudur ki Çeşitli ekonomik ve sosyal göstergelerle birlik de ele alındığında kadın temsilci oranları yüksek olan ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Bu yüzden kadın bir süs eşyası gibi köşesine çekilip siyasal ve sosyal olaylara kayıtsız kalmamalı ülkemizin hak ettiği gelişmişlik seviyesine ulaşmada üstüne düşen görevi yerine getirmelidir.

Sön söz olarak diyebiliriz ki; Türk kadını, yüzyıllardır özlemini çektiği haklarına sahip olmada; en azimli, inançlı ve güçlü desteği Atatürk' ten almış ve çağdaş ülke kadınlarının önüne geçmiştir. Yapılan inkılâplarla Türk toplumunda kadın erkek eşitliği yolunda önemli adımlar atılmıştır. Türkiye'nin çağdaşlaşmasında ve kalkınmasında kadın erkek her ferdin katılımı sağlanmıştır. Ancak Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren süratle sağlanan bu hakları Türk kadınlarının tam anlamıyla kullandıkları söylenemez. Kullanılmayan bir hakkın kâğıt üzerindeki varlığı ise hiçbir önem taşımamaktadır.

Türk kadını, Atatürk'ün kendilerine olan güvenine lâayık olabilmek için haklarını sonuna kadar kullanmalı ve Atatürk'ün emaneti olan Türkiye Cumhuriyetini O'nun istediği gibi ilelebet yaşatmak ve geleceğe güvenle bakabilmek için, erkeklerle el ele çalışarak O'nun gösterdiği yolda ödün vermeden yürümelidir.

KAYNAKLAR

I-ARŞİV BELGELERİ

I.i.Tercümeihal Kâğıdı Örnekleri

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:868

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:871

Kısa Tercümeihal Kâğıdı

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:883

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:890

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:990

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:897

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:899

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:905

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:913

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:915

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:925

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:934

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:943

Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:959
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:961
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:969
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:973
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1019
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1071
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1075
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1112
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1118
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1122
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1125
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1178
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1225
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1242
TBMM Mebusları İçin Tercümeihal No:1293
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1360
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1420
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1479
Tercümeihal Kâğıdı Örneği No:1492
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 1715
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 1720
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 1952
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2061
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2209
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2241
Tercümeihal Kâğıdı Örneği2257
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2276
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2341
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2353
Tercümeihal Kâğıdı Örneği 2359
Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 92
Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği 150

Temsilciler Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	45
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	64
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	213
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	314
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	502
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	508
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	531
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	584
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	639
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	686
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	731
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	756
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	825
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	891
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	982
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	1043
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	1073
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği	1082
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği	1321
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği	1331
Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Örneği	1343
Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı	97
Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı	254
Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Ait Özgeçmiş Formu	1979
Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı	232
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi	1773
Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı	411
Millet Meclisi Üyelerine Mahsus Hal Tercümesi Kâğıdı	457
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi	1636
Danışma Meclisi Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi	21
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi	1652
Danışma Meclisi Üyelerine Ait Özgeçmiş Formu	1981

T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1487
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1490
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1499
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1573
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1621
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1650
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 1656
T.B.M.M. Üyelerine Ait Özgeçmiş Bildirimi 2016
Milletvekilleri Tanıtma formu
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2240
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2285
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2294
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2424
T.B.M.M Üyeleri Özgeçmiş Bildirimi 2427
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2509
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2559
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2600
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2601
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2640
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2647
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2700
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2707
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2778
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2797
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2811
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2802
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2807
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2813
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2824
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2839
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2866
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2923

Milletvekilleri Tanıtma Formu 2930
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2932
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2936
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2943
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2951
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2952
Milletvekilleri Tanıtma Formu 2979
Milletvekilleri Tanıtma Formu 24
Milletvekillere Ait albümde Yer Alacak Bilgi Formu

I.ii.TBMM Zabıt Cerideleri

T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1935
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1935
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1937
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1938
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1938
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1937
T.B.M.M.Z.C., V.devre, C.II, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1936
T.B.M.M.Z.C., VI.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1939
T.B.M.M.Z.C., VII.devre, C.I, T.B.M.M. Matbaası, Ankara 1943
T.B.M.M. Tutanak Dergisi, VIII. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1946
T.B.M.M. Tutanak Dergisi, IX. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1950
T.B.M.M. Tutanak Dergisi, X.Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1954
T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, X.Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1953
T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, XI. Dönem, T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1953
T.C.Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, C.I., T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1960
Millet Meclisi Tutanak Dergisi, I.Devre, C.I., T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1962
Millet Meclisi Tutanak Dergisi, II.Devre, C.I., T.B.M.M. Basımevi, Ankara 1965

Millet Meclisi Tutanak Dergisi,III.Dönem,C.37.,TBMM Matbaası,Ankara 1973
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,III.Dönem,C.I.,TBMM Matbaası,Ankara 1970
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,IV.Dönem,C.I.,TBMM Matbaası,Ankara 1971
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,V.Dönem,C.I.,TBMM Matbaası,Ankara 1978
T.C.Danışma Meclisi Tutanak Dergisi C.1.,Y.Y.1.,TBMM Matbaası,Ankara 1980
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,17.Devre,C.I.,TBMM Matbaası,Ankara 1984
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,18.Dönem,C.I.,TBMM Basımevi,Ankara 1988
TBMM Tutanak Dergisi,18.Dönem,C.I.,TBMM Basımevi,Ankara 1988
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,18.Dönem,C.I.,TBMM Basımevi,Ankara 1988
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,18.Dönem,C.33.,TBMM Basımevi,Ankara 1990
Millet Meclisi Tutanak Dergisi,18.Dönem,C.61.,TBMM Matbaası,Ankara 1991
TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.20.,Y.Y.1.,Bir.22
TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.9.,Y.Y.1.,Bir.66
TBMM Tutanak Dergisi,19.Dönem,C.I.,Y.Y.1.,Bir.11
TBMM Tutanak Dergisi Dönem 21,Cilt 1,Yy.1,1999
TBMM Genel Kurul Tutanağı, Dönem 21,Yy.1,Birleşim 24.
TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22,Cilt1,Yy.1.,Birleşim 2.

I.iii. TBMM ALBÜMLERİ

TBMM Albümü 23 Nisan 1920–20 Ekim 1991
T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1940
T.B.M.M. Albüm. VI. Devre, 3.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1942,
T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 1.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1943
T.B.M.M. Albüm. VII. Devre, 2.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1944
T.B.M.M. Albüm. VIII. Devre, 2.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1947
T.B.M.M. Albüm. IX. Devre, olağanüstü. Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1950
T.B.M.M. Albüm. X. Devre, 2.İçtima,TBMM Matbaası,Ankara,1955
Albüm. XI. Devre, I.İçtima, TBMM Matbaası, Ankara,1959
T.C.Kurucu Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1961
T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962
T.B.M.M. Albüm. II. Dönem, I.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1962

T.B.M.M. Albüm. I. Dönem, 4.Toplantı, TBMM Matbaası, Ankara,1964
TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1968
TC Millet Meclisi Albümü, III. Dönem,1.Toplantı, TBMM Basımevi,1.Baskı,
Ankara,1970
TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,1.Toplantı, TBMM Basımevi,1.Baskı,
Ankara,1974
TC Cumhuriyet senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1976
TC Millet Meclisi Albümü, IV. Dönem,3.Toplantı, TBMM Basımevi,2.Baskı,
Ankara,1977
TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1977
TC Cumhuriyet Senatosu Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1979
Millet Meclisi Albümü, V.Dönem, TBMM Basımevi, Ankara,1980
T.C.Danışma Meclisi Albümü, TBMM Matbaası, Ankara,1982
TC TBMM Albümü, XVII. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı, Ankara,1984
TC TBMM Albümü XIII. Dönem TBMM Albümü, TBMM Matbaası,1.Baskı,
Ankara,1988
TBMM Albümü, XIX. Dönem, TBMM Matbaası,1.Baskı,Ankara,1992
TBMM Albümü, XX. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,1996
TBMM Albümü, XXI. Dönem, TBMM Matbaası, Ankara,2000
TBMM Albümü, XXI. Dönem,TBMM Matbaası,Ankara,2003

II-TETKİK ESERLER

I.i.Kitaplar

ABADAN-UNAT, Nermin(1963),**Social Change and Turkish Women**, Ankara:
Ankara Ün Basımevi.

AĞAOĞLU, Ahmet(1985), **İslamiyet'te Kadın**(Çev. H.A. Ediz) Ankara.

AĞBABA, Gönül(1997),**Halide Edip Adivar Hayatı-Sanatı-Eserleri**, İstanbul:
Boğaziçi yayınları.

AFETİNAN, A.(1968), **Atatürk ve Türk Kadın Haklarının Kazanılması**,
İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

AFETİNAN, A.(1982), **Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri**,(4.Bsk),

- İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- ALKAN, Türker(1981),**Kadın-Erkek Eşitsizliği Sorunu**, Ankara: Ankara Üniversitesi
- Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- ALKAN, Türker(1989), **Siyasal Bilinç ve Toplumsal Değişim**, Ankara: Gündoğan Basım Yayım.
- ALTINDAL, Aytunç(1991), **Türkiye’de Kadın**(5.bsk), İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- ARAT, Yeşim(1989),**The Patriarchal Paradox Women Politicians in Turkey**, Toronto: Associated University Presses.
- ARAT, Necla(1986),**Kadın Sorunu**(2.Bsk.),İstanbul: Say Yayınları.
- ARAT, Necla(1997),**Susmayan Yazılar: Eğitim, Laiklik, Kadın ve Siyaset Üzerine**,İstanbul: Say Yayınları.
- ARSAL, Sadri Maksudi(1947), **Türk Tarihi ve Hukuk**, İstanbul.
- ARIBURNU, Kemal(1975), **Milli Mücadelede İstanbul Mitingleri**, Ankara: Yeni Desen Matbaası.
- ARIKAN, Türkan(1984),**Atatürk’ün Türk Kadını Hakkındaki Görüşlerinden Bir Demet**,
- AFETİNAN, Ayşe(1984), **Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler**, Ankara: İş Bankası Yayınları.
- AFETİNAN, Ayşe(1962), **The Emancipation of Turkish Women**, Unesco.
- AFETİNAN, Ayşe(1968), **Atatürk ve Türk Kadın Haklarının Kazanılması**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- AFETİNAN, Ayşe(1985),**Kurtuluş Savaşında Türk Kadını**, Ankara: TTK. Yay.
- BAYKAL, Deniz(1970),**Siyasal Katılma**, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- BENSADON, Ney(1994),**Başlangıcından Günümüze Kadın Hakları** (2.Bsk, Çev:Şirin Tekeli),İletişim Yayınları.
- BERKES, Niyazi(1973),**Türkiyede Çağdaşlaşma**, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- CAPORAL, Bernard(1982), **Kemalizm’de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını**, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- CİN, Halil(1976), **Eski Hukukumuzda Boşanma**, Ankara.
- ÇAĞATAY, Neşet(1975), **İlk Müslüman Türk devletleri**, Ankara: Milli Eğitim

- Basımevi.
- ÇAKAN, Cahit(1948), **Tarih Boyunca Harp ve Kadın**, Ankara: Askeri Fabrika Basımevi.
- ÇAKIR, Serpil(1993),**Osmanlı Kadın Hareketleri**, İstanbul: Metis Yayınları
- ÇAVDAR, Tevfik(1996),**Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1950–1995**,Ankara: İmge Kitapevi.
- ÇAY, M.Abdülhalık(1990), Yaşar Kalafat, **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Kuvay-ı Milliye Hareketleri**, Ankara: T.K.A.E. Yayını.
- ÇİTÇİ, Oya(1982),**Kadın Sorunu ve Türk iyede Kamu Görevlisi Kadınlar**, Ankara: Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını 200.
- ÇİTÇİ, Oya(1989),**Yerel Yönetimlerde Temsil**, Ankara: Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını 226.
- ÇOKER, Fahri(1998),**Türk Parlamento Tarihi Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Özgeçmişleri(C.1)**,Ankara: Türkiye Büyük millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- ÇOKER, Fahri(1999),**Türk Parlamento Tarihi Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Özgeçmişleri(C.II)**,Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.
- DOĞRAMACI, Emel(1982),**Türkiye'de Kadın Hakları**, Ankara: H.Ü. Yayınları.
- DOĞRAMACI, Emel(1989), **Türk Kadınının Dünü ve Bugünü**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- DOĞRAMACI, Emel (1992),**Atatürk ve Kadın Hakları**, Atatürk Araştırma Merkezi,C.VIII.,Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- DOĞRAMACI, Emel (1993),**Atatürk'ten Günümüze Sosyal Değişmede Türk Kadını**, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yay.
- EDİP, Halide(1955),**Türkiye'de Şark, Garp ve Amerikan Tesirleri**, İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları.
- EDİZ, Zerrin(1995),**Kadınların Tarihine Giriş: Hititlerden Günümüze**, İstanbul: Adım Yayıncılık.
- ERDER, Türköz, D.KANDİYOTİ, M.B. KIRAY(1982),**Türk Toplumunda Kadın** (Der: N.Abadan UNAT,2.Bsk.),Araştırma, Eğitim, Ekin Yayınları ve Türk Sosyal Bilimler Derneği İşbirliği ile Hazırlanmıştır.
- ERGUN, Perihan(1997),**Cumhuriyet Aydınlanmasında Öncü Kadınlarımız**, İstanbul: Tekin Yayın Evi.

- ERTEN, Özgül(1978),**Yüzyılımızda Kadın ve Kadınlarımız**, Ankara: Türkiye Yazıları Yayınları.
- GÖKALP, Ziya(1976), **Türkçülüğün Esasları**(Haz. Mehmet Kaplan), İstanbul.
- GÖKALP, Ziya(1976), **Türk Medeniyeti Tarihi**(Haz. İ.Aka, K.Y.Kopraman), İstanbul.
- GÖKSEL, Burhan (1993),**Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk**, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KAFESOĞLU, İbrahim(1983), **Türk Kültürü Tarihi**, İstanbul.
- KAFESOĞLU, İbrahim(1988),**Türk Milli Kültürü**(5.Bsk.),İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- KAPLAN, Leyla(1998),**Cemiyetler ve Siyasi Teşkilatlarda Türk Kadını**(1908–1960),Ankara: AAM Yay.
- Kara Fatma(1944), **İstiklal Savaşında Kara Fatma**, İstanbul: Aydınlık Basımevi.
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi VI**.
- KOCATÜRK, Utkan(1984),**Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**(3.Bsk),Ankara: Turhan Kitapevi.
- KÖPRÜLÜ, Fuat (1981), **Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu**, İstanbul.
- KORAY, Meryem(1990),**Türkiye’de Kadınlar**, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı.
- KURNAZ, Şefika(1990), **Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını**(1839–1923), Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- KURNAZ, Şefika(1996), **II. Meşrutiyet Döneminde Türk Kadını**, İstanbul: MEB Yay.
- LEWİS, Bernard(1992),**Modern Türkiyenin Doğuşu**(Çev: M.Kıratlı),Ankara: TTK Yay.
- MİSİROĞLU, Aynur(1976),**Kuvay-ı Milliye'nin Kadın Kahramanları**, İstanbul: Sebil Matbaacılık.
- MUHİTTİN, Nezihe(1931),**Türk Kadını**, İstanbul: Numune Matbaası.
- MUMCU, Uğur(1988),**Bir Uzun Yürüyüş**, Ankara: Tekin Yayınevi.
- MONTOQU, Lady(1991–1993), **Türkiye’ye Mektuplar**(Çev: Serpil ÇAKIR) 1717–1718,Tercüman Yayınları ve İstanbul y.y.
- ONAY, Perihan(1969),**Türkiye’nin Sosyal Kalkınmasında Kadının Rolü**, Ankara:

- Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- ONGER, Beria(1965),**Atatürk Devrimi ve Kadınlarımız**, İstanbul: Fahir Onger Yayınları.
- ORTAYLI, İlber(1995),**İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**(3.Bsk),İstanbul: Nil Yayınları.
- ÖZKAYA, Günseli(1970),**Tutsaklıktan Özgürlüğe Kadınların Savaşı**, İstanbul: Garanti Matbaası.
- ÖZKAYA, Günseli(1985),**Tarih İçinde Kadın Hakları**, Ankara: TTK Basımevi.
- ÖGEL, Bahaeddin(1971), **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**(C.II), İstanbul.
- RASONYI, Lazyo(1971), **Tarihte Türklük**, Ankara.
- SAVCI, Kemal(1973), **Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Kadını**, Ankara: Cihan Matbaası
- TALASLI, Gülay(1996),**Siyaset Çıkmazında Kadın**, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- TANSEL, Fevziye Abdullah(1981),**İstiklal Harbinde Mücahit Kadınlarımız**, Ankara: TTK Basımevi.
- TEKELİ, Şirin(1990),**Kadın-Erkek Eşitliği Politikaları ve Devlet**, İstanbul: Türkiye Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları.
- TEKELİ, Şirin(1982),**Kadınlar ve Siyasal-Toplumsal Hayat**, İstanbul: Birikim Yayınları.
- TEKELİ, Şirin, M.KORAY(1991),**Devlet-Kadın-Siyaset**, Ankara: TÜSES Yayınları.
- TAŞÇIOĞLU, Muhadere(1958),**Türk Osmanlı Cemiyetinde Kadının Sosyal Durumu ve Kadın Kıyafetleri**, Ankara: Akın Matbaası.
- TAŞKIRAN, Tezer(1973),**Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Kadın Hakları**, Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- TUNAYA, Tarık Zafer(1988),**Türkiye’de Siyasal Partiler**(C.I,2.Bsk.),İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.
- TURAN, Şerafettin(1995),**Türk Devrim Tarihi III**(1923–1938),Ankara: Bilgi Yayınevi.
- TAYANÇ, Füsun-Tunç(1981), **Dünyada ve Türkiye’de Tarih Boyunca Kadın**, Ankara: Düşünce Yayınları.
- TANSEL, F.Abdullah(1981), **İstiklal Harbinde Mücahit Kadınlarımız**, Ankara:

T.T.K. Basımevi.

TOPALOĞLU, Bekir (1979), **İslam'da Kadın**, İstanbul.

UNESCO(1986),**Toplumsal Ekonomik Siyasal Yaşamda Kadın Ülkelerden**

Örnekler, Uluslar arası Sosyal Bilimler Dergisinden Seçmeler:3 Türk Sosyal Bilimler Derneği (Yay. Haz: Oya ÇİTÇİ),Ankara: Maya Matbaacılık.

UYVAL, Birkan(1984),**Siyasal Katılma Davranışına Ailenin Etkisi**, Ankara:

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

ÜÇOK, Bahriye(1981), **İslam Devletlerinde Türk Naibeler ve Kadın**

Hükümdarlar, Ankara.

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet(1963), **Türk Medeni Hukuku**(3.bsk), İstanbul:

Nurgök Matbaası.

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet(1948), **Medeni Hukukun Umumi Esasları**,

İstanbul: İstanbul Matbaacılık.

I.ii. Makaleler

ABADAN-UNAT, Nermin(1981), "Toplum Bilim Açısından Atatürk'ün Kadın Devrimi Üzerine Düşünceler",*Uluslararası Atatürk Konferansı*,9-13 Kasım 1981,C.III.,İstanbul:Boğaziçi Üniversitesi

ABADAN-UNAT, Nermin(1982), "Toplumsal Değişme ve Türk Kadını",*Türk Toplumunda Kadın, Araştırma, Eğitim*(2.Bsk.),İstanbul: Ekin Yayınları ve Türk Sosyal Bilimleri Derneği Yayını.

ABADAN-UNAT, Nermin(1997), "Atatürk ve Kadın Sorunu",*Kalkınmada Anahtar Dergisi*(Sayı 107),Ankara: MPM Yayınları.

ACAR, Feride(1994), "Türkiye'de Kadınların Yüksek Öğrenim Deneyimi",*Türkiye'de Kadın Olmak*(Ed: N.ARAT,195-211),İstanbul: Say Yayınları.

AFETİNAN, A.(1985), "Çağdaşlaşmada Kadın Hakları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 2, Cilt: I.

ARAT, Enise, F.Menteşe, M.Nüzhet(1983), "Türk Kadınının Hukuki Durumu",*Atatürk ve Kadın Hakları Dernekleri Federasyonu ve Gönüllü*

Kuruluşlar, Ankara.

- ARAT, Necla(1998), “Cumhuriyet’in 75. Yılında Türkiye’de Kadın Tartışmaları”,*Aydınlanmanın Kadınları*,Yay.Haz.,Cumhuriyet Kitapları, İstanbul.
- ARAT, Necla(1994), “Türkiye’de Kadınların Çalışma Yaşamında Karşılaştıkları Zorlukların Sosyo-Kültürel Nedenleri”,*Türkiye’de Kadın Olmak*(Ed N.Arat, : S.43–55),İstanbul: Say Yayınları.
- ARAT, Yeşim(2000), “Kadın Eserleri Kütüphanesi’nde İlk Arşiv, İlk Katalog: Hasene Ilgaz”, *Toplumsal Tarih*, C.13,Sayı 75.
- ARAT, Yeşim(1987), “Türkiyede Kadın Milletvekillerinin Değişen Siyasal Rollerini,1934-1980”,*İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*,No 1,S.45-65,İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- ARAZ, Nezihe(1956), “İlk Köylü Kadın Mebusumuz Satı Kadın”,*Hayat Dergisi*, No:2.
- ATAY, Falih Rıfıkı(1971), “Milletlerarası Kadınlar Kongresi Azalarıyla Bir Sohbet” *Atatürk’ün Sohbetleri*(Der. Utkan Kocatürk),Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- AYATA, G.Ayşe(1993), “Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı”,*1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*(Ed: Ş.TEKELİ, S.293–313), İstanbul: İletişim Yayınları.
- AYKOR, Gül(1994), “Uluslar Arası Düzeyde Kadın sorunu ve Türkiye”,*Türkiye’de Kadın Olmak*(Ed: N.Arat, S.135–147),İstanbul: Say Yayınları.
- BOZKURT, Gülnihal (1996), “Türk Kadınının Hukuki Durumu”,*Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.XII, Sayı 34.
- BAYKAL, Bekir Sıtkı(1985),*Milli Mücadele’de Anadolu Kadınları Müdafa-i Vatan Cemiyeti*, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 2, Cilt: I.
- BAYRAM, Mikail(1984), “Osmanlı Döneminde Kadın”, *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*, İstanbul, s.501–503,513–514.
- BOZKIR, Gürçan(Mart 2000), "Türk Kadınının Siyasî Haklarını Kazanması ve Türk Kadınlar Birliği",*Toplumsal Tarih*, Sayı:2000001.
- BOZKURT, İshak(2000), “Dünya Parlamentolarında Kadın Temsilciler-Bilgi Notu”,TBMM Kütüphane, Dokümantasyon ve Tercüme Müdürlüğü AraştırmaServisi Yayınlanmamış Makale.

- ÇAKIR, Serpil(1991), “Siyasal Yaşama Katılım Mücadelesinde Türk Kadını”,
Kadınlar ve Siyasal Yaşam Eşit Hak – Eşit Katılım(Ed: N.ARAT, No:4),
İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.
- ÇİTÇİ, Oya(1992), "Kadınlar ve Siyasal Katılma", *Bülten*, Türk Demokrasi Vakfı
Yayın Organı, Sayı 11.
- CİN, Halil(1984), “Elli Yıl Önce Türk Dünya Kadının Fiili ve Hukuki Durumu”,
*Türk Kadınına Siyasi Haklarının Tanınmasına 50.Yılı Uluslar Arası
Konferansı*, Ankara, Kadın Dernekleri Federasyonu ve Gönüllü Kuruluşları
Yay. ,s.7–14.
- CUNBUR, Müjgan(1966), “Türk Kadınlarının Kurdukları vakıf Kütüphaneler”, *Türk
Kadını*(Yıl:1,Sayı 2, Temmuz, s.10).
- ÇAKIR, Serpil(1989), “Bir Osmanlı Kadın örgütü Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-u
Nisvan Cemiyeti”, *Tarih ve Toplum*, C.11,Sayı 66.
- ÇAKIR, Serpil(1996), "Siyasal Yaşama Katılım Mücadelesinde Türk Kadını",
Kadınlar ve Siyasal Yaşam Eşit Hak-Eşit Katılım(Yay. Haz. Necla ARAT),
İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Deneği Yayınları.
- ÇANDARLIOĞLU, Gülçin(1976), “Türk Toplumunda Kadın”,*Hayat Tarih
Mecmuası*(C.I.,Sayı 4,Mayıs).
- ÇELİKEL, Aysel(1992), "Uluslar Arası Sözleşmelerde Kadın",*Türkiye'de Kadın
Olgusu*(Yay. Haz. Necla ARAT), İstanbul: Say Yayınları.
- ÇOLAK, Ali(1993), “Kadınlar ve Siyaset”,TBMM Kütüphane ve Dokümantasyon
Müdürlüğü Araştırma Servisi Yayınlanmamış Makale, Ankara.
- ÇUBUKÇU, İ.Agâh(1986), “Törellerimizde Kadının Yeri”, *Atatürk Araştırma
Merkezi Dergisi*(Sayı 5, Cilt: II, Mart).
- ÇUBUKÇU, İ. Agâh(1996), “Din Açısından Kadınlar ve Bağımsızlık Savaşı”,
Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi(Sayı 34, Cilt: XII, Mart).
- DOĞRAMACI, Emel(1996), "Siyasette Türk Kadını", *Kastamonu'da İlk Kadın
Mitinginin 75. Yıl Dönümü Uluslararası Sempozyumu* (10–11 Aralık 1994),
Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi.
- DOĞRAMACI, Emel, “Atatürk Düşüncesi ile Tür Kadınının Çağdaşlaşması”,
Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 26, Cilt: IX, Mart 1993
- DUYGU, Süleyman(1973), “Türk Sosyal Hayatında Kadın” , *Türk Kültürü*(C.XI,

- Sayı 128, s.616–620),Ankara.
- EROL, Burçin(1996), “Tanzimat’tan Cumhuriyete Türk ve Batı Kadını”,Kastamonu *İlk Kadın Mitinginin 75.Yıldönümü Uluslar arası Sempozyumu*, Ankara, S.147–154,Atatürk Araştırma Merkezi Yay.
- ERTUĞRUL, Gülden(1991),"Atatürk ve Kadın Hakları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(C.VIII. ,Sayı 22).
- ENGİNÜN, İnci(1982),”Milli Mücadelede Türk Kadını” , *Türk Kültürü* (C.20,S.619-620),Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- ERZİ, İhsan, “Vakıf Yapan Kadınlar”, *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*(s. 582–600).
- ESKİ, Mustafa(1995), "İlk Kadın Milletvekillerinden Hacer Dicle", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(Sayı 33 ,C.II.
- FEYZİOĞLU, Turhan(Temmuz 1986), “Atatürk ve Kadın Hakları”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Sayı 6, Cilt: II).
- FINDIKOĞLU, Ziyaeddin Fahri(1999), “Tanzimat’ ta İçtimai hayat”,*Tanzimat I*, MEB. Yay.
- GEDİL, Aynur(1988), “Atatürk ve Kadın Eğitimi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Sayı 13, Cilt V).
- GÖK, Fatma(1993), “Türkiye’de Eğitim ve Kadınlar” ,*1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar* (Yay. Haz. Şirin TEKELİ, S.181–199) ,İstanbul: İletişim Yayınları.
- GÖKSEL, Burhan(1984), “Atatürk ve Kadın Hakları”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(Sayı 1,Cilt 1).
- GÜL, Muhittin(1996), “Milli Mücadele Mitinglerinde Kadınlarımız”,*Kastamonu İlk Kadın Mitinginin 75.Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*, Ankara,47–58, AAM Yay.
- GÜRATA, Mithat(1973), “İslamiyet ve Kadın”, *Türk Kadını*(Yıl: 7, Sayı 88, Eylül, s.23).
- GÜRKAN, Ülker(2000), “ Türkiye’de Kadının Toplumsal ve Hukuki Statüsü” *Hukukta Kadın Sempozyumu*(30 Eylül–1 Ekim 1999, s.38–44), Ankara: İkiz Yayınları.
- GÜNEŞ-AYATA, Ayşe(1995), "Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı",*1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*(Yay. Haz. Şirin TEKELİ,

- 3.Bsk.) ,İstanbul: İletişim Yayınları.
- GÜZEL, Şeyhmus(1985), "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Toplumsal Değişim ve Kadın", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*(C.III),İstanbul: İletişim Yayınları.
- HISIRLIOĞLU, Ercüment(1967), “ Milli Mücadelede Sivas'ta Toplanan Kadınlar Kongresi”, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, (Kasım, s.17).
- İŞİN, Ekrem(1988), "Tanzimat, Kadın ve Gündelik Hayat", *Tarih ve Toplum*(C.9, Sayı 51).
- İLAL, Günsel Koptagel(1992), "Toplumsal Değişim içinde Türk Kadınının Psikososyal Kimliği",*Türkiye'de Kadın Olgusu*(Der. Necla ARAT) ,İstanbul: Say Yayınları.
- İZGİ, Özkan(1975), “İslamiyet'ten Önceki Türklerde Kadın” , *Türk Kültürü Araştırmaları*(Yıl: XI-XII-XII-XIV-XV(1973–1975)), Ankara.
- KALAYCIOĞLU, Ersin(1986), “Siyasal Katılmanın Koşullarına Genel Bir Bakış: Türkiye Örneği”, *Türk siyasal Hayatının Gelişimi*, İstanbul.
- KAPLAN, Leyla(1996), “Türkiye Büyük Milletmeclisinde Kadın Milletvekilleri”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* (Cilt: XII, Sayı 34, Mart).
- KAPLAN, Leyla(1996), “Milli Mücadele Dönemi Kadın Cemiyetleri”, *Kastamonu'da İlk Kadın Mitinginin 75.Yıldönümü Uluslar arası Sempozyumu*, s.69–126,AAM Yay. ,Ankara.
- KARAL, Enver Ziya(1980), “Atatürk ve Kadın Sorunu” ,*Atatürk ve Devrim*, Konferans ve Makaleler(s.119–120), Ankara.
- KIŞLALI, Ahmet Taner(1996), “Ulusal Egemenlik ve Siyasette Kadın”,*Türkiye'de Kadın Olmak*(Der. Necla ARAT),İstanbul: Say Yay.
- KORAY, Meryem(1992), "Kadın Siyaset Kota", *Türkiye'de Kadın Olgusu*(Der. Necla Arat)İstanbul: Say Yay.
- KORAY, Meryem(1991), “Günümüzdeki Yaklaşımlar Işığında Kadın ve Siyaset”, *Devlet-Kadın-Siyaset*(Der. Şirin Tekeli, Meryem Koray),İstanbul: TÜSES.
- KORKUT, Sevgi(1996),Çeşitli Ülkelerde Kadın Parlamenter Oranları(1950–1995), TBMM Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü Araştırma Servisi Yayınlanmamış Makale, Ankara.
- KURNAZ, Şefika(Mart 1996),Milli Mücadelede Türk Kadını, *Atatürk Araştırma*

- Merkezi Dergisi* (Sayı 34, Cilt: XII).
- SEZER, Ayten(Kasım 1998), "Türkiye 'deki İlk Kadın Milletvekilleri ve Meclis 'teki Çalışmaları",*Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(C.14,Sayı 42).
- SÖNMEZ, Emel(1975), "Kadın Hak ve Hürriyetlerinde Kemalizm", *Atatürk Devrimleri I.Milletlerarası Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul: İstanbul Ün. Yayını.
- SÜSLÜ, Azmi(1996) , "İlk Türk Kadın Mitinginin 76. ve Türk Kadınlarının Seçme Ve Seçilme Haklarını Elde Edişlerinin 61. Yıldönümleri Sempozyumu Açış Konuşması", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Sayı 34, Cilt: XII.
- ŞEHSUVAROĞLU, Bedi N. (1975), "Atatürk İlkeleri Işığında ve Bugünkü Türkiye'de Kadın Hakları",*Atatürk Devrimleri, I.Milletlerarası Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul: İstanbul Ün. Yayınları.
- TAN, Göğüş(2000), "Kadın Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş",*Eğitim Çalışma Yaşamı ve Siyaset*, İstanbul: TÜSİAD Yay.
- TAŞKIRAN, Tezer(1975), "Türkiye'de Kadın Hakları Devrimi", *Atatürk Devrimleri I.Milletlerarası Sempozyumu Bildirileri*(S.397), İstanbul: İstanbul Ün. Yayınları.
- TEKELİ, Şirin(1982), "Türkiye'de Kadının Siyasal Hayattaki Yeri", *Türk Toplumunda Kadın, Araştırma, Eğitim*(2.Bsk.),İstanbul: Ekin Yayınları ve Türk Sosyal Bilimleri Derneği Yayını
- TEKELİ, Şirin(1996), "Kadınların Siyasetten Dışlanmışlıklarının 55 Yıllık öyküsü", *Kadınlar ve Siyasal Yaşam Eşit Hak-Eşit Katılım*(Yay. Haz. Necla Arat),İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları.
- TEKİNEL, İsmail Hakkı(23 Eylül 1993), "Türk Kadınları",*Türk Kadınının Toplumdaki ve Siyasi Hayatımızdaki Yeri ve Önemi konulu Panelde Yapılan Konuşmalar*, Sunuş Konuşması, Ankara.
- TOKGÖZ, Oya(1994),Siyasal Reklâmlarda Kadın Söylemi ve Kadın İmgeleri",*Türkiye'de Kadın Olmak*(Ed: N.ARAT, s.73–79),İstanbul: Say Yayınları.
- TOKGÖZ, Oya(1994), "Kadın Seçmen İmgesi: Türkiyede kadının Bireysel Siyasal Katılımı Üzerine Bir Deneme", *Amme İdaresi Dergisi*, XXVII, Sayı.4,S.97-

115.

- TOPRAK, Binnaz(1982), "Türk Kadını ve Din", *Türk Toplumunda Kadın*(Der. Nemim Abadan-Unat,2.Bsk) , İstanbul: Araştırma, Eğitim, Ekin Yayınlan ve Türk Sosyal Bilimleri Demeği Yayını.
- TOPRAK, Zafer(1988), "Halk Fırkasından önce Kurulan Parti Kadınlar Halk Fırkası", *Tarih ve Toplum*(C.9,Sayı 51).
- TUNCER, Hüner(Kasım 1989), "Türk Kadının Geçirdiği Evrimin Tarihçesi ve Bugünkü Durumu", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*(Sayı 16, Cilt VI).
- ÜLKÜTAŞIR, M.Şakir(1967), "Türk Toplumunda Kadının Yeri" , *Hayat Tarih Mecmuası*, C. I. , Sayı 4, Mayıs, s. 46.
- YAYAN, Veysel(1984), "Türkiye’de Kadın Eğitiminde Sağlanan Gelişmeler ve Kadınların Çalışma Hayatına ve Siyasal Hayata İştirakleri",*Türk Kadınına Siyasi Hakların Tanınmasının 50.Yılı Uluslar arası Konferansı*, Ankara: Kadın Dernekleri Federasyonu Yayını.
- YÜCEL, Erdem , "Osmanlı Tarihinde Vakıf Yapan Kadınlar", *Hayat Tarih Mecmuası*, Yıl:7,C.I,Sayı 1,Şubat 1971,s.44–49,Sayı 2,Mart 1971,s. 45–49
- YARAMAN, Ayşegül(1998) "Türkiye 'de Kadınların Siyasal Temsili ve Basın Gündemi" ,*20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek*, Ankara Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayını.
- T.C.Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü(State Institute of Statistics Prime Ministry Republic of Turkey),İstatistiklerle Kadın (Women In Statistics) 1927–1990,s.185.
- 2 Mart 1935 tarihli **Milliyet, Cumhuriyet, Ulus, Vakit ve Son Posta Gazeteleri.**
- AKALIN, Özlem (1997), "Savulun Kadınlar Geliyor", Sabah, 4 Haziran 2007.
- www.tbmm.gov.tr.(23.01.2008),(04.05.2008).
- www.basbakanlik.gov.tr.(16.02.2008).
- <http://www.isilaysaygin.net/tr>.(27.04.2008)

EKLER

Ek 1. Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Elde Etmelerinin Ülkelere Göre Tarihsel Gelişimi:

Yıl	Ülke
1788	ABD (seçilme)
1893	Yeni Zelanda (oy verme)
1902	Avustralya*
1906	Finlandiya
1907	Norveç (seçilme)*
1913	Norveç**
1915	Danimarka, İzlanda
1917	Kanada (oy verme)*, Hollanda (seçilme)
1918	Avusturya, Kanada (oy verme)*, Estonya, Gürcistan*, Almanya, İrlanda*, Kırgızistan, Letonya, Polonya, Rusya Federasyonu, Birleşik Krallık*
1919	Belarus, Belçika (oy verme)*, Lüksemburg, Hollanda (oy verme) Yeni Zelanda (seçilme), İsveç*, Ukrayna
1920	Arnavutluk, Kanada (seçilme)*. Çek Cum., Slovakya, ABD (oy verme)
1921	Ermenistan, Azerbaycan, Belçika (seçilme)*, Gürcistan**, Litvanya, İsveç**
1924	Kazakistan*, Moğolistan, Saint Lucia, Tacikistan
1927	Türkmenistan
1928	İrlanda**, Birleşik Krallık**
1929	Ekvador*, Romanya*
1930	Güney Afrika (Beyazlar), <i>Türkiye (oy verme)</i>
1931	Şili*, Portekiz *. İspanya, Sri Lanka
1932	Maldiv Adaları, Tayland, Uruguay
1934	Brezilya. Küba, Portekiz*, <i>Türkiye (seçilme)</i>
1935	Myanmar (oy verme)
1937	Filipinler
1938	Bolivya*, Özbekistan •
1939	El Salvador (oy verme)
1941	Panama*
1942	Dominik Cumhuriyeti
1944	Bulgaristan, Fransa, Jamaika
1945	Hırvatistan, Guyana (seçilme), Endonezya, İtalya, Japonya*, Senegal, Slovenya, Togo
1946	Kamerun, Kore Dem. Halk Cum., Cibuti (oy verme), Guatemala, Liberya, Myanmar (seçilme Panama**, Romanya**, Makedonya, Trinidad ve Tobago, Venezuela, Vietnam, Yugoslavya),

- 1947 Arjantin, Japonya**, Malla, Meksika (oy verme), Pakistan, Singapur,
1948 Belçika**, İsrail, Nijer, Kore Cum., Seyşeen Adaları, Surinam

Ek 1.(Devamı)

Yıl	Ülke
1949	Bosna ve Hersek, Şili**, Çin. Kosta Rika, Suriye Arap Cum. (oy verme)*
1950	Barbados, Kanada (oy verme)**. Haiti, Hindistan
1951	Antigua ve Barbuda, Dominik, Grenada, Nepal, Saint Kitts ve Nevis,
Saint Vincent ve
Grenadin
1952	Bolivya**, Cöte d'Ivoire, Yunanistan, Lübnan
1953	Bütan, Guyana (oy verme), Macaristan (oy verme), Meksika (seçilme),
Suriye Arap
Cum.**
1954	Belize, Kolombiya, Gana
1955	Kamboçya, Eritre, Etiyopya, Honduras, Nikaragua, Peru
1956	Benin, Comoros, Mısır, Gabon, Mali, Mauritius, Somali
1957	Malezya, Zimbabwe (oy verme)**
1958	Burkina Faso, Cad, Gine, Macaristan (seçilme), Lao Dem. Halk Cum.,
Nijerya (Güney)
1959	Madagaskar, San Marino (oy verme), Tunus, Tanzanya Birleşik Cum,
1960	Kanada (seçilme)**, Kıbrıs, Gambiya, Tonga
1961	Bahamalar*, Burundi, El Salvador (seçilme), Malavi, Moritanya,
Paraguay, Puanda,
Sierra Leone
1962	Cezayir, Avustralya**, Monako, Uganda, Zambiya
1963	Kongo, Ekvador Ginesi Fiji, iran, Kenya, Fas, Papua Yeni Gine (seçilme)
1964	Bahamalar**, Libya, Papua Yeni Gine (oy verme), Sudan
1965	Afganistan, Bosîvana, Lesoto
1967	Ekvador**, Kiribati, Tuvalu, Yemen Dem.Halk Cum., Kongo Dem.
Halk Cum. (oy
verme)
1968	Nauru, Svaziland
1970	Andorra (oy verme), Yemen Arap Cum., Kongo, (seçilme)
1971	isviçre
1972	Bangladeş
1973	Andorra (seçilme), Bahreyn, San Marino,(seçilme)
1974	Ürdün, Solomon Adaları
1975	Angola, Cape Verde, Mozambik, Sao Tome ve Principe, Vanuatu
1976	Portekiz**
1977	Guinea Bissau
1978	Nijerya (Kuzey), Moldova*. Zimbabwe (seçilme)
1979	Marshall Adaları, Mikronezya Fed. Dev., Palau
1980	Irak, Vanuatu**

1984 Liechtenstem, Güney Afrika (Zencilerin dışındaki ırklar)
1986 Orta Afrika Cum., Cibuti (seçilme)
1989 Namibya
1990 Samca
1994 Kazakistan, Moldova*, Güney Afrika (Zenciler)

* Hak için koşullar veya kısıtlamalar söz konusudur.

** Koşullar veya kısıtlamalar kaldırılmıştır.

Kuveyt ve Birleşik Arap Emirliklerinde kadınların seçme ve seçilme hakları tanınmamıştır.

Kaynak: inter-Parliamentary Union, Democracy Stili in The Making, Man and Woman in Politics, A World Comparative Study, Series "Reports&Documents", No: 28, Geneva-1997, s.28.

Ek 2. Dünyada tek Meclis veya Alt Meclislerdeki Kadın Temsilci Sayısı ve Oramının Gelişimi (1945–1995)

Yıl	Parlamentosu Olan Devlet Sayısı*	Tek Meclis veya Alt Meclis Sayısı	Toplam Temsilci	Kadın Temsilci	Kadın Temsilci Oranı %
1945	26	26	6,365	188	3.0
1955	61	61	17,038	1.278	7.5
1965	94	94	22.707	1.830	8.1
1975	115	115	24.642	2.697	10.9
1985	136	136	28.950	3.478	12.0
1995	176	176	34.066	3.845	11.6

*: 1955 için 1, 1965 için 11, 1975 için 3, 1985 için 4 ve 1995 için 4 ülkenin kadın temsilci verileri yoktur.

Kaynak: inter-Parliamentary Union, *Woman in Parliaments, 1945-1995, A World Statistical Survey*, Series "Report and Documents", No:23, Geneva 1995, s,28.

Ek 3. Dünyada Üst Meclis veya Senatolardaki Kadın Temsilci Sayısı ve Oramının Gelişimi (1945–1995)

Yıl	Parlamentosu Olan Devlet sayısı	Üst Meclis veya senato sayısı	Toplam Temsilci	Kadın Temsilci	Kadın temsilci Oranı %
1945	26	11	980	22	2.2
1955	61	29	3.570	274	7.7
1965	94	35	4.129	382	9.3
1975	115	40	3.976	416	10.5

1985	136	43	4.363	553	12.7
1995	176	52	5.388	501	9.4

*: 1955 için 1, 1965 için 11, 1975 için 3, 1985 için 4.ve 1995 için 4 ülkenin kadın temsilci verileri yoktur.

Kaynak: IPU, *Woman in Parliaments, 1945-IW5. A World Statistical Survey*. Series "Report and Documents",No:23, Geneva 1995, s.28.

Ek 4. Tek Meclis ya da Alt Meclislerdeki Kadın Temsilcilerin Oranı 08 Mart 2000 İtibariyle

Sıra No	Ülke	Seçim Tarihi	Yıl	Toplam Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Kadın Üye Oranı
1	İsveç	09	1998	349	149	42,7
2	Danimarka	03	1998	179	67	37,4
3	Finlandiya	03	1999	200	74	37,0
4	Norveç	09	1997	165	60	36,4
5	Hollanda	05	1998	150	54	36,0
6	İzlanda	05	1999	63	22	34,9
7	Almanya	Ü9	1998	669	207	30,9
8	Güney Afrika	06	1999	400	120	30,0
"	Mozambik	12	1999	250	75	30,0
9	Yeni Zelanda	11	1999	120	35	29,2
10	Bosna Hersek	09	1998	42	12	28,6
it	Venezüella	02	2000	21	6	28,6
11	Küba	01	1998	601	166	27,6
12	Avusturya	10	1999	183	49	26,8
13	Grenada	01	1999	15	4	26,7
14	Arjantin	10	1999	257	68	26,5
15	Türkmenistan	12	1999	50	13	26,0
11	Vietnam	07	1997	450	117	26,0
16	Namibya	11	1999	72	18	25,0
17	Seyşei Adaları	03	1998	34	8	23,5
18	Belçika	06	1999	150	35	23,3
19	İsviçre	10	1999	200	46	23,0
20	Avustralya	10	1998	147	33	22,4
21	Monako	02	1998	18	4	22,2
22	Çin	1997-98		2.979	650	21,8
23	İspanya	08	1996	348	75	21,6
24	Lao Dem. HalkCum.	12	1997	99	21	21,2
25	Hırvatistan	01	2000	151	31	20,5
26	Kore Demokratik Cum.	07	1998	687	138	20,1
27	Kanada	06	1997	301	60	19,9
28	Kosta Rika	02	1998	57	11	19,3
29	Portekiz	10	1999	230	43	18,7
30	Guyana	12	1997	65	12	18,5
31	Birleşik Krallık	05	1997	659	121	18,4
32	Meksika	07	1997	500	91	18,2
33	Uganda	06	1996	279	50	17,9
34	Estonya	03	1999	101	t8	17,8
35	Litvanya	10	1996	137	24	17,5
36	Ruanda	11	1994	70	12	17,1
37	Botswana	10	1999	47	8	17,0

"	Letonya	10	1998	100	17	17.0
38	El Salvador	03	1997	84	14	16.7
11	Lüksemburg	06	1999	60	10	16,7
39	Tanzanya Birleşik Cum.	10	1995	275	45	16.4
40	Dominik Cum.	05	1998	149	24	16.1

Ek 4 (Devamı)

08 Mart 2000 itibarıyla

<i>Sıra No</i>	<i>Ülke</i>	<i>Seçim Tarihi</i>	<i>Toplam Üye Sayısı</i>	<i>Kadın Üye Sayısı</i>	<i>Kadın Üye Oranı</i>
41	Surinam	05 1996	51	8	15.7
42	Angola	09 1992	220	34	15.5
43	Bahama Adaları	03 1997	40	6	15.0
II	Çek Cum.	06 1998	200	30	15.0
44	Eritre	02 1994	150	22	14.7
45	Ekvador	05 1998	123	18	14.6
46	Slovakya	09 1998	150	21	14.0
46	Zimbabve	04 1995	150	21	14.0
47	Jamaica	12 1997	60	8	13.3
11	Saint Kitts ve Nevis	07 1995	15	2	13.3
11	San Marino	05 1998	60	8	13.3
11	ABD	11 1998	435	58	13.3
48	Polonya	09 1997	460	60	13.0
49	İsrail	05 1999	120	15	12.5
50	Filipinler	05 1998	217	27	12.4
51	Mali	07 1997	147	18	12.2
52	Senegal	05 1998	140	17	12.1
11	Uruguay	10 1999	99	12	12.1
53	Azerbaycan	11 1995	125	15	12.0
11	Kongo	01 1998	75	9	12.0
11	İrlanda	06 1997	166	20	12.0
54	Kolombiya	03 1998	161	19	11.8
55	Bolivya	06 1997	130	15	11.5
11	Tunus	10 1999	182	21	11.5
56	Fiji	05 1999	71	8	11,3
57	Cape Verde	12 1995	72	8	11.1
11	İtalya	04 1996	630	70	11.1
11	St. Lucia	05 1997	18	2	11.1
11	Trinidad ve Tobago	11 1995	36	4	11.1
58	Fransa	05 1997	577	63	10.9
59	Bulgaristan	04 1997	240	26	10.8
	Sili	12 1997	120	13	10.8
"	Peru	04 1995	120	13	10.8
60	Barbados	01 1999	28	3	10.7
61	Kazakistan	10 1999	77	8	10.4
"	Suriye Arap Cum.	11 1998	250	26	10.4
62	Zambiya	11 1996	158	16	10.1

63	Slovenya	1.1 1996	90	9	10.0
64	Nikaragua	10/1996	93	9	9.7
11	Panama	05 1999	72	7	9.7
65	Honduras	11 1997	128	12	9.4
66	Malla	09 1998	65	6	9.2
67	Bangladeş	06 1996	330	30	9.1
"	Sao Tome ve Principe	11 1998	55	5	9.1
68	Gana	12 1996	200	18	9.0
"	Hindistan	09/1999	543	49	9.0
69	Moldovya Cum.	03 1998	101	9	8.9

Ek 4. (Devamı)
08 Mart 2000 İtibariyle

<i>Sıra No</i>	<i>ülke</i>	<i>Secim Tarihi</i>	<i>Toplam Üye Sayısı</i>	<i>Kadın Üye Sayısı</i>	<i>Kadın Üye Oranı</i>
70	Guatemala	11 1999	113	10	8.8
"	Gine	06 1995	114	10	8.8
"	Sierra Leone	02 1996	80	7	8.8
71	Gabon	12 1996	120	10	8.3
"	Macaristan	05 1998	386	32	8.3
II	Malawi	06 1999	193	16	8.3
72	San-toa	04 1996	49	4	8.2
73	Burkina Faso	05 1997	111	9	8.1
74	Endonezya	06 1999	500	40	8.0
11	Madagaskar	05 1998	150	12	8.0
75	Moğolistan	06 1996	76	6	7.9
76	Guinea-Bissau	11/1999	102	8	7.8
11	Liberya	07 1997	64	5	7.8
11	Ukravna	03 1998	450	35	7.8
77	Rusya Fed.	12 1999	441	34	7.7
78	Mauritius	12 1995	66	5	7.6
79	Makedonya	İO 1998	120	9	7.5
80	Kambocya	07 1998	122	9	7.4
81	Orta Afrika Cum.	11 1998	109	8	7.3
11	Malezya	11 1999	193	14	7,3
»I	Romanya	11 1996	343	25	7.3
82	Gürcistan	10 1999	235	17	7.2
83	Andorra	02 1997	28	2	7.1
"	Kıbrıs Rum Yönetimi	05 1996	56	4	7.1
84	Belize	08 1998	29	2	6.9
85	Özbekistan	12 1999	250	17	6.8
86	Irak	03 1996	250	16	6.4
87	Yunanistan	09 İ 996	300	19	6.3
88	Benin	03 1999	83	5	6.0
11	Burundi	06 1993	117	7	6.0
"	Maldiv Adaları	11 1999	50	3	6.0
89	Nepal	05 1999	205	12	5.9
90	Brezilya	10 1998	513	29	5.7
91	Kamerun	05 1997	180	10	5.6

"	Tayland	11	1996	393	22	5.6
92	Antigua ve Barbuda	03	1999	19	1	5.3
93	Arnavutluk	06	1997	155	8	5.2
94	Yugoslavya	n	1996	138	7	5.1
95	Ekvator Ginesi	03	1999	80	4	5.0
96	Kiribati	09	1998	42	2	4.8
"	Sri Lanka	08	1994	225	11	4.9
"	Togo	03	1999	81	4	4.9
97	St. Vincent & Orenadines	06	1998	21	1	4.8
98	Japonya	10	1996	500	23	4.6
99	Belarus	11	1996	110	5	4.5
100	Singapur	01	1997	93	4	4.3

Ek 4. (Devamı)
08 Mart 2000 İtibariyle

Sıra No	Ülke	Secim Tarihi	Toplam Üye Sayısı	Kadı n Üye	Kadı n Üye Oranı
101	Türkiye	04 1999	550	23	4.2
102	Liechtenstein	02 1997	25	1	4.0
"	Kore cum.	04 1996	299	12	4.0
103	Lesoto	05 1998	79	3	3.8
"	Moritanva	10 1996	79	3	3.8
104	Haiti	06 1995	83	8	3.6
"	Kenya	12 1997	224	8	3.6
105	Nierva	12 1999	351	12	3.6
106	Cezayir	02 1997	380	12	3.4
107	Ermenistan	05 1999	131	4	3.2
"	Swaziland	10 1998	65	2	3.1
108	Marshall Adaları	11 1999	33	1	3.0
109	Paraguay	05 1998	80	2	2.5
110	Çad	01 1997	125	2	2.4
111	Lübnan	08 1996	128	3	2.3
112	Butan	0 -	150	3	2.0
"	Mısır	- 1995	454	9	2.0
"	Etiyopya	05 1995	543	11	2.0
"	Gambiva	01 1997	543	1	2.0
"	Soloman Adaları	08 1997	49	1	2.0
113	Papua Yeni Gine	06 1997	109	2	1.8
114	Nijer	11 1999	83	1	1.2
115	Yemen	04 1997	301	2	0.7
116	Fas	11 1997	325	2	0.6
117	Cibuti	12 1997	65	0	0.0
"	Ürdün	11 1997	80	0	0.0
"	Kuveyt	07 1999	65	0	0.0
"	Mikronezva	03 1999	14	0	0.0
"	Nauru	02 1997	18	0	0.0

“	Palau	11	1996	16	0	0.0
“	Tonga	03	1999	30	0	0.0
“	Tuvalu	03	1998	12	0	0.0
“	Birleşik Arap Emirlikleri	12	1997	40	0	0.0
“	Vanuatu	03	1998	52	0	0.0
?	Dominik Cum.	01	2000	32	?	?
?	İran	02	2000	290	?	?
?	Kırgızistan	02	2000	45	?	?
?	Libya Arap	03	1997	760	?	?
?	Tacikistan	02	2000	63		

Not: Kadın üye sayıları seçimlerin ardından ilan edilen rakamları ifade etmektedir. (İstifa, vefat vb. nedenlerle oluşan değişimleri kapsamamaktadır.) Kaynak IPU İnternet sitesi, Woman in Parliaments Woman in National Parliaments, Word Classification , <http://www.ipu.org/>, 10 Mart 2000 tarihli sayfa

Ek 5. Kıtalara ve Bazı Ülke Gruplarına Göre Tek veya Alt Meclis ile Üst Meclis veya Senatolardaki Kadın Temsilcilerin Oranı

Kıta/Ülke grupları	Tek yada alt Meclis	Üst Meclis veya Senato	Her iki Meclis Birlikte
Nordik Ülkeler	38,9	-	38,9
Avrupa-AGİT Üyesi Ülkeler (Nordik Ülkeler dahil)	15,8	13,1	15,3
Amerika (kıta)	15,4	14,8	15,3
Asya	14,7	11,8	14,4
Avrupa-AGİT Üyesi Ülkeler (Nordik Ülkeler hariç)	13,6	13,1	13,5

Sahra altı	11,3	13,6	11,5
Pasifik	11,3	25,4	13,3
Arap ülkeleri	3,6	2,5	3,4

Kaynak; İPU İnternet Web Sitesi, *Woman in Parliaments Woman National Parliaments, Word Average*,
<http://www.ipu.org/>, 10 Mart 2000 tarihli sayfa.

Ek 6. Kişi Başına Düşen Gelirle İlişkili İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)

HDI Sırası	Ülke	HDI Değeri
1	Kanada	0,932
2	Norveç	0,927
3	ABD	0,927
4	Japonya	0,924
5	Belçika	0,923
6	İsveç	0,922
7	Avustralya	0,921
8	Hollanda	0,919
9	İzlanda	0,921
10	Birleşik Krallık	0,918
85	Gürcistan	0,729
86	Türkiye	0,728
87	Ermenistan	0,728
170	Burundi	0,324
171	Burkina Faso	0,304
172	Etiyopya	0,298
173	Nijer	0,298
174	Sierra Leone	0,254
Yüksek Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması		0.904
Orta Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması		0.662
Düşük Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması		0.416

Tüm Gelişmekte Olan Ülkeler Ortalaması	0.637
Sanayileşmiş Ülkeler Ortalaması	0.919
Dünya Ortalaması	0.706

Kaynak: United Nations Development Programmer (UNDP), *Human Devopment Report*, /mss.134-137.

Ek 7. İnsani Gelişmişlikle İlişkili İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)

HDI Sırası	Ülke	HDI Değeri
1	Kanada	0,932
2	Norveç	0,927
3	ABD	0,927
4	Japonya	0,924
5	Belçika	0,923
6	İsveç	0,922
7	Avustralya	0,921
8	Hollanda	0,919
9	İzlanda	0,921
10	Birleşik Krallık	0,918
.....
85	Gürcistan	0,729
86	Türkiye	0,728
87	Ermenistan	0,728
.....
170	Burundi	0,324
171	Burkina Faso	0,304
172	Etiyopya	0,298
173	Nijer	0,298
174	Sierra Leone	0,254
	Yüksek Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması	0.904

Orta Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması	0.662
Düşük Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması	0.416
Tüm Gelişmekte Olan Ülkeler Ortalaması	0.637
<u>Sanayileşmiş Ülkeler Ortalaması</u>	<u>0.919</u>
<i>Dünya Ortalaması</i>	<i>0.706</i>

Kaynak: United Nations Development Programme (UNDP), *Human Development Report*, /mss.134-137.

Ek 8. Cinsiyetle İlişkili Gelişmişlik İndeksi (GDI) Değerleri (Türkiye, ilk on ve son beş ülke)

GDI Ülke Sırası		HDI Değeri
1	Kanada	
2	Norveç	
3	ABD	
4	Avustralya	
5	İsveç	
6	Belçika	
7	İzlanda	
8	Japonya	
9	Hollanda	
10	Fransa	

		0.928
		0.927
		0.926
		0.921
		0.919
		0.918
		0.918
		0.917
		0.916
		0.916
72	Ermenistan	
		0.726
		0.722
		0.717
		0.317
		0.291
		0.287
		0.286
		-
73	Türkiye	
74	Paraguay	
170	Burundi	
171	BurkinaFaso	
172	Etiyopya	
173	Nijer	
174	Sierra Leone	
	Yüksek Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması	0.902
	Orta Derece İnsani Gelişmişlik Ortalaması	0.658
	Düşük Derece insanı Gelişmişlik Ortalamam	0.404
	Tüm Gelişmekte Olan Ülkeler Ortalaması	0.630
	Sanayileşmiş Ülkeler Ortalaması	0.915
	<u><i>Dünya Ortalaması</i></u>	<u><i>0.700</i></u>

Kaynak; United Nations Development Programme (UNDP), *Humarı Development Report, 19W.* ss, 134–137.

ÖZGEÇMİŞ

31.12 1979 Yılında Konya'nın Ereğli İlçesi'nde doğdum.

İlk ve orta tahsilimi Ereğli'de tamamladım. Lisans eğitimimi 1998–2002 yıllarında Selçuk Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programında tamamladım.

2003 yılında sekiz ay süre ile TÜİK' DE geçici olarak görev aldım.

19.09.2007 tarihinden itibaren T.Halkbankası A.Ş. Bor/Niğde Şubesinde görev yapmaktayım.